

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİMDALI

İÖÖ-YL-2009-0001

**MONTESORİ YÖNTEMİ ETKİNLİKLERİNİN 5-6 YAŞ
ÇOCUKLARININ EL BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE
ETKİSİ**

HAZIRLAYAN

Selver BEKEN

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Servet ŞEN

AYDIN-2009

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİMDALI
İÖÖ-YL-2009-0001

MONTESORİ YÖNTEMİ ETKİNLİKLERİNİN 5-6 YAŞ
ÇOCUKLARININ EL BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE
ETKİSİ

HAZIRLAYAN

Selver BEKEN

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Servet ŞEN

AYDIN-2009

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

MONTESORİ YÖNTEMİ ETKİNLİKLERİNİN 5–6 YAŞ ÇOCUKLARININ EL BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ

Selver BEKEN

Adnan Menderes Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Servet ŞEN

2009

Bu araştırma, “Montessori Yöntemi Etkinlikleri’nin” 5–6 yaş çocukların el becerilerinin (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) gelişimine olan etkisinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2007–2008 öğretim yılında Aydın İlinde bulunan ADÜ Eğitim fakültesine bağlı uygulama anaokulu ile MEB’e bağlı bağımsız anaokuluna devam eden 5–6 yaş grubu 32 çocuk oluşturmuştur. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu deneme modelindedir. İlgili model doğrultusunda deney ve kontrol gruplarını belirledikten sonra her iki grup için, araştırmacı tarafından geliştirilen “El Becerileri Kontrol Listesi” nin (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) alt listeleri öntest olarak doldurulmuştur. Deney grubundaki çocuklara 12 hafta süresince toplam 48 etkinlikten oluşan Montessori Yöntemi eğitim programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna MEB Okulöncesi eğitim programında bulunan ve çocukların el becerilerini geliştirmeyi amaçlayan etkinlikler uygulanmıştır. Kontrol grubunda günlük eğitim-öğretim etkinliklerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. 12 haftalık sürecin ardından deney ve kontrol gruplarına “El Becerileri Kontrol Listesi” sontest olarak tekrar uygulanmış ve toplanan veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi’nin” “Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listeleri” öntest puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi, sontest puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla da Wilcoxon İşaretli Sıralar testi kullanılmıştır.

Elde edilen veriler sonucunda deney ve kontrol gruplarının “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listeleri”nden aldıkları öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılığının olmadığı görülmüştür ($p>05$). Montessori Yöntemine ilişkin eğitim programı uygulaması sonrasında ise deney ve kontrol grubundaki çocukların sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur($p<05$).

Araştırma bulgularından, Montessori Eğitimi alan deney grubundaki çocukların, el becerileri kazanımlarının, MEB Okulöncesi Eğitim Programı ile eğitim alan kontrol grubu çocuklarının el becerileri kazanımlarından daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Okulöncesi Eğitim, Montessori Yöntemi, El Becerileri, Çizme-Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri

ABSTRACT

Master Thesis

THE EFFECT OF THE ACTIVITIES OF MONTESSORI METHOD ON THE DEVELOPMENT OF MANUAL SKILLS OF 5-6 YEAR-OLD-CHILDREN

Selver BEKEN

Adnan Menderes University

Institute of Social Sciences

Discipline of Primary Education

Supervising Professor: Asst. Prof. Dr. Servet ŞEN

2009

The study has been made in order to analyze the effect of the “Activities of Montessori Method” on the development of 5-6 year old children’s manual skills (Skills of Drawing-Painting and Object Usage). The sample group is consist of 32 children aged 5-6 years and old studying at the implementation centre under the Adnan Menderes University (ADÜ) Faculty of Education in the province of Aydın and a private kindergarten under the Ministry of National Education (MEB). The research is a trial model of *pre-test* and *final-test* and control groups. After the experiment and control groups had been formed according to the related model the sub-lists of the “List of Manual Skills Control” (Skills of Drawing-Painting and Object Usage) developed by the researcher have been fulfilled as the pre-test for both groups. Throughout 12 weeks, 48 activities of Montessori Method education programme have been applied to the experiment group. We, to the control group, applied activities existing in Pre-School Education programme of MEB (the Ministry of National Education) and aiming to develop the children’s manual skills. No intervention has occurred in the daily education activities of the control group. Following the 12 week process, the “List of Manual Skills Control” has been re-applied to both experiment and control groups as the final-test and the compiled data has been analyzed and evaluated. Mann Whitney U Test was used to determine whether the children’s average pre-test scores of the “List of Manual Skills Control” and “Sub-Lists of Skills of Drawing-Painting and Object Usage” are significantly different or not, and Wilcoxon Signed-Ranks Test was used in order to determine if the average final-test scores differentiated.

According to the compiled data no significant difference was seen between average pre-test scores of the experiment and control groups for “Sub-Lists of Skills of Drawing-Painting and Object Usage” of the “List of Manual Skills Control” ($p>05$). After the educational programme related to Montessori Method, it was found that there was, in favour of experimental group, a significant difference between the average final-test scores of experimental and control group ($p<05$).

Research results have showed that manual skill acquisitions of experimental group with Montessori Education is higher than that of children in the control group with Pre-School Education Program of the MEB.

Keywords: Pre-School Education, Montessori Method, Manual Skills, Skills of Drawing-Painting and Object Usage

ÖNSÖZ

Eğitimin ilk basamağını oluşturan "Okul öncesi eğitim", çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişiliğin şekillendiği ve çocuğun devamlı olarak değiştiği bir süreçtir.

Okulöncesi dönemdeki çocuğa gerekli, bilgi, beceri, tutum ve temel alışkanlıkların kazandırılması ve çocukların öğrendiklerini uygulayabilmesi için, planlı ve programlı bir eğitim hizmetine gereksinim vardır. Bu eğitim hizmeti de belli bir eğitim programı çerçevesinde yapılmalıdır.

Dünyada birçok ülke eğitimcileri, okulöncesi eğitiminin insan yaşamında çok önemli bir yeri olduğu gerçeğini kabul ederek çocukların nitelikli gelişimine yönelik çeşitli araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırma bulguları doğrultusunda, çocuğun sağlıklı gelişmesine yardımcı olabilecek özellikle çocuk merkezli eğitim modellerini uygulamaya koymuşlardır. Özellikle 19. yüzyıldan günümüze kadar geçerliğini koruyan eğitim modellerinden biri de Montessori tarafından oluşturulan eğitim modelidir. Montessori yöntemi, çocuğa, önceden hazırlanmış bir çevrede kendi kendini geliştirebileceği şekilde hareket ve faaliyet özgürlüğü tanımayı amaçlayan, kendi kendine oluşan ve gelişen bir eğitim sistemidir.

Klasik eğitim yönteminden çok farklı özellik taşıyan Montessori eğitim sisteminde klasik bir eğitim programı yoktur. Her şeyden önce bu eğitim modelinde çocuklar gözlemlenerek onların yetenekleri keşfedilir ve ona göre bir eğitim programı uygulanır. Çocukların gelişimleri üzerinde yapılan çeşitli araştırma bulguları da Montessori eğitim modelinin öğrenmede ve birçok becerinin kazandırılmasında etkili olduğu sonuçları elde edilmiştir.

Bu araştırma, Montessori Yönteminin, 2007–2008 öğretim döneminde uygulanan Okulöncesi Eğitim Programında yer alan etkinliklere göre, çocukların el becerilerini (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) geliştirmelerinde daha etkili olup olmadığını sınamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma konusunun seçiminde, planlanmasında ve yürütülmesinde ilgi ve bilgisiyle bana yol gösteren ve yardımcı olan değerli hocam ve danışmanım, Sayın Yrd. Doç. Dr. Servet ŞEN'e, desteğini ve tecrübelerini paylaşan Sayın Prof. Dr. Muharrem ŞEN'e, araştırmanın istatistiksel analizlerinde rehberlik eden, bilgilerini ve düşüncelerini benimle paylaşan

Sayın Zahit HARMANLI' ya, araştırmam sırasında uyguladığım öntest ve sontestte bana yardımcı olan sevgili meslektaşlarım ve öğrencilerime teşekkür ederim.

Beni bugünlere getiren, yetiştiren, hiçbir şeyi esirgemeyen ve destekleriyle bana hep yardımcı olan anneme, babama ve kardeşlerime, BEKEN ailesine ve hep yanımda olup bana güç veren canım eşim Oktay Orçun BEKEN' e sonsuz teşekkürler.

Selver BEKEN
Ağustos, 2009

İÇİNDEKİLER

ÖZET	Sayfa
	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2.Araştırmanın Amacı	4
1.3. Deneceler	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayılılar	6
1.6.Sınırlılıklar	6
1.7. Tanımlar	7
1.8.Kisaltmalar	8

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARASTIRMALAR	9
2.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi	9
2.2. Maria Monessori ve Eğitim Anlayışı	11
2.2.1.Maria Montessori	11
2.2.2.Montessori Felsefesi	12
2.2.3.Montessori Programı	16
2.2.3.1.Pratik Yaşam ve Motor Eğitimi	17
2.2.3.2.Duyu Eğitimi	18
2.2.3.3 Akademik Eğitim	19
2.2.4.Montessori Yönteminin Program Özellikleri	20
2.2.5.Montessori Programının Genel Amaçları	21

2.2.6. Montessori Yöntemine Dayalı Bir Öğrenme Çevresinin Sahip Olması Gereken Özellikleri	22
2.2.7. El Becerilerinin Gelişimine Yardımcı Olan Montessori Materyalleri	25
2.2.8. Montessori Yaklaşımında Öğretmenin Rolü	26
2.2.9. Montessori Yöntemi Etkinlikleri	28
2.3. Okul Öncesi Dönemde Psikomotor Gelişim	40
2.3.1. Gelişimle İlgili Temel Kavramlar	40
2.2.2. Psikomotor Gelişimle İlgili Tanımlar ve Kavramlar	41
2.2.3. Hareket ve Motor Gelişimini Etkileyen Etmenler	47
2.2.4. Psikomotor Gelişimi Destekleyen Kuramcılar ve Görüşleri	49
2.2.5. Psikomotor Gelişim Alanları	52
2.2.5.1. Büyük Kas Motor Gelişimine İlişkin Beceriler	52
2.2.5.2. Küçük Kas Motor Becerilerine İlişkin Temel Beceriler	57
2.4.1. Montessori Yöntemi ile İlgili Araştırmalar	67
2.4.2. Psikomotor Alan İle İlgili Araştırmalar	72
2.4.3. Araştırmaların Genel Değerlendirilmesi	75

BÖLÜM 3

3.YÖNTEM	76
3.1. Araştırma Modeli	76
3.2. Çalışma Grubu	77
3.3. Deney ve Kontrol Gruplarının “EBKL” Öntest Puanlarının Dağılımı	79
3.4. Kişisel Bilgi Formu	80
3.5. Veri Toplama Araçları	84
3.5.1. El Becerileri Kontrol Listesi	84
3.5.2. Kontrol Listesinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	88
3.5.2.1. Kontrol Listesinin İç Tutarlılığın Hesaplanması	92
3.5.2.2. Kontrol Listesinin Güvenirlik Çalışmaları	95
3.5.3. El Becerileri Kontrol Listesi”nin Uygulanması ve Puanlanması	95
3.5.4. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Hazırlanması ve Uygulanması	97

3.5.5. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Ön Denemesi	98
3.5.6. 2007–2008 Okulöncesi Programında Yer Alan Etkinlikler	99
3.5.7. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Uygulanması	99
3.6. Verilerin Toplanması ve Analizi	100
3.6.1. Verilerin Toplanması	100
3.6.1.1. Öntest Verilerinin Toplanması	100
3.6.1.2. Sontest Verilerinin Toplanması	101
3.6.2. Verilerin Analizi	102
BÖLÜM 4	
4. BULGULAR	103
4.1. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5–6 Yaş Çocuklarının El Becerilerinin (Çizme, Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) Gelişimine Etkileri İle İlgili Bulgular	103
4.2. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Uygulandığı Deney Grubundaki 5-6 Yaş Çocuklarının El Becerilerinin (Çizme Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) Gelişimine Etkileri İle İlgili Bulgular	105
4.3. Yürürlükte Olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin Uygulandığı Kontrol Grubundaki 5-6 Yaş Çocuklarının El Becerileri (Çizme Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) İle İlgili Bulgular	106
BÖLÜM 5	
5. TARTIŞMA VE YORUM	108
BÖLÜM 6	
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	
6.1. Sonuçlar	115
6.2. Öneriler	116
6.2.1. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	116
6.2.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler	117
KAYNAKÇA	120
EKLER LİSTESİ	129

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Deney Deseni

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının “EBKL” Öntest Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 5: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 7: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 8: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Yaşına Göre Dağılımı

Tablo 9: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Yaşına Göre Dağılımı

Tablo 10: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Daha Önce Bir Okulöncesi Eğitim Kurumuna Devam Edip Etmemelerine Göre Dağılımı

Tablo 11: Faktör Analizi Sonuçları

Tablo 12: Çizme-Boyama Becerileri Faktörünün İç Tutarlık Analizi

Tablo 13: Nesneleri Kullanma Becerileri Faktörünün İç Tutarlık Analizi

Tablo 14: EBKL'nin Alt Listelerine Ait Cronbach Alfa Güvenirlik Değerleri

Tablo 15: Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest-Sontest Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapma Değerleri ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Tablo 16: Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest-Sontest Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapma Değerleri ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Tablo 17: Deney Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

Tablo 18: Deney Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

Tablo 19: Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

Tablo 20: Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. PROBLEM

Erken çocukluk yılları bireyin tüm yaşam becerilerinin temellerinin atıldığı çok önemli bir dönemdir. Çocukların yaşamın ilk yıllarında kazandığı öğrenme alışkanlıklarının, bilgi ve becerilerin yaşamın ileri yıllarına aktarıldığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Bu nedenle okulöncesi yıllarda çocukların bilinçli ve doğru şekilde desteklenmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir (MEB,2006).

Sağlıklı büyümek ve gelişmek, bütün toplumların yeni kuşakları için arzu ettikleri ve bunu sağlamak için çaba sarf ettikleri bir durumdur. Yeni doğan çocukların sağlıklı bir şekilde büyüüp gelişebilmeleri ise çevrelerinde onlara sağlanan yaşam koşullarının yeterlilik düzeyi ile doğru orantılıdır. Bir birey yaşadığı ülkenin coğrafî, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özellikleri, toplumun gelenek ve görenekleri, bireyin üyesi olduğu ailenin sahip olduğu yaşam koşulları, ebeveynlerin öğrenim ve eğitim düzeyleri gibi çevresel faktörler onun büyüme hızı ve düzeyini etkilediği gibi bütün gelişim alanlarında göstereceği performansı da etkilemektedir. Bu nedenle çevresel faktörler becerilerin aynı dönemde kazanılmasına etkindir (Aktaş ve Haktanır, 1994).

Çocuğun çevreyle etkileşimi, olgunlaşma ve yaşa bağlı ilgi ve becerilerinin artmasıyla uygunluk göstermelidir. Çocuğun büyüme, olgunlaşma ve öğrenme sürecinde çevreyle olan etkileşimi onun doğuştan var olan yeteneklerini ortaya çıkarır (Sevinç,2003).

Öğrenmenin beyin fonksiyonları üzerine kurulduğu düşünülecek olursa, yaşamın ilk yıllarında beyni uyaracak zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarının önemi açıkça görülür. Bu durumda çocukların bilişsel, dil, hareket, sosyal ve duygusal gelişim alanında eş güdümlü olarak desteklenmeleri gerekmektedir(MEB,2006).

Çocuğun yeteneklerinin ortaya çıkarılması, ihtiyaçlarının karşılanması, temel alışkanlıkların kazandırılması ve yaşama en iyi şekilde hazırlanması, nitelikli okulöncesi eğitimle gerçekleşebilir (Zembat, 2005).

0–6 yaşlar arasını kapsayan okulöncesi yıllar; çocuğun kişiliğinin oluşumunu, temel bilgi, beceri, alışkanlıklarının kazanılması ve geliştirilmesinde en önemli yıllardır (Başal, 2005).

Okul Öncesi eğitim, 0–72 ay çocukların, tüm gelişimlerinin, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren, duygularının gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan, yaratıcılığını geliştiren, kendini ifade etmesini, öz denetimlerinin kazanmasını sağlayan, sistemli bir eğitim sürecidir (Yılmaz, 2003).

Okulöncesi eğitimin temel amacı; çocuğun ilköğretime başlamadan önce, bedensel, devimsel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesi olmaktadır. Gelişmenin çok hızlı olduğu bu dönemde, okulöncesi kurumlar; yaşlarına ve düzeylerine uygun bazı yaşantılar, deneyimler kazandırmak yoluyla çocukların gelişmesine yardımcı olabilmektedir(Başal, 2005).

Kazanılması ve geliştirilmesi gereken alanlardan biri de hiç şüphesiz psikomotor alandır. Psikomotor alana temel teşkil edecek beceriler genellikle büyük kas ve küçük kas becerileri şeklinde ele alınmaktadır. Büyük kas becerileri, baş, gövde, kol ve bacak hareketlerini kapsar. El manipülasyonu, parmakların gelişimi ve elin yakalama, kavrama becerisindeki gelişim ise, küçük kas becerileri olarak incelenmektedir(Aktaş ve Haktanır, 1994).

Çocuk hareket yeteneği kazandıkça deneyimlere girer; nesnelere eller ağızına götürür, yere vurur ve onların niteliklerini öğrenir; çevresini araştırır ve yoklar; böylece zihinsel gelişmesi için gerekli ham maddeleri oluşturur. Psikomotor etkinlikler çocuğa toplumsal ilişkilerde ve işbirliğinde, öğrenmede bir araç işlevi görür. Bu etkinliklerdeki başarı ya da başarısızlık onun heyecan gelişmesini biçimlendirir. Kısacası devimsel gelişme bir taraftan çocuğun fiziksel ve toplumsal çevresini keşfetmesine, bir yandan da zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmesine olanak sağlar. Dolayısıyla bu alandaki yetersiz bir gelişme diğer gelişim boyutlarında gelişim geriliklerine neden olabilir (Dönmezer, 1997).

Okul Öncesi dönemde çocuğa değişik uygulamalarla kazandırılacak el becerileri ile ilgili temel beceriler çocuğun ileriki öğrenmelerini de etkileyecektir.

Böylece el becerilerine ilişkin elde ettikleri deneyimlerini günlük yaşamdaki diğer aktivitelerine de transfer etme şansı bulacaktır.

Çocuk nerde olursa olsun emici zihin sayesinde elde ettikleri becerileri özgür bir ortamda öğrenir. Bu öğrenmenin sağlanması için gerekli olan yöntemlerden biri de Montessori yöntemidir.

Montessori yöntemi, çocuğa, önceden hazırlanmış bir çevrede kendi kendini geliştirebileceği şekilde hareket ve faaliyet özgürlüğü tanımayı amaçlayan, kendi kendine oluşan ve gelişen bir eğitim sistemidir(Montessori,1997).

Hareketin insanın gelişmesindeki önemini tartışılmaya bile gerek olmadığını düşünen Montessori, hazırladığı eğitim programında çocukların serbestçe hareket edebilmelerine büyük önem vermiş, kullandığı materyallerle de çocuğun hareket becerisini geliştirmesine ilişkin çeşitli egzersizlere yer vermiştir. Onun için önemli olan çocuğun doğal olarak yaptığı hareketleridir(Çağlak, 2003). Çocuk, doğal olarak yaptığı hareketler ile becerileri kazanır ve diğer karmaşık aşamalara rahatlıkla geçebilmektedir. Montessori yaklaşımı, yaşam için bir yardım olarak eğitime geniş bir vizyon sunar. Çünkü bu eğitim, çocukların doğal bir ortamda sağlıklı büyümesine ve gelişmesine yardımcı olmak için tasarlanmıştır (Britton, 1992).

Montessori eğitim programı iki buçuk-altı yaş çocuklarını kapsayan özgüven, inisiyatif, ne istediğini bilme ve uygulama, serbest hareket etme, bağımsızlık, konsantrasyon, düzenlilik, yardımlaşma, başkalarına karşı saygıyı yerleştirme ve geliştirme üzerine odaklanmıştır. Montessori sınıflarında belirtilen bu amaçlara iki şekilde ulaşılır: Birinci olarak, çocuğu zorlama yerine çocuğun öğrenme zevkini kendisinin yaşaması; ikinci olarak da çocuğun öğrenme mekanizmasını mükemmelleştirmeye yardımcı olmaktır. Yetişkinler için sıradan olan bulaşık yıkama, sebze doğrama, ayakkabı cilalama gibi olaylar küçük çocukların gözünde yapılabilecek önemli görevler arasındadır. Çocuklar çalışmalarını gerçekleştirirken, bir işlemin tamamlanması için gereken sırayı takip ederler ve detaylara da önem vermeyi öğrenirler. Bir aktiviteden diğerine geçmeden önce çocuklar çalışmalarını bitirip, kullandıkları materyalleri yerine koyarak iyi bir çalışma disiplinine sahip olurlar. Montessori yaklaşımında yer alan, çocuğun gelişimini destekleyecek faaliyetlerin dikkati sağlayıcı ve motive edici bir şekilde özgür bir çevrede çocuğa

sunulması; çocuğun bunları kullanabilmesi için öğretmenin yöneltici olması verilen eğitimin daha etkili olmasını sağlayacaktır (Oğuz ve Akyol, 2006).

Montessori yaklaşımı günümüzde hala geçerliliğini korumakta ve birçok okul öncesi eğitim kurumu da bu yaklaşımdan yararlanmaktadır. Özellikle ABD, Avusturya, Avustralya, Almanya, Fransa, İtalya, Kanada ve Hollanda gibi ülkelerin okulöncesi eğitim anlayışına bakıldığında, Montessori yöntemi ile ilgili çalışmaların ve uygulamaların hızla devam ettiği görülecektir(Korkmaz, 2006). Bu da gösteriyor ki yurt dışında Montessori yöntemi eğitimde önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde de son yıllarda Montessori yaklaşımının okulöncesi eğitimde geçerli olduğu düşüncesinin yaygınlaşmış olması sevindirici bir gelişmedir. Ancak Montessori Yöntemi’ni benimseyen okulların bir kısım özel okullarla sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca incelenen literatürden de ülkemizde Montessori yönteminin yeterince uygulanmadığı ve materyallerinin de yeterince kullanılmadığı görülmektedir. Bu sebepten yola çıkılarak Montessori yönteminin yararlarını ve geçerliliğini ortaya koymak amacıyla böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Yapılan bu araştırma da Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5–6 Yaş Çocukların El Becerilerinin Gelişimine Etkisi belirlenmeye çalışılacaktır.

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın genel amacı, Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5–6 Yaş Çocukların El Becerilerinin Gelişimine Etkisinin olup olmadığını incelemektir.

1.3. DENENCELER

Araştırmanın temel amacına bağlı olarak aşağıdaki denenceler sıranmıştır

Denence 1:Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki yaşındaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesnelere Kullanma Becerileri” boyutu (alt listesi) son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Denence 2: “Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol

Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” boyutu (alt listesi) sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Denence 3: “Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır.

Denence 4: Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır.

Denence 5: Yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Denence 6: Yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Okulöncesinde çocuklara kazandırılması gereken amaç ve kazanımlar arasında, çocukların el becerilerinin geliştirilmesi de yer almaktadır. Bu nedenle okulöncesi eğitim kurumlarında görev alan eğitimcilerin ve öğretmenlerin, çocukların el becerilerinin gelişimine yönelik amaç ve kazanımlara uygun etkinliklere yer vermeleri gerekmektedir. Okulöncesi çocuklarının el becerilerinin gerçekleşebilmesi ve dolayısıyla çocukların el becerileri ile ilgili davranışlarını kazanmalarında bazı öğrenme yöntemlerinin etkili olduğu, bu yöntemler içinde de Montessori Yönteminin önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle Montessori yöntemi ile çocukların el becerilerinin çizme-boyama, nesnelere kullanma ile ilgili becerileri kazanabilmesini gerçekleştirmesi bakımından okulöncesi kurumlarında psikomotor gelişim alanına ve bu alanın gelişmesi için eğitim etkinliklerine program içerisinde öncelikle yer verilmesi gerekmektedir.

Ensari'ye göre (1997), 20. yy başlangıcında İtalyan Dr. Maria Montessori (1869–1952) küçük çocukların eğitim ve öğretim işlerinde yenilikler içeren bir metod ileri sürmüştür. Böylece 3–7 yaş arasındaki çocukluk devresinde planlı ve sistemli bir çalışmanın gerekli olduğunu göstermiştir(Akt: Çetinkaya, 2006).

Psikomotor gelişim ile ilgili becerilerin kazanılmasında, okulöncesi eğitim kurumlarında çocukların vakit geçirmekten en çok hoşlandıkları oyun, sanat, serbest zaman ve okuma-yazma etkinliklerinde Montessori yöntemine uygun etkinliklerden ve Montessori materyallerinden yararlanılabileceği, çünkü çocukların bu etkinlikler sayesinde öğrenmeyi rahatlıkla gerçekleştirebilecekleri çeşitli kaynaklarda da ortaya konulmaktadır (Montessori, 1997; Oktay, 2000; Topbaş, 2004; Korkmaz, 2006).

Bu nedenle böyle bir araştırmanın yapılması da, okulöncesi dönemde bulunan çocukların el becerilerinin (çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri) gelişmesinde kaynak oluşturacağı ve yararlar sağlayacağı umulmaktadır.

Bu araştırma ile toplanacak verilerin özellikleri:

1. Montessori yöntemini güncelleştirip, üzerinde düşünme, tartışma ortamı yaratacağı;
2. Araştırma sonunda elde edilen bulgular doğrultusunda geliştirilen önerilerin öğretmenlere rehber olacağı;
3. Okulöncesi dönem el becerilerini geliştirici etkinlikler için yeni araştırmalara konu olacağı;
4. Çocuğun el becerilerinin gelişimine Montessori Yönteminin etkisinin belirlenmesi açısından önem taşıyacağı düşünülmektedir.

1.5. SAYILTILAR

Araştırmanın sayıltısı aşağıdaki gibidir:

Araştırmada “El Becerileri Kontrol Listesi” nin uygulanması sırasında çocuklar araştırmacıdan ve diğer çocuklardan etkilenmemiştir.

1.6.SINIRLILIKLAR

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. Bu araştırma 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Aydın ili MEB'e bağlı bağımsız anaokulu ile Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama

Anaokulunda bulunan bir deney ve bir kontrol grubunu oluşturan 5–6 yaş çocuklarıyla sınırlıdır.

2. Araştırmanın çalışma grubu, 16'sı deney grubu, 16'sı kontrol grubu olmak üzere toplam 32 çocuk ile sınırlıdır.

3. Bu çalışma, okulöncesi kurumlarına devam eden 5–6 yaş grubu çocukların, el becerilerini geliştirmelerinde Montessori Yöntemi Etkinliklerinin etkisinin incelenmesi ile sınırlıdır.

4. Araştırmadan elde edilen veriler, araştırmacı ve öğretmenler tarafından yapılan gözlem sonuçlarıyla sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

Okul Öncesi Eğitimi (Pre-School Education) : Doğumdan ilköğretim başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre imkânlarını sağlayan; onların tüm gelişimlerinin toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir (Çağdaş ve Seçer, 2004).

Okul Öncesi Çocuğu (Pre-School Child) : Bebeklik dönemini aşmış olmakla birlikte henüz okula başlamak için gerekli en küçük yaşın altında bulunan çocuk (Oğuzkan, 1981.Akt: Şen,1997).

Montessori Yöntemi (Montessori Method): Çocuğa, önceden hazırlanmış bir çevrede kendi kendini geliştirebileceği şekilde hareket ve faaliyet özgürlüğü tanımayı amaçlayan, kendi kendine oluşan ve gelişen bir eğitim sistemidir(Montessori,1997).

Eğitim Programı (Teaching Programme): Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Öğretim dışı kol faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler ve fonksiyonlar bu çerçeve içine girer (Varış, 1996).

Küçük Kas Motor Becerileri(Small Deposit Motor Skills): Elin ve ayağın kullanılması becerilerini anlatır. Küçük kas motor becerilere tutma, kavrama, yazma,

yırtma, çizme, yapıştırma, kesme gibi beceriler örnek olarak verilebilir (Bayhan ve Artan, 2005).

Beceri (Skill) : Bir kimsenin bedensel ya da dşünsel bir çaba göstererek bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapabilmesi el, parmak ve göz eşgüdümü (koordinasyonu) bakımından yeterlik (Oğuzkan, 1981).

Motor (Devinsel) Gelişim (Motor Development): Vücudun duruşu, bir yerden başka bir yere doğru devinmesi ve elleri kullanma ile ilgili tepkilerin belli bir sıra izleyerek olgunlaşması (Oğuzkan, 1981).

1.8.KISALTMALAR

EBKL: El Becerileri Kontrol Listesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM 2

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARASTIRMALAR

Bu bölümde, okulöncesi eğitiminin önemine, Montessori yöntemine ilişkin kuramsal açıklamalara ve bu konuda yapılmış araştırmalara, bu dönemdeki çocukların psikomotor gelişimine, çocukların el becerilerini nasıl kazandıklarına ve yer verilmiştir.

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TANIMI VE ÖNEMİ

Ülkelerin kalkınmalarında eğitim oldukça önemli bir konudur. Bir ülkede politika, ekonomi ve toplum açısından gelişmeler bekleniyorsa önce eğitimi ele almak gereklidir. Okulöncesi eğitim ise eğitimin en önemli dönemlerinden biridir (Baran ve diğ., 2007).

Okulöncesi eğitim ya da “erken çocukluk eğitimi” bir kavram olarak uzun bir geçmişe sahiptir. “Geleceğin umudu çocuklardır” düşüncesi, batıda çok eskiden beri erken çocukluk eğitimi fikrini ateşlemiştir. Yüzyılımızda ise, bu dönem gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyaçları yönünden farklı bir dönem olarak kabul edilmekte ve önemsenmektedir (Bulut, 2005).

Dünyanın neresinde doğarsa doğsun, her çocuğun sağlıklı beden, zihin ve ruh sağlığına sahip olacak bir biçimde yetiştirilme, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en üst düzeye kadar ilerleme hakkına sahiptir. Tesadüflere bırakılmayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir organizasyon ile yönlendirilmesi gereken okul öncesi eğitim hizmeti, tüm eğitim sisteminin en can alıcı basamağıdır (Yılmaz, 2003).

Okulöncesi eğitimin temel amacı; çocuğun ilköğretime başlamadan önce bedensel, devimsel, duygusal, zihinsel ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesidir. Gelişmenin çok hızlı olduğu bu dönemde, okul öncesi kurumlar; yaşlarına ve düzeylerine uygun bazı yaşantılar, deneyimler kazandırmak yolu ile çocukların gelişmesine yardımcı olmaktadır (Başal, 2005).

Okulöncesi eğitim, 0–72 aylık yaş grubu çocuklarına, gelişim düzeylerine uygun, zengin bir uyarıcı çevre olanağı sunan, yaratıcılık basta olmak üzere, onların gelişimlerini bütün yönleri ile destekleyen, çocuğa yakın çevresinin ve ulusun sosyal kültürel değerleri ile evrensel değerleri birbirleriyle çelişmeyen bir anlayışla tanıtmayı amaçlayan, isteğe bağlı, planlı bir davranış kazandırma sürecidir (Tuğrul, 2005).

Yalbir'a göre (1978), Yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitim alanındaki uygulamalar; nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip nesilleri yetiştirmek için eğitime çok küçük yaşlarda başlanılmasının gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Çocuğun çeşitli özellikleri, yetenekleri, ilgileri, kişiliğinin çizgileri, daha okula başlamadan önce 0–6 yaşlar arasında belirmeye başlar. Bu bakımdan çocuk gelişiminin en kritik, en ilginç ve en çok dikkat isteyen dönemi bu yaşlardadır (Akt: Akuysal, 2007).

0–6 yaş arasındaki çocukların bu kritik dönemi başarıyla atlatabilmeleri için sağlıklı ve nitelikli bir okulöncesi eğitim hizmetine gereksinim vardır. Temel'e göre (2005), okulöncesi eğitimde kaliteli hizmet verebilmek için bu alana yapılacak yatırımların artırılması, sağlıklı politikalar ve planlamaların yapılması kadar personel, fiziksel koşullar ve uygulanan programların niteliğinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çocukların öğrenmede aktif, seçici, karar verici, öğretmenin ise teşvik edici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir kişi olarak görev yaptığı çağdaş program anlayışını benimsemek, kalitenin artırılmasında katkılar sağlayacaktır (Akt: Erişen ve Güleş, 2007).

Nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip bireylerin yetiştirilmesi için, eğitime küçük yaşlarda başlanılmasının gerekliliği tartışılmaz bir gerçektir. 0–6 yaş dönemi öğrenmenin en yoğun olduğu, temel alışkanlıklarının kazanıldığı ve zihinsel yeteneklerinin hızlı bir biçimde gelişip biçimlendiği dönemdir. Çocukların okul öncesinde aldıkları eğitim daha ileriki yıllarda zihinsel, fiziksel, devimsel, duygusal ve toplumsal gelişimlerini etkileyen en önemli unsurlardan biridir (Ülküer, 1993).

0–6 yaşlar arası çocuğun gelişiminin hızla yönlendiği, kritik yıllardır. Bu yıllarda temeli atılan beden sağlığı ve kişilik yapısının, ileri yaşlarda, yön değiştirmekten daha çok, aynı yönde gelişmesi şansı yüksektir. Uzun yıllara dayalı araştırmalarla, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, beceri, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği gözlenmiştir (Kağan, 1963).

Bu erken gelişim yıllarında temeli atılan ve önemli olan gelişim alanlarından biri de psikomotor gelişimdir. Yetişkinler; sabah uyandıkları andan itibaren kollarını kaldırarak gerinirler, yataktan çıkarlar, banyoya yürürler, musluğu çevirerek açarlar, sabunu alırlar, ellerini yüzlerini yıkarlar, kurulanırlar, giyinirler, saçlarını tararlar, mutfak dolabını açarak bir şeyler alırlar, dolabı kapatırlar, ekmeğe bir şeyler sürerler, ayakkabılarını giyerler, ayakkabılarının bağlarını bağlarlar, ceketlerinin düğmelerini iliklerler... ve gün boyu daha pek çok motor hareket yaparlar. Bu motor beceriler, yetişkinler için sıradan ve kolay hareketler olmasına rağmen çocukların bu becerileri kazanmaları için zamana gereksinimleri vardır. Psikomotor gelişim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Çocukların psikomotor becerileri kazanırken yetişkinler tarafından desteklenmesi gerekir (MEB, 2007). Ayrıca çocuğun devimsel yeteneklerinin geliştirilmesinde düzenli sistemli nitelikli öğretme- öğrenme ortamlarının da sağlanması gerekir (Senemoğlu, 1994).

Kaliteli erken çocukluk eğitimi ile çocuğun kalıtsal özellikleri en üst düzeyde geliştirilebilmektedir. Çünkü bu dönem çocukların gelecekte göstereceği tüm devimsel becerilerinin kazanılmasında önemli bir evredir. İnsan gelişiminin %80'ninin bu yıllarda tamamlanması durumu da erken çocukluk eğitiminin önemini arttırmada etkili olmaktadır. Yapılan araştırmalar ile okulöncesi eğitimin kalitesi her geçen gün yükseltilmeye çalışılmakta bu sayede de 0-6 yaş çocuğunun gerek psikomotor gelişimi ve gerekse diğer gelişim alanlarının desteklendiği düşünülmektedir.

2.2. MARIA MONTESSORİ VE EĞİTİM ANLAYIŞI

2.2.1.Maria Montessori

Günümüzde Dr. Montessori'nin çağdaş çocuk eğitimi konusunda en önemli isim olduğu artık kesinlikle kabul edilmektedir. Ondokuzuncu yüzyılın sonlarında doğmuş ve kendi deyimiyle ilk "Çocuk Evi" ni 1907'de Roma'da açmış olan bu İtalyan doktorun günümüze kadar ve gittikçe önem kazanarak ününü sürdürmesi hiç kuşkusuz geliştirdiği yöntemin evrenselliğine bağlıdır(Montessori, 1997).

Maria Montessori, İtalya'da tıp doktoru unvanını elde eden ilk bayandır. Kendisini çocukların eğitimine adayan Montessori, ilk önce zihinsel engelli çocuklarla çalışmıştır. Ondan edindiği deneyimleri normal çocuklara uygulamış ve olumlu bir sonuç almıştır. Önceleri tüm çabasını küçük çocuklara yoğunlaştıran

Montessori, daha sonraki dönemlerde araştırmalarına büyük çocukları ve aileleri de dâhil etmiştir(Topbaş, 2004).

Maria Montessori 20. yüzyıl başlarında pedagojide öne çıkan “çocuktan hareket” akımının önemli temsilcilerindendir. Çocuk eğitimi konusundaki düşünce ve uygulamaları eğitimde Rönesans olarak kabul edilmektedir. Çocuklara yetişkinler gibi bakılmaması gerektiğini, onların yetişkinlerin bir kopyası olmadığını, hayatın özel bir biçimini temsil ettiklerini savunmuştur (Arslan, 2008).

Montessori, çevre koşullarının yetersizliği nedeniyle gelişmemiş olan çocuklara, daha önce zihinsel engelli çocuklarda kullandığı malzemeyi kullanarak yardımcı olmaya çalışmıştır. Amacını gerçekleştirmek için çocukların öğretmeni olarak görevlendirdiği kişiye malzemelerin nasıl kullanıldığını gösterdikten sonra kendisi geri plana çekerek çocukların davranışlarını gözlemeye başlamıştır. O, çocukların sahip olduklarına inandığı potansiyeli ortaya çıkaracak uygun ortamı hazırlayarak, onların bu ortamda serbestçe hareket etmelerine fırsat verecek gelişmelerine yardımcı olmaya çalışmıştır (Montessori, 1997).

Bu sistemde çocukların en önemli becerisinin kendi kapasite ve yeteneklerini geliştirmek olduğunu kavramaları hedeflenir. Bu amaçla gelişimlerine yönelik çok sayıda araç gerecin bulunduğu; zihinsel, fiziksel, sosyal ve ruhsal olarak gelişebilecekleri; dikkatli biçimde düzenlenmiş bir çevrede özgürlükleri ve yaratıcılıkları desteklenir (Özkamalı, 2007).

Bu eğitim programı iki buçuk-altı yaş çocuklarını kapsayan özgüven, inisiyatif, ne istediğini bilme ve uygulama, bağımsızlık, yoğunlaşma, düzenlilik, yardımlaşma ve başkalarına karşı saygıyı yerleştirme ve geliştirme üzerine odaklanmıştır(Oğuz ve Akyol, 2006).

2.2.2.Montessori Felsefesi

Oktay’a göre (1993), bugün dünyada okulöncesi eğitimde teorileri en fazla etkili olan düşünürler arasında özellikle Frobel, Montessori, Dewey, Gessel, Piaget sayılabilir. Bu düşünürlerin görüşleri ve bunlardan yararlanılarak geliştirilen okulöncesi uygulamalarının her birisi daha geniş olarak incelemeyi gerektiren ayrı bir bildiri, hatta bir kitap konusu olabilecek niteliktedir (Akt: Yiğit, 2008). Okulöncesi çocuğun eğitimine ilişkin çalışmaları ve bu konuda geliştirdiği yöntemi

ile tüm dünyada kendinden söz ettiren ünlü eğitimcilerden biri de kuşkusuz Dr. Maria Montessori'dir (Oktay, 1987).

Montessori felsefesinin temelinde Rousseau, Pestalozzi ve Froebel'in görüşleri vardır. Her üç düşünür de çocuğun iç potansiyeli ile özgür ve sevgi dolu bir ortamda gelişme yeteneği üzerinde durmuşlardır. Eğitim sistemini kurarken çocukluğun kendine özgü niteliklerinden yola çıkan Montessori, bu konudaki görüşlerini kendi yöntemini tanıttığı eserinde şöyle özetlemektedir: “Çocukluk, yetişkinliğe gidişte geçici bir yol olmayıp, insanlığın bir başka bir kutbudur” (Oktay, 2000).

Ayrıca Montessori'nin yeni eğitim harekâtı içinde yazdığı kitaplarının birçok pasajında Rousseau'ya yakın temalar hakkında çeşitlemeler yer alır. Bu pasajlardaki düşünceler, çocuklara hiç saygı göstermediğine dair yetişkin dünyasını eleştiren Rousseau'nun tutumunu anımsatır (Korkmaz, 2005).

Aytaç'a göre(1998), J.J. Rousseau, “Emile ya da Eğitim Üzerine” (Emile ou sur l'éducation–1762) adlı eserinde, daha önceki eserlerinde öne sürdüğü toplum ve kültür felsefesi görüşleri doğrultusunda bir eğitim modeli açıklar. Emile'nin daha birinci cümlesi şöyle başlar: “Yaratanın elinden çıkan her şey iyidir, her şey insanların elinde bozular.” Eğitici çocuğa emirler vermek yerine onun kendisini bulmasına yardımcı olmaya çalışmalıdır. Rousseau bu konuda şöyle der: “Emir ve itaat, çocuğun lügatinde mevcut değildir”. Rousseau Emile adlı eserinde bireyci bir eğitim modeli sunar (Akt: Yiğit, 2008).

Rousseau'nun eğitim felsefesinden yola çıkan Montessori; her insanın dünyaya belirli bir amaçla geldiğini, ancak insanın bu amacın asla bilinçli olarak farkında olmadığını söyler ve insanın bu durumunu mercanlara benzetir. Mercanlar da bir araya gelerek mercan adalarını, mercan adaları kara parçalarını, kara parçaları kıtaları oluştururlar. Ama onlarda asla bu amaçla yaratıldıklarının bilincinde değildirler. Her ne kadar günümüzde hala akademik çevrelerce yeteri kadar bilimsel bulunmasa da aslında o bilimsel bir pedagoji oluşturmayı hedeflemiştir. Fakat çıkış noktası zihinsel engelli çocuklar olunca çoğunlukla bu eğitim modeli bilhassa ülkemizde sadece özel eğitim alanında uygulanmış gibi bir kanının yaygınlaşmasına neden olmuştur. Oysa Montessori zihin engellileri başarıya ulaştıran

bir eğitimin, gelişimi sıradan çocukların öğrenmesinde yollarını kısaltacağını düşünmüştür. Bilhassa duyuların hassaslaştırılmasına ve çocuğun hareket ihtiyacına önem vererek çocuk gelişiminde o güne kadar farkında bile olunmayan çok önemli keşiflerde bulunmuştur. Günümüzde çok doğal diye kabullendiğimiz pek çok bilginin, onun yaşadığı dönemlerdeki bilimin durumu çerçevesinde düşünecek olursak, o dönem için ne kadar yeni devrimci düşünceler ileri sürdüğünün daha iyi anlayabiliriz. Onun o dönemlerde söyledikleri günümüzde insan genlerinin büyük oranda çözülmesiyle hemen hemen kanıtlanıyor (Wilbrandt, 2007).

Dr. Montessori'ye göre çocuk, içi yetişkinler tarafından doldurulacak boş bir kâse değildir. “Konsantre olabilme ve uzun süre yoğunlaşabilme, irade disiplini ve olumlu sosyal davranış, öğrenme hevesi ve düzenli düşünme, hissetme ve hareket etme” özelliklerine sahiptir. Bunlar, Montessori'ye göre psişik açıdan sağlıklı yeni çocuğun özellikleridir. Montessori felsefesinde ‘çocuğun bireyselliği’ ön plandadır. Her çocuk, kendine özgü bir gelişime sahip bireysel bir kişiliktir (Montessori, 1982).

Montessori felsefesinin temeli; çocuğun ileride olacağı kişiyi, potansiyel olarak içinde taşıdığı düşüncesidir. Çocuğun bedensel, entelektüel ve duygusal potansiyeline tam anlamıyla ulaşması için özgürlüğe ihtiyacı vardır. Ama bu özgürlük, düzen ve özdisiplin yoluyla erişilecek bir özgürlük olmalıdır (Montessori, 1997).

Montessori yöntemi, çocukları kendini eğitme, etkinliklere kendiliğinden katılması için güdülemeyi, tekrarlamalı somut deneyimler vasıtasıyla yetenekleri geliştirmeye cesaretlendirir. Çocuğun akranlarıyla sosyal etkileşime girmesine ortam hazırlar. Bu ortam içerisinde arkadaşlarıyla işbirliği yaparak öğrenmeye teşvik edilir. Montessori yaklaşımı, zihinsel gelişim, duyu eğitimi, yaratıcı ifade eğitimi için öğrenme etkinlikleri sağlar (Poyraz ve Dere, 2001). Ancak çocuğun bu eğitimi gerçekleştirmesi için, duyarlılık dönemlerinden sağlıklı bir şekilde geçmesi gerekmektedir.

Montessori kuramının ana ögesini duyarlı dönemler kavramı oluşturur. Duyarlı dönemler kritik dönemlere benzer; çocuğun belirli becerilerin üstesinden gelebileceği ve kalıtsal olarak programlanmış zaman dilimlerini açıklamaktadır. Örneğin; dil becerilerinin kazanılmasında ya da elin kullanımında belirli duyarlı dönemler vardır. Çocuk; doğanın onun için planladığı bu dönemlerdeki

deneyimlerinden yoksun bırakılırsa, gelecekteki gelişimi tehlikeye atılmış olur. Düzen, detay, ellerin kullanımı, yürüme, dilin kazanılması gibi konularda duyarlı dönemler bulunmaktadır (Ataman, 2004; Başal, 2005).

Duyarlılık dönemleri olarak adlandırdığımız olgu çok ilginç bir gelişmedir. Duyarlılık dönemi canlının bebeklik hali ve büyüme süreci içindeyken elde ettiği geçici ve özel bir vergidir ve bir özgül yeteneğin elde edilmesiyle sınırlandırılmıştır. Bu yetenek elde edilir edilmez, duyarlılık da kaybolmaktadır. Çocuk bu duyarlılık döneminde, kendini çevreye uydurup, yeni fetihler ve başarılar kazanmayı öğrenir. Bu dönemler, içeriği aydınlatıcı bir ışık demetine ya da enerji sağlayan bir bataryaya benzer. Çocuğun dış dünya ile yoğun bir teması geçmesini sağlayan, işte bu duyarlılıktır. Bu dönemde her şey kolaydır. Her çaba çocuğun gücünde biraz daha artış sağlar. Ancak amaca erişildikten sonra üzerine yorgunluk ve kayıtsızlık çöker. Bu ruhsal tutkuların biri tükendi mi, bir başkası alevlenir. Böylece çocukluk şaşmaz bir ritimle bir başarıdan öbürüne koşar. Çocuğun mutluluğunu sevincini sağlayan da budur (Montessori, 1999).

Maria Montessori duyarlılık dönemlerinin yaşamın ilk yıllarını kapsadığını belirtir ve bu zamanın boşa harcanmaması gerektiğini savunur. Çocuk özellikle zihinsel gelişimini önemli bir bölümünü bu yıllarda tamamlar. Çünkü çocuğun belli uyarıcılara açık olduğu yıllar bu yıllardır (Yiğit, 2008).

Birincil Duyarlı Dönem doğumdan sonraki ilk üç yaş içinde gözlemlenir. Bu zaman dilimi içinde çocuk en fazla “düzene” gereksinim duyar. Çocuk hareket etmeye başladıktan hemen sonra nesnelere yerlerine koymaktan hoşlanır. Düzenin dışında ve uygun olmayan bir yerde nesnelere gördüğünde huzursuz olur ve nesnelere yerine koymak ister (Ataman, 2004; Başal, 2005).

Birinci dönemde kişiliğin ve bireyselleşmenin temelini kurulması ön planda tutulmaktadır. Çocuğun bu dönemde yaratıcı olduğu görülmektedir. Doğumdan 3 yaşa kadar süren ilk alt basamak bilinçsiz zekânın çalışkanlığı ve tecrübelerle yaratıcı enerjinin gelişimi ile çevrede belirginlik kazanmaktadır (Arslan, 2008).

İkinci Duyarlı Dönemde çocuk, 1–2 yaş arasında dikkatini bir dakikalığına ayrıntılara yönlendirme eğilimindedir. Ona bir resim gösterildiğinde ön planda asıl dikkatin hedeflendirilmesi gereken nokta yerine, arka planda bir erişkinin

dikkatinden kolaylıkla kaçabilecek kadar küçük ya da önemsiz detaylara yoğunlaşır (Ataman, 2004; Başal, 2005).

Üçüncü Duyarlı Dönem, ellerin kullanımı ile ilgilidir. 1,5 yaş–3 yaş arasında çocuklar sürekli olarak nesnelere yakalama eğilimindedir. Pek çok şeyi açıp kapamaktan, nesnelere kutuların içine atıp sonrada kutuları boşaltmaktan hoşlanırlar. Ardından gelen iki sene içinde hareket ve dokunma duyularını geliştirirler. Örneğin; 4 yaşındaki çocuklar gözleri kapalı iken ellerine verilen cismin ne olduğunu tahmin etme oyunundan büyük zevk alırlar (Ataman, 2004; Başal, 2005).

Dördüncü duyarlı dönem en kolay gözlemlenen dönem olup yürüme ile ilişkilidir. Çocuklar içlerinden gelen karşı konulmaz bir istekle yürürler(Başal, 2005). Bu dönemde çocuk, el hareketlerinin koordinasyonu, dengede durmak ve yürümek gibi hareketler için duyarlılık kazanmaktadır. Hareket etmek ve duymakla birlikte dildeki gelişim de kendini göstermeye başlar. İçsel ve dışsal düzen kurulmaya başlar, harekete geçmek için teşvik eder ve ilişkileri fark etmeyi sağlar (Arslan, 2008).

Dilin öğrenilmesi ise beşinci duyarlı dönemi oluşturur. Dil kazanılırken çocuklar sadece kelimeler ya da kelime anlamları değil gramer dediğimiz sistemli kurallar dizisini de öğrenmek zorundadırlar. Montessori erken yaşlarda dil öğrenmeyle ilişkili bir “mekanizmanın” olduğunu, çocukluğun daha geç evrelerinde ya da yetişkinlikte ise böyle bir sistemin yer almadığını savunur. Dil gelişiminde duyarlı dönem geçildikçe ikinci bir dili öğrenmek ve aksansız konuşmak oldukça zorlaşacaktır (Ataman, 2004; Başal, 2005).

Çocuğun bazı nesnelere karşı belli dönemlerde belirgin duyarlılığı vardır. Bu duyarlılık yalnızca gereksinim giderilinceye kadar sürer. Ayrıca çocuk, el işlerine de yatkındır. Bu nedenle okul gereçleri; onu zihinsel çalışmaya hazırlayacak biçimde dokunarak ve hareket ederek, öğrenme gereksinimine uygun olmalıdır. Montessori, eğitimin çocuğa zorla benimsetilemeyeceğini ileri sürmektedir. Ona göre çocuk, öğrenmesine elverişli, serbestçe hareket edebileceği, kendi içinden gelen yönelişlere göre gelişebileceği bir çevrede yaşamalıdır (Başal, 2005).

2.2.3.Montessori Programı

Oktay’a göre Montessori programı 1907’de Maria Montessori tarafından İtalya’da oluşturulmuştur. Montessori ilk çalışmalarını özürlü çocuklar üzerinde yapmış ve bu çalışmaların sonucunda da özürlü çocukların da eğitim aldıkları zaman

başarılı olabileceğini gözlemlemiştir (Öngören, 2008). Montessori bu çocukların incelenmesinden elde ettiği deneylerle Montessori yöntemi denen öğrenim yöntemini belirledi. Bu metod, çocukların doğal davranışları esas alınarak bu davranışlar üzerine kurulmuştu. Montessori çocukların kendilerine bir şeyler öğretmeyi bildiklerine inanıyordu. Daha sonra Montessori'nin yöntemini kullanmayan okullarda bile eğitimin öğretmenden değil de çocuktan başladığı düşüncesi küçük çocukların eğitiminde önemli bir yer kazandı (Pollard, 1996).

Morrison'a göre, Montessori yaklaşımı çocukların somut materyallerle entegre edilmiş programa etkin bir şekilde katılmasını sağlar. Montessori programı yaş, gelişim düzeyi ve kültürel yönünden entegre edilmiştir. Çocuklar üç yaştan altı yaşa kadar sınıflandırılmamıştır. Aynı sınıfta karışık yaş grupları bulunmaktadır. Program ve etkinlikler çocuklar için bireyselleştirilmiştir (Akt: Poyraz ve Dere, 2001).

Montessori, programında çocukların özellikle üç alandaki gelişmelerini hedef almıştır. Bu üç alan, pratik yaşam ve motor eğitimi, duyu eğitimi ve akademik eğitimidir (Oğuz ve Akyol, 2006).

2.2.3.1. Pratik Yaşam ve Motor Eğitimi

Hazır çevre, bir yerden bir yere düzenli bir şekilde yürüme, masa veya sandalye gibi nesnelere taşıma, ziyaretçileri selamlama, öz bakım becerilerini öğrenme ve diğer yaşam aktiviteleri gibi motor etkinliklerini vurgular (Poyraz ve Dere, 2001). Montessori'ye göre hareket, çocuğun diğer etkinliklerinden ayrı bir şey değildir. Bu nedenle de eğitim programlarında çocuğun hareket edebilmesini sağlayıcı etkinlikler önemli bir yer tutar. Montessori, bu konuya ilişkin görüşünü şöyle ifade etmektedir: "Günümüzde yapılan en önemli hatalardan biri, hareketi insanın daha yüksek düzeydeki fonksiyonlarından ayrı bir etkinlik olarak düşünmektir. Zihinsel gelişme hareketle bağlantılı olmalı ve ona dayanmalıdır." Harekete ilişkin her davranışın bir amacının bulunduğu Montessori programında, çocuğun hayal oyunlarına, çağdaş okul öncesi eğitim programlarında önemli bir yeri bulunan evcilik köşesi, vb. köşelere de yer yoktur. Montessori, bu tür faaliyetlerde çalışma alışkanlıklarının gelişmesi için daha karmaşık öğrenmelerin gerekli olduğunu ve tüm öğrenmelerin bir duyu-hareket temeli olduğunu kabul eder (Oğuz ve Akyol, 2006).

Pratik yaşam etkinlikleri dört farklı yöntemle öğretilir;

- **Öz bakım becerileri;** elbiselerini düzenleme, ayakkabılarını cilalama, ellerini yıkama, dişlerini fırçalama gibi etkinlikleri kapsar.
- **Çevre bakımı;** bahçede bulunan ağaçlardan dökülen yaprakları toplama, sınıfta bulunan masaları cilalama ve tozunu alma gibi etkinlikleri kapsar.
- **Sosyal ilişki;** nezaket, zarafet, saygı gibi davranışlarla ilgili etkinlikleri kapsar
- **Hareket kontrolü ve analizi;** yürüme, dengede durma, koşma, zıplama gibi lokomotor (büyük kas) becerilerin gelişmesini ve elini kullanma; kalemi tutma, boyama ve çizme, makası tutma, vb. küçük kas becerilerin gelişmesini sağlayan etkinlikleri kapsar (Poyraz ve Dere,2001; Topbaş, 2004).

2.2.3.2. Duyu Eğitimi

Montessori önce duyunun, sonra zekânın eğitimine odaklanır. Çocuğun duyularını doğal olarak kullandığı ve mükemmelleştirdiği 3–7 yaşları arasında, duyuların gelişiminin önemini vurgular. Bu yaşlar arasındaki yaşam evresi, hızlı bir fiziksel gelişim evresini içerir ve bu zekâyla ilişkili olarak duyu etkinliklerinin biçimlendiği zamandır. Bu nedenle duyuların eğitimine bu biçimlendirici zamanda başlamak gerekir. Montessori, estetik ve ahlak eğitiminin de duyu eğitimiyle yakından ilişkili olduğuna inanıyordu. Duyu eğitimi, duyuları çoğaltıyor ve uyarıcılardaki ince farklılıkları anlama kapasitesini geliştiriyordu. Bu nedenle çocukların görerek, duyarak, dokunarak, hissederek, hareket ederek öğrenecekleri materyaller tasarladı (Öngören, 2008).

Materyaller çocuğun biçim, büyüklük, renk, doku, tat vb. kavramları ve bunlar arasındaki ilişkileri anlamasını sağlayacak şekilde hazırlanmış ve yöntem çocuğun bu çok çeşitli duylara yönelik malzemeyi kendi gelişme düzeyine uygun şekilde serbestçe kullanmasına imkân verecek şekilde düzenlenmiştir (Oğuz ve Akyol, 2006).

Montessorinin duyuların eğitiminde hedeflediği üç süreç vardır:

1. Benzerlikleri fark etme ve bunları eşleştirme yeteneği
2. Bir dizi nesne arasındaki zıtlıklar ve aşırılıkları ayırt etme yeteneği
3. Birbirine şekil, renk, doku ağırlık vb. yönlerden oldukça benzeyen nesnelere arasında ayırtlaştırma yapabilme yeteneği (Oktay,2000).

2.2.3.3. Akademik Eğitim

Montessori metodunun üçüncü alanını okuma, yazma ve aritmetiği içeren akademik eğitim oluşturmaktadır (Poyraz ve Dere,2001).

Montessori, çocukların 4 yaşlarından itibaren akademik öğrenme için hazır olabileceklerini düşünür. Bu görüşünü gerçekleştirmek için de programında yer alan faaliyet içinde, okuma-yazma için gerekli olan el-göz koordinasyonu, kalem kâğıt kullanılması, küçük kalemler, küçük kâğıtlar, çizgi alıştırmaları, özellikle de küçük kasların gelişmesini sağlayıcı etkinliklere yer vermiştir (Akt: Öngören, 2008). Örneğin, çocuk önce metal çerçeveyi alarak beyaz bir kâğıdın üzerine yerleştirir ve boş merkezin dış hatlarını renkli bir kalemle çizer. Çocuk bu şekilde defalarca oluşturduğu biçimlerin içini doldurarak birçok el hareketi yapmış olur ve böylece çalışmak için gerekli olan kassal koordinasyonunu da bütünüyle sağlamış olur. Çocuk kalem tutma becerisini geliştirdikten sonra, zımpara kâğıdından harflerin kullanımına geçilir (Korkmaz, 2006). Zımpara kâğıdından pürtüklü harflerle bir müddet çalıştıktan sonra, bir gün çocuğun kurşun kalemle kelimeler yazabildiği görülür. Montessori bu olguyu “Yazı Patlaması” olarak adlandırmaktadır (Topbaş, 2004).

Yazı yazma çalışmalarının yanı sıra Montessori, aritmetik eğitimine de büyük önem vererek bu eğitim için de çeşitli materyaller geliştirmiştir. Bunlar; sayı çubukları, zımpara kâğıdından yapılmış sayılar, sarı renkteki boncuklar vb.dir (Poyraz ve Dere, 2001). Montessori çocuğun ilk yıllarında aritmetiğe ilişkin materyalleri kullanması durumunda, aritmetikle ilgili olgu ve yeterlilikleri kolayca özümseyebildiğini göstermiştir. Küçük çocuklar bu materyalleri birleştirerek, ayırarak, sayarak ve karşılaştırarak temel aritmetik işlemlerini kolaylıkla yapabilirler.

2.2.4. Montessori Yönteminin Program Özellikleri

Korkmaz (2006), Montessori yöntemine dayalı programın temel özelliklerini şu başlıklar altında toplamıştır:

Holistik (Bütüncül) Eğitim: Montessori, çocukları bütünüyle(ruh, akıl ve fizik) göz önünde bulunduran bir eğitim biçimini destekler. Bugün bu eğitim “Holistik” olarak adlandırılır. Holistik dünya görüşü, aslında materyalistten çok ruhsaldır. Akıl, duygu, yaratıcılık, hayal gücü, şefkat, saygı ve öz farkındalık duygusu gibi insan niteliklerine çok değer verir. Montessori programının ilk amacı, her çocuğa yaşamın tüm alanlarında tam potansiyeline ulaşması için yardımcı olmaktır.

Evrensel Eğitim: Tüm Montessori okulları büyük derecede uluslararası okullardır. Bu okullar, etnik ve dini çeşitlilik sunan geniş bir öğrenci grubunu bir arada bulundurma eğilimindedir.

Hayat İçin Eğitim: Günümüzde eğitim, çağdaş yöntemler hedefler ve sosyal getiriler bakımından oldukça zengindir. Ancak, yine de hayatın kendisini pek fazla hesaba kattığı söylenemez. Eğitim, bugünkü algılanışıyla hem biyolojik hem de toplumsal hayattan ayrılan bir kavramdır. Bu nedenle Maria Montessori, okulun kurumsallaşarak hayattan koparılmasını eleştirir ve okullarında aile içindeki ve dışındaki, toplumsal yaşamı, okulda sunulan programla bütünleştirir.

Barış Eğitimi: Maria Montessori çocuğun eğitiminin başlangıcında dünya barışının vizyonuna sahiptir. Irksal, dilsel, dinsel önyargılar sorunun çözümüne çocukla başlanması gerektiğini düşünür. Barışın ve anlaşmazlıkların giderilmesi için verilen çabayı, çocuğun eğitiminde de kullanabileceğini vurgular.

Ahlak Eğitimi: Eğer bir çocuk, insanlığa saygı duyarak yetiştirilirse, insanlığa zarar veren yıkıcı güçlere rıza göstermeyecektir. Böylece çocuk kendi var oluşunun temelini oluşturan her değeri sağlıklı bir şekilde koruyacaktır. Montessori eğitimi, çocukların bu değerlere sahip olmasına yol gösterecek şekilde düzenlenmektedir.

Karakter Eğitimi: Montessori okullarında karakter eğitimi akademik eğitim kadar önemli sayılır. Çocuklar kendilerine, çevrelerine, birbirlerine bakmayı: yemek pişirmeyi, temizlik yapmayı, yapım işlerini, bahçe işlerini, zarifçe hareket etmeyi, kibarca konuşmayı, saygılı ve yardımsever olmayı, toplumda sosyal çalışmalar

yapmayı öğrenirler. Böylece Montessori Eğitimi, çocukların kendi karakterlerini kendilerinin yarattığını savunur.

Ruhsal Eğitim: Ruhsal eğitim belirli gelişim aşamaları boyunca insan ruhunun ortaya çıkması hakkında çok belirli fikirleri temel alan eğitsel görüşleri kapsar. Bu eğitsel yaklaşımın en iyi bilinen örneklerinden birisi de gelişimsel devreler hakkındaki inançlara ve gözlemlere sağlam olarak tutunan Montessori yöntemidir. Bu yöntemde çocuğun, ruhsal sağlığına çok önem verilmiştir. Montessori ruhsal eğitimi, bütün insanların teklifine ve doğaya saygı, vb. aracılığıyla barışın beslenmesi olarak tanımlar.

2.2.5. Montessori Programının Genel Amaçları

Montessori programlarının genel amaçları çocuğun okula karşı pozitif bir tutum takınması, öğrenme sevgisi ve öz disiplin göstermesi, öz motivasyonlu olması, bağımsız olarak hareket edebilmesi, tekrardan ve çalışmaktan keyif alması, kendine güven geliştirmesi, konsantrasyon alışkanlığı kazanması, kalıcı merakının beslenmesi, iç güveni ve düzen duygusunu geliştirmesi ve oyun oynamak yerine çalışmayı seçmesi olarak sıralanabilir (Yiğit, 2008).

Çocuğun okula karşı pozitif tutum geliştirmesi: Montessori Yönteminde eğitim aktivitelerinin çoğunun bireysel olması nedeniyle, çocuk kendisine çekici gelen etkinliklerle ilgilenir. Çocuk kendi hızında çalışır ve etkinliği istediği kadar tekrarlar. Böylelikle denemeleri başarılarının dizisi haline gelir. Bu şekilde çocuk öğrenmeye karşı pozitif tutum geliştirir (Britton, 1992).

Her çocuğa kendine güvenini geliştirmesi için yardımcı olunması: Montessori okullarında çalışmalar tasarlanırken, her yeni adım çocuğun sahip olduğu alanlar üzerine inşa edilir. Böylelikle sık sık tekrarlanan başarısızlıkların olumsuz etkileri ortadan kalkar (Montessori, 1982).

Her çocuğun konsantrasyon alışkanlığı kazanmasında yardımcı olunması: Etkili eğitim, dikkatli dinleme alışkanlığını ve söylenen / uygulanan şeye dikkat etmeyi gerektirir. Yapılan dikkat toplayıcı deneyimler süreciyle çocuk uzun süren dikkat alışkanlığını oluşturur ve böylece bir işe yoğunlaşma yeteneğini artırır (Korkmaz, 2006).

Kalıcı merakın beslenmesi: Sürekli ve kalıcı merak sürekli öğrenmenin ön koşuludur. Çocuğa uyarıcı öğrenme durumlarının zengin bir çeşitliliği arasında nitelikleri ve ilişkileri keşfetmesi için fırsatlar sağlanmalıdır. Böylelikle merak gelişir ve yaratıcı öğrenmede temel unsur kurulur (Britton,1992).

Çocukta düzen duygusunun ve iç güvenin geliştirilmesi: İyi düzenlenmiş ve zenginleştirilmiş basit ve pratik bir çevre sayesinde çocuğun düzen ve güvenlik ihtiyaçları yoğun bir şekilde tatmin edilir (Korkmaz, 2006).

Girişimde bulunma ve sürdürme alışkanlıklarının geliştirilmesi: Çekici materyaller ve eğitim etkinlikleri, çocuğun iç ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Çocuk kendi kendine yaptığı etkinliklerden zevk almaya alışır. Giderek bunlar inisiyatif alışkanlığına yol açar (Montessori, 1999).

2.2.6.Montessori Yöntemine Dayalı Bir Öğrenme Çevresinin Sahip Olması Gereken Özellikleri

Montessori yaklaşımın temel ögesini “mekân” oluşturmaktadır. Montessori yaklaşımı çocukların fiziksel serbestliğinin, onlara tanınacak yaşamsal araçlarla sağlanabileceğini ileri sürer. Çocuk özgür bir ortamda kendisini ifade edebilir ve geliştirebilir(Poyraz ve Dere, 2001).

Wilbrandt'a göre (2007), çocuğun dünyamızı anlamasını ve biçimlendirmesini sağlamak için, onun bağımsızlaşması ve kendi ayakları üzerinde durabilmesin de, gelişime uygun biçimde tüm bu araçları ve pedagojik yardımları sunan “hazırlayıcı bir çevre”ye ihtiyacı vardır. Bu, korunaklı bir mekân olmalıdır. Tehlikelerden uzak güvenli ortam içerisinde özgür hareket olanağı sağlanmalıdır (Öngören, 2008). Böyle bir mekândaki tüm materyaller çocuğun bunlarla yapacağı alıştırmalarda daima basitten zora, somuttan soyuta yani; çocuğun başardıkça daha zorunu istemesine imkân verecek şekilde düzenlenir. Çocuklar gün akışına uygun olarak hazırlanmış içinde yaşayacakları bu mekândaki düzeni bilirler ve birilerinin onlara bir şeyler teklif etmesini beklemeden kendi seçimlerini özgürce yapabileceklerinden emindirler (Yiğit, 2008). Bu mekânda her materyalin değişmez bir yeri vardır ve bu yer ancak çocukla birlikte değiştirilir. Bir alıştırmada kullanılacak tüm parçaların bir tepsi ya da bir sepet içinde bulunması bilhassa küçük çocukların o alıştırmayı bir defada çalışma alanına taşımalarına fırsat verir. Böylece

çocuğun motivasyonunu kaçırarak gereksiz arama zahmetinden kurtulmuş olunur (Öngören, 2008).

Çevrenin değişik materyallerle düzenlenmesi veya yapılandırılması gereklidir (Doğan, 2007). Wilbrandt'a göre (2007), tüm materyaller temiz, tamam ve estetik bir görünüme sahip olmalıdır. Bu durum çocukların da aynı şekilde dikkatli, özenli çalışmalarını ve çalışmayı problemsiz bir şekilde tamamlamalarını sağlar. Kullanılacak malzemenin güzel, zarif ve çekici renklerde olması onları alıştırma yapmaya teşvik eder. Bilhassa bir sette kullanılan parçalardaki renk uygunluğu ve aynılığı çocukların o çalışmaya ait tüm parçaları kolayca bulmalarını sağlar. Örneğin; kırmızı tas, kırmızı kova, kırmızı sabunluk ve fırça el yıkama setinde kırmızı havluların da kullanılacağını işaret eder. Bu durum aynı zamanda çocuğun çalışmayı bağımsız olarak yapıp bitirmesine, yerine kaldırırken kullanılan malzeme yerine temizini yine kimseye sormaya gerek kalmaksızın koymasını sağlarken yaptığı işin doğruluğundan da emin olmasını sağlar (Öngören, 2008). Böyle bir eğitim ortamı aynı zamanda, çocuğun kendi faaliyetlerini seçmekte olduğu kadar, hareket etmekte de serbest olmasını ister. Onun için iyi düzenlenmiş bir eğitim ortamı, doğada mevcut düzeni içermeli, çocukların kendi hızları ile gelişmelerini sağlayacak şekilde hazırlanmış olan materyal, bu ortamda düzen içinde yer almalıdır. Çeşitli boy, renk ve biçimlerde tahta oyuncaklar, çitçitler, düğme ve ilikler, sayı boncukları, çeşitli geometrik küpler vb. çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak hazırlanmış ve yerleştirilmiş malzemeler, Montessori ortamının başlıca araçlarıdır. Çocuk istediği malzemeyi seçmekte serbesttir, ama kendisinden sonrakilerin de aynı malzemelerden yararlanabilmeleri için malzemeyi aynen aldığı gibi yerine koymaktan da sorumludur (Oktay, 2000).

Montessori eğitim ortamında masalar, sandalyeler, raflar vb. çocuklar tarafından kullanılan tüm araç-gereçler onların boylarına uygundur. Dolaplar açık raflı ve alçak, sınıftaki lavabo, elbise askıları ve tuvaletler de çocukların boylarına uygun ölçüdedir. Bu durum, çocuklara bağımsızlık ve fiziksel özgürlük vermektedir. Eğitim ortamındaki her şey düzenli ve temizdir. Pratik yaşam alıştırmaları, duyu çalışmaları, matematik, kitap ve kültürel deneyimler için ayrı köşeler vardır. Bunlara ek olarak, halı, yumuşak yastık veya alçak koltuklardan oluşan, çocukların kitapları inceleyerek dinlenebilecekleri sessiz bir köşe bulunmaktadır. Ortam sade ve güzel bir şekilde düzenlenmiştir. Duvarlar hoş renklerle boyanmıştır. Sınıf aydınlık, havadar ve emniyetlidir. Odaların duvarlarına çocukların görebileceği yükseklikte ilgi çekici

resimler asılmıştır. Montessori çevrenin çocuklar için düzenli olması gerektiğini vurgulamıştır (Demiriz ve diğ., 2003). Ancak çocuğa uygun bir çevre düzenlenirken gerçeklik ve doğallık da göz ardı edilmemelidir. Sınıfta gerçeklik ve doğallık önemli bir yere sahiptir. Sınıftaki araçlar, çocuğun gerçekle yüz yüze gelmesini kolaylaştırmak amacıyla gerçek yaşamda kullanılan araçlardır. Bir şey içmek için gerçek cam bardaklar, bir şey ütölemek için gerçek ütü ve bir şey kesmek için de bıçak kullanılmaktadır. Gerçek yaşamdaki gibi Montessori sınıfında da her araçtan bir tane vardır. Böylece çocuk o aracı kullanmak istediğinde arkadaşlarının işinin bitmesini bekler. Bu şekilde çocuk günlük yaşamdaki gibi başkalarının işine saygı duymak zorunda kalır (Poyraz ve Dere, 2001).

Önem taşıyan çevrelerden biri de doğa ve hayvanların bulunduğu eğitim ortamıdır. Bunun içinde Montessori çevresinde bir doğa masası ya da bir teşhir masası bulunur. Sınıfta daima çiçekler ve yetiştirilecek tohumlar vardır. Aynı zamanda sınıfta, tavşan, salyangoz, ipek böceği, karıncalar gibi hayvanlar da bulunmaktadır. Hayvan veya bitkilerin yetiştirilebileceği akvaryum, park veya bahçede boş bir alan oluşturulmuştur(Poyraz ve Dere, 2001). Montessori'nin gözlemlerine göre, çocuk uygun bir ortamda doğal gelişimini sürdürdüğünde doğal olarak konuşmayı ve yürümeyi öğrendiği gibi, okumayı yazmayı, fen ve matematiği de kendiliğinden öğrenmektedir (Topbaş, 2004).

Montessori öğrenim çevresi çocukta şu özellikleri geliştirir:

- Bireyleştirme,
- Seçim özgürlüğü,
- Konsantrasyon,
- Bağımsızlık,
- Problem çözme becerileri,
- Sosyal etkileşim,
- Temel becerilerde yeterlilik (Korkmaz, 2006).

İyi hazırlanmış bir Montessori çevresinin sahip olması gereken genel özellikler ise şu şekilde özetlenebilir:

- Öğrenim etkinliklerinin ve kaynaklarının toplandığı (dil, matematik, fen, coğrafya, tarih, günlük yaşam, resim, müzik) program alanlarına göre düzenlenir.
- Materyaller çocukların ilgisini çekecek şekilde, yaşlarına uygun olan açık raflarda sergilenir.
- Sandalyeler, masalar, tuvaletler ve diğer eşyalar her sınıftaki çocukların yaşına uygun bir boyuttadır.
- İyi hazırlanmış Montessori çevresi, duvar boyunca uzanan bir alfabe, düzinelerce aynı resim işleri, tebeşir tahtaları ya da geniş bildiri tahtaları gibi duvarlardaki gereksiz dikkat dağıtıcıları içermez (Topbaş, 2004).

2.2.7. El Becerilerinin Gelişimine Yardımcı Olan Montessori Materyalleri

Montessori'ye göre çocuk aktiftir. Çocuğun zekâsının, duygularının ve kaslarının gelişimi için gerçek materyallerle donanımlı bir çevrede olması gerekir. “Yaşayarak öğrenme” olarak da bilinen aktif öğrenme; çocuğun objelerle direkt olarak çalıştığı, insanlar, fikirler ve olaylarla doğrudan ilişki içinde edindiği deneyimlerini yorumlayarak yeni anlayışlar geliştirdiği bir öğrenme seklidir. Montessori, çocukların oyunlarını kurarken oyuncaklarla değil gerçek ev araçlarından faydalanılarak oyunlarını kurduklarını gözlemlemiştir. Bu gözlemlerden yola çıkan Montessori, çocuğun öğrenme yaşantılarını geçirdiği sınıf ortamının zenginleştirilmesi ve çocuğun orada kendisine gerçek yaşamla ilgili bilgi ve becerileri kazandıracak olan materyallerin hazırlanmasına dikkat çekmiştir. Montessori, çocukların zihin gelişiminde hareket gelişiminin bir motor güç oluşturduğunu düşünerek, hareket gelişiminin temelinde bulunan becerilerin onlara kazandırılmasının önemini vurgular. Bu açıdan bakıldığında o, çocukların psikomotor becerileri öğrenmelerinde özel hazırlanmış materyaller kullanılması gerektiğini ifade eder (Akt: Lillard ve Jessen, 2003).

Motor becerileri geliştirmede metal ya da plastik kalıplar kullanılır. Böylece çocuk kapalı çizgileri doldurarak kalemi kullanmayı öğrenir. Bu faaliyet, çocuğu büyülediği için ona ağır gelmez. Kapalı çizgi yapmak için, küçük pasta kalıpları materyal olarak kullanılabilir (Topbaş, 2004). Çeşitli şekillerin bulunduğu kalıplarla,

kalıpları çıkarılmış pürtüklü(kabartmalı) harflerle ve rakamlarla, yap-bozlarla, düğme ilikleme, bağcıkları bağlama, çıt çıtı, cırt cırtı ve fermuarı açıp kapatmaya yardımcı olan oyun küpleriyle, pembe kulelerle, uzun bloklarla, sayı çubuklarıyla, çeşitli boncuklarla vb. materyallerle çocuğun nesnelere kullanma, çizme, boyama ile ilgili temel el becerilerinin kazandırılmasına yardımcı olacak Montessori materyalleri tasarlanmıştır.

Öğrenme ve öğretim sürecinde materyaller, hem öğretmene hem de öğrenciye yardımcı bir araç rolü üstlenirken, yerinde, doğru ve etkin kullanıldığında öğretime önemli katkı sağlar. Ayrıca materyallerin zamandan tasarruf, karmaşık yapıları basite indirmeye, soyutu somutlaştırma, geneli özelleştirme, işlemleri basamakları ile gösterme, uygulama yapma, ilgi çekme, dikkat uyandırma ve motivasyonu artırma işlevleri vardır (Yiğit, 2008).

Montessori materyalleri, çocuklar hazır olduğunda onlara yavaş yavaş tanıtılır. Bunlar sağlam, ilgi çekici ve ilginçtir. Eksik parçası bulunmamaktadır. Bu malzemeler, çocuğun öğrenmesine destek olur, çocukların becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Onları problem çözmeye teşvik eder. Sınıflarda bulunan Montessori materyalleri, bireysel gelişimi sağlar. Aynı zamanda grup gelişimi ve işbirliğini de geliştirir. Çocuklar, birbirlerinden sürekli yeni bilgiler öğrenirler. Küçükler büyükleri gözlemler, büyükler ise küçüklere yardım eder (Poyraz ve Dere, 2001).

Montessori materyalleri, çocuğa dünyayı keşfetmek için fırsatlar sunar. Materyaller çocuğun kullanabileceği boyutlarda ve güvenlikte dizayn edilmiştir, ayrıca gerçekçi özelliklere ve yaratıcılığa da büyük önem verilmiştir. Materyaller bu özellikleri nedeniyle günümüzde oldukça yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bu materyaller hatanın kontrolünü içerir ve bu oto kontrol eğitime yol açar. Montessori materyalleri bu nedenle Montessori metodunun en önemli unsurlarından birisidir (Erişen ve Güleş, 2007).

2.2.8. Montessori Yaklaşımında Öğretmenin Rolü

Geleneksel eğitimde öğretmen, öğreten, materyali ve otoriteyi elinde bulunduran kişidir. Montessori eğitiminde ise, öğretmen çocuğun katılımını destekleyen, yardıma ihtiyacı olduğunda da ona yardım eden iyi bir rehberdir (Wilbrandt, 2007). Yine geleneksel okul öğretmeninden farklı olarak, Montessori öğretmeni sınıfta dikkati üzerinde toplayan bir merkez değildir. Aksine çocukların çalıştığı ortamda, güçlükle fark edilebilen bir görünümüdür. Çocuk öğretmeni, gerek

duyduğu zaman orada olan dost bir yardımcı ve rehber olarak görmelidir (Mallory, 1989). Küçük çocuklarda amacımız bilgilerin iletilmesi değil, zihinsel güçlerin uyandırılması ve geliştirilmesidir. Önemli olan öğretmenin kendini geri çekebilmesi ve hatayı kendinde aramasıdır. Öğretmen çocuğu doğru davranışlara yönlendiren ama despot katı olmayan kişidir. Öğretmen çocuğun geçmişini ve özelliklerini çok iyi bilmelidir. Bu eğitimcinin bilimsel anlamda kendini yetiştirmesidir (Wilbrandt, 2007).

Yukarıda belirtilen özelliklerin yanı sıra Montessori öğretmenin sahip olması gereken diğer özellikler kısaca özetlenecek olursa şu şekilde sıralanabilir:

- Bir öğretmenden beklenen ilk yetenek görevine yatkın olmasıdır. Çocuğu gözlemlene yeteneği eğitimde son derece önemlidir. Bu nedenle öğretmenin sistemli bir şekilde kendi kendini inceleyerek eğitime hazırlanması gerekir(Montessori, 1997).
- Montessori yaklaşımında öğretmen, çevreyi hazırlamaktan ve çocukların çevre ile ilişkiye geçmelerini sağlamaktan sorumludur. Öğretmenler çocukların kendi gelişimi için potansiyelini kullanma fırsatı tanır ve Montessori yaklaşımında öğretmen “yöneltici” adını alır (Oğuz ve Akyol, 2006).
- Öğretmenler, çocukların kendi gelişimi için onlara potansiyellerini kullanma fırsatı tanır. Dış görüntüsü ve kişiliği ile öğretmen çocuklar için iyi bir model olmalı ve saygı uyandırmalıdır. Öğretmenin esnek olabilmesi için yaşamı seven sıcak, anlayışlı ve saygılı olması gerekmektedir (Temel, 2005).
- Öğretmenin bir diğer önemli görevi de çocuğu öğrenme merkezine almaktır. Montessori'ye göre; öğretmenin görevi konuşmak değil, çocuk için hazırlanmış özel çevrede kültürel etkinlikler için çocuğu güdülemek ve hazırlamaktır (Poyraz ve Dere, 2001).
- Öğretmen, çocuklar konusunda çok iyi bir gözlemci olmalı, her çocuğun bireysel gelişim düzeyini çok iyi bilmelidir. Ancak bundan sonra hangi materyalin hangi çocuk için daha iyi olabileceğine karar verebilecektir. Bu şekilde, her çocuğa bireysel rehberlik hizmeti sağlayabilecek ve her materyalden en iyi bir şekilde nasıl yararlanabileceğini çocuğa

gösterebilecektir. Daha sonra öğretmen, çocuğu materyal ile yalnız bırakacak ve gözlemine dönebilecektir. Öğretmen sadece gerektiği zaman çocuğa müdahale edecektir. Esnek olacak ve her çocuğa yardımcı olurken yeni fikirlere açık olacaktır (Mallory, 1989).

- Öğretmen, çocuğun kapasitesinin üstünde bir materyali seçtiğinde onu bundan vazgeçmesi için ikna edebilir. Materyal seçmede tereddüt gösteren bir çocuğu cesaretlendirir. Bir çocuk hata yaptığında, eğer mümkün olursa müdahale etmez ve çocuğun düzeltici materyal kullanarak hatasını bulmasına yardımcı olur. Bu süreç Montessori'nin "çocuk deneyerek öğrenir" ilkesine uygun bir davranış biçimidir (Topbaş, 2004).

2.2.9. Montessori Yöntemi Etkinlikleri

Araştırmada, Montessori yöntemine uygun etkinliklerin neler olduğuna ilişkin ulaşılabilen bütün kaynaklar taranmış, 5–6 yaş çocukların el becerilerini geliştirmelerinde etkili olacağı düşünülen Montessori Yöntemine uygun etkinlikler seçilmiştir. Seçilen bu etkinlikler daha önceden Montessori tarafından hazırlanarak çocuklar üzerinde denenmiş olan etkinliklerdir. Etkinliklerde Montessori kendisi tarafından geliştirdiği materyalleri kullanmıştır. Bu çalışmada da etkinlikleri desteklemek için Montessori materyallerinin kullanılmasına özen gösterilmiştir. Aşağıda uygulama çalışmalarında yararlanılan araç, gereç ve etkinlik örnekleri verilmiştir:

Boş Ruloya Tuvalet Kâğıdını Saralım: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerileri gerektiren bazı araçları düzgün bir şekilde kullanmasına yardımcı olmak ve çocuğun tüm tuvalet kâğıdı rulosunu diğer boş ruloya normal düzgünlükte sarmasını sağlamaktır. Sınıf yapılacak etkinliğe göre düzenlenir. Boş ve dolu tuvalet kâğıdı ruloları uygun yerlerdeki sepetlere yerleştirilir. Öğretmen çalışmaya başlamadan önce, etkinlikle ilgili olarak gerekli açıklamaları yapar. Daha sonra çocuklarla birlikte rulodaki kâğıdın sarılma şekli incelenir. Böylece her çocuğa gözlem yapma fırsatı verilir. Öğretmen çocuklardan sepetlerde bulunan boş ve kâğıt sarılı rulolardan birer tane almalarını ve dolu rulodan boş ruloya kâğıdı sarmalarını ister. Bu etkinlikte öğretmenin en önemli görevi çocukların etkinliğe zorlanmadan katılmalarını sağlamaktır. Etkinlik süresince çocuklar özgür bırakılır. Ancak etkinlik ile ilgili yardım isteyen çocuklara da yardım edilir. Çocuk başlangıçta az bir kâğıdı ruloya

sarar. Alıştırma birkaç kez tekrarlandıktan sonra, tuvalet kâğıdı miktarı artırılır. Bu alıştırmaya, çocuk tüm tuvalet kâğıdını bir rulodan diğer rulo normal düzgünlükte sarıncaya kadar sürdürülür.

Mandallama: Bu etkinliğin amacı, çocuğun baş ve işaret parmağını kullanma becerisini kazanmasına yardımcı olmaktır. Değişik şekillerde kesilen (dikdörtgen, kare, üçgen, daire) kartonların kenarlarına mandal takarak her çocuk kendi şeklini oluşturur. Daha sonra çocuklarla birlikte iki sandalye arasına çamaşır ipi bağlanır. Önceden hazırlanmış olan mandal ve kâğıt peçete kutularından mandal ve peçete alan çocuklar, çamaşır ipine peçeteleri mandal takarak asarlar.

Pürtüklü Harfler: Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonunun gelişmesini sağlamak ve yazma becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Bu etkinlik için zımpara kâğıdından kesilerek hazırlanmış büyük harflerden yararlanılır. Her harf için, bu harfle başlayan nesnelere bulunur. Bu nesnelere çocuk tarafından daha önce bilinen nesnelere olmasına özen gösterilmelidir. Harfler ve nesnelere çocukların görebileceği ve inceleyebileceği bir masa üzerine yerleştirilir. Çocuktan o harfle başlayan nesneyi harfin altına koymasına istenir. Böylece çocuk her nesneyi, ilgili harfin altına koyar daha sonra çocuğun zımpara kâğıdına çizilmiş her harfe dokunur, harfin üzerinde elini gezdirmesi ve harfi sesli olarak söylemesi istenir. Diğer masada bulunan tepsi içindeki kum üzerine çocuk dokunduğu harfleri çizmeye çalışır.

Portakal Suyu: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerileri gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Önce masanın üzerine portakal, portakal sıkma aleti, bıçak ve üzerinde kesebilecekleri bir tahta yerleştirilir. Öğretmen bu çalışmayı çocukların nasıl yapacaklarını örnekleyen ilk çalışmayı kendisi yapar. Çocukların önünde portakalı önce tahta üzerinde ikiye böler, portakalı portakal sıkma aleti ile sıkarak ve boş bir bardağa sıktığı suyu boşaltır. Daha sonra kontrollü bir şekilde, çocuğun bıçağı alması, portakalı kesmesi, portakalı alette sıkması ve bardağa suyu boşaltması sağlanır. Her çocuk kendi portakalını sıkarak bardağa boşattıktan sonra hep birlikte portakal suyunu içerler.

Kule Yapma (Pembe Kule): Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri kazanabilmelerine yardımcı olmaktır. Öğretmen öncelikle çocuklara çeşitli boyalarda olan blokları tanıtır. Kulelerin nasıl

yapılacağı hakkında bilgi verilir. Daha sonra her çocuk, blokları üst üste dizerek kendi kulesini yapar.

İpe Boncuk Dizme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Öğretmen öncelikle iki ayrı kutu içerisine koyduğu büyük ve küçük renkli boncukları tanıtır. Boncuk kutuları ve ipler masaların üstüne yerleştirilir. Öğretmen çocuklardan büyük boncukları kalın ipe, küçük boncukları ise ince ipe dizmelerini ister. Ayrıca çocuklara boncukları ipe dizerek kendilerine kolye ve bilezik yapabileceklerini söyler.

İstasyon: Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri kazanabilmelerine yardımcı olmaktır. Öğretmen etkinliğe başlamadan önce çocuklara istasyon kelimesini açıklar. Daha sonra uzun bloklarla çocukların iç içe labirent şeklinde istasyonlar oluşturmasını ister.

Düğmeleri İlikleme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Öğretmen düğme ilikleme ve çözme işlemi Montessori aracından yararlanır. Çocuklar Montessori aracı üzerinde bulunan küçük ve büyük düğmeleri iliklerler. Daha sonra ilikli düğmeleri çözerler.

İpi Bağla: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Öğretmen, üzerinde delikleri alan bir ayakkabıyı andıran Montessori oyuncağını çocuklara tanıtır. Çocuklardan ipi deliklerden geçirerek bağlamaları istenir. Bu alıştırmaya daha sonra bağcıklı ayakkabı üzerinde de tekrarlanır.

Fermuar: Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonunun gelişmesini sağlamaktır. Öğretmen fermuarlı Montessori oyuncağında fermuarın ne olduğunu gösterir. Fermuar çocuklar tarafından defalarca açılıp kapatılır. Daha sonra bu işlem fermuarı olan giysiler üzerinde de uygulanır. Alıştırma, çocukların fermuarı kolaylıkla açıp kapatmaya kadar devam eder.

Çıt Çıtı Açma Kapatma: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Öğretmen çocuklara çıt çıtı tanıttikten sonra uygulamanın yapılacağı Montessori oyuncağını çocuklara verir ve çocuklardan oyuncakta bulunan çıt çıtı açıp kapatmalarını ister. Daha sonra üzerinde çıt çıtlar bulunan çeşitli eşyalar (giysiler, kitap vb.) sınıfa getirilir. Çocuklar bu eşyalar üzerindeki çıt çıtları da açıp kapatarak etkinliği sürdürürler.

Kemeri Bağla: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Sınıf yapılacak etkinliğe göre düzenlenir. Çocukların evlerinden getirdikleri kemerler uygun yerlerde bulunan sepetlere yerleştirilir. Öğretmen kemer çalışmasına başlamadan önce, etkinlikle ilgili olarak gerekli açıklamaları yapar. Daha sonra çocuklarla birlikte Montessori oyuncacı üzerinde bulunan kemer ve tokası incelenir. Oyuncaktaki kemer önce tokasına takılarak bağlanır, daha sonra da kemer tokasından çıkarılarak çözülür. Böylece her çocuğa etkinlikle ilgili gözlem yapma fırsatı verilir. Çocuklar oyuncaktaki kemeri sırayla bağlarlar. Bağlama işlemi sona erdikten sonra çocuklarla birlikte “kemeri bağla” oyununa geçilir. Her çocuk kendisine bir eş seçer. Eşler sepetteki kemerlerden birer tane alır ve müzik eşliğinde kemerleri eşlerinin bellerine bağlarlar. Oyun, çocukların istekli olduğu sürece tekrarlanır.

Cırt Cırtı Açıp Kapama: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren araçları kullanmasını sağlamaktır. Cırt cırtın kullanıldığı çeşitli eşyalar (giysi, ayakkabı vb.)sınıfa getirilir. Öğretmen öncelikle çocuklara cırt cırtı tanıtır ve nasıl kullanıldığını eşyalar üzerinde gösterir. Sonra çocuklar eşyalar üzerinde bulunan cırt cırtı açıp kapatırlar. İşlem sona erdikten sonra hep birlikte “Meyve Ağacı Yapma” etkinliğine geçilir. Renkli fon kartonlarından ağacın gövdesi, yaprakları ve meyveleri kesilir. Ağaca, yapraklara ve meyvelere cırt cırtlar yapıştırılır. Çocuklar yaptıkları yaprakları ve meyveleri ağacın üzerinde bulunan cırt cırtlara takarlar.

Ayakkabımı Boya: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren araçları kullanmasına yardımcı olmak ve kendi ayakkabısını temiz tutma alışkanlığını kazanmasını sağlamaktır. Sınıfın uygun yerine muşamba serilir. Üzerine ayakkabılar, boya malzemeleri ve çocukların ellerine giyecekleri eldivenler konur. Öğretmen çocuklara şimdi ayakkabılarını boyayacaklarını söyler ve eline aldığı bir ayakkabıyı boyamaya başlar. Ayakkabının nasıl boyanacağını gözlemleyen çocuklar da ellerine eldivenlerini giydikten sonra kendi ayakkabılarını boyarlar.

Sınıfımızı Süpürelim: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren araçları kullanmasını sağlamak ve el, göz ve vücut koordinasyonunu sağlayan belirli hareketleri kazanabilmelerine yardımcı olmaktır. Öğretmen süpürge ve kürekle sınıfa gelir. Süpürge ile küreği çocuklara tanıtır. Nasıl kullanıldığını gösterir. Daha sonra küçük el süpürgeleri ile kürekleri çocuklara dağıtır. Çocuklarla

birlikte yere dökülen kâğıt parçalarını süpürgeyle süpürüp küreğe toplarlar ve çöplerini çöp tenekesine atarlar.

Hamura Şekil Verelim: Bu etkinliğin amacı, çocukların el berilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur. Masaların üzerine etkinlik malzemeleri yerleştirilir. Öğretmen çocuklara pasta kalıplarını ve oyun hamurunu göstererek etkinlik hakkında gerekli açıklamaları yapar. Daha sonra çocuklara oyun hamuru ve pasta kalıpları verilir. Çocuklardan kalıplarla ve oyun hamurları ile istedikleri şekli vermeleri istenir. Etkinlik sonunda çocukların yaptıkları şekiller uygun bir köşede sergilenir.

Kurabiye Yapalım: Bu etkinliğin amacı, çocukların el berilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen çocuklara’’sizler bir kurabiye fabrikasının aşçıları’sınız. Şimdi hep birilikte pasta kalıplarıyla kurabiyeler yapacağız’’ der. Daha sonra çocukların temiz bir şekilde ellerini yıkaması sağlanır. Öğretmen etkinliğe geçmeden önce kurabiye hamurunu hazırlar. Boyutları ve şekilleri farklı pasta kalıpları masalara konur. Çocuklara hamurlar dağıtılır. Onların istedikleri şekillerdeki pasta kalıplarını kullanarak kurabiye yapmaları sağlanır. Ancak burada çocukların yapacağı işlere kendisinin karar vermesi önemlidir. Öğretmen yardım isteyen çocukların dışındaki çocuklara gereksiz yere müdahale etmemelidir. Çocuklar tarafından hazırlanan kurabiyeler tepsiye dizilir ve fırında pişirilir. Pişen kurabiyeler, çocukların yemeleri için dağıtılır.

Kaptan Kaba Boşaltma: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen sınıfta boş bir alana su dolu kova, boş leğen ve sürahi getirir. Çocuklardan sürahi yardımı ile dolu kovadaki suyu boş leğene boşaltmalarını ister. Çocuklar sürahi yardımı ile suyu boş leğene aktarırlar. İşlem tamamlandıktan sonra, sınıftaki masaya toplanırlar. Daha önce öğretmen tarafından masa üzerine pirinç, fasulye, mercimek, nohut vb. tabakları ile boş kavanozlar konur. Çocuklardan boş kavanozlardan birini alarak istedikleri bir yiyeceği bu kavanoza doldurabilecekleri söylenir. Çocukların her biri önündeki kavanoza dikkatlice yiyeceği doldurur. Sonra tabağa geri boşaltır. Bu işlemler çocukların ilgilendikleri sürece tekrarlanabilir.

Geometrik Şekiller: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen önce tahtadan kesilerek ve boyanarak hazırlanmış olan basit geometrik şekilleri(kare, dikdörtgen, üçgen, daire),çocuklara tanıtır ve sonra çocuklardan bu şekilleri tanımlamalarını ister. Böylece çocuklar ilgili geometrik şekillerin parçalarını birleştirerek asıl şekli elde ederler. İşlem tamamlandıktan sonra çocukların önüne kâğıt ve boya kalemleri konur. Öğretmen çocuklardan istedikleri geometrik şekilleri alarak kâğıda kalıplarını çizmelerini ister. Kalıplarını kâğıda çizen çocuk, kendi şeklinin içini boyar.

Maşa ile Ceviz Yakala: Bu etkinliğin amacı, çocukların el ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmesine yardımcı olmak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte boş bir alan oluşturulur. Öğretmen bir sepet dolusu cevizi, boş sepetleri ve maşaları sınıfa getirerek çocukların önüne koyar. Çocuklardan birer maşayı ellerine almalarını ve maşa yardımı ile cevizleri tutup boş sepete koymalarını istenir. Çocuklar önce maşa ile sepette aldıkları cevizleri boş sepete koyar, sonra boş sepete koydukları cevizi tekrar maşa ile alarak ceviz sepetine koyarlar.

Boşluğu Doldur: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen çocuklara üzerinde elma şekli bulunan çalışma yaprağını dağıtır ve çocuklardan şeklin sınırlarını taşırmadan boyamalarını ister.

Deste Yapalım: Bu etkinliğin amacı, el becerilerinin gelişmesini sağlamaktır. Öğretmen çocuklara destenin tanımlamasını yaptıktan sonra onlardan Montessori Sayı Çubuklarını kullanarak deste oluşturmalarını ister. Çocuklar ellerine verilen lastik yardımıyla çubuklardan deste yaparlar.

Kâğıt Katlama: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen çocuklarla birlikte masalara renkli dergi ve mecmua sayfalarını, eliş kâğıtlarını, beyaz kâğıtları, boya malzemelerini, makas ve yapıştırıcıyı koyarlar. Daha sonra kâğıt katlama etkinliğini yapmak üzere masalara oturulur. Öğretmenin verdiği yönergeye uygun olarak her bir çocuk önündeki kâğıttan bir parça keser: kâğıdı ikiye katlar ya da çapraz(üçgen şeklinde)katlayarak çeşitli şekiller oluşturur. Renkli kalemlerle şeklini süsler, oluşturduğu şekilleri boş kâğıda yapıştırır. Bu alıştırma sırasında öğretmen önce

çocuklara katlamaların nasıl yapılacağını gösterir ve çalışmada zorlanan çocuklara da gereken rehberliği yapar.

Ağaç Yaprakları: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen çocukları bahçeye çıkarır ve onlardan çevredeki yaprakları incelemesini ister. Sonra öğretmen, çocuklara yere dökülen kuru yaprakları toplayarak sınıfa götüreceklerini ifade eder. Toplanan kuru yapraklar sınıfta bulunan masaların üzerine konur. Çocuklara boş kâğıtlar ve sulu boya malzemeleri dağıtılır. Fırça yardımı ile kuru yapraklar boyanır ve kâğıtların üzerine, boyalı yapraklar bastırılır. Çalışma bittikten sonra çocukların yaptıkları yaprak baskıları sınıftaki panoda sergilenir.

Kıyafet Giyme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur. Öğretmen giyilecek kıyafetleri çocuklara gösterir. Müzik eşliğinde çocukların üst üste kıyafet giymeleri istenir. Müzik durduğunda çocukları üstündeki kıyafetler tek tek çıkarılarak sayılır.

Toz Alalım: Bu etkinliğin amacı, çocukların el ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmesine yardımcı olmak ve el becerileri gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte sınıf temizlik yapılmaya uygun hale getirilir. Öğretmen, çocuklara sınıfın çok kirlendiğini söyler. Çocuklara ıslak ve kuru toz bezlerini dağıtır ve sınıftaki masaların, sandalyelerin, dolapların tozunu almalarını ister.

Şehrim: Bu etkinliğin amacı nesnelere iç içe takarak el becerilerini geliştirmektir. Öğretmen çocukları sınıfın ortasında uygun bir alana toplar. Çocuklara öncelikle şehrin açıklamasını yapar ve şehirle ilgili resimleri gösterir. Daha sonra Legolar yardımıyla çocuklardan kendi şehirlerini oluşturmasını ister.

Örgü Örelim: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerilerini geliştirmektir. Öğretmen çocuklara örgünün nasıl yapıldığını açıkladıktan sonra çocuklarla beraber örgü denemeleri yapar. Çocuklarla deneme yapıldıktan sonra çocuklardan ipleri mandala takıp örmeleri istenir.

Sabun Köpüğü: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerileri gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte sınıfın lavabosuna gidilir. Öğretmen, sabunla ellerin nasıl yıkandığını gösterir. Sonra çocuklara sabunla ellerini

yıkamalarını ister. Ellerini sabunla yıkayan çocuklara tek tek rehberlik yapılır. El yıkama işlemi bitirildikten sonra eller havlu ile kurulanır.

Bulaşıkları Yıkayalım: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerileri gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte mutfağa gidilir. Öğretmen çocuklara leğeni vererek içine su doldurmalarını ister. Çocuklardan deterjanı koymalarını ve tabakları sünger yardımıyla yıkamalarını ister. Daha sonra köpüklenen tabaklar çocuklar tarafından durulanır.

Pürtüklü Rakamlar: Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonunun gelişmesini sağlamak ve yazma becerilerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Bu etkinlik için zımpara kâğıdından kesilerek hazırlanmış rakamlardan yararlanır. Öğretmen tarafından etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır. Daha sonra çocuğun zımpara kâğıdına çizilmiş her rakama dokunması, rakamın üzerinde elini gezdirmesi ve rakamı sesli olarak söylemesi istenir. Diğer masada bulunan tepsi içindeki kum üzerine çocuk dokunduğu rakamları çizmeye çalışır.

Kıyafet Katlama: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Öğretmen etkinlik ile ilgili gerekli açıklamaları yaptıktan sonra, her çocuk sınıftaki masanın üzerine katlayacağı kıyafetlerini yerleştirir. Ardından öğretmen çocuklara evde kıyafetlerinizi kim katlıyor diye sorar. Çocuklardan yanıtlar alındıktan sonra öğretmen kıyafetlerden bir kaçını örnek olarak katlar. Katlama şekillerini gözlemleyen çocuklar daha sonra kendi kıyafetlerini düzgünce katlamaya başlar. Katlama işlemleri bitirildikten sonra çocuklar kıyafetlerini uygun yerlere yerleştirirler. Etkinliğin bitiminde çocuklara kıyafet katladıktan sonra, ne hissettikleri sorularak etkinliğin değerlendirilmesi yapılır.

Kek Yapma: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte mutfağa gidilir ve mutfağın ortasında boş bir alan oluşturulur. Öğretmen kek yapma etkinliğine başlamadan önce çocuklara, “Daha önce kek yaparken annelerine yardım eden oldu mu?, peki kek nasıl yapılır bilen var mı? “ gibi soruları yöneltir. Çocukların verdikleri yanıtlar dinlenir. Ardından masanın üstüne cam kap, yumurtalar, zeytinyağı, un, şeker, vanilya, kabartma tozu ve el çırpıcı konulur. Cam kabın içine çocuklar tarafından

sırasıyla malzemeler dökülür ve yumurtalar kırılır. Cam kapta bulunan malzemeler el çırpıcısı ile karıştırılır. Çocuklar tarafından karıştırılan malzemeler daha sonra kek kalıbına boşaltılır. Kek kalıbı pişirilmek üzere fırına konur. Kek pişerken çocukların neler hissettikleriyle ilgili sohbet edilir. Daha sonra pişirilen kek çocuklarla birlikte yenir.

Anahtar ve Kilit: Bu etkinliğin amacı, çocukların el berilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte masalara geçilir. Öğretmen elindeki kilit ve anahtarları çocuklara gösterip daha önce kapılarının kilitlerini açıp açmadıklarını sorar. Çocuklardan tek tek cevaplar alındıktan sonra öğretmen çeşitli büyüklükteki asma kilitleri ve anahtarları verir. Çocuklardan kilitlere uygun anahtarları bularak kapalı olan kilidi açmaları istenir. Etkinlik sonunda çocuklarla neler hissettikleri konusunda sohbet yapılır.

Nohut ve Boşluk: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktır. Çocuklarla birlikte masalara geçilir. Öğretmen çok sayıda boşluğun bulunduğu köpükten yapılan düzeneği ve nohutları çocuklara gösterir. Çocuklara nohutları boşluklara yerleştirecekleri söylenir ve onların nohutları tek tek boşluklara yerleştirmeleri istenir. Ardından isteyen olursa fasulye, mercimek vb. gibi değişik baklagillerle alıştırma yapabileceği söylenir. Alıştırmanın sonunda etkinlik sohbet edilerek bitirilir.

Düğme Dikme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktır. Öğretmen çocuklara elindeki iğneyi, ipi ve düğmeyi göstererek onlara sizce elimdekilerle ne yapabiliriz diye sorar. Çocuklardan cevapları alındıktan sonra öğretmen iğneye ipi takarak düğmenin deliklerinden geçirme çalışmasını çocuklara örnek olarak gösterir. Öğretmenlerinin çalışmasını gözlemleyen çocuklar daha sonra önlerine konan malzemelerle, ipi iğneye takarlar ve ipli iğneyi düğme deliklerinden geçirme çalışmalarını yaparlar. Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklarla etkinlik hakkında sohbet yapılır.

Halı Katlama: Bu etkinliğin amacı, çocukların el berilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur. Öğretmen çocuklara elindeki halıyı gösterir ve etkinlik hakkında gerekli

açıklamaları yapar. Onlardan yere serdiği halıyı yuvarlayarak katlamaları istenir. Halıyı yuvarlayarak katlama işlemi bitirildikten sonra masalara geçilir. Çocukların önüne konan kâğıtları yuvarlayarak katlamaları sağlanır. Etkinlik sonunda çocuklara halıyı katlama ile ilgili düşünceleri sorulur.

Hamur Açılım: Bu etkinliğin amacı, çocukların el berilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Çocuklarla birlikte mutfağa gidilir ve mutfağın ortasında boş bir alan oluşturulur. Öğretmen bugün ekmek yapacaklarını çocuklara açıkladıktan sonra merdane ve hamuru göstererek onlara “Daha önceden ekmek yapılışını gördünüz mü?, Anneniz evde size ekmek yapıyor mu?, Ekmek yaparken annenize yardım ettiniz mi?” gibi sorular yöneltir. Çocuklardan soruların yanıtlarını aldıktan sonra, hamur açma işlemine başlanır. Masanın üzerinde bulunan hamurdan her çocuk birer parça kopartır, onu yuvarladıktan sonra merdane yardımıyla açar, masanın üzerinde bulunan çeşitli kalıplarla hamura şekil verir. Şekil verilen hamur toz şeker, ceviz, kuru üzüm vb. malzemelerle süslenir. Süslenen ekmekler tepsiye dizilip pişirmek üzere fırına yerleştirilir. Etkinlik sonunda çocuklara ne hissettikleri sorularak etkinliğin genel bir değerlendirilmesi yapılır.

Patates Baskısı: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Çocuklarla birlikte masalara geçilir ve etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır. Daha sonra öğretmen çocuklara çeşitli şekillerde kesilmiş patatesleri, sulu boyaları, fırçaları ve boş kâğıtları dağıtır. Çocuklar, üzerinde istedikleri şekillerin bulunduğu patatesleri alır, fırça ile şekli boyar ve boyadıkları şekilleri boş kâğıtlara bastırarak şeklini çıkarırlar. Her çocuk yaptığı baskıyı arkadaşlarına göstererek oluşan şekli onlara anlatır. Etkinliğin sonunda ortaya çıkan ürünler panoda sergilenir.

Kaşar Peyniri Dilimleme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen masaya kaşar peyniri, kahvaltı bıçağı ve ekmek tahtasını koyar. Çocuklara peynirin nasıl dilimleneceği gösterilir. Sonra onlardan peynirin geri kalan kısmının dilimlenmesi istenir. Öğretmen bıçağın doğru tutularak dilimlenmesi konusunda gereken rehberliği yapar.

Sandviç Hazırlama: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen sınıfta bulunan bir masaya sandviç

yapmak için gerekli malzemeleri (Sandviç ekmeği ya da ekme, peynir, domates, biber, ekme tahtası, bıçak vb.) koyar. Öğretmen sandviçin nasıl hazırlanacağına ilişkin gerekli bilgileri çocuklara açıkladıktan sonra, sandviç hazırlama işlemlerini her bir çocuğa göstererek örnek bir sandviç yapar. Daha sonra her çocuk ekmeğin arasına sandviç malzemesi konacak şekilde ekmeği açar, malzemeleri içine sırasıyla yerleştirir. Başlangıçta tek bir malzeme ile sandviç hazırlanabilir. Çocukların beceri geliştirme düzeyi geliştikçe sandviçin içine konacak malzeme sayısı arttırılabilir. Sandviç hazırlama işlemleri tamamlandıktan sonra her çocuk kendi hazırladığı sandviçi yer.

Sepetler ve Makaralar: Bu etkinliğin amacı çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen yere serdiği halının üzerine çocukların taşıyabilecekleri boyutta renkli sepetler ve bol miktarda renkli makaralar koyar. Çocuklardan sepetleri yan yana yerleştirmesi, daha sonrada renkli makaraları renklerine uygun sepetlere bırakmaları istenir. Oyun tüm makaralar sepetlere konuncaya kadar devam eder.

Kutuların, Şişelerin ve Kavanozların Kapağını Açmak-Kapatmak: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen daha önceden masaların üzerine çeşitli kutular, şişeler, kavanozlar ile kapaklarını koyar ve çocukların masaların önüne toplanmasını ister. Toplanan çocuklara kapakların nasıl kapatıldığını ve açıldığı gösterir. Öğretmenlerini gözlemleyen çocuklar, daha sonra sırayla şişelerin, kavanozların, kutuların kapaklarını açıp kapatırlar.

Yap-Bozlar: Bu etkinliğin amacı, çocukların el göz koordinasyonunu gerektiren belirli hareketleri yapabilmesine yardımcı olmak, onları kalem tutmaya hazırlamak ve el becerilerini geliştiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen sınıfta bulunan masaların üstüne basit ve çocukların yapabilecek nitelikteki tahta yap-bozları koyar. Her bir yap-boz parçasının üzerinde bir kulp bulunur. Bu kulplar çocukların yap-boz parçalarını yerleştirmesini kolaylaştırır. Çocuklar yap-boz parçalarını yerleştirerek resimleri oluştururlar. Çalışma sırasında yap-bozları yapmakta zorlanan ya da yardım isteyen çocuklara gerekli destek verilir.

Ayakkabı Silme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamak ve onların eşyalara özen gösterme alışkanlığını

kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Sınıfın uygun yerine muşamba serilir. Üzerine ayakkabılar, silmek için bez parçaları, ayakkabı fırçaları ve eldivenler konur. Öğretmen kendi ayakkabısının tozunu fırça ve bez kullanarak temizler. Bu alıştırmayı öğretmenlerinden gören çocuklar da eldivenlerini ellerine giydikten sonra, ayakkabılarını bez ve fırça yardımı ile temizlemeye çalışırlar.

Vestiyer ya da Portmantoya Giysilerimizi Asalım: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Bu etkinlik için okulda bulunan çocuklara ait vestiyerler kullanılır. Öğretmen çocukları vestiyerlerin önüne götürür ve vestiyerde bulunan askılara giysilerini nasıl asacaklarını gösterir. Sonra aynı işlemi çocukların yapmasını ister. Bu işlemde ilave elbise askılarını da çocuklara tanıtarak onların bazı giysilerini ilave askılara takmalarına rehberlik eder. Alıştırma çocukların tüm giysilerini düzgünce dolaplarına asıncaya kadar tekrar eder.

Meyve ve Sebze Kesme: Bu etkinliğin amacı, çocukların el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmasını sağlamaktır. Öğretmen masaya kolay kesilebilen domates, yeşilbiber, salatalık, elma vb. sebze ve meyveleri, sivri keskin olmayan bıçağı, sebze doğrama tahtasını koyar. Çocuklarla birlikte meyve ve sebzeler muslukta temizce yıkanır. Önce öğretmen, çocuklara bir sebze üzerinde kesme işlemini göstererek gerekli açıklamalarda bulunur. Sonra çocukların yapmasını ister. Başlangıçta basit işlemler yapılmalıdır. Örneğin, çocuğun eline verilen meyve ya da sebzeyi ikiye bölmesi istenebilir. Çocuk kesmeyi öğrendikçe malzemeyi bölme sayısı arttırılabilir. Burada dikkat edilmesi gereken şey, bıçağın çocuğa uygun olması, kesilecek meyve ya da sebzelerin çok sert olmamasıdır. Çocuğa kesmesi için sert sebze veya meyve verilmemelidir.

Kabartmalı Rakamlar: Bu etkinliğin amacı, çocukların el-göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilmelerini sağlamak ve el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Öğretmen çocuklara “sizlerle sayma çubukları ile ilgili çalışmak istiyorum” denir. Çocukla birlikte sayma çubuğu kutuları masaya getirilir. Sonra kabartma rakamları içinden 1’den 5’ e kadar olan rakamlar alınır ve masaya konur. Çocukların getirdikleri kabartmalı rakamlara dokunmaları istenir. Ardından masada bulunan sayı çubukları kutusuna dikkat çekilir ve önlerinde duran sayı çubuklarını rakamların yerlerine

koymaları istenir. Sayı çubuklarını doğru şekilde yerleştirmeleri sağlandıktan sonra öğretmen kurdeleleri alır masaya bırakır. “Şimdi bölmelerdeki çubukları bağlayacağız” der ve çocuklara bölmelere koydukları çubukları alıp bağlamalarını ister. Bölmedeki çubuğun önce birini alır ve kurdelenin ortasına yerleştirir.”Bir” der, sonra ikinci çubuğu da aynı şekilde birincinin yanında koyup “iki” der ve fiyonk bağı yapar. Sonra tekrar yerine koyar, diğerleri de aynı şekilde yapılır, bağlanır yerine konur. Daha sonra çocukların önüne boş kâğıtlar bırakılır. 1’den 5’e kadar olan rakamlar alınır boş kâğıtlara kalıplar kopya edilir. Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklarla etkinliğin genel bir değerlendirmesi yapılır.

2.3. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE PSİKOMOTOR GELİŞİM

Eğitim programları yalnız belli yetenekleri geliştirmeye ve bu alanlarda başarılı olmayanları elemeye yönelik olursa, birçok çocuk başarısız olabilir ve okul ortamının dışına itilebilir. Oysa çağdaş eğitimin amacı, çocukları ilgi ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda geliştirmektir ya da öyle olmalıdır. Bu nedenle akademik alanda başarısız olan fakat psikomotor becerileri gerektiren alanlarda başarılı olabilecek çocukları bu alanlara yöneltmek gerekmektedir (Dönmezer, 1997). Dolayısıyla bu bölümde, psikomotor gelişim tanımı ve önemi, psikomotor gelişim ile ilgili temel kavramlar, psikomotor beceriler, psikomotor gelişimi etkileyen etmenler üzerinde durmanın önemli olacağı düşünülmektedir.

2.3.1. Gelişimle İlgili Temel Kavramlar

Gelişim, organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, devimsel, zihinsel, dil, duygusal, sosyal yönden, belli koşulları olan en son aşamasına kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimidir. Gelişme, olgunlaşma ve öğrenme etkileşimlerinin bir ürünüdür. Gelişim bir süreçtir. Olgunlaşma ve öğrenme olmadan gelişim sağlanamaz. Örneğin; bir çocuğun ağaca tırmanması devinsel bir gelişmedir. Çocuk kas ve kemikleri yeterli büyüklüğüne ve olgunluğa erişmeden ağaca tırmanmayı öğrenemez. Kas ve kemikleri yeterli olgunluğa eriştikten sonra ağaca tırmanmayı öğrenememişse ağaca tırmanma davranışı gösteremez. Demek ki gelişme, olgunlaşma ve öğrenmeyi kapsayan bir kavramdır (Senemoğlu, 2002).

Olgunlaşma kavramı birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır: Kişinin daha yüksek düzeyde işlev görmesini sağlayacak değişimleri içerir. Bir organın görevini yapabilecek düzeye ulaşması için geçirdiği biyolojik değişimlerdir. Başka

bir deyişle, vücut organlarının kendilerinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelebilmesi için, öğrenme yaşantılarından bağımsız olarak, kalıtımın etkisiyle geçirdiği biyolojik bir deyişmedir (Gallahue, 1982; Cantekinler ve diğ., 1994; Senemoğlu, 2002).

Öğrenme, bireyin çevresiyle belli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda meydana gelen nispeten kalıcı izli davranış deyişmesidir (Senemoğlu, 2002).

Olgunlaşma ve öğrenme sonucu kişinin belli davranışları yapabilecek düzeye gelmesi şeklinde tanımlanan hazır bulunuşluk, biyolojik olgunlaşmanın yanı sıra, öğrenmeyi gerçekleştirmek ve desteklemek için uygun şekilde düzenlenmiş çevresel faktörleri de içermektedir (Gallahue, 1982).

Hazır bulunuşluk, bir hareketi yapmak için ön bilgi, deneyim ve tutuma sahip olmak anlamına gelmektedir. Yani bireyin yürüme olgunluğuna erişmesi ile birlikte, ayakta durma, bir yerlere tutunarak sıralama, bir iki adım atıp düşme gibi ön deneyime (hazır bulunuşluğa) sahip olması gerekir (Gökmen ve diğ., 1995).

Büyüme, vücudun ağırlık ve uzunluk bakımından ölçülebilen değerlerinin artışı anlamına gelmektedir. Büyüme nicelik olarak gözlenebilen ve ölçülebilen deyişimleri ifade eder (boy,kilo ve vücut oranlarındaki deyişmeler)(Gökmen ve diğ., 1995).

Çocukta her yeteneğin ortaya çıkma zamanı farklıdır. Çocuk bu dönemde uygun ortamlarda ve uygun etkileşimde bulunamazsa normal gelişimi engellenebilir. Örneğin beslenme yetersizliği, baskı, kararsız annelik, çevre yoksunluğu çocuğun gelişiminde (özellikle 0–6 yaşlarda) olumsuz etkileri olan faktörlerdir. Bir başka deyişle, küçük yaşlar zihinsel, sosyal, duygusal, devimsel, fiziksel ve dil gelişimi yönünden kritik dönem olarak kabul edilir (Gallahue, 1982). Bütün bunların sonucunda büyüme, gelişme, olgunlaşma, öğrenme, hazır bulunuşluk ve kritik dönem kavramları gelişim sürecinin anlaşılmasında etkili kavramlar olduğu söylenebilir.

2.3.2.Psikomotor Gelişimle İlgili Tanımlar ve Kavramlar

Sağlıklı büyüme ve gelişme için bütün toplumların yeni kuşakları için arzu ettikleri ve bunu sağlamak için çaba sarf ettikleri bir durumdur. Yeni doğan çocukların sağlıklı bir şekilde büyüüp gelişebilmeleri ise çevrelerinde onlara sağlanan yaşam koşullarının yeterlilik düzeyi ile doğru orantılıdır. Bir birey yaşadığı ülkenin coğrafi, sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel özellikleri, toplumun gelenek ve görenekleri, bireyin üyesi olduğu ailenin sahip olduğu yaşam koşulları, ebeveynlerin

öğrenim ve eğitim düzeyleri gibi çevresel faktörler onun büyüme hızı ve düzeyini etkilediği gibi bütün gelişim alanlarında göstereceği performansıda etkilemektedir. Bu nedenle çevresel faktörler becerilerin aynı dönemde kazanılmasına etkendir (Aktaş ve Haktanır, 1994).

Yaşamın olduğu her yerde hareket vardır. Hareket olmaksızın yaşam düşünülemez. Doğumuyla başlayıp, yaşamının sonuna dek devam eden insan hareketi, basit refleksif, rasgele hareketlerden, yüksek sinir merkezlerinde koordine edilen oldukça kompleks modellere kadar gelişim gösterir. Bebeklik sırasında, basit hareketler ve lokomotor modeller kazanılırken, çocukluk döneminde çok sayıda temel beceriler hareket repertuarına eklenir. Önceleri kompleks olan birleşmiş hareketler (örn. yürümek) zamanla otomatik hale dönüşür (Tepeli, 2007).

Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim, fiziksel büyüme ve gelişme ile birlikte, beyin, omurilik gelişimi sonucunda organizmanın isteme bağlı olarak hareketlilik kazanmasıdır (Tuğrul ve Kavici, 2002).

Beceri

Bir amaca ulaşmak için istemli, düzgün vücut ve organ hareketini gerektiren görevi veya eylemi gerçekleştirmeyi içerir. Böyle bir eylemi gerçekleştirmek de öğrenmeyi gerektirir. Beceri deyiminin kullanımı bazen de performansın niteliksel açıklamasıdır. Beceri kelimesi performansın niteliğini tayin ederken tipik olarak bireyin görevin amacını nasıl başardığını açıklar (Gallahue, 1982).

Motor Gelişim

Motor gelişim “biyolojik olgunlaşma ile merkezi sinir sisteminin gelişimi ve paralel olarak bebeğin isteme bağlı hareketlilik kazanmasıdır” denilebilir. Ancak bu tanım öğrenme ve beslenme gibi değişkenleri dışarıda bırakmaktadır. Gallahue (1982), motor gelişim, içten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin bir sonucu olarak motor davranışlarda (hareketlerde) meydana gelen bir değişimdir” şeklinde tanımlayarak tanıma çevresel değişkenleri de katmıştır (Aydın,1999).

Güven’e göre (1979), motor gelişim, çocuğun fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanmasıdır. Temelinde hareket olan becerilerin kazanılmasında doğum öncesinden başlayarak ömür boyu devam eden süreç, motor gelişim olarak kabul edilmektedir (Mağden ve ark., 2003).

Motor gelişim; büyük kas motor gelişimi (bedeni kullanma) ve küçük kas motor gelişimi (nesne kullanma) olarak iki kategoride incelenmektedir; çocukların vücut yapısı yaşla beraber şekillendikçe, ağırlık merkezi de baştan gövdeye doğru kaymaktadır. Zamanla denge de gelişir ve vücudun büyük kaslarını kullanmayı gerektiren yeni motor beceriler kazanılır. Büyük kas motor beceriler aynı zamanda kaba devinsel beceriler olarak da adlandırılmakta; lokomotor hareketler, lokomotor olmayan hareketler ve denge olmak üzere üç alt grupta incelenmektedir. Lokomotor hareketler; yürüme, koşma gibi yer değiştirmeyi gerektiren hareketlerdir. Lokomotor olmayan hareketler; yer değiştirmeden yapılan sallanma, dönme, eğilme gibi hareketlerdir. Denge ise; bir yerde belirli bir pozisyonu sürdürme hareketlerini ifade etmektedir (Mağden ve ark., 2003).

El manipülasyonu; parmakların gelişimi, elin yakalama ve kavrama becerisindeki gelişim ise küçük motor gelişim olarak incelenmektedir (Aktaş ve Haktanır, 1994). Küçük kas motor becerileri aynı zamanda ince devinsel beceriler olarak da adlandırılır ve elin, ayağın kullanılması becerilerini kapsar. Küçük kas motor becerilere tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme gibi beceriler örnek olarak verilebilir (Bayhan ve Artan, 2005).

Motor gelişim; çocukların çevre ile iletişim kurmasında, yaşamlarını devam ettirmede önemli yer tutar. Çocuklar, motor becerilerini oyun içerisinde keşfederler. Çocuk, oyun sayesinde diğer bireylerle sosyal iletişime girerek toplum içerisinde sosyalleşir. Yaratıcılıkları gelişir. Böylece çocuğun kendine olan öz güveni artar, kendini yeterli hisseder ve olumlu benlik kavramını kazanır (MEB, 2007).

Gabbard'a göre (1996), motor becerilerin gelişimine verilen önemle, söz konusu faydalarını arttırmak mümkündür. Aşağıda bu konuda Kaluger'in görüşlerine yer verilmiştir:

1. Diğer bireylerle doğru şekilde ilişki kurabilmek için, motor becerilerimizi, bilişsel ve sosyal olarak ne yapıp ne yapamayacağımızı bilmeliyiz.
2. Motor gelişim sürecinde nelerin etkin rol oynadığını kavrayabilirsek, normal gelişim gösteremeyecek (abnormal) bireyleri daha iyi anlayabilir ve onları yönlendirebiliriz.
3. Motor gelişim anlayışını, sağlığı ve motor performansı geliştirmek için kullanabiliriz.

4. Motor gelişim anlayışımız bize daha geniş bir bilgi ağı yaratabilir, bu da bizim kendimizi daha iyi tanımamızı sağlayacaktır (Akt: Yalçınay, 2000).

Bütün bunlar gösteriyor ki Bir çocuğun çevresini tanınması ve çevresini yönetme becerisine kavuşma sürecinde ‘motor gelişimi’ son derece önemlidir. Bu süreçte, çocuğun bağımsızlığını tanınmasında ve yönetmesindeki rolü de göz ardı edilmemelidir. Bunun yanı sıra çevresine uyum sağlaması ve sosyal faaliyetlerde varlık göstermesi için de ‘psikomotor’ gelişim iyi anlaşılmalıdır. Psikomotor gelişimin sağlıklı olması, fiziksel gelişiminin yanı sıra zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine de önemli katkı sağlar (MEB, 2007).

Dikkat

Dikkat sözcüğü, bireyin duygu ve düşüncelerini bir nesne ya da olay üzerine toplayabilmesidir şeklinde tanımlanabilir. Bu sözcük yoğunlaşma ve zihinsel kurgulara eş anlamda kullanılabilir. Dikkat gelişiminde ilgi, ihtiyaç, merak ve keşfetme güdüsü vardır. Duyu organlarıyla çevresini inceleyen çocuk çevresindeki uyaranları inceler, ilgi gösterir, anlamaya çalışır (Atay, 2005).

Çocuk; çoğunlukla ilk yıllardan itibaren çevresini tanıma, keşfetme duygusu içindedir. Çevresinde gördüğü, dokunduğu hissettiği her şeyi algılar. Bebek, önceleri tanıdık kişi ya da eşyayı gözü ile takip eder; sese tepki verir. Annesini tanır, dikkatle izler. Annesi yanından ayrılınca ağlar. Sonraları objeyi eli ile tutar, duyu organları ile tanır, algılar ve tanımlar. 9. aydan itibaren ise nesneye dikkatini yoğunlaştırabilir. Hızla çevreyi keşfetme isteği dikkatini kısıltırsa da bu dikkat eksikliği, farklı ilgi alanlarına yönelmesi ile toparlanacak dikkat yoğunluğunu sağlayacaktır. 2–3 yaşlarında, duran topa tekme atabilir. 3–4 yaşlarda 3 tekerlekli bisiklete binebilir, makasla kesebilir. 4–5 yaşlarda düz çizgi üzerinde yürüyebilir, 6 yaşına geldiğinde ise topa sopa ile vurabilecek ve tek ayak üzerinde 10 saniye durabilecek dikkat olgunluğuna erişecektir. Ayrıca erken çocukluk döneminde, “okuma yazmaya hazırlık çalışmaları” gibi etkinlikler küçük kas motor gelişiminde kullanacağı birçok psikomotor öğrenme, bir olayın veya işin devamlı ve yoğun bir şekilde dikkatli olarak izlenmesini gerektirir (MEB,2007).

Kuvvet

Bir direnci yenebilme, karşı koyabilme yeteneği olarak tanımlanabilir. Kas kuvveti, eklemlerin dengeli çalışması, verimli hareket edebilme ve kas iskelet sistemi, yaralanma riskini azaltması bakımından önem taşır. Çocuklarda kas

kuvvetinin artışı yaşa, cinsiyete, olgunlaşma düzeyine, önceki fiziksel etkinlik düzeyine ve beden ölçülerine bağlıdır (Bayhan ve Artan, 2005).

Güce karşı koyabilmek ya da direnci yenebilmek için vücudunu etkin kullanan çocuk; yürüme, koşma, sıçrama, topa vurma, fırlatma gibi hareketleri kuvvetle ilişkili olarak gerçekleştirir. Motor davranışın türüne göre de kuvvet, değişiklik gösterir. 4–5 yaşlarından itibaren el arabası itebilir, halat çekme etkinliklerine katılabilir, kutu ve blok gibi eşyaları kaldırabilir, bunları bir yerden bir yere taşıyabilir (MEB, 2007).

Denge

Denge, belli bir yerde durumunu devam ettirtme olarak tanımlanmaktadır. Birçok psikomotor etkinliklerde vücudun dengeli bir şekilde durması gerekir. Bisikleti sürme, dar bir kalasın üzerinden yürüme, tek ayak üzerinde durma gibi hareketler vücudun bir süre dengesini korumasını gerektirir (Cantekinler ve diğ., 2001; Tepeli, 2007).

Çocuk ileriki yıllarda dengesinin gelişimi ile iki tekerlekli araçların, tekerlekli patenin kullanılması gibi pek çok aktiviteye katılabilecektir. Yapılan araştırmalara göre çocuk iki yaşından önce denge becerisi kazanamamaktadır. Üç yaş civarında tek ayağının üzerinde 3–4 saniye durabilmekte, dört yaşından sonra ise dairesel bir çizginin üzerinde yürüme becerisi kazanabilmektedir. Denge yeteneğinin geliştirilebilmesi için psikomotor etkinliklerde denge ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmelidir (MEB, 2007).

Esneklik(Hareket Genişliği)

Bedenin belli bir oranda esneklik göstermesi gerekir. Eğilme, oturma, kalkma, yürüme gibi hareketler, gereken esneklikte yapılmazsa birey çabuk yorulur ve sakatlanabilir. Küçük yaşlarda beden daha esnektir. Kemikler ve kaslar geliştikçe esneklik azalmaya başlar. En büyük cinsiyet farklılığı, ergenlik atılımı ve cinsel olgunlaşma sırasında görülür (Aral ve ark., 2001).

Form (Hareket Şekli)

İki ya da daha çok sayıdaki hareketin bir sıra içinde düzenlenerek ortaya çıkan model hareket bütünüdür. Bu model bir hareketin ortaya konmasında gerekli olan tüm nörolojik süreçlerin dışarıdan gözlenebilirliğini ifade eder (Atay, 2005).

Tepki Hızı (Reaksiyon)

İnsanların duyu organlarını harekete geçiren ve insanda bir tepkiye yol açan iç ve dış durum değişikliğine uyarıcı denir. Dışarıdan ya da içeriden gelen uyarıcılara

karşı organizmanın gösterdiği davranışa da tepki denir. Organizmaya dışarıdan gelen etkiye ya da uyarıcıya karşı organizmanın tepki gösterme hızı Psikomotor gelişimde çok önemlidir (Aral ve ark., 2001).

Psikomotor davranışların, kendine özgü bir yapılış hızı vardır. Bir davranışın gerektiğinden az hızda veya çok hızda yapılması hâlinde organizma tehlikeye girebilir. Örneğin bir makinenin çalışmasını öğrenecek bir öğrencinin gereken hızda hareket edememesi onun kolunun veya hayatının tehlikeye girmesine sebep olabilir. Psikomotor öğrenmede özellikle kolun ve parmakların gereken hızı kazanması çok önemlidir (MEB, 2007).

Performans

Ortaya konan bir hareketin sonucu “performans” ile ifade edilir. Performans hareketin ölçülebilen özelliğidir. Performans ölçütünde genellikle süre ya da mesafe kullanılır (Tepeli, 2007).

Eşgüdüm (Koordinasyon)

Beden organları arasında bir uyumun olmasıdır. Psikomotor etkinliklerin tümü, beden organları arasında yeterli bir uyum gerektirir. Beden organları arasındaki bir uyumun gelişmesi, olgunlaşma ve alıştırmalara bağlıdır (İnan, 2003).

Psikomotor öğrenmenin pek çoğu birden fazla organların çalışmasını gerektirir. En yalın bir davranışta bile göz, el, kol veya ayak, gövde ile ayağın veya iki elin bir düzen içinde çalışması oldukça zordur. Motor gelişimde becerilerin gelişmesi ve amaca uygun hareketlerin olması için bedenin bazı organları birlikte uyumlu ve eşgüdüm içinde çalışmak zorundadır. Okul öncesi dönemde kalem tutma ve kalemi kullanarak kâğıt üzerine çizme çalışmaları için göz ve el koordinasyonu henüz gelişmemiştir. Ancak ilkökul döneminde parmak ve el bileğinin güçlenmesiyle göz ve el birlikte eşgüdüm içinde yazma becerisini ortaya koyabilir (Atay, 2005; MEB,2007).

Dayanıklılık

Uzun süreli bedensel etkinliklerde, organizmanın yorulmaya karşı gösterdiği direnç yeteneği olarak tanımlanabilir (Bayhan ve Artan, 2005).

Motivasyon

Çocuklar bazı motor becerileri, daha kusursuz yapıp yapamadıklarını görmek, beceriyi daha kusursuz hale getirmek, kaslarını ve yeteneklerini test etmek ve başardığında da bundan gurur duymak için yaparlar (İnan, 2003).

2.3.3.Hareket ve Motor Gelişimini Etkileyen Etmenler

Genel olarak hareket gelişimini etkileyen etmenler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Kalıtım: Motor becerilerin genetik bir temele dayanan vücut tarafından meydana getirilmesi, kalıtımın en önemli bir etken olduğunu düşündürür. Aynı zamanda her çocuğun olgunlaşma ve büyüme hızı genlerle belirlenir ve böylece kalıtım, becerilerin kazanılması için gerekli temeli hazırlamış olur(Tepeli, 2008).

İrk: Çeşitli ırklarda ve toplumlardaki çocukların motor gelişimlerinde bazı farklılıklar olduğu bilinmektedir. Yeni doğmuş siyah ırk bebeklerinin merkezi sinir sistemleri büyük ölçüde olgunlaşmıştır. Merkezi sinir sisteminin erken olgunlaşması, motor becerilerinin kazanılma hızını arttırmaktadır. Fötal dönemde siyah ırk bebeklerinin kemikleşme yoğunlaşması, beyaz bebeklerden daha önce meydana gelmektedir. Ayrıca, siyah ırk çocuklarının kollarının uzun olması, gövdelerinin de kısa olması antropometrik farklılıklar denge, koşu, uzağa atlama, fırlatma ve çeviklik gibi becerilerde başarılı olmalarını sağlamaktadır (Sevimay,1986).

Vücut Ölçüsü: Ağırlık boy ve motor performans arasındaki ilişkinin düşük olduğu bilinmesine rağmen, belli vücut ölçülerine sahip olmanın belli becerilerde avantaj sağladığı bilinir. Örneğin atlama ve koşu gibi becerilerde vücut ağırlığı ile performans arasında olumsuz, bacak ile performans arasında olumlu bir ilişki olduğu bilinmektedir. Waller araştırmasında, fırlatma becerisi için omuzların geniş kolların ise uzun olmasının avantaj sağladığını bildirmiştir(Tepeli, 2008).

Aile Tutumları: Hoşgörülü bir tutum çocuğun araştırıcılığını, bağımsızlığını destekleyerek fiziksel etkinliklere katılma fırsatı sağlamaktadır. Fiziksel etkinliklere daha çok katılan çocuk becerilerini keşfeder, bunları tekrarlayarak geliştirir ve çeşitlendirir. Aşırı koruyucu otoriter tutumlar ise, çocuğun hareketlerinin kısıtlanmasına neden olur ve itaatkâr olmalarını destekler. Böyle bir ortamda yetişen çocuk becerilerini geliştiremez (Bayhan ve Artan, 2005).

Eğitim: Çok küçük yaşlarda verilen eğitimin motor gelişim üzerinde etkili olduğu yönünde bulgular varsa da, bazı araştırmalarda da okul öncesi eğitim almış veya almamış olmanın motor gelişimi farklılaştırmadığı görülmüştür (Bayhan ve Artan, 2005).

Olgunluk Düzeyi: Motor davranışlar çok basit reflekslerle başlayan üst düzeyde koordine edilmiş motor becerilerle sonuçlanan bir süreçtir. Yapılan

çalışmalar farklı yaşlardaki çocukların beceri kazanma ve performanslarının farklı olduğunu göstermektedir (Tepeli, 2008).

Sosyo-Ekonomik Düzey: Yapılan bazı çalışmalarda sosyoekonomik düzey ile motor performans arasında bir ilişkinin olmadığı görülse de farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların motor gelişimleri arasında farklılıkları ortaya koyan araştırmalar da vardır. Sosyo-ekonomik düzeyin alt basamakları olan zekâ uyaranları ve beslenme alışkanlıkları dolaylı olarak çocukların motor performans sonuçları üzerinde etkili olmaktadır (İnan,2003; Şen,2004).

Zekâ: Jersild'e göre (1979), yapılan araştırmalarda çocukların zekâ ve motor gelişimleri arasında önemli ilişkilerin olduğu gözlenmiş ve ilişkilerin on beşinci aydan sonra gittikçe azaldığı ve zekânın motor gelişimin üzerinde yaşla birlikte azalan bir eğri gösterdiği saptanmıştır. Hareket öğrenmede zihinsel ve algısal süreçlerin, performans seviyesini belirleyen hareket hızı ve reaksiyon süresi gibi etmenler üzerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır. Motor performansta zihinsel ve algısal süreç olarak uyarıya dikkat etme, uyarıcının duyu yolu ile algılanması ve depolanması gibi fonksiyonlar rol oynamaktadır (Akt.: Şen, 2004).

Hastalık: Ergenlik dönemine kadar protein metabolizması birinci derecede önemli rol oynadığı için motor gelişimi etkiler. Hastalık geçiren çocukların da ileriki yıllarda vücut yapısı ve motor yeteneklerinde randımsızlık gözükür (Tepeli, 2008).

Beslenme: Sağlıklı doğmuş bir bebeğin doğumdan sonra normal büyüme ve gelişmesi için en önemli etmenlerden biri de beslenmedir. Yapılan araştırmalarda anne sütü ile beslenen çocukların nöromotor gelişimlerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir. Beslenme, vücudun büyümesini ve normal olarak çalışmasını sağlar. Beslenme, birinci derecede beden gelişimini etkiler. Çocuğun anne karnında başlayan beslenmesi doğumdan sonra bebeğin yaşamasında ve büyümesinde önemli derecede etkili olur. Bebeğin büyüme hızı beslenmesine bağlıdır. Yetersiz ve dengesiz beslenen bebekte ve çocukta yalnızca büyümede gecikme yaşanmayıp, zihinsel ve motor becerilerin gelişiminde de gecikmeler yaşanmaktadır. Yetersiz ve dengesiz beslenen çocukta oturma, yürüme gibi temel motor becerilerin kazanılması gecikmektedir. Yetersiz beslenmenin etkisi, ne zaman, ne kadar süre ile ve ne yoğunlukta olduğuna göre değişir. Beslenme söz konusu olduğunda ilk akla gelen yetersiz beslenme olmasına karşın, aşırı beslenmenin de aşırı kilo ve şişmanlığa yol açması nedeniyle tehlikeli olduğu söylenebilir (Gökmen ve diğ., 1995, Çetin ve Güven, 1999).

Cinsiyet: Kız çocuklar dünyaya geldiklerinde, erkek çocuklarından daha olgun düzeydedirler ve doğumdan sonra 12–13 yaşına kadar hızlı büyür ve olgunlaşırlar. Bu durum biyolojik olarak kız çocuklarının denge yeteneğinde erkek çocuklarından üstün olmalarını sağlar. Ancak okulöncesi çağındaki cinsiyet farklılığının nedeninin, vücut ölçüsü, anatomik yapı ve fizyolojik faktörlerden kaynaklandığı görüşü kabul edilemez. Bu faktörler ergenlik dönemi ve yetişkinlik dönemindeki performans üzerinde etkilidir (Tepeli, 2008).

Çevresel Etmenler: Çocukların içerisinde yaşadıkları en yakın çevre aileleridir. Ailenin çocuğa karşı tutumu, kültürel ve sosyoekonomik düzeyi de motor gelişim üzerinde etkilidir. Hoşgörülü bir tutum, çocuğun araştırmacılığını ve bağımsızlığını destekleyerek fiziksel etkinliklere katılma fırsatını sağlar. Aşırı koruyucu ve otoriter tutumlar ise, çocuğun hareketlerini kısıtlayarak becerilerini geliştirme fırsatını vermemektedir. Araştırmacılar, hoşgörülü tutum sergileyen ailede büyüyen çocukların motor performanslarının, otoriter ortamda büyüyen çocuklardan daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir (Gallahue, 1982).

2.3.4.Psikomotor Gelişimi Destekleyen Kuramcılar ve Görüşleri

Gallahue

Gallahue'ya göre (1982), motor gelişim, içten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin bir sonucu olarak motor davranışta meydana gelen değişimleri inceleyen bir çalışma alanıdır (Demirci, 2007).

Gallahue (1982) “İndersdandig Motor Develompent İn Children” adlı kitabında motor gelişimi çocukluk dönemi ile sınırlandırarak incelemiş ve kuramını piramit modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre, her motor gelişim dönemi bir diğerinin üzerine kurulur. Motor gelişimin temelini refleksif hareketler dönemi oluşturur. Bu dönemi ilkel hareketler dönemi ve temel hareketler önemi izler. Motor gelişimin son aşamasını piramit'in zirvesinde yer alan spor hareketleri dönemi oluşturur (Demirci, 2007).

Gallahue daha sonraları motor gelişim kuramını genişletmiş ve 1995 yılında Ozmun ile birlikte yayınladığı kitabında motor gelişim dönemlerini aynı şekilde koruyarak piramit modeli yerine “kum saati” modelini ortaya çıkartmıştır. Kum saati modelinde piramit modelindeki ilk üç motor gelişim döneminin evreleri korunurken, sporla ilişkili hareketler döneminin evrelerinde değişiklik yapmıştır. Piramit

modelinde sporla ilişkili hareketler dönemi; özel evre, genel evre ve uzmanlık evresini kapsamaktadır (Şen, 2004).

Kum saati modeline göre, yaşamın ilk temel malzemesi olan kalıtsal donanım belirlidir ve düzenlidir. Bireyin biyolojik yapısının kaynağıdır. Dışarıdan yapılacak etkilere karşı dirençlidir. Motor davranışın diğer malzemesi olan çevresel şartlar çok çeşitlidir ve etkiye açıktır (Arı, 2003).

Motor gelişimin refleks ve ilkel hareketler dönemi incelendiğinde kumun öncelikle kum saatine kalıtım şişesinden aktığı görülür. Yaşamın ilk beş yılı boyunca motor gelişimin sıralı ilerlemesi oldukça sabit ve değişmeye dirençlidir. Böylece motor gelişimin ilk iki evresinde gelişimin sırası önceden tahmin edilebilir. Örneğin dünyadaki tüm çocuklar ayağa kalkmadan önce nasıl oturacaklarını öğrenirler, yürümeden önce ayakta durmayı, koşmadan önce yürümeyi öğrenirler. Ancak küçük çocukların ilkel hareket yeteneklerini kazanma hızlarında önemli derecede değişkenlik mevcuttur (Şen, 2004).

Gallahue ve Ozmun'a göre (1995), "Kum saati modeli", motor gelişim sürecini anlamak için kum saatinin sembol olarak kullanıldığı bir yaklaşımdır. Bu modeli anlamak için bir kum saatini düşünmek ve kum saatinin içine yaşam maddesini yerleştirmek gerekir. Bu yaşam maddesi "kum"dur. Kum, kum saatine biri kalıtım şişesi, diğeri ise çevresel şişe olmak üzere iki ayrı şişeden içeri girer. Kalıtsal şişenin bir kapağı vardır. Genetik düzenin başlangıcında belirlenmiştir ve şişedeki kum miktarı sabittir. Fakat çevresel şişenin kapağı yoktur. Buradan kum saatine ve şişeye dışarıdan kum ilave edilir. İki kum tulumbası hem çevre hem de kalıtımın gelişim sürecini etkilediğini belirtir. Kum her iki şişeden kum saatine girdiği için her ikisinin de nispi etkilerini tartışmak anlamsızdır. Kum saatinin gerçekte kalıtsal ya da çevresel kum ile dolup dolmadığı önemli değildir. Önemli olan kumun kum saatine bir şekilde girdiği ve bu yaşam maddesinin hem kalıtım, hem de çevrenin bir ürünü olduğudur (Akt: Şen, 2004).

Gallahue' ya göre, temel becerilerin olgunluk düzeyinde başarılabilmesi için çocuğa deneyim sağlanan bir çevrenin sunulması gerekmektedir (Ataman, 2004).

Kum saati bir noktada ters döner. Bu durumun zamanlaması oldukça değişkendir, fiziksel ve mekanik faktörlerden ziyade sosyal ve kültürel faktörlere dayalıdır. Birçok birey için kum saati ters çevrilir ve kum yirmili yaşların ilk yıllarında ve ikinci on yıl boyunca boşalmaya başlar. Bu birçok bireyin iş yaşamına atıldığı, aile sorumluluğunu üstlendiği, taksitler ödediği dönemdir. Zaman, çocukluk

ve ergenlik dönemi boyunca uzmanlaşmış becerileri korumayı ve yeni hareket becerileri ile uğraşma olanağını sınırlar (Şen, 2004).

Gallahue ve Ozmun'a göre (1995), Kum saatinin bazı ilginç özellikleri bulunmaktadır. Kum biri kalıtsal diğeri yaşam stili olmak üzere iki farklı süzgeçle dışarıya dökülür. Kalıtsal filtre ya kumun yavaş bir şekilde süzülmesine neden olacak şekilde kalın ya da kumun daha hızlı bir şekilde akmasına olanak sağlayacak şekilde ince olacaktır. Kalıtsal filtreden dökülen kum geri alınmaz. Fakat bu kum yaşam stili filtresi denen filtrenin içinden geçmek zorundadır. Yaşam stili filtresinin kalınlığı fiziksel uygunluk, beslenme, diyet, egzersiz, stresle başa çıkma yeteneği, sosyal ve ruhsal iyilik gibi özellikler tarafından belirlenir. Yaşam stili filtresini belirleyen bu özellikler tamamen bireyin kontrolü altındadır. Dolayısıyla kumun bu filtreden dökülme hızı bireyin bu özelliklere ne kadar dikkat ettiğine bağlıdır. Kumun, kum saatlerine akma hızını yavaşlatan “yaşam filtresini” geliştirmek için birçok aktivite fırsatlarından yararlanarak kum saatine daha fazla kum eklenebilir (Akt: Şen, 2004) .

Gessell

20 yy.da Arnold Gessell ve arkadaşlarının“olgunlaşma teorisi” erken çocukluk eğitimini çok etkilemiştir. Bu teoriye göre, çocuk doğal olarak bazı yeteneklerle dünyaya gelmektedir. Her çocuğun yeteneği ve gelişimi genetik olarak belirlenmiştir. Normal gelişim süresince çocuk olgunlaştıkça bu yetenekler ortaya çıkmaktadır. (Ulutaş ve Ersoy, 2004).

Gessell kuramının temelini oluşturan olgunlaşma kavramı şöyle açıklanır; çocuğun büyüme ya da gelişimini iki büyük etmen etkilemektedir. Bunlardan birincisi, çocuğun içinde büyüdüğü çevrenin bir ürünü olduğu görüşüdür. Bundan daha temel olanı ise, çocuğun gelişiminin doğrudan kendisi ile birlikte getirdiği genlerin etkileşimi ile oluştuğu görüşüdür. Bu iki sürece Gessell olgunlaşma der (Ataman, 2004).

Gessell, normal çocuğun gelişim dönemlerini motor, dil, uyuma yönelik (adaptif) ve sosyal gelişim dönemleri şeklinde incelemiştir. Gessell, motor ve uyuma yönelik davranış gelişimini çok somut anlamlarda ele almıştır. Örneğin, bir bebeğin uyuma yönelik davranış olarak 10 aylıkta iki küpü bir araya getirmesinin, 12 aylıkta bir kaptan bir şeyler boşaltmasının, iki yaşında küplerle kule kurması ve daire çizebilmesinin gerektiğini belirtmiştir. Aynı şekilde yaşlara göre dil gelişiminde nelerin beklendiğini de bir çizelge üzerinde belirtmiştir (Sroufe ve diğ.,1996).

Gessell, büyümenin ölçülmesinde sadece nicel özelliklerin ölçülmesinin yeterli olmadığını, yapıların da incelenmesi gerektiğini belirtir. Yapı, kesin örüntü ve biçimi olan her şey olarak tanımlanabilir. Kalıp oluşturma sürecinde en önemli husus, hangi eylemin örgütlenmiş olduğudur. Buna da en iyi örnek bebeklerin “görmeleridir”. Doğumda bebeklerin gözleri amaçsız olarak etrafta dolaşma eğilimindedir. Doğumu takip eden bir iki saat ya da gün içinde bir noktaya kısa süre bakışlarını yöneltmeye başlarlar. Daha sonra bakışlarını durdurup istediği yöne yönelterek bakar. Çünkü yeni bir yapılanma sinir uyarıları ve beyin arasında oluşmuştur. Çok küçük kaslar göz güllerini hareket ettirmektedir. Bebek göz hareketlerini el hareketleriyle birlikte 4 ay civarındayken örgütlemeğe başladığında yapılandırma daha da genişler. Elinde tuttuğu nesnelere bakmaya başlar ki bu bebeğin ellerini ve gözlerini bir takım halinde çalıştırdığının bir göstergesidir (Ataman, 2004).

Gessell ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalar, çocuklardaki fiziksel ve motor gelişim aşamalarına dikkati çekmiştir (Sroufe ve diğ.,1996). Örneğin, bir çocuğun fırlatabilmesi için belli bir psikomotor olgunluğa ulaşması gerekmektedir. Ancak bu beceride yetkin olabilmesi için öğretime ve pekiştirmeye gereksinimi de bulunmaktadır (Ataman, 2004).

Gessell'in kuramının tümünü kabul ya da ret etmek söz konusu değildir. Ancak kuramın günümüz kuramcıları tarafından benimsenen yanları olduğu da bilinir bir gerçektir(Ataman, 2004).

2.3.5. Psikomotor Gelişim Alanları

Çocuğun günlük aktivitelerindeki hareket modelleri iki büyük kategoride toplanırlar (Özer ve Özer, 2000).

1. Büyük kas hareketleri (bedeni kullanma)
2. Küçük kas hareketleri (obje kullanma) (Özdenk, 2007).

2.3.5.1. Büyük Kas Motor Gelişimine İlişkin Beceriler

Büyük kas motor becerileri aynı zamanda kaba motor beceriler/kaba devinsel beceriler olarak da adlandırılmaktadır (Bayhan ve Artan, 2005). Emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, sallanma, dönme, yuvarlanma, zıplama, denge gibi hareketler üzerindeki kontrolü anlatmak için kullanılır (Arslan, 2007).

Yeni Doğan

Yeni doğan, dünyaya pek çok refleksle gelir. Bebek, bu refleksleri isteyerek yapmakta; hareketlerini kontrol altına alamamaktadır. Bu reflekslerden bazıları, bebek büyüdükçe ve isteyerek yaptığı hareketler arttıkça ortadan kaybolur. Bazılarına ise yetişkin döneminde de rastlanabilir. Örneğin ani ışığa gözlerin tepki vermesi gibi. Yüzükoyun yatarken pelvis yüksekte, dizler karın altındadır. Oturma pozisyonunda; boyun genellikle kontrolsüzdür (Atay, 2005; MEB, 2007).

4.hafta

Yeni doğmuş bebek baş ve boyun kaslarını kontrol edemez. Birinci ayın sonunda, bu kasların kontrolü kazanılmaya başlar ve bebek yüzüstü yatırıldığında çenesini kaldırabilir. Sırt üstü durumdayken, bebek başını yana çevirir; yüzün dönük olduğu yandaki kol ve bacak uzatılmıştır veya her iki kol da bükülüdür; dizler ayrıktır. Ayak tabanları birbirine dönüktür. Sert bir zeminde ayakta durdurulduğunda, ayaklarını yere basar, gövdeyi dikleştirir ve genellikle ileri doğru otomatik bir yürüme hareketi yapar. Ayağın üstünü masa kenarına değdirilmesiyle engeli aşma hareketi oluşur. Kulak hafifçe ovalandığında, başını diğer yöne çevirir. Kol ve bacaklarda ani hareketler ve duruş değişiklikleri görülür. Kollar bacaklardan daha etkindir. Yüzükoyun konumda, baş hemen yana çevrilir; kol ve bacaklar bükülüdür, dirsekler gövdeden ayrıktır, kalçalar biraz yukarı kaldırılmıştır. Karından kavrayarak havada tutulduğunda, baş gövdeye eş düzeyde tutulur. Kalçalar tümüyle değil, yarı gerilmiştir (Özer ve Özer, 2000; Yavuzer, 2001) .

6–20. Hafta

Bebeklik döneminde refleksler giderek kaybolur. Reflekslerin kaybolmasından sonra oturma, emekleme, sıralama, yakalama, bırakma gibi istemli hareketler ortaya çıkar Çocuk havaya kaldırıldığında baş, bir anlık vücutla aynı doğrultuda kalır. Çenesini kaldırır. Yüzükoyun yatarken, çenesini yataktan kaldırır, yüz yatakla 45 derecelik açı yapar. Gövde kontrolü ikinci ayda baslar. Bebek elinden tutulup kaldırıldığında dik duruma gelebilmek için çaba harcar. Bu çaba gövde kontrolünün bir göstergesidir Göğsünü kaldırır. Yüzükoyun yatarlarken, ellerle yatağı iterek, göğsünü kaldırır. Vücut ağırlığı dirseklerdedir Başını sese çevirir. Sırt üstü konumda, başı ortada tutarak yatmayı seçer. Kollar ve bacaklar daha kolay bükülür; hareketler daha düzenlidir. Oturur konuma çekildiğinde, baş çok az geride kalır ya da hiç kalmaz. Sert bir zeminde ayakta tutulduğunda, dizlerini gevşetip

büker. Yüzükoyun konumda, ön kollardan destek alarak ve(çoğunlukla) masanın üstüne tutunmaya çalışarak, başını ve üst göğsünü iyice yukarı kaldırır, kalçalar düz ve yatay durur. Baş öne doğru sarkıp sallanmadan önce birkaç saniye boyunca dik ve sabit tutulur. Yüzükoyun yataktayken, yüz yatakta 90 derecelik açı yapar. Tonik boyun refleksi kaybolmuştur. Baş daha sık orta çizgiye gelir. Boyun kontrolü vardır. Oturma pozisyonunda tutulduğu zaman boyun kontrollüdür. Yüzükoyun yatarken vücut ağırlığı ön kollardadır. Objelere uzanabilir ve alır. Her yöne döner. Kucağa alındığında başı dik tutar. Desteklenerek oturur (Gallahue, 1982; Özer ve Özer, 2000; Yavuzer, 2001; Atay, 2005).

6. Ay

Yüzüstü pozisyondan sırtüstü pozisyona geçebilirler. Sırtüstü konumda, ayaklarına bakmak için başını yastıktan kaldırır. Beşikte veya bebek arabasında destekle oturur ve çevresine bakınmak için başını bir yandan öbür yana çevirir. Kollarını, canlı canlı ve anlamlı bir biçimde hareket ettirir; kucağa alınmak istercesine yukarı kaldırır. Ellerinden sıkıca tutulduğunda, omuzlarını gerer ve oturabilmek için gövdesini yukarı doğru kaldırır. Bacaklarını birbiri ardına hareket ettirerek, güçlü bir şekilde tekme atar. Yüzükoyun konumdan sırtüstüne ve (genellikle) sırtüstünden yüzükoyun konuma geçebilir. Otururken tutulduğunda, baş ve sırt sabit biçimde tümüyle dik durur. Kısa bir süre için (bir an için) tek başına oturabilir. Sert bir zemin üzerinde ayakta tutulduğunda, ağırlığını ayaklarına verip, etkin biçimde bir aşağı bir yukarı zıplar. Aşağı doğru paraşüt duruşu hemen belirir. Ayakta tutulduğunda; dizlerini büker, gevşekçe basar (Yavuzer, 2001; Arı, 2003).

7 -8 Ay

Ellerinden destek alarak oturur. Sırtüstü yatarken başını kendiliğinden kaldırır. 8 ayın ilk günlerinde, bebeğin dik oturma çabaları gözlenir. Bu hareketin başarılmasıyla bebek bedeninin üst kısmı üzerinde kontrol sağlamış olur. Zamanla desteksiz otururlar. Sürünmeye başlar. Destekle ayakta durma çabası gösterirler. Kendi kendine oturma durumuna geçer. Oturma pozisyonundan emekleme pozisyonuna ,emekleme pozisyonundan oturma pozisyonuna geçer (Aral ve ark., 2001; Senemoğlu, 2002; Arı, 2003; Atay, 2005).

9 Ay

Yerde tek başına desteksiz 10 – 15 dakika boyunca oturabilir. Dengesini yitirmeden yerde duran oyuncacı almak için öne doğru eğilebilir. Beşikte bebek arabasında ve banyoda, tüm bedenini, kol ve bacaklarını oldukça etkin biçimde hareket ettirir. Yerde yuvarlanarak, bedenini bir yandan diğer yana döndürerek veya kıvrıla kıvrıla ilerler. Emeklemeye çalışır: bazen çabaları başarıyla sonuçlanır. Eşyaları destek alarak veya duvara dayanarak dik olarak ayakta durabilir. Geriye düşüp yere çarpar. Ayakta tutulursa, önce bir ayağını sonra diğerini oynatarak amaçlı bir biçimde adım atar (Yavuzer, 2001; Arı, 2003).

10 ay

Emekler. Yardımsız ayağa kalkabilir. Tutunarak yürür. El ve ayaklar üzerinde dört ayak yürüme denemeleri yapar. Erken yürüme de görülebilir (Aral ve ark., 2001; Senemoğlu, 2002).

11–15 Ay

Düşmeden eğilebilir. Yardımla yürüyebilir. Kendi kendine oturabilir. Yardımsız bir iki adım atabilir. Yerde uzun süreli oturur; oturuşu oldukça gelişmiştir. Yatar konumdan oturma konumuna geçebilir. Tek ayağını kaldırıp yana doğru adım atarak mobilyanın çevresinde yürür. Tek eli veya her iki eli tutulduğunda öne doğru ve yanlamasına yürüyebilir. Bireysel farklılıklar gösterebilir yürüme emekleme konusunda. Yürümeye başladıktan sonra bazı hareketler yürümeye katılır. Merdiven basamaklarını emekleyerek tırmanmaya başlar. Tek başına ayakta durabilir ve yürüyebilir (Ülgen ve Fidan, 2000; Aral ve ark., 2001; Yavuzer, 2001; Senemoğlu, 2002).

18. Ay

Ayakları hafifçe ayrık olarak güvenli bir biçimde yürür; güvenle adım atmaya başlayıp durabilir. Dengeyi sağlayabilmek için, kollarını yanlara uzatmaya artık gerek duymaz. Başını tam ortada dimdik tutup, gözlerini yere, yaklaşık 1 – 2 m. Öteye dikerek dikkatle koşar; ama önüne engel çıktığında genellikle durmak zorunda kalır, engeli aşamaz. Yürürken bir oyuncak bebek veya oyuncak ayı taşımaktan hoşlanır. Geri adım atıp küçük bir sandalyeye çökebilir ya da yanlamasına hafifçe sürünerek oturur. Yetişkin sandalyelerine çıkar, sonra öne dönüp oturur. Elinden tutulduğunda merdivenlerden yukarı çıkıp aşağı inebilir. Geri geri sürünerek merdivenlerden yukarı çıkıp aşağı iner; ya da (ara sıra) öne dönüp kalçasının üstünde

hafifçe yere vurarak birkaç basamak iner. Düz bir zeminde / yerde, dizleri üstünde desteğe gerek duymadan, dimdik oturabilir. Oyunağı yerden alacağı zaman dizlerini ve kalçasını bükerek çömelir ve genellikle ellerinden destekleyerek yeniden ayağa kalkar (Yavuzer, 2001).

24. Ay(2 yaş)

Bir engel önünde durup engelin etrafında koşar. Koşma, sıçrama, geri geri yürüme, merdivenden çıkma gibi diğer hareket becerilerini geliştirmeye ve buna bağlı olan itme, çekme, dengede durma gibi becerilerde ustalık kazanmaya başlar. Kendi kendine yürümeye, tek ayağıyla arabayı sürmeyi denemeye, arabasının içinde oturmaktansa onu itmeye meraklıdır. Pencereden dışarı bakmak ya da kapıyı açmak için mobilyanın üstüne çıkar ve yeniden aşağı inebilir. Parmaklığa veya duvara tutunarak merdivenleri çıkabilir ve çoğunlukla aşağı inebilir; adım atarken ayak değiştirerek değil, dengeyi sağlamak için her basamakta iki ayağını bir araya getirerek inip çıkabilir. Büyük bir topa tekmeyle vurmaya çalıştığında topun üstüne üstüne yürür. Üçtekerlikli bisiklete binebilir, ama pedalları kullanamaz. Bisikleti, ayaklarıyla yeri iterek ileri yürütür (Jersild, 1979; Cüceloğlu, 1994; Oktay, 2000; Yavuzer, 2001).

2-3 Yaş

Tüm hareketlerde becerileri hızla gelişmektedir. Merdivenden tutunarak ve her basamakta iki ayağını bir araya getirerek(bitiştirerek) dengeyi sağlamak için güven içinde merdivenlerden yukarı çıkar ve (genellikle) aşağı inebilir. Dengesini yitirmeden, dümdüz ileri koşar; çocuk bahçesinde veya anaokulunda bulunan bazı kolay aletlere tırmanabilir. Alçak basamaktan iki ayağıyla aşağı atlayabilir, kendisine gösterilirse parmak ucunda durabilir. Büyük toplara tekmeyle vurabilir, ama dengeyi pek sağlamdan bir yana eğilerek ve hafifçe tekme atar. Destekle öne doğru takla atar. Geri geri yürür (Yavuzer,2001; Atay, 2005).

3 Yaş

Merdivenleri, tek adımla çıkabilir. Tek ayak üzerinde durabilir zıplar; parmak uçlarında yürüme denemeleri yapar. Koşmayı daha iyi becerir; köşeleri rahatlıkla döner hızını arttırabilir ve azaltabilir. Zaman zaman tökezlenir ve düşer. Çocuk bahçesi veya yuvasındaki aletlere çeviklikle tırmanabilir. 20 cm yüksekten yere atlar. Hareketli topa tekme atar. Parmak ucunda yürür. Üç tekerlekli bisiklete biner. Salıncakta sallanır. Kendi beden hareketlerini ve boyutlarını, çevresindeki nesnelere göre belirgin biçimde kavrayabilir. Kendisine gösterildiği zaman, tek ayağının(daha

sık kullandığı ayağı) üzerinde kısa bir süre durabilir. Ayak bileklerini üst üste / çapraz koyarak oturabilir. Topu omuzdan yukarı atabilir; kendisine atılan büyük bir topu yakalamak için uzanır ve topu kollarının üstünde veya arasında tutar (Oğuzkan ve Oral, 2001; Yavuzer, 2001; Tepeli, 2008).

4 Yaş

Koşmada daha güvenlidir. Bir bacak üzerinde daha uzun süre dengede durabilir. Sekemez; bu beceri beş yaşına doğru görülür. Top yakalamada beceri artmıştır. Dizlerini kırmadan eğilerek parmak ucuna dokunur. Ayak değiştirerek, kendi başına merdivenlerden yukarı çıkar ve aşağı iner (ya da koşarak inip çıkar). Merdivenlere ve ağaçlara tırmanır. Değişik yönlere koşar. Arabayı iter, çeker, sürer, kaymada kullanır. Üç tekerlikli bisiklete binmede ustalaşmıştır; u dönüşlerini kolaylıkla gerçekleştirebilir (Jersild, 1979; Oğuzkan ve Oral, 2001; Yavuzer, 2001; Tepeli, 2008).

5 Yaş

Çocuk koşma, sekme, atlama, sıçrama, hızla bisiklet çevirme ve takla atma gibi bedensel hareketleri becerebilir. Merdivenleri tek başına ve ayak değiştirerek çıkar. Eğer yardım edilirse ayak değiştirerek merdivenden inebilir. Ayaklarını birleştirerek zıplama, bir ayağından öbürüne sıçrama, ip atlama, duruş değiştirme (oturma, ayakta durma, çömelme gibi) hareketleri oldukça gelişmiştir. Düz yürüme, tek ayak üzerinde durma, içi su dolu kabı rahatlıkla taşıma becerileri yapabilir. Oldukça çevik bir biçimde parmak uçlarında koşabilir. Hareketlerini müziğin ritmine uydurur. Dizlerini bükmeden öne eğilip parmak uçlarına dokunabilir. Her çeşit top oyununu başarıyla oynayabilir (Aral ve ark., 2001; Yavuzer, 2001; Atay, 2005).

6 Yaş

Çocuğun hareketlerinin koordinasyonu düzgündür. Topa yön vererek sıçratır. Otururken bile kımıldanır, bükülür, uzanır, ip atlar, sopa ile topa vurur, paten kayar, barsfikte 10 sn. asılı bekler, iki tekerlekli bisiklete biner, kızak kayar, tek ayak üzerinde on saniye durur (Aral ve ark., 2001; Atay, 2005; Tepeli, 2008).

2.3.5.2. Küçük Kas Motor Becerilerine İlişkin Temel Beceriler

Küçük kas motor (ince devinsel) gelişimi ise, manipülatif beceri olarak tanımlanan eli ve ayağı kullanma becerileri ve nesne kontrol becerilerini kapsar. Merkezden dışa gelişim ilkesine göre, küçük kas hareketlerinin gelişimi, büyük kas hareketlerinin gelişimini izlemektedir. Küçük kas hareketleri bir objeyi avuç içi ile

kaba bir şekilde tutmadan, baş ve işaret parmağını birleştirerek ince bir şekilde tutma becerisinin kazanılmasına doğru ilerler. Kalem kullanma, piyano çalma, topu havada ya da yerde elle, raketle, sopa ile ya da ayakla kontrol altına alma gibi beceriler, manipülatif becerilerden, nesne kontrolüne örnek gösterilebilir. Bu becerilerin gelişimini hızlandırmak için, çocuğun şu etkinlikleri yapması için olanaklar hazırlanmalıdır: Özellikle düğme ve fermuarları kullanarak giyinme-soyunma: dişlerini temizleme; çatal-bıçak kullanarak beslenme; küçük blokları, parçaları birleştirme; marangozluk ve yemek pişirme için araçları kullanma, masa hazırlama; kalem, tükenmez kalem, fırça vb. kullanma; makas kullanma, küçük hayvanları incitmeden tutma; dikey, yatay çizgiler, daire, kare, üçgen vb. şekilleri çizme ve kopya etme; suyu bir kaba doldurma, boşaltma; iğneye iplik geçirme ve dikme. Bu etkinlikler çocukların zevk alarak yapmasını sağlayacak biçimde düzenlendiği takdirde çocuk, sebat gösterecek ve belirlenen davranışları kazanabilecektir (Senemoğlu, 1994; Özer ve Özer 2000; Mağden ve ark.,2003).

0–2 Yaş

Yeni doğan bebeğin davranışları reflekslerle ilişkilidir. Çevreden gelen uyarılara yönelik yanıt verme biçiminde refleks hareketlerde bulunurlar. Yeni doğan, çevresini tanımaya, anlamaya ve tepki vermeye çalışırken; temel fizyolojik yani beslenme, uyku ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasıyla kendini güvende hisseder ve özellikle kendine bakan kişi yani anneye karşı bir bağımlılık göstermeye başlar (Yeşilyaprak ve diğ., 2004).

Manipülatif hareketlerin ortaya çıkması da yürümedeki gibi uzun ve sıralı gelişim aşamalarından geçer. Becerili el hareketleri, çeşitli beden bölümleri arasında koordinasyon gerektirir. Bu hareketlerin gelişimi de baştan ayağa ve içten dışa doğru bir yön izler. Bebek, ilk uzanma hareketlerinde başarısızdır. Dördüncü ayda bebek, nesne ile ilişki kurmasında gerekli olan el, göz koordinasyonunu sağlayabilir. Uzanma, başlangıçta kaba bir omuz ve dirsek hareketidir. Daha sonra bilek ve el harekete doğrudan katılır. Bebek beşinci ayın sonunda, mükemmel biçimde nesneye uzanarak dokunabilir(Şen, 2004).

Bebeklikte yakalama/kavrama refleksi görülür. Bebeğin el ayası uyarılırsa eli kapanır. Eline uzatılan bir objeyi, yakaladığı parmağı sıkı sıkı tutar. Bu durum yerini zamanla başparmak ve işaret parmağının da kullanıldığı bir yakalama hareketine

bırakır. Başparmağı yeterli ve etkili biçimde kullanarak yakalama, genellikle on ikinci ayda gözlenir (Şen, 2004; Tepeli, 2008).

Bu dönemde en güç başarılan hareket, kendi isteği ile bırakmadır. Nesnelere bebeğin ilk aylarında elinden düşerler. İstekle bırakma yaklaşık onuncu ayda gerçekleşir. Bebek, on sekiz aylık olduğu zaman uzanma, yakalama ve bırakma hareketlerini başarılı bir şekilde kullanabilir (Gallahue 1982, Gökmen ve diğ., 1995).

<u>Beceriler</u>	<u>Yaş</u>
• Yeni doğanda kavrama refleksif harekettir	0-1 ay
• Parmaklar kapalıdır	0-1 ay
• Objeleri fark etme	1-3 ay
• 1 ve 2 kolun kontrolü	2-4 ay
• Objelere karşı kol hareketleri (vurma)	2-4 ay
• Vücut ağırlığı dirseklerdedir	3 ay
• Elleri açıktır ve kavrama refleksi kaybolur	3 ay
• Simetrik kol ve el hareketleri ile ellerini birleştirir	4 ay
• Kol-el hareketleri ile göz hareketleri paraleldir	4 ay
• Bakışlarını objeden eline çevirme	1-4 ay
• Objeleri yakalar (uzanma tek taraflıdır) ve alır	3-5 ay
(Alma sırasında baş ve diğer parmaklar karşı karşıya değildir)	
• Vücut ağırlığı ön kollardadır	5 ay
• Vücut ağırlığı ellerdedir (yüzükoyun yatma pozisyonunda)	6 ay
• Dirsekler düzelir.	6 ay
• Düşen objeyi araması	6 ay
• El tercihinin ortaya çıkması (kullanılarak elin seçimi)	4-12 ay
• Objeleri ağızına sokma	4-12 ay
• Oturmak için ellerden destek olarak yararlanma	7 ay
• Objeyi bir elinden diğer eline geçirme(transfer)	7 ay

- El hareketlerini taklit etme 7 ay
 - Başparmağı diğer parmağın karşısına getirerek kavrar 8 ay
 - İşaret parmağını objeyi göstermede kullanır 10 ay
 - Kolunu, elbise giydirilirken tutabilir 10 ay
 - Uzatılan objeyi alır, düşürmez 10 ay
 - İşaret parmağı ve başparmak dürtme, deşme, koparma için kullanılır 10 ay
 - İşaret ve başparmaklar arasında küçük objeler tutabilir 10-12 ay
(Kıskaç Kavraması) (Bu harekette başparmak ve diğer parmakların uçları karşılıklı olarak kullanılır.)
 - Objeleri ağızına sokma davranışı genellikle sona erer 12-18 ay
 - Objeleri arka arkaya yere atar 12 ay
 - El çırpma ve el sallama gibi becerileri gerçekleştirir 12 ay
 - Çorabı ayağından çıkarabilir 12 ay
 - Küçük nesnelere dar ağızlı bir kaba atma 12 ay
 - Kaşığı tutar ve yemeği dökmeden ağızına götürür 18 ay
 - Ayakkabılarını, çoraplarını ve şapkasını çıkarabilir, ama çoğunu yeniden giyemez 18 ay
 - Belirgin el tercihi gösterir 18 ay
 - Yakalama- kavrama ve transfer çok gelişmiştir 18 ay
 - Topu fırlatabilir 18 ay
 - Kitap sayfalarını çevirebilir 18 ay
- (Birkaç sayfayı bir arada çevirir ve dirsekler hareketlidir)
- Bardağı iki eliyle tutar(bardak tutabilir, içinden içebilir ve yerine dökmeden koyabilir.) 15-18 ay
 - 2 bloktan kule yapabilir 15-18 ay
 - Kitap sayfalarını ikişer üçer çevirir 18-24 ay

- Bardağı tek elle tutar 24 ay
- 5–6 bloktan kule yapabilir 21-24 ay
- 6–7 bloktan kule yapabilir 24 ay
- Makasla kesebilir 24 ay
- İğne ve ipliği eline alırken, hareketleri kesinlik ve çabukluk kazanmıştır; aldığı nesnelere giderek artan bir ustalikle yerine koyabilir. 24 ay
- Küçük şekerlerin kâğıtlarını başarılı bir şekilde çıkarabilir 24 ay
- Tahta küplerle altılı ve sekizli kuleler oluşturabilir 24 ay
- Başparmağı ile işaret parmağını kullanarak nesnenin ucunu epeyce yakın bir yerden tutar 24 ay
- Sayfaları teker teker çevirir 24 ay

(Gander ve Gandiner, 1993; Yavuzer,2001; Atay, 2005).

2.5 Yaş

Daha sık kullandığı elini kullanarak 7 veya daha çok sayıda tahta küpü üst üste koyarak kule oluşturabilir. Kalem daha sık kullandığı eliyle gelişmiş bir üç parmak kavrayışıyla tutar İlk kez kâğıda kalemlle dokunarak bir işaret yapabilirler. Bu karalamalarda, ilk iki-üç hafta hep dikey çizgiler çizerler ve ondan sonra yatay çizgilere başlarlar (Dönmezer, 1997; Yavuzer,2001).

3 Yaş

Büyük ve küçük kas aktivitelerinde daha başarılı, daha fazla kontrole sahiptirler. Çocuk, ilk denemelerini elle yapar ve zamanla araç kullanmaya geçer (toprak ve kum için bel, kürek, kova; su için tas, tahta ya da plastik, lastik boru ve huni; tahta için küçük çekiç, çivi küçük testere v.b araçlar). Yine bu yaş oyunlarında kullanılan, tahta bloklar, karmaşık oyun materyalleri, onun motor becerilerini geliştirme işlevini sağlamasının yanı sıra zihinsel gelişimini de besler (Oğuzkan ve Oral, 2001).

Ayakkabılarını (genellikle ters) giyebilir; ancak bağcıklarını bağlayamaz. Basit giysileri giyebilir ve çıkarabilir. Küpleri üst üste koymakta ustalaşmıştır. 9–10 küple kale yapabilir. Küpleri yatay kullanma görülür. İpliğe büyük tahta boncuklar

dizebilir. Makas kullanabilir ve ortalama 20 cm lik düz bir çizgiyi kesebilir. Kalıp çıkarabilir. El-parmak hareketlerine egemen bir şekilde kalem ustaca kullanır (Oğuzkan ve Oral,2001; Yavuzer,2001; Ataman, 2004).

4 Yaş

Dört yaşındaki çocuk artık sürekli gözlem altında bulundurulması gereken bir bebek değildir. O, kendi kendine hareket edebilen bir bireydir. El becerileri daha gelişmiştir. El ve parmaklarını kullanmada bir hayli ustalık kazanmıştır. Kalem, fırça ve makası başarılı bir şekilde tutup kullanabilir (Oktay, 2000).

Genel olarak sahip olması gereken el becerileri özellikleri ise şöyledir;

- Kâğıtlara kalın kalem ve fırça ile resim yapmaktan hoşlanır.
- Basit bir şeklin içini kuru kalemle boyayabilirler, fakat ara sıra çizginin dışına çıktıkları olur.
- Hem algılamaları hem de denetim mekanizmaları bir kareyi kopya edecek kadar gelişmiştir.
- Çizgi üzerinden makasla keser.
- Bir kareyi kopya edebilir.
- Şekilleri sınırlarını taşımadan boyayabilir.
- Artı işareti çizebilir.
- Kâğıdı köşeden katlayabilir.
- Ayakkabısını ayağına geçirebilir.
- Üç parçalı boz-yapı yapabilir.
- Her iki göz ayrı ayrı örtülüp görüş bir süre için tek gözle sağlandığında, iğne, iplik, kırıntı gibi çok küçük nesnelere eline alır ve yerine koyar.
- Adam resmi olarak, baş ve bacakları çizer, bazen buna gövde, kol ve parmakları da ekler.
- İstenildiğinde veya kendiliğinden, 10 ya da daha fazla küple kule oluşturabilir. Örneğe bakarak 3 tahta küple birkaç köprü yapabilir.

- Kendisine gösterildikten sonra, 6 küpü üst üste koyarak 3 basamaklı merdiven yapabilir (Dönmezer, 1997; Oktay,2000; Aral ve ark., 2001; Yavuzer,2001).

5 Yaş

5–6 yaş grubu çocukları okulöncesi eğitiminin son aşamasında olan çocuklardır. Bu dönem ilköğretime hazırlığın en yoğun olduğu dönemdir. Bu yaşta çocuk, diğer yaşlardan belirgin özelliklerle ayrılabilen, bir olgunluk düzeyine ulaşmıştır. Hareket ve duruş daha tutarlı hale gelmiştir. El becerilerinde ilerlemiştir. Bloklarla oyun, eskiye göre, çok ilgi çekici görülmektedir. Yeni şekiller denenir. Sayı ve harfleri kopya etme çalışması, en çok ilgi duyduğu uğraşlar arasındadır. Bu yaş grubu çocuklar kalem, kâğıt çalışmalarından zevk alırlar. Yetişkine kalem kâğıdı vererek adının yazılışını öğretmesini ister. Kendisinde çizgilerde daha koordineli olduğu için önce ismini bakarak daha sonra bakmadan yazmayı öğrenir. Zaman zaman isminin içindeki harflerin yerini karıştırabilir (Ataman, 2004). Resim yapmayı sever. Genellikle, büyük ve iddialı resimler yapar. Evler, çiçekler, güneş ve neşeli insanlarla (baş, bacak ve ayaklardan oluşan) resimlerini süsler (Hall ve diğ., 1986; Oğuzkan ve Oral, 2001).

Genel olarak sahip olması gereken el becerileri özellikleri ise şöyledir;

- Kare ve üçgeni kolaylıkla taklit ederek çizer.
- Baş, kolları ve ayakları olan insan resmi çizebilir.
- Yaptıkları resimlere desen koymaya ve renk uydurmaya başladıkları görülür.
- Yazı yazarken kâğıdı diğer eli ile tutabilir.
- Gösterildiğinde üçgen katlayabilir.
- Makasla düz hat boyunca kesebilir.
- Eğri çizgiler çizmekte zorlanabilir.
- Kendi kendine giyinmek, yemek yemek, saç taramak, yıkanmak konusunda artık iyice ustalaşmıştır.
- Basit tokaları saçına takabilir.
- Biraz zorlukla da olsa düğmelerini ilikleyebilir.
- Her iki göz ayrı ayrı örtüldüğünde, tek gözle çok küçük nesnelere eline alabilir ve yeniden yerine koyabilir.

- Örneğe bakarak 6 küple 3 basamaklı merdiven (bazen 10 küple 4 basamaklı merdiven) yapabilir.
- Büyük gözlü iğnelere ipliği kendi başına geçirir ve yalandan yaparak dikiş diker (birkaç ilmik)
- Yazıp çizerken, resim yaparken, kalemleri ve boya fırçalarını ustaca kullanır.
- El işi çalışmalarını rahatlıkla yapar. Rahatlıkla keser; yapıştırır; katlar ve şekil verebilir.
- Harfleri kopya edebilir; adını yazabilir.
- Düğmelerini çözebilir ve ilikleyebilir
- Fermuarının alt kısmını geçirebilir.
- Ellerini yüzünü yıkayabilir.
- Yiyecek için doğru araç ve gereçleri kullanabilir.
- Yumuşak kıvamlı yiyecekleri bir bıçakla ekmeğe sürebilir.
- Kendi kendine giyinebilir.
- Sofra kurmaya yardım edebilir.
- Dişlerini fırçalayabilir.
- Tuvalete zamanında gidebilir, soyunup, temizlenir ve sifonu çekip giyinebilir.
- Saçlarını tarayabilir.
- Marangozluk, kil hamuru şekillendirme, boyama ve dikme becerilerini kullanarak çeşitli ürünler oluşturabilir (Oktay, 2000; Aral ve ark.,2001; Oğuzkan ve Oral, 2001; Yavuzer,2001; Ataman, 2004; Dönmezer, 2007).

6 Yaş

Motor beceriler bu yaşta çok canlı ve çeşitlidir; ancak, bu çok yönlü zihinsel ve fiziksel çabalar onu çabuk yorar. Motor güçlerini kontrol edebilen çocuk, sosyal ilişkilerini kontrol etmede güçlük çeker. Genellikle her şeyde “birinci” ve “en iyi” olmak ister (Oğuzkan ve Oral, 2001).Resimlerinde çizdiklerinin neler olduğu daha kolaylıkla anlaşılabilir. Kalem ve fırça kullanmakta ustalaşmıştır (Oktay, 2000). Kalem ile çizimler yapmaktan zevk alan çocuğa basit bir labirent verildiğinde bu labirenti tamamlayabilir. Örneğin, çocuğa “Ali top oynamak istiyor. Topunu alabilmesi için ona yol gösterir misin?” diyerek labirenti tamamlaması istenebilir.

Genel olarak sahip olması gereken el becerileri özellikleri ise şöyledir

- Kalem tutar
- Büyük harf çizer
- Başparmakla diğer parmaklara dokunur.
- Resmin sınırlarını taşırmadan boyar.
- Resim keser.
- Kalem tıraş kullanır.
- Çekiçle çivi çakar.
- İsmi yazar.
- Koşarken yerden nesne alır.
- Küçük harfleri çizer.
- İki elini bağımsız olarak kullanabilir. Bloklarla çeşitli yapılar yapar ve oyunlarında bunları kullanır.
- El işi çalışmalarını rahatlıkla yapar. Rahatlıkla keser; yapıştırır; katlar ve şekil verebilir.
- Harfleri kopya edebilir; adını yazabilir.
- Düğmelerini ilikler.
- Basit aletler kullanarak yapı-inşa oyunu oynayabilir.
- Servis tabağını vb. yanındakine geçirebilir.
- Kendi yiyeceğini yemek üzere hazırlayabilir.
- Bıçakla yumuşak nesnelere kesebilir.
- Bağcık ve fiyonk yapabilir.
- Marangozluk, kil hamuru şekillendirme, boyama ve dikme becerilerini kullanarak çeşitli ürünler oluşturabilir (Aral ve Ark, 2001; Oğuzkan ve Oral, 2001; Yavuzer,2001; Ataman, 2004; Atay, 2005).

Çocuğun ilk öğrendiği hareket biçimlerinden birisi el- göz koordinasyonudur. Burada eller ve gözlerin paralel çalışması önemlidir. Eller ve gözler arasındaki bu hareket ortaklığı çok karmaşıktır, mükemmelleşmesi güçtür ve zaman ister. Bu beceri çocuğun becerebildiği en güç işlerden birisidir. İnsan beyninin gelişmesi, ellerin hareketlerdeki dengesi ile bağlantılıdır. Psikologlar, beynin gelişmesinin büyük oranda ellerin gelişimine bağlı olduğunu kabul etmektedir (Çağlak, 2003).

Eğitimciler, el göz hareketleri ve konuşma, yazma sistemi arasındaki ilişkiyi önemli bulurlar. Hareketler, insanın davranışlarının gelişmelerine ve el kol koordinasyonu ile alet kullanma davranışlarındaki araştırmaya yönelik olgulara yol açmıştır. Dolayısıyla tüm bilinçli davranışların temeli kasların gelişmesi ve kontrolü sonucunu ortaya çıkar (ağlak, 2003).

Bu doğal hareketler gerçekleştirilirken motor becerilerin gelişiminde bireysel farklılıklar göz ardı edilmemelidir (Bayhan ve Artan, 2005).

Okul ncesi döneminde el becerilerinin geliştirme adına yapılan çalışmaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. El becerilerini kullanan ocuk diğer gelişiminde de bu becerilerini kullanabilecektir. Böylece ocuk kendine güvenecek ve el becerilerine yönelik etkinlikleri kendi başına yapabilecektir.

2.4.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.4.1.Montessori Yöntemi ile İlgili Araştırmalar

Asfuroglu 1990 yılında “Anasınıfına Devam Eden 5–6 Yaş Çocuklarına Üçgen, Daire ve Kare Kavramlarının Kazandırılması” isimli bir çalışma yapmıştır. Anasınıfına devam eden 5–6 yaş çocuklarına üçgen, daire ve kare kavramlarını kazandırmak amacı ile yaptığı bu çalışmada 36 çocuk örnekleme alınmıştır. Bu çocuklar deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Deney grubuna materyalle eğitim uygulanırken kontrol grubunda materyal kullanımı dikkate alınmamıştır. Eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol gruplarına ön test uygulanmıştır. Eğitim programı sonunda, her iki gruba da sontest, dört hafta sonra da kalıcılık testi uygulanmıştır. Materyalli ve materyalsiz gruba 16 gün aynı eğitim etkinlikleri uygulanmıştır. Yalnızca materyalli gruptaki çocuklara Montessorinin geliştirdiği materyallerle sınıf içi çalışma yapmalarına imkân verilmiştir. Sonuçta; Materyalli ve materyalsiz eğitim alan çocukların aldıkları öntest, sontest ve kalıcılık testi sonuçları arasında, şekilleri tanımada önemli bir fark saptanmıştır. Montessori materyalleri ile eğitim alan çocukların öntest, sontest ve kalıcılık testi üçgen- daire ve daire- kare’yi tanıma bakımından fark saptanmıştır. Materyalsiz eğitim alan çocukların ise öntest, sontest ve kalıcılık testinde üçgen- daire, daire- kare şekillerini tanıma bakımından fark olmadığı sonucu ortaya konmuştur.

Hale (1993), Montessori okulu okulöncesi sınıfına gelişme geriliği gösteren çocukların dâhil edilmesini incelemiştir. Montessori okulunun iki okulöncesi sınıfına gelişme geriliği gösteren 5 çocuk yerleştirilmiştir. Araştırmada önce gelişme geriliği gösteren çocukların durumları tespit edilmiştir. Daha sonra gelişme geriliği gösteren bu çocuklara Montessori Eğitimi uygulanmıştır. Çocuklara eğitim uygulanırken ebeveynlerine de aynı zamanda bilgilendirme çalışması yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, Montessori araçları gelişme geriliği gösteren çocuklarda pozitif etki yaratmasından dolayı Montessori sınıf ortamında bu çocukların diğer çocuklar tarafından kabul edildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca gelişme geriliği gösteren çocukların yetenek ve sosyal ilişkilerini geliştirdikleri tespit edilmiştir (Akt: Erben, 2005).

Dresser (2000), Montessori Materyallerini ve Montessori öğretim metotlarını inceleyerek geçerliliğini araştırmıştır. Araştırma da öğrenciler iki gruba ayrılmıştır.

Bir grup öğrenciye (AEC-Activity Evaluation Checklist) faaliyetleri değerlendirme ve kontrol etme testleri kullanılmıştır. Diğer gruba da Montessori yöntemi uygulanmıştır. Uygulama sonunda iki grup karşılaştırılmıştır. Araştırma bulgusundan Montessori grubu ile AEC grubu arasında %95 oranında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Böyle bir sonuç, Montessori yönteminin geçerli olduğunu ispatlar niteliktedir (Akt: Erben, 2005).

Castellanos (2002), İlkokul çocuklarının özsaygı, kendi kendine yetme, sosyal davranışlarının gelişimi ile Montessori eğitim modelinin bu davranışlar üzerindeki etkisini incelemiştir. Bir kontrol grubu, birde deney grubu oluşturulmuştur. Kontrol grubu geleneksel bir okulun 2. ve 6. sınıfındaki öğrencilerden deney grubu ise Montessori okulunun 2. – 6. sınıfındaki öğrencilerden rasgele seçilmiştir. Araştırmada çocuklara (WSDQ) Washington Kendini Tarif Etme sorgulaması yapılmış ve fiziksel sözel girişkenlik ölçeği ile sosyal davranış ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca çocukların akademik başarıları, kendi kendine öğrenme kapasiteleri ve sosyal davranışları incelenmiştir. Karşılaştırmalar sonucu iki okul arasında belirgin farklar ortaya çıkmıştır. Montessori öğrencilerinde fiziksel ve sözel saldırganlık geleneksel okul öğrencilerinden daha düşük seviyede tespit edilmiştir. Montessori öğrencileri çalışma yeteneklerini yüksek bir oranda geliştirmiştir. Bu durum Geleneksel programa dahil çocuklarda tespit edilememiştir. Montessori öğrencileri iş birliği, arkadaşlık kurma ve devam ettirme, yeteneklerini anlamlı ölçüde geliştirmiş, kendi kendine öğrenme ve akademik başarılar konusunda pozitif gelişmeler kaydetmiştir (Akt: Yiğit, 2008)

Erben tarafından (2005), Montessori Materyallerinden ‘geometrik cisimlerin’ işitme engelli ve zihin engelli çocukların alıcı dil becerilerinden görsel algı düzeyleri üzerinde etkili olup olmadığı saptanmak istenmiştir. Araştırmanın evrenine, Konya’daki KOMMES-İşitme ve Konuşma Özürlüler Rehabilitasyon Merkezine ve EMPATİ-Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı’na devam etmekte olan çocuklar alınmıştır. Araştırmanın örneklemini belirlenen ön koşul becerilerini yerine getirebilen 20 işitme engelli, 20’de zihin engelli olmak üzere toplam 40 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çocukların yarısı deney grubuna yarısı da kontrol grubuna alınmıştır. Araştırmada öntest sontest kontrol gruplu model uygulanmıştır. Öğrencilerin alıcı dil becerilerinden görsel algı düzeyleri Dönmez ve arkadaşlarının (1997) dil gelişimi etkinlikleri çalışmasından yararlanılarak araştırmacı tarafından hazırlanan 5 maddelik ölçek ile ölçülmüştür. Başlangıç düzeyi

tespitinden sonra 6 haftalık bir süreçte programın etkililiğini incelemek için Montessori Materyali “geometrik cisimler” uygulanmıştır. Bu süre sonunda işitme engelliler deney grubunda, alıcı dil becerilerinden görsel algı düzeylerinde önemli bir değişiklik saptanmamıştır. Zihin engelli deney grubunda ise görsel algı düzeylerinde önemli bir değişiklik elde edilmiştir. İşitme engelli deney grubunun başlangıç düzeyinin kontrol grubu ile denk olduğu, 6 haftalık uygulama sonunda da anlamlı düzeyde yüksek olmadığı saptanmıştır. Zihin engelli deney grubunun ise başlangıç düzeyi kontrol grubu ile denk olarak saptanmış, fakat 6 haftalık uygulama sonunda elde edilen sonucun anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit olmuştur.

Glenn (2006) tarafından, Yetişkinlikte Montessori Eğitiminin Etkilerini Değerlendirmesini amaçlayan deneysel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini “Franciscan Montessori Early School’da okuyan çocuklar oluşturmaktadır. Araştırma iki hipotezle yola çıkmıştır: Birinci hipotezde çok MEY’li öğrencilerin Montessori eğitim çevresinde vurgu yapılan yaşam boyu öğrenme, öz kontrol, kişisel gelişim, kendiliğindenlik, yaratıcılık... gibi özelliklerde yüksek dereceye sahip olacakları önerilmiştir. İkinci hipotez ise biraz olsun Montessori Eğitimi almış olan öğrencilerin daha geleneksel okullarda eğitilen öğrenciler kadar başarılı olacaktır. İlk deneme sonucunda “Montessori fayda sağlar” ve ikincisinde ise “Montessori zarar vermez” şeklinde sonuçlar çıkmıştır. Araştırma sonuçları, Montessori eğitimi almalarının çocukların akademik, kişisel, sosyal gelişimlerinde ve bugünkü yaşamlarında önemli bir etkidir ve geleceğini etkileyeceği görülmüştür. Montessori eğitiminin etkisi ailenin Montessori’yi destekler özelliklere sahip olmasıyla (bağımsızlığa, hayat boyu öğrenmeye, yarışmadan çok işbirliğine, ezberden çok anlamaya, öz yönetime ve kavramaya değer vermesi) artmaktadır (Akt: Korkmaz, 2006) .

Korkmaz tarafından (2006) yapılan çalışmada, Montessori Metodu ve Montessori okulları: Montessori okullarının yönetim ve finansman bakımından incelenmiştir. Bu çalışmada Montessori Metodu hakkında teorik bilgiler verildikten sonra, Türkiye’de Montessori eğitimi verdiğini duyuran okulların belirtilen akreditasyon kuruluşlarının standartlarını ne oranda karşıladıkları incelenmiştir. Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak uzman görüşü alınarak hazırlanmış bir anket kullanılmıştır. Bu metodu uyguladığını duyuran okullarla yapılan ön görüşmeler sonucu birçoğunun karma sistem uyguladığı ve Montessori metodunun sadece kendi yapılarına uygun olan kısımlarını aldıkları

görülmüştür. Yapılan bu görüşmeler sonucunda İstanbul’da Erol Altaca, İzci Çocuk, Özel Eriş ve Asrın Çocuk okullarının; Ankara’da ise İlk iz, Sihirli Bahçe ve Jale Tezer okullarının anaokulu düzeyinde sadece Montessori metoduna dayalı eğitim verdikleri ortaya çıkmıştır. Yönetim sürecini nasıl gerçekleştirdikleri ve hangi finans modellerin kullandıkları da incelenmiştir

Lillard (2007) tarafından, Geleneksel Eğitime Karşı Montessori Eğitiminin 3–6 Yaş Çocuklarının Gelişimlerine Sağladığı Katkıları ortaya koymayı amaçlayan deneysel bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada, Montessori okuluna devam eden deney grubu ve geleneksel okullara devam eden kontrol grubu çocuklarının bilişsel, akademik, sosyal ve davranışsal becerileri test edilmiştir. Montessori eğitiminin uygulandığı okula devam eden deney grubu çocukları geleneksel yöntemin uygulandığı okula devam eden kontrol grubu çocuklarıyla karşılaştırıldığında deney grubunun lehine bir üstünlük gözlenmiştir. Bu araştırma sonuçları çocukların sosyal, akademik, bilişsel ve davranışsal becerilerini geliştirdikleri yönünde olumlu sonuçlar vermiştir. Ayrıca çocuklar değişime rahatlıkla uyum sağlayıp, karışık problemlerde çözüm yolları bulmuşlardır. Bu deneyimleri kazandıktan sonra ileriki okul ve yaşam başarıları artmıştır (Akt: Yiğit, 2008).

Erişen ve Güleş tarafından (2007), Montessori Eğitim Programının Önemli Bir Parçası Olan Ve 3–6 Yaş Çocuklarında Eğitim Materyalleri Olarak Kullanılan Duyu Materyallerinin, Tasarım Kalitesi Özelliklerinin Değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılmıştır. Duyu materyallerinin etkin kullanımı için gerekli tasarım özelliklerinin değerlendirilmesine yönelik olan bu çalışma, Montessori materyalleri üzerine, ilgili tarafların görüşleri doğrultusunda ülkemizde yapılan öncü niteliğinde ilk niteliksel değerlendirmedir. Çalışmanın, eğitim kurumlarına alınacak olan Montessori materyallerinin alım satımı ve sipariş vermeyi kolaylaştıracağı, farklı firmalara ait duyu materyalleri arasında karşılaştırma ve seçim kolaylığı getireceği ve bu materyallerin Montessori eğitimi sürecinde beklenen amaçlara etkili bir şekilde hizmet edeceği öngörülmektedir.

Aydoğan Akuysal (2007), “6 Yaş Çocuklarının Geometrik Şekil Ve Sayı Kavramlarının Gelişiminde Kavram Eğitim Programının Etkisi” isimli yaptığı araştırmasında, Piaget ve Montessori yöntemine uygun hazırladığı kavram eğitim programının etkisini incelemiştir. Bu çalışmada deney grubu çocuklarına Piaget ve Montessori yöntemlerine uygun olarak hazırlanan “kavram eğitim programı” uygulanırken, kontrol grubunda var olan program uygulanmıştır. Uygulama sonunda

deney grubu ve kontrol grubunun puanları karşılaştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının kontrol grubundaki çocukların puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Deney grubundaki çocukların, sayılarla ilgili eleman sayıları aynı olan iki kümeyi eşleştirme, sayıların simgesel modellerini tanıma ve eşleştirme, nesnelere sayma, sayıların simgesel modellerini yazma, kare, daire, üçgen ve dikdörtgeni tanıma ve yazma davranışlarında anlamlı düzeyde gelişmenin olduğu gözlenmiştir.

Yiğit tarafından (2008) , Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4–5 Yaş Çocuklarına Sayı Kavramını Kazandırmada Montessori Öğretim Yöntemi Ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Etkinliği incelenmiştir. Bu amaçla, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'ne bağlı İhsan Doğramacı Uygulama Anaokulu'na devam eden 4–5 yaş çocuklarına Montessori Öğretim Yöntemi ve Geleneksel Öğretim Yöntemi ile “Sayı Kavramı” eğitimi verilerek, hangi yöntemin daha etkili olduğu araştırılmıştır.

Araştırma deneysel olarak planlanmıştır. Çocuklardan 20 tanesi 4 yaş (10 tanesi deney grubu, 10 tanesi kontrol grubu) 20 tanesi de 5 yaş (10 tanesi deney grubu, 10 tanesi kontrol grubu) olmak üzere, toplam 40 çocuk çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın başlangıç düzeyinde gerek deney, gerekse kontrol grubuna öntest uygulanarak her iki grubun birbirine denk olduğu sonucu elde edilmiştir. Başlangıç düzeyinin tespitinden sonra 6 haftalık bir süreçte deney grubuna Montessori Eğitim Yöntemine uygun eğitim verilirken, kontrol grubuna da Geleneksel Öğretim Yöntemi ile eğitim verilmiştir. Verilen her iki eğitimin sonunda gruplara sontest uygulanmıştır. Araştırma sonunda deney grubu ile kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Öngören tarafından (2008) , Okul Öncesi Kurumlarına Devam Eden 4–5 Yaş Grubu Çocuklarına Geometrik Şekil Kazandırmada Montessori Eğitim Yönteminin Etkinliği İncelenmiştir. Bu amaçla Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'ne bağlı İhsan Doğramacı Uygulama Anaokuluna devam eden 4-5 yaş grubu çocukları iki gruba ayrılmıştır. Bu gruplardan biri deney, diğer ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Deney grubuna, geometrik şekil kavramını kazandırmayı amaçlayan Montessori eğitim programı uygulanırken, kontrol grubuna MEB Okulöncesi Eğitim Programı uygulanmıştır. Araştırma sonunda deney grubu ile kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir Montessori eğitim

programının çocukların geometrik şekil kavramı geliştirmelerinde daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Koçyiğit ve Kayılı tarafından (2008), Montessori Eğitimi Alan ve Almayan Anaokulu Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Karşılaştırılmasına yönelik araştırma yapılmıştır. Bu araştırma, Montessori yöntemi ile eğitim alan ve normal müfredat ile eğitim alan anaokulu çocuklarının sosyal becerilerini karşılaştırmaya yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın katılımcıları, 2007–2008 yıllarında Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi İhsan Doğramacı Uygulama Anaokulunda eğitim gören 122 anaokulu öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Merrell (1994) tarafından geliştirilen "Anasınıfı ve Anaokulu Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, Montessori yöntemiyle eğitim alan anaokulu öğrencilerinin normal müfredata göre eğitim alan anasınıfı öğrencilerinden Sosyal İşbirliği, Sosyal Etkileşim ve Sosyal Bağımsızlık alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir. Ayrıca Montessori eğitimi ile yetişen yetişkinler, Montessori eğitimi esnasında edindikleri tecrübelerin şuan ki akademik, kişisel ve sosyal gelişmişliklerinde pozitif katkıları olduğunu ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, okulöncesi eğitim kurumlarında Montessori yönteminin uygulanması çocukların sosyal gelişmişliklerine pozitif anlamda katkı sağladığı söylenebilir

2.4.2. Psikomotor Alan İle İlgili Araştırmalar

Gabbart (1978), okulöncesi çocuklarda el-göz koordinasyonunu geliştirici çalışmalar yapmıştır. Çocuklar Metropolitan Hazır Olma Testi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonunda deney ve kontrol grubunda önemli bir fark bulunmuştur. Yapılan çalışmaların el-göz koordinasyonun gelişimine yardımcı olduğu ileri sürülmüştür (Akt: Erben, 2005)

Demiriz ve Dinçer (2000) tarafından, Okulöncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Değişip Değişmediğini inceleyen bir çalışma yapılmıştır. Araştırma örneklemine Ankara il merkezinde yaşayan orta sosyo ekonomik düzeydeki 5–6 yaş çocuğuna sahip 298'i çalışan, 216'sı çalışmayan olmak üzere 514 anne tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilerek alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından "Seattle Testi", "Portage Kontrol Listesi" ve "Denver II Gelişimsel Tarama Test" lerinin öz bakım ile ilgili bölümlerinden yararlanılarak geliştirilmiş ve ön denemesi yapılarak düzenlenmiş

olan anket formunun anneler tarafından doldurulmasıyla elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularda, çocukların yemek yeme, giyinme-soyunma, temizlik, tuvalet, tertip-düzen, tehlikelerden korunma gibi öz bakım becerileriyle ilgili birçok davranışı kazanma düzeyi ile annelerinin çalışıp-çalışmama durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Çalışan anne çocuklarının öz bakım toplam puanlarının çalışmayan anne çocuklarından daha yüksek olduğu saptanmıştır (Akt: Yangın, 2007).

Perihanoğlu (2002) tarafından, anaokulu öğrencilerinin büyük ve küçük kas gelişimleri incelenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Van il merkezindeki 31 anaokulunda 267 öğrenci ve 18 öğretmen ile örneklemini oluşturmuştur. Araştırma verileri, Portage Kontrol Listesi motor gelişim alanındaki maddeleri deneklerin başarıma durumuna göre elde edilmiştir. Bu veriler yüzdelerle hesaplanarak başarı durumları ortaya konmuştur. Motor gelişim alanındaki maddeler büyük kas ve küçük kas becerilerine yöneliktir. Tek ayak üzerinde sıçramak, denge tahtasında ileri-geri-yanlara yürümek, 30 cm yükseklikten atlamak, eliyle topa yön vererek sıçratmak, kendi basına ip atlamak, top yakalamak, koşarken nesnelere yerden almak ve 10 sn bara asılmak araştırmada ölçülen büyük kas becerileridir. Toplam 17 tane olan motor gelişim maddelerinin 10'unu kapsayan büyük kas becerilerinin başarıma ortalaması %87'dir. Kendi basına ip atlar maddesi %34'lük oranıyla en düşük, 30 cm yükseklikten atlar ve ip atlar gibi sıçrar maddeleri %100'lük oranıyla en yüksek başarıma oranlarına sahip maddelerdir. Başparmak ile diğer parmaklara dokunmak, çekiçle çivi çakmak %95 oranında, sınırları taşımadan boyamak, dergilerden resim kesmek, kalemtıraş kullanmak, karmaşık resim çizmek(modelden), kâğıttan yırtarak basit şekiller çıkarmak küçük kas gelişimine giren maddelerdir. 7 tane olan küçük kas becerilerinin başarıma ortalaması %89'dur. Karmaşık resim çizer maddesi %74'lük oranıyla en düşük, çekiç ile çivi çakar maddesi %100'lük oranıyla en yüksek başarıma oranlarına sahip maddelerdir (Akt: Özdenk, 2007).

Maden, Şahin, Karaaslan (2003) tarafından, Ankara İl Merkezindeki Üç-Altı Yaş Grubu Çocukların Özbakım Beceri Düzeyleri incelenmiştir. Bu araştırma; çocukların yemek yeme, tuvalet eğitimi, giyinme-soyunma, kendine çeki-düzen verme gibi özbakım beceri düzeylerini değerlendirebilmek ve ailelerin çocuklarına bu becerileri kazandırabilmek için verdikleri fırsatları belirleyebilmek amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara İl merkezi Şentepe ve Cebeci Ana

Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezleri'ne kayıtlı okulöncesi eğitimi almayan ve normal gelişim gösteren 3–6 yaş grubu 80 kız, 88 erkek olmak üzere toplam 168 çocuk oluşturmuştur. Çocukların özbakım beceri düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Portage Erken Çocukluk Dönemi Eğitim Programı Özbakım Kontrol Listesi kullanılmıştır. Yaş gruplarına göre örnekleme oluşturan çocuklarda gözlenebilen beceri sayılarının tepe değerleri incelendiğinde; 3–4 yaş grubundaki çocukların kendi yaş grubunda yapması beklenen 15 beceriden 14'ünü, 4–5 yaş grubundaki çocukların kendi yaş grubunda yapması beklenen 23 beceriden 21'ini, 5–6 yaş grubundaki çocukların ise kendi yaş grubunda yapması beklenen 15 beceriden 13'ünü yapabildikleri görülmüştür. Araştırma sonuçları; çocukların yaşı ve gelişim düzeyi dikkate alındığında kendilerinden beklenen özbakım becerilerinin birçoğunu kazandıklarını göstermektedir. Çocukların başarılı olamadıkları becerileri kazanabilmeleri için onlara uygun fırsatların sağlanması ve ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Çocukların özbakım alanında desteklenmesinin, onların daha erken dönemde bağımsız hareket etmelerini sağlayarak kendilerine olan güvenlerini de artıracığı düşünülmektedir.

Özbar tarafından (2004), Okulöncesi Dönem Çocuklarında Hareket Eğitiminin El-Göz Koordinasyonunun Süresine ve Hata Sayısına Etkisi incelenmiştir. Bu çalışmada 5–7 yaş grubu Anaokulu çocuklarında okul öncesi dönemde düzenli olarak yapılan hareket eğitimi programının, el-göz koordinasyonu üzerindeki etkisini saptamayı amaçlamış ve hareket eğitimi programının el-göz koordinasyonunu olumlu etkilediğini bulunmuştur(Akt: Altınkök, 2006).

Yangın (2007) , tarafından Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmayı Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Durumları incelenmiştir. Çalışmanın verileri, 2003–2004 öğretim yılında, Ankara'daki okul öncesi eğitim kurumlarının altı yaş grubundaki 64 öğrenciye araştırmacı tarafından geliştirilen ölçeğin bireysel olarak uygulanması ile elde edilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarının altı yaş grubundaki öğrencilerin yazmayı öğrenmeye hazır olup olmadıkları belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları şu şekildedir;

- Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin % 14,1' i kalem doğru tutamamaktadır.
- Öğrencilerin %34,4' ü çizerken kâğıdı doğru tutamamakta; %40,6' sı gözle kâğıt arasında uygun uzaklık bırakmamaktadır.

- Öğrenciler, “dik, yatay, eğik, yuvarlak ve bunlardan oluşan çizgileri” düzgün çizmede yetersizdirler.
- Öğrencilerden %4,7’si “iç ve dış” kavramlarından birini; %10,9’u “alt ve üst” kavramlarından birini, %3,1’i her ikisini; %31,3’ü “sağ ve sol” kavramını öğrenememiştir.
- Öğrenciler, el becerilerini “yeterli” düzeyde kazanmışlardır.
- MEB Okul Öncesi Eğitim Programının “Gelişim Özellikleri” ile “Hedef ve Davranışlar” bölümleri arasında yer yer kopukluklar bulunmaktadır.

2.4.3.Araştırmaların Genel Değerlendirilmesi:

Yukarıda ele alınan araştırmaların sonuçları, aşağıda kısaca özetlenmiştir:“Montessori Yöntemi” ile ilgili araştırmaların sonuçları incelendiğinde (Asfuroglu, 1990; Hale, 1993; Dresser, 2000; Castellanos, 2002; Erben, 2005; Glenn, 2006,Lillard, 2007; Aydoğan Akuysal, 2007; Yiğit, 2008; Öngören, 2008; Koçyiğit ve Kayılı, 2008) çocukların, iş birliği, arkadaşlık kurma ve devam ettirme, sayı ve geometrik şekillerle ilgili kavramları öğrenme, akademik ve bilişsel davranışları kazanma, akademik, kişisel, sosyal gelişimlerini sağlama konularında Montessori yöntemi ve materyallerinin çocukta pozitif gelişmeler kaydettiği görülmüştür.

Erişen ve Güleş (2007), Montessori eğitim programının önemli bir parçası olan duyu materyallerinin kalitesini incelemiştir. Bu inceleme sonucunda materyallerin eğitimin kalitesini arttıracakı konusunda önemli görüşler ortaya koymuştur.

Psikomotor gelişim ile ilgili araştırma bulgularından (Gabbart, 1978; Perihanoğlu, 2002; Maden, Şahin, Karaaslan, 2003; Özbar, 2004; Yangın, 2007) okulöncesi eğitim kurumlarında verilen psikomotor becerilere yönelik çalışmaların çocukların el-göz koordinasyonunu geliştirmelerinde, büyük ve küçük kaslarla ilgili becerilerin kazanılmasında, yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyinin gelişiminde ve özbakım becerilerinin kazanılmasında yardımcı olduğu sonucu elde edilmiştir.

Demiriz ve Dinçer (2000) , Okulöncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Değişip Değişmediğini inceleyen bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda ise çalışan annelerin çocuklarının özbakım becerilerinin daha gelişmiş olduğu görülmüştür.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, deneysel işlemler, verilerin çözümü ve yorumlanması açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma, Montessori yöntemi etkinliklerinin 5–6 yaş çocuklarının el becerilerini geliştirmeye etkisinin sınındığı deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın bağımsız değişkeni Montessori Yöntemi Etkinlikleri'dir. Bağımlı değişkenleri ise, "El Becerileri Kontrol Listesi" ile gözlenen Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerilerinin gelişme düzeyidir.

Bu çalışmada öntest- sontest kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Çalışmada bir deney grubu, bir de kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney ve kontrol grubundaki çocuklara öntest ve sontest olarak "El Becerileri Kontrol Listesi"nin "Çizme-Boyama Becerileri", "Nesnelere Kullanma Becerileri" alt listeleri uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan modelin simgesel görünümü aşağıdadır:

G 1	R	O1.1	X	O1.2
G 2	R	O2.1		O2.2

G1: Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Uygulandığı Deney Grubu

G2: Okulöncesi Eğitim Programının uygulandığı Kontrol Grubu

R: Yansızlık

X: Bağımsız Değişken(Montessori Yöntemi Etkinlikleri)

O1.1 ve O2.1: Öntest

O1.2 ve O2.2: Sontest (Karasar, 2001).

Tablo1:Deney Deseni
Öntest Uygulaması Deneysel İşlemler Sontest Uygulaması

DENEY GRUBU			
ÖĞRETMEN			
ÖĞRENCİLER	El becerileri kontrol listesi(çizme-boyama becerileri ve nesnelere kullanma becerileri alt listeleri	Montessori yöntemi etkinlikleri	El becerileri kontrol listesi(çizme-boyama becerileri ve nesnelere kullanma becerileri alt listeleri
EBEVEYNLER	Kişisel Bilgi Formu		
KONTROL GRUBU			
ÖĞRETMEN			
ÖĞRENCİ	El becerileri kontrol listesi(çizme-boyama becerileri ve nesnelere kullanma becerileri alt listeleri	Bu gruba herhangi bir işlem uygulanmamıştır.	El becerileri kontrol listesi(çizme-boyama becerileri ve nesnelere kullanma becerileri alt listeleri
EBEVEYNLER	Kişisel bilgi formu		

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmada çalışma grubu olarak, 2007–2008 eğitim-öğretim yılında, Aydın İlinde bulunan, Adnan Menderes Üniversitesi'ne bağlı Uygulama Anaokulu ve MEB'e bağlı Bağımsız Anaokulu alınmıştır. Yansız olarak seçilen sınıflardan birisi kontrol grubu, diğeri çalışma grubu olarak belirlenmiştir. 16 çocuk (8 kız, 8 erkek) deney grubuna, 16 çocuk (8 kız, 8 erkek) kontrol grubuna olmak üzere

toplam 32 çocuk çalışma gruplarına alınmıştır. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesinde aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurulmuştur:

1. “El Becerileri Kontrol Listesi (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri)” öntest puanları.

2. Ebeveyn kişisel bilgi formundan elde edilen veriler.

- Cinsiyet
- Anne Eğitim Düzeyi
- Baba Eğitim Düzeyi
- Anne Gelir Düzeyi
- Baba Gelir Düzeyi
- Anne Yaşı
- Baba Yaşı
- Çocukların Daha Önce Herhangi Bir Okulöncesi Eğitim Kurumuna Devam Edip Etmemeleri

Çalışmanın okulöncesi dönem çocukları üzerinde yürütülecek olmasının temel nedenleri şunlardır:

- Ülkemizde okulöncesi dönem çocuklarının el becerilerini geliştirici nitelikte eğitim uygulamalarının yapıldığı araştırmaların sınırlı olduğunun görülmesi,
- Ülkemizde ve dünyada yapılan araştırmalarda öğrenmede etkisi bulunmuş olan Montessori Yönteminin, 2007–2008 öğretim döneminde uygulanan Okulöncesi Eğitim Programında yer alan etkinliklere göre, çocukların el becerilerini (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) geliştirmelerinde daha etkili olup olmadığının sınanmak istenmesi,
- Ülkemizde Montessori Yönteminin, çocukların el becerilerini geliştirmede yeterince uygulanmadığının gözlenmiş olmasıdır.

3.3.DENEY VE KONTROL GRUPLARININ “EBKL” ÖNTEST PUANLARININ DAĞILIMI

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının “EBKL” Öntest Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

	Gruplar	n	X	SS	Z	P
Öntest-Çizme-Boyama Becerileri	Deney Grubu	16	8	.000	.000	1
	Kontrol Grubu	16	8	.000		
Öntest-Nesneleri Kullanma Becerileri	Deney Grubu	16	60	.000	.000	1
	Kontrol Grubu	16	60	.000		
Öntest-El Becerileri Toplam	Deney Grubu	16	68	.000	.000	1
	Kontrol Grubu	16	68	.000		

($p>.05$)

Deney ve kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi” öntest puan ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını anlamak için Mann-Whitney U-testi uygulanmıştır. Tablo 2’de deney ve kontrol grubundaki çocukların “EBKL: Çizme-Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listeleri” ne ilişkin ortalama, standart sapma değerleri ve Mann Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tabloya bakıldığında, deney grubu çocukların “EBKL: Çizme-Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listeleri” öntest puan ortalamasının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yapılan Mann Whitney-U testinden elde edilen sonuçlar iki grup arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını ortaya koymaktadır ($p>.05$).

Başka bir ifadeyle, öntest çizme-boyama, nesneleri kullanma beceri puanlarında ve öntest el becerileri toplam puanlarında, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

3.4.KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Şen ve Akuysal (2005) tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu anne babalar tarafından doldurularak bu araştırmada kullanılmıştır. (EK 6) Kişisel Bilgi Formunda çalışma grubundaki çocukların adı-soyadı, cinsiyeti, yaşları anne-babasının çalışıp çalışmadığı, anne-babasının sağ ve öz olup olmadığı, kaç yıldır okul öncesi eğitim kurumuna devam ettiği, annenin ve babanın eğitim durumu, yaşları, gelirleri, çocuğun kardeş sayısı ve kaçınıcı çocuk olduğuna ilişkin sorular bulunmaktadır. Bu özellikler açısından birbirine denk olan iki anaokulu sınıfı araştırmanın kapsamına alınmıştır. Aşağıda bu değişkenlere ilişkin sayısal veriler tablolarda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Gruplar	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu	8	50	8	50	16	100
Kontrol Grubu	8	50	8	50	16	100
Toplam	16	50	16	50	32	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi deney ve kontrol gruplarında çocukların %50'si kız, %50'si erkektir. Bu sonuçlara göre, deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların cinsiyet dağılımlarının eşit ve birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Gruplar	İlköğretim		Ortaöğretim		Lisans		Yüksek Lisans		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu			2	12.50	11	68.75	3	18.75	16	100
Kontrol Grubu	1	6.25	6	37.50	9	56.25			16	100

Tablo 4'e bakıldığında annesi ortaöğretim mezunu olan çocukların %12.50'sinin deney grubunda, %37.50'sinin kontrol grubunda olduğu görülmektedir. Annesi lisans mezunu olan çocukların %68.75'i deney grubunda, %56.25'i kontrol grubundadır. Annesi lisansüstü eğitim almış çocukların ise tamamının deney grubunda olduğu anlaşılmaktadır. Her iki gruptaki annelerin yarısından fazlasının bir lisans eğitimi almış oldukları gözlenmektedir. Tablodaki sonuçlardan, deney ve kontrol gruplarında yer alan çocukların annelerinin tamamının bir eğitim kurumunda eğitim aldıkları söylenebilir.

Tablo 5: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Gruplar	İlköğretim		Ortaöğretim		Lisans		Yüksek Lisans		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu					13	81.25	3	18.75	16	100
Kontrol Grubu			5	31.25	11	68.75			16	100

Tablo 5'e bakıldığında babası lisans mezunu olan çocukların %81.25'inin deney grubunda, %68.75'inin kontrol grubunda olduğu görülmektedir. Diğer yandan babası ortaöğretim mezunu olan çocukların tamamı kontrol grubunda yer almaktadır. Babası lisansüstü eğitim almış çocukların tamamı ise deney grubundadır. Bu sonuçlardan deney grubundaki çocukların baba eğitim durumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Gruplar	401–600 TL.		601–900 TL		901–1200 TL.		1200 TL ve üzeri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu			3	18.75	12	75	1	6.25	16	100
Kontrol Grubu	3	18.75	2	12.50	11	68.75			16	100
Toplam	3	9.38	5	15.62	23	71.88	1	3.12	32	100

Tablo 6’da deney ve kontrol gruplarındaki çocukların anne gelir durumuna göre dağılımı şöyledir; anne geliri 601–900 TL olan çocukların %18.75’i deney grubunda, %12.50’si kontrol grubundadır. Anne gelir düzeyi 901-1200TL olan çocukların %75’i deney grubunda, %68.75’i kontrol grubundadır. Bu veriler doğrultusunda deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin anne gelir düzey dağılımının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Gruplar	401–600 TL.		601–900 TL		901–1200 TL.		1200 TL ve üzeri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu					13	81.25	3	18.75	16	100
Kontrol Grubu	1	6.25	2	12.50	13	81.25			16	100
Toplam	1	3.12	2	6.24	26	81.27	3	9.37	32	100

Tablo 7’ye göre deney ve kontrol gruplarında çocukların baba gelir durumuna göre dağılımı şöyledir; baba gelir düzeyi 901-1200TL olan çocukların sayısı deney grubunda da kontrol grubunda da 13’tür. Baba geliri 1200 TL ve üzerinde olan çocukların tamamı deney grubundadır. Diğer yandan baba geliri 601–900 TL olan çocukların yine tamamı kontrol grubundadır. Bu sonuçlar doğrultusunda elde edilen verilerden deney ve kontrol grubundaki çocukların baba gelir düzeyi dağılımının büyük bir çoğunluğunun 901-1200TL arasında olduğu söylenebilir.

Tablo 8: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Anne Yaşına Göre Dağılımı

Gruplar	26–30		31–35		36–40		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu	4	25	10	62.50	2	12.50	16	100
Kontrol Grubu	6	37.50	10	62.50			16	100
Toplam	10	31.25	20	62.50	2	6.25	32	100

Tablo 8'e göre, anne yaşı 26–30 olan çocukların %25'i deney grubunda, %37.50'si kontrol grubunda yer almaktadır. Diğer yandan anne yaşı 31–35 olan çocukların dağılımı her iki grupta da %62.50'dir. Bu sonuçlardan, deney ve kontrol grubunu oluşturan çocukların anne yaş dağılımının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 9: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Baba Yaşına Göre Dağılımı

Gruplar	26–30		31–35		36–40		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu	5	31.25	9	56.25	2	12.50	16	100
Kontrol Grubu	6	37.50	10	62.50			16	100
Toplam	11	34.37	19	59.38	2	6.25	32	100

Tablo 9'a göre, baba yaşı 26–30 olan çocukların %31.25'i deney grubunda, %37.50'si ise kontrol grubunda bulunmaktadır. Baba yaşı 31–35 olan çocukların %56.25'i deney grubunda, %62.50'si kontrol grubundadır. Sonuçlardan deney ve

kontrol grubunu oluşturan çocukların yarısından fazlasının baba yaş durumlarının 31–35 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Deney ve Kontrol Gruplarını Oluşturan Çocukların Daha Önce Bir Okulöncesi Eğitim Kurumuna Devam Edip Etmemelerine Göre Dağılımı

Gruplar	Okulöncesi Eğitim Kurumuna Giden		Okulöncesi Eğitim Kurumuna Gitmeyen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Deney Grubu	11	68.75	5	31.25	16	100
Kontrol Grubu	9	56.25	7	43.75	16	100

Tablo 10'a göre, daha önce bir okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların %68.75 'i deney grubunda, %56.25'i de kontrol grubunda bulunmaktadır. Diğer yandan daha önce bir okulöncesi eğitim kurumuna devam etmemiş çocukların %31.25'i deney grubunda, %43.75'i de kontrol grubunda yer almaktadır. Bu sonuçlara göre deney grubu ve kontrol grubunda bulunan çocukların daha önce bir okulöncesi eğitim kurumuna devam edip-etmeme dağılımının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

3.5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak okulöncesi döneminde bulunan 5–6 yaş çocuklarının gelişimsel özellikleri dikkate alınarak hazırlanan “El Becerileri Kontrol Listesi” kullanılmıştır. “El Becerileri Kontrol Listesi” araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca bu araştırmada, çocukların ve ailelerin kişisel bilgilerinin yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.5.1. El Becerileri Kontrol Listesi

Araştırmada araştırmacının geliştirdiği, “El Becerileri Kontrol Listesi” 5–6 yaş çocukların el becerilerinin gelişme düzeyini ortaya koymak amacı ile kullanılmıştır(EK 7). Kontrol listesinin hazırlanmasında önce, alanla ilgili olarak ulaşılabilen tüm kaynaklar taranmıştır. Kontrol Listesi oluşturulurken MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan 36–72 aylık çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programında belirtilen gelişimsel özelliklerle ilgili bilgilerden de

yararlanılmıştır. Kaynak taraması sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda 5–6 yaş çocuklarının el becerilerine ilişkin gelişimsel özellikler saptanmıştır.

“El Becerileri Kontrol Listesi” iki bölümden oluşturulmuştur. Bunlar Nesneleri Kullanma Becerileri ve Çizme-Boyama Becerileri şeklindedir. Nesneleri kullanma becerileri alt listesinde 60 madde vardır. Çizme-boyama becerileri alt listesinde ise 8 madde vardır. Araştırmacı tarafından hazırlanan “El Becerileri Kontrol Listesi” için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu liste Eğitim Programları ve Öğretimi ile Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan 10 öğretim elemanı ve anaokullarında çalışan 20 Okulöncesi Öğretmeni tarafından incelenmiştir. Daha sonra uzman görüşleri doğrultusunda Kontrol Listesi yeniden oluşturulmuştur.

Araştırmacı tarafından yeni şekli oluşturulan El Becerileri Kontrol Listesinde bulunan maddelerin derecelendirilmesi, el becerilerinin gelişme düzeyine göre, 3’lü derecelendirmeye uygun olarak yapılmıştır. Gözlemciden her bir davranışın çocuktaki gelişme derecesine göre, 3’lü derecelendirme bölümüne işaretlenmesi istenmektedir. Cevapların puanlanmasında, likert tipi kontrol listesinde 3’lü davranışın gelişme derecesine tanınan aralıkların eşit aralıklı olduğu kabul edildiğinden, her madde (1–3) puan arasında olmak üzere derecelendirilmiştir. Bu derecelendirmede “Yeterli”(Gelişmiş) 3 puan, “Biraz Yeterli” (Orta Düzeyde Gelişmiş) 2 puan, “Yetersiz” (Gelişmemiş) 1 puan ölçütleri yer almaktadır. Alınan puanlar toplanarak her çocuğun ayrı ayrı alt listeler puanları elde edilmektedir. El Becerileri Kontrol Listesi Çizme-Boyama Becerileri alt boyutundan çocukların alabilecekleri en yüksek puan 24’tür. Nesneleri Kullanma Becerileri alt boyutundan ise almaları beklenen en yüksek puan 180’dir. Puanın yüksek oluşu o davranışın gelişmiş olduğu anlamına gelmektedir. El Becerileri Kontrol Listesi (EBKL), çocuğun el becerilerinin Çizme-Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri olarak iki alt boyutta değerlendirmektedir. Her boyut bir alt listeyi oluşturmaktadır.

El Becerileri Kontrol Listesi

Çizme- Boyama Becerileri

Madde No Madde

Madde 1. Modele bakarak üçgen çizer

Madde 2. Modele bakarak daire çizer

Madde 3. Modele bakarak dikdörtgen çizer

- Madde 4. Modele bakarak kare çizer
 Madde 5. 1–5 arası rakamları bakarak çizer
 Madde 6. Harfleri bakarak çizer
 Madde 7. Boyalarla resim yapar.
 Madde 8. Şekilleri sınırları taşırmadan boyar

Nesneleri Kullanma Becerisi

Madde No Madde

- Madde 1. Tek eliyle bardağı tutar
 Madde 2. İki eliyle bardağı tutar.
 Madde 3. Bir kaptan diğer kaba sıvıyı boşaltır
 Madde 4. Giysilerini çıkarır(tişört, gömlek, pantolon, vs.).
 Madde 5. Giysilerini giyer(tişört, gömlek, pantolon, vs.).
 Madde 6. Büyük düğmeleri açar
 Madde 7. Büyük düğmeleri ilikler
 Madde 8. Küçük düğmeleri ilikler
 Madde 9. Küçük düğmeleri açar
 Madde 10. Fermuarı açar
 Madde 11. Fermuarı kapatır
 Madde 12. Bağcıklı nesnelere bağlar
 Madde 13. Bağcıklı nesnelere çözer
 Madde 14. Çıt çıtı kapatır
 Madde 15. Çıt çıtı açar
 Madde 16. Sabun ile elini yıkar
 Madde 17. Havluyla elini kurular
 Madde 18. Başparmağı ve işaret parmağı ile küçük nesnelere alır.
 Madde 19. Başparmağı, işaret ve orta parmağı ile kalemi tutar
 Madde 20. Verilen basit şekilleri makasla keser
 Madde 21. Nesnelere ipe dizer
 Madde 22. Yoğurma maddelerine şekil verir
 Madde 23. 1 blokla kule yapar
 Madde 24. 2 blokla kule yapar
 Madde 25. 3 blokla kule yapar
 Madde 26. 4 blokla kule yapar

- Madde 27. 5 blokla kule yapar
- Madde 28. 6 blokla kule yapar
- Madde 29. 7 blokla kule yapar
- Madde 30. 8 blokla kule yapar
- Madde 31. 9 blokla kule yapar
- Madde 32. Legolarla yeni şekiller oluşturur
- Madde 33. Nesneleri kaptan kaba boşaltır
- Madde 34. Bıçak ile nesneleri keser(portakal, elma, domates vb.)
- Madde 35. Meyve ve sebzeleri sıkacak yardımı ile sıkar.(portakal, limon vs.)
- Madde 36. Ayakkabılarını ayakkabı boyasıyla boyar
- Madde 37. Uygun nesnelere sınıfı süpürür
- Madde 38. Kâğıdı ikiye katlar
- Madde 39. Kâğıdı çapraz ikiye katlar
- Madde 40. Kâğıdı ikiye katlayıp makas yardımı ile keser
- Madde 41. Kâğıdı yapıştırır
- Madde 42. Kâğıdı çapraz ikiye keser
- Madde 43. Kemerini bağlar
- Madde 44. Kemerini açar
- Madde 45. Verilen nesneyi yönergesine göre ruloya sarar
- Madde 46. Nesnelere, ipe mandal yardımı ile dizer
- Madde 47. Yönergeye uygun olarak nesnelere kapağını açıp kapatır. (şişe, kutu, kavanoz vb.)
- Madde 48. Yönergeye uygun olarak maşa ile nesnelere tutar
- Madde 49. Verilen yönergeye uygun olarak nesnelere bir araya getirir
- Madde 50. Verilen yönergeye uygun olarak toz bezini kullanır.
- Madde 51. İplerle örgü örür
- Madde 52. Verilen yönergeye uygun olarak sünger yardımı ile bulaşıklarını yıkar.
- Madde 53. Verilen yönergeye uygun olarak kıyafetleri katlar
- Madde 54. Verilen yönergeye uygun olarak el çırpıcısını kullanır
- Madde 55. Verilen yönergeye uygun olarak anahtar ile kilidi açar
- Madde 56. Verilen yönergeye uygun olarak kıyafetlerini asar.
- Madde 57. Verilen yönergeye uygun olarak iğneyi düğme deliklerinden geçirir.

Madde 58. Verilen yönergeye uygun olarak halıyı yuvarlayarak katlar

Madde 59. Verilen yönergeye uygun olarak hamuru merdane yardımı ile açar

Madde 60. Verilen yönergeye uygun olarak boyalarla baskı yapar

El Becerileri Kontrol Listesi'nin faktör analizi için örneklemin faktörlenebilir yapıda olup olmadığını belirlemek üzere Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testleri yapılmıştır. Uygulama öncesi kontrol listesinde maddeler bir bütün halinde iken faktör analizi sonucunda maddelerin iki faktörde toplandığı görülmüştür. Bu maddeler bir araya getirilerek kontrol listesi iki alt listede gösterilmiştir. Son şekli verilen EBKL'de "Çizme-Boyama Becerileri" alt faktörü 8 maddeden oluşurken, "Nesneleri Kullanma Becerileri" alt faktörü 60 maddeden oluşmaktadır.

3.5.2.Kontrol Listesinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Kontrol listesinin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, çok sayıda değişkenin az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara ulaşmasını hedeflemektedir. Bu yapılar veri toplama aracının faktörleri (Kontrol Listesi) olarak tanımlanır. Faktör analizinde, veri toplama aracında yer alan bir maddenin tanımlanan bir faktör altında yer alıp almaması, o faktörle olan ilişkisini gösteren yük değerinin yüksek olmasına bağlıdır. Bir faktörle yüksek yük değeri veren maddeler faktörün tanımladığı yapıyı ölçen maddeler olarak adlandırılır. Madde faktör yük değerinin genellikle 0.45 ve daha yüksek olması tercih edilir. Ancak uygulamalarda az sayıda madde için faktör yük değerinin 0.30'a kadar kabul edildiği görülmektedir (Büyüköztürk, 2005).

Okul öncesi eğitim programının kazanımları göz önünde bulundurularak 85 maddelik bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Tavşancıl (2006), Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi için elde edilen değer 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.20'nin altında ise kabul edilmez, 0.80'lerde çok iyi, 0.70'lerde ve 0.60'larda vasat olduğunu belirtmektedir. El Becerileri Kontrol Listesi'nin Bartlett's testi sonuçları incelendiğinde, sonuçların .000 düzeyinde anlamlı olduğu ve örneklemin faktörlenebilir bir yapıda olduğu görülmektedir.

El Becerileri Kontrol Listesi Aydın ilindeki 4 anasınıfı ile 2 bağımsız anaokulunda bulunan 5-6 yaşında olma özelliği dikkate alınarak rastgele seçilen 120 çocuk üzerinde iki hafta aralıklarla 3 kez uygulanmıştır. Üç gözlemin sonrasında, gözlemcilerin her maddeye verdikleri puanların ortalama değerleri hesaplanmıştır.

Elde edilen verilerin iç tutarlılığının belirlenmesi için kontrol listesinin Cronbach-alfa güvenilirlik puanı hesaplanmıştır. İç tutarlılığı düşüren maddeler kontrol listesinden çıkarılarak maddelerin faktör analizi yapılmış, sonuçta iki faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Her faktörün iç tutarlılığı için Cronbach alfa katsayısı belirlenmiştir. Çizme- boyama becerileri için Cronbach alfa değeri .98, nesnelere kullanma becerileri için Cronbach alfa değeri .88'dir. Kontrol listesinin standardizasyonunu ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu uygulama çalışmaları sonucunda elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 11: Faktör Analizi Sonuçları

	Faktör 1	Faktör 2
M1	,975	
M2	,970	,214
M3	,960	,221
M4	,850	,210
M5	,845	,311
M6	,841	,152
M7	,838	,125
M8	,835	,235
M9	,277	,850
M10		,848
M11	,160	,843
M12	,230	,837
M13	,400	,820
M14	,221	,810
M15	,312	,805
M16		,800
M17	,135	,790
M18	,251	,788
M19	,147	,785
M20	,401	,782

M21	,163	,780
M22	,267	,778
M23	,203	,774
M24	,289	,772
M25	,125	,771
M26	,152	,758
M27	,108	,750
M28	,259	,748
M29	,351	,745
M30	,141	,740
M31		,739
M32	,181	,735
M33	,257	,734
M34	,328	,730
M35	,250	,720
M36	,186	,715
M37	,363	,712
M38	,428	,710
M39		,707
M40	,217	,700
M41	,129	,680
M42	,164	,675
M43	,281	,670
M44	,329	,650
M45	,404	,640
M46	,231	,635
M47	,152	,625
M48	,273	,620
M49	,175	,617
M50	,308	,615
M51	,126	,614
M52	,185	,610
M53	,248	,605
M54	,310	,580

M55	,150	,560
M56	,122	,550
M57	,222	,540
M58	,283	,536
M59	,274	,531
M60	,259	,528
M61	,184	,525
M62	,139	,523
M63	,406	,521
M64	,129	,517
M65	,161	,515
M66		,511
M67	,162	,508
M68	,261	,500

Yukarıda açıklanan analizler sonrasında kontrol listesinde 68 madde ve bu maddeleri kapsayan 2 faktör bulunmuştur. Belirlenen ölçütlere uymayan 17 madde kontrol listesinden çıkarılmıştır. Kontrol listesinde kalan toplam 68 maddenin 8' i birinci faktöre, 60'ı ikinci faktöre yerleşmiştir. Kalan 68 maddenin faktör yüklerinin .50 ile .975 arasında değiştiği görülmektedir.

Birinci faktöre yüklenen maddeler içerik yönünden incelendiğinde, maddelerin çizme ve boyama becerileri ile ilgili olduğu görülmüş ve ilgili alanyazın da incelenerek bu alt listeye “Çizme-Boyama Becerileri” adı verilmiştir.

İkinci faktöre yüklenen maddelerin içeriği incelendiğinde çocukların nesnelere kullanma becerilerine odaklandığı görülmektedir. İlgili alanyazın da incelenerek bu alt listeye “Nesnelere Kullanma Becerileri” adı verilmiştir.

3.5.2.1. Kontrol Listesinin İç Tutarlılığın Hesaplanması

Uygulama sonucunda Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach alfa) katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam puan ve alt faktörlerine ilişkin iç tutarlık katsayıları Tablo 11 'de verilmiştir. Maddelerin iç tutarlılığını gösteren alfa katsayısı .72 bulunmuştur. Bu değere bakıldığında ölçeğin tümünün iç tutarlılığının bulunduğu söylenebilir.

Tablo 12: Çizme-Boyama Becerileri Faktörünün İç Tutarlık Analizi

Maddeler	Madde Çıkarıldığında Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Alfa
1	27.80	120.10	,940	,980
2	27.75	119.45	,937	,981
3	27.00	115.35	,920	,982
4	27.25	117.40	,934	,981
5	27.20	117.20	,932	,981
6	27.22	118.20	,935	,991
7	27.31	117.25	,932	,983
8	27.50	117.30	,933	,981

Tablo 12’te görüldüğü gibi, birinci faktör olan “çizme-boyama faktör’ündeki” maddelerin oluşturduğu alt listenin iç tutarlılık katsayısı .98 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin ayrı ayrı elenmesi durumunda bu değerde bir artış olmayacağı gözlenmektedir. Buna göre “Çizme-Boyama Faktör’ü”nü oluşturan maddelerin iç tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir

Tablo 13: Nesneleri Kullanma Becerileri Faktörünün İç Tutarlık Analizi

Maddeler	Madde Çıkarıldığında Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Alfa
9	25.60	18.12	,800	,881
10	25.45	17.20	,750	,880
11	25.10	18.11	,820	,888
12	25.21	18.32	,800	,885
13	25.11	16.43	,832	,887
14	25.17	17.35	,840	,885
15	25.13	17.23	,850	,882
16	25.12	16.32	,860	,886
17	25.14	19.00	,870	,889
18	25.42	17.15	,832	,883
19	25.43	18.30	,750	,881
20	25.39	18.45	,820	,885
21	25.38	17.11	,800	,887
22	25.80	18.33	,800	,885
23	25.63	18.20	,832	,882
24	25.71	18.50	,840	,885
25	25.34	19.10	,850	,887
26	25.31	17.23	.841	,880
27	25.01	18.71	,833	,882
28	25.74	18.60	,745	,882
29	25.58	17.60	,790	,886
30	25.30	19.20	,782	,889
31	25.41	18.10	,785	,883
32	25.20	17.90	,832	,881
33	25.25	18.31	,840	,886
34	25.29	18.32	,850	,889
35	25.82	18.66	.841	,883
36	25.67	18.34	,833	,881

37	25.07	19.21	,745	,885
38	25.23	19.33	,832	,887
39	25.35	19.31	,840	,880
40	25.26	18.70	,850	,883
41	25.36	18.71	,841	,881
42	25.47	18.44	,833	,882
43	25.49	18.40	,745	,886
44	25.46	18.55	,746	,889
45	25.33	18.43	,861	,883
46	25.51	18.47	,821	,881
47	25.63	18.53	,823	,885
48	25.75	18.88	,882	,887
49	25.48	18.66	,750	,890
50	25.73	18.63	,745	,882
51	25.72	18.74	,861	,885
52	25.88	18.83	,821	,887
53	25.76	18.64	,823	,885
54	25.44	18.36	,882	,885
55	25.77	18.77	,750	,887
56	25.56	19.44	,745	,855
57	25.69	17.21	,790	,882
58	25.60	18.25	,782	,885
59	25.91	18.29	,785	,887
60	25.66	18.23	,832	,883
61	25.53	18.24	,840	,885
62	25.55	18.26	,850	,887
63	25.24	19.22	,841	,886
64	25.83	18.92	,833	,882
65	25.08	19.01	,745	,885
66	25.79	17.80	,832	,887
67	25.12	18.17	,840	,882
68	25.04	18.09	,785	,885

Tablo 13’te görüldüğü gibi, ikinci faktör olan “Nesneleri Kullanma Becerileri” faktörü 60 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin oluşturduğu alt listenin iç tutarlılık katsayısı .88 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin ayrı ayrı elenmesi durumunda bu değerde bir artış olmayacağı gözlenmektedir. Buna göre “Nesneleri Kullanma Becerileri” faktörü’nü oluşturan maddelerin iç tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

3.5.2.2.Kontrol Listesinin Güvenirlik Çalışmaları

Ölçeğin güvenirliliğini belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Cronbach Alfa katsayısı için en az .70 kabul gören değerdir. Özdamar (1999), Alfa katsayısının değerlendirmesinde uygulanan değerlendirme ölçütünü aşağıda verilen şekilde belirtmektedir.

$0.0 \leq a < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq a < 0.60$ ise ölçek düşük güvenirliliktir.

$0.60 \leq a < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenirlidir.

$0.80 \leq a < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Akt: Tavşancıl, 2006).

Kontrol listesinin güvenirliliği, Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak test edilmiştir. Geliştirilen etkinliklere uygun olarak çalışmada kontrol listesi çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri alt boyutları kullanılmıştır.

Tablo 14: EBKL’nin Alt Listelerine Ait Cronbach Alfa Güvenirlik Değerleri

	Cronbach Alfa
Çizme-Boyama Becerileri	98
Nesneleri Kullanma Becerileri	88

Tablo 14’e bakıldığında, Cronbach alfa değerinin “Çizme-Boyama Becerileri Alt listesi”nin .98, “Nesneleri Kullanma Becerileri” için .88, “olduğu gözlenmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin yapılan bu çalışmada kullanılacak düzeyde bir güvenirliliğe sahip olduğu söylenebilir.

3.5.3.El Becerileri Kontrol Listesi’nin Uygulanması ve Puanlanması

Çizme - Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileriyle ilgili olan “El Becerileri Kontrol Listesi” nin son şekli elde edildikten sonra, örnekleme alınan

deney ve kontrol grubundaki çocuklara öntest olarak uygulanmadan önce, araştırmacı ile sınıfın öğretmenleri birlikte kontrol listesindeki maddeleri inceleyerek maddelerin gözlenmesine uygun etkinlikleri planlamışlardır. Örneğin serbest zaman etkinliği saatinde çocuklara boyamaları için içinde şekillerin bulunduğu bir çalışma yaprağı verilmiştir. Bu etkinliğin içerisinde çizme-boyama becerileri alt listesinde bulunan boyalarla resim yapar ve şekillerin sınırlarını taşımadan boyar maddeleri gözlenmiştir. Yine programda bulunan okuma yazmaya hazırlık çalışması saatinde çocuklara modele bakarak üçgen, kare, dikdörtgen, daire çizme yönergelerinin yer aldığı çalışma yaprakları verilerek geometrik şekillerin yanında bulunan boş yerlere aynı şekilleri model alarak çizmeleri istenmiştir. Bu etkinlik sırasında kontrol listesinde bulunan modele bakarak üçgen çizer, modele bakarak kare çizer, modele bakarak daire çizer, modele bakarak dikdörtgen çizer maddeleri gözlenmiştir. Bir başka okuma yazmaya hazırlık çalışmasında ise, çocuklara üzerinde 1 rakamının yazıldığı çalışma yaprağı dağıtılarak 1 rakamını kâğıttaki boş yere çizmeleri istenmiştir. Farklı günlerde yapılan okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde de 1'den 5'e kadar olan rakamlarla ilgili çalışma yaprakları verilerek onlardan ilgili rakamları modele bakarak çizmeleri sağlanmıştır. Bu etkinlikler sırasında kontrol listesinde bulunan 1-5 arası rakamları bakarak çizer maddesi gözlenmiştir.

El becerileri kontrol listesinin nesnelere kullanma becerileri alt boyutu ile ilgili maddelerin gözlenebilmesi için de bu maddelere uygun etkinlikler planlanmıştır. Örneğin, çocukların oyun saatinde legolarla oynamaları sağlanarak nesnelere kullanma becerileri alt listesinin legolarla yeni şekiller oluşturur maddesi gözlenmiştir. Sınıf içerisinde düzenli olarak yapılan toplanma temizlik sırasında çocukların ellerini sabunla yıkamaları, havluyla ellerini kurulamaları etkinlikleri ile nesnelere kullanma becerileri alt listesinin sabunla elini yıkar, havluyla elini kurular maddeleri gözlenmiştir. Nesnelere kullanma becerilerine ilişkin maddelerin gözlenmesine yönelik örnek bir etkinlik daha verilecek olursa dinlenme saatinde çocukların giysilerini giyip çıkarmaları, giysilerini katlamaları, düğmelerini iliklemeleri, ayakkabılarını bağlamaları vb. etkinlikler örnek olarak gösterilebilir. Bu etkinliklerde nesnelere kullanma becerileri alt boyutunda bulunan; giysileri giyer, giysileri çıkarır, düğmelerini ilikler, açar (büyük, küçük düğmeler), bağcıklı nesnelere bağlar, çözer (ayakkabı), fermuarı açar, kapatır (pantolon), verilen yönergeye uygun olarak kıyafetleri katlar vb. maddeler gözlenmiştir.

“El Becerileri Kontrol Listesi” nin Çizme-Boyama, Nesneleri Kullanma Becerileri alt boyutları araştırma kapsamına alınan çocuklara öntest ve sontest olarak uygulanırken, kamera çekimlerinden yararlanılmıştır. Araştırmacı, kontrol listesinde yer alan Çizme - Boyama ve Nesneleri Kullanma Becerileri’ni gözlemleyebilmek için oyun, sanat, serbest zaman, grup çalışması, okuma yazmaya hazırlık, toplanma ve temizlik, dinlenme vb. etkinlikleri deney ve kontrol gruplarında uygulamış ve bunları kameraya almıştır. Kamera çekimleri sırasında çocukların dikkatlerinin dağılmamasına özen gösterilmiştir. Kamera çekimlerinin tamamlanmasından sonra araştırmacının da dahil olduğu üçlü jüri bu çekimleri izlemiş ve her çocuk için listeleri ayrı ayrı doldurmuşlardır. Jürinin diğer iki üyesi, araştırmacının belirlediği mesleğinde deneyimi olan ve okulöncesi eğitimi alanında lisans öğrenimi görmüş uzman okulöncesi öğretmenlerinden oluşturulmuştur. Jüriyi oluşturan her gözlemcinin maddelere verdikleri puanlar, tablolara işlenmiş, sonuçlar ayrı ayrı değerlendirilip, bağımsız gözlem değerlerinin ortalamaları hesaplanmıştır (EK-5). Ortalama değerler kullanılarak gerekli analizler yapılmıştır.

3.5.4.Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Hazırlanması ve Uygulanması

Montessori yöntemine uygun olarak hazırlanan el becerileri ile ilgili Eğitim Programını kuramsal bir temele oturtmak için önce literatür taranmıştır. Bu tarama sonucunda elde edilen kuramsal bilgiler, çocukların günlük yaşantılarında karşılaştıkları olay ve uyarıcılarla ilişkilendirilmiştir. Daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2006 yılında yayınlamış olduğu 36-72 Aylık çocuklar için Okul öncesi Eğitim Programında belirtilen amaç ve kazanımlar incelenmiştir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda 5-6 yaş çocuklarının gelişim düzeylerine uygun el becerilerini kullanabileceği nitelikte Montessori Yöntemi Etkinlikleri planlanmıştır. Hedeflenen kazanımların gerçekleştirilebilmesi için sınıf içi etkinlikleri ve çeşitli araç-gereçler hazırlanmıştır.

Sınıf içi etkinliklerinin çocukların nesnelere kullanma ve çizme boyama becerilerini destekleyici nitelikte Montessori Yöntemi Etkinlikleri olmasına özen gösterilmiştir. Montessori Yöntemi Etkinlikleri ile ilgili eğitim programı EK 1’de verilmiştir.

Montessori Yöntemi Etkinliklerini kapsayan eğitim programının hazırlanmasına Aralık 2006’da başlanmış Mart 2007’de son halini alarak tamamlanmıştır. Bu eğitimin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri için

uygun olup olmadığını belirleyebilmek için, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Okulöncesi Eğitimi alanında görevli uzmanların görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşlerine göre yapılan düzenlemelerin ardından “Montessori Yöntemi Etkinlikleri Eğitim Programı” Aydın İlinin MEB’e bağlı bir anasınıfında ön denemesi yapılarak eğitimin son hali hazırlanmıştır. Okulöncesi programında yer alan psikomotor alandaki uygun amaç ve kazanımlar belirlenmiş, bu amaç-kazanımlar doğrultusunda Montessori Yöntemi Etkinlikleri planlanmıştır. Bu eğitim 12 haftalık bir süreci kapsamaktadır. Uygulama sırasında çocuklar tarafından beğenilen etkinlikler, pekiştirme amacıyla ara ara tekrar edilmiştir.

Montessori Yöntemi Etkinlikleri 48 adet yaratıcı sanat, oyun, okuma-yazma ve serbest zaman etkinliklerinden oluşmaktadır. Montessori Yöntemi Etkinlikleri Eğitimi uygulamaları deney grubu olarak seçilen anasınıfında 12 hafta boyunca yapılmıştır. 5-6 yaş grubu anasınıfı öğrencilerine uygulanan bu eğitimde Montessori’nin eğitici nitelikteki oyun araç ve gereçleri kullanılmıştır.

3.5.5.Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Ön Denemesi

Araştırmada kullanılan el becerilerini geliştirici nitelikteki etkinliklerin ve etkinliklerde uygulanan materyallerin tamamı Montessori Yöntemi etkinlikleri ve Montessori materyalleridir. Etkinlik planları ve öğretim materyalleri araştırmacının danışmanı ve diğer uzmanlar tarafından sınıf düzeyine ve Montessori Yöntemi ile uygunluğu açısından incelenmiş ve bu görüşler dikkate alınıp gerekli düzeltmeler yapıp uygulamaya başlanmıştır. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin ön deneme çalışması Aydın İlinin Merkezinde bulunan MEB’e bağlı bir ilköğretim okulunun anasınıfında eğitim gören 5-6 yaş çocukları üzerinde yürütülmüştür. 2007 Nisan-Haziran ayları arasında 8 hafta süreyle ön deneme çalışması yapılmıştır. Ön deneme sırasında şu aşamalara dikkat edilmiştir:

- Okul idarecisi ile görüşülerek araştırma ve yöntem hakkında bilgi verilmiş, çalışma süresince Montessori Yöntemi Etkinliklerinin araştırmacı tarafından uygulanacağı idareciye bildirilmiştir.
- Etkinlikler hazırlanırken çocukların bağımsız ve rahat davranmasına dikkat edilmiştir.

- Etkinlikler uygulanırken uygun ortamlar yaratılmış, çalışmaların rekabete dayalı olmamasına özen gösterilmiştir.
- Etkinlikler her gün düzenli olarak gerçekleştirilmiştir.
- Montessori Yöntemi Etkinlikleri'ne ilişkin gerekli açıklamalar yapılarak uygulamaya başlanmıştır.
- Çocuklara, Montessori Yöntemi Etkinlikleri uygulanırken sınıfın Montessori Yöntemi'ne uygun bir şekilde düzenlenmesine önem verilmiştir.
- Çalışmalar sona erdikten sonra genel bir değerlendirme yapılarak aksayan yönler üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Ön deneme çalışmasında ortaya çıkan güçlüklerden yola çıkarak asıl uygulama etkinliklerinin daha etkileyici ve eğlendirici hale getirilmesi kararlaştırılmıştır. Etkinliklerin daha ilgi çekici olması için bazı eklemeler yapılarak çocuklara sunulması düşünülmüştür.

3.5.6. 2007–2008 Okulöncesi Programında Yer Alan Etkinlikler

Araştırmanın yürütüldüğü kontrol grubunda 2007–2008 eğitim programında yer alan etkinlikler uygulanmıştır. Kontrol grubundaki etkinlikleri sınıfın öğretmeni yürütmüştür. Bu grupta her şey var olan programa uygun olarak, aynı şekilde kalmıştır. Programda yer alan etkinlikler, yine programda belirtilen sürede işlenmiştir. Kontrol grubunda, MEB'in okulöncesi eğitim kurumları için uygun gördüğü çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan planlar EK 3'te verilmiştir.

3.5.7. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Uygulanması

Montessori yöntemi etkinlikleri uygulamaları deney gurubu olarak seçilen anaokulunun bir sınıfında yapılmıştır. 5–6 yaş grubu anaokulu çocuklarına uygulanan bu programda, görsel, dokunsal, el becerilerini geliştirmeyi sağlayıcı nitelikte Montessori Eğitim Oyuncakları; Montessori Çubukları, Montessori Sayı Çubukları, Montessori Geometrik Şekilleri, Montessori Blokları, Montessori Beceri Küpü vb. kullanılmıştır. Kullanılan oyuncaklarla ilgili uygulama fotoğrafları EK 4'te verilmiştir. Programda; sanat, oyun, okuma-yazma, serbest zaman etkinliklerine yer verilmiştir.

Etkinliklerin sunumu sırasında anlatma, açıklama, tartışma, soru-cevap, deney, gezi, gözlem, araştırma ve inceleme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Program araştırmacı ve sınıfın öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Sınıfın öğretmeni, uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından program hakkında bilgilendirilmiş ve eğitilmesi sağlanmıştır. Uygulama 1 Kasım 2007 'de başlamış, 25 Ocak 2008 tarihinde son bulmuştur. Gerçekleştirilen uygulama haftanın belli günlerinde 20 dk. İle 30 dk. arasında değişen sürelerde olmak üzere 12 hafta sürmüştür. Her günün sonunda araştırmacı tarafından çocuklardaki çizme- boyama ve nesnelere kullanma becerilerinin gelişimi ile ilgili değerlendirilme yapılmıştır.

Yürürlükte olan programın uygulamaları sınıf öğretmeni tarafından yapılmıştır. Sınıfın öğretmeni, uygulamaya başlamadan önce, araştırmacı tarafından program hakkında bilgilendirilmiştir. Deney ve kontrol grubundaki etkinliklerin eş zamanlı yürütülmesi sağlanmıştır. Yürürlükte olan programda uygulanan el becerileri ile ilgili etkinlik örnekleri EK 3 'te verilmiştir.

3.6. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

3.6.1. Verilerin Toplanması

Veri toplamada kullanılan testlerin uygulaması yapılmadan önce araştırmacı, araştırmanın içeriğini özetleyen bir rapor hazırlayarak uygulamanın anasınıflarında yapılabilmesi için ilgili resmi kurumlara başvurmuştur. Gereken izin alındıktan sonra uygulama başlatılmıştır.

3.6.1.1. Öntest Verilerinin Toplanması

Bu araştırmanın örneklemini oluşturan deney ve kontrol grubundaki çocukların el becerileri ile ilgili olarak “Çizme-Boyama Becerileri”, “Nesnelere Kullanma Becerileri” nin gelişim düzeyini belirlemek için “El Becerileri Kontrol Listesi” öntest olarak uygulanmıştır.

Öntest uygulamasında belirli aralıklarla çocukların sınıf içi etkinliklerde gösterdikleri el becerileri (çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri) kameraya alınmıştır. Kamera çekimleri 15–20 dak. İle sınırlandırılmıştır. Araştırmacı öntest uygulaması için ayrılan bir aylık süreç içerisinde her gün kuruma giderek etkinlikleri düzenli olarak kameraya almıştır. Öntest uygulaması bitirildikten sonra üçlü jüri tarafından bu görüntüler izlenmiş ve el becerileri özellikleri kontrol listesinde

bulunan maddelere işaretlenmiştir. Gözlemler sırasında gözlemciler birbirinden bağımsız olarak kontrol listesini doldurmuşlardır. Öntestler deney ve kontrol grupları olmak üzere toplam 32 çocuğa tek tek uygulanmıştır.

Öntest uygulama çalışmaları 15 Eylül- 30 Ekim 2007 tarihleri arasında araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracı ile aşağıdaki işlemler sırası ile yapılmıştır:

1. El Becerileri Kontrol Listesi'nin Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri alt listelerinin belirlenmesi ve geçerliğinin tespit edilmesi amacıyla 2006–2007 eğitim-öğretim güz yarıyılında, Aydın İli Merkezindeki MEB 'e bağlı İlköğretim Okullarının anasınıflarında ve bağımsız anaokullarında bulunan 120 çocuk ile kontrol listesinin ön deneme çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda kontrol listesinin araştırmada kullanılacak son hali belirlenmiştir.
2. Araştırma kapsamına alınan deney grubu çocuklarına 2007–2008 öğretim yılı güz yarıyılı 1.11.2007–25.01.2008 tarihleri arasında 12 hafta süresince araştırmacı tarafından Montessori Yöntemi Etkinlikleri uygulanmıştır. Deney grubunda sınıfın düzeni, uygulamalar sırasınca kullanılacak araç ve gereçler Montessori etkinliklerinin gerektirdiği şekilde hazırlanmıştır. Kontrol grubunda ise 2007–2008 öğretim yılı Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan etkinlikler sınıfın öğretmeni tarafından uygulanmış ve sınıfın düzeni var olduğu şekliyle kalmıştır.
3. Çocukların, kimlik bilgilerini öğrenebilmek amacı ile kişisel bilgi formu doldurulmuştur. Bu form doğrultusunda deney ve kontrol grupları oluşturulmuş ve eğitime başlanmıştır.
4. Gözlem yapılarak kontrol listesinin doldurulması işleminde, araştırmacı dışında iki gözlemci kullanılmıştır. Gözlemciler her çocuk için 5 gün süresince 5 adet kontrol listesini doldurmuşlardır. Örnekleme alınan bütün çocuklar için bu işlem tekrarlanmıştır. Gözlemcilerin birbirinden bağımsız olarak kontrol listesini doldurmaları konusunda gereken titizlik gösterilmiştir. Öntest uygulaması 15 Eylül- 30 Ekim 2007 tarihleri arasında uygulanmıştır.

3.6.1.2. Sontest Verilerinin Toplanması

Deney grubu çocuklarına uygulanan Montessori Yöntemi Etkinliklerinden sonra 11 Şubat- 30 Mart 2008 tarihleri arasında örnekleme alınan kontrol ve deney grubundaki çocuklara tekrar “El Becerileri Kontrol Listesi” Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listeleri sontest olarak uygulanmıştır. Çocuklara uygulanan öntest işlemleri aynen sontestte de tekrarlanmıştır. Testlerin çocuklara uygulanması sırasında herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

3.6.2. Verilerin Analizi

Çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerinin değerlendirilmesi “El Becerileri Kontrol Listesi”nin Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listeleri doğrultusunda yapılmıştır. Her çocuğun alt başlıklardan aldığı puanlar ayrı ayrı toplanmıştır. Araştırmanın kapsamına alınan deney ve kontrol grubundaki çocukların Montessori Yöntemi Etkinlikleri Eğitimi uygulaması öncesi öntest puan ortalamaları karşılaştırılarak gruplar arasında bir farkın olup olmadığı test edilmiştir. Daha sonra Montessori Yöntemi Etkinlikleri değişkeninin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek amacı ile deney ve kontrol grubu çocuklarının sontest puan ortalamaları karşılaştırılmıştır.

Yapılan deneysel çalışmanın sonucunda elde edilen veriler spss paket programında parametrik olmayan testler uygulanarak analiz edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının “El Becerileri Kontrol Listesi”nden aldıkları öntest puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını test etmek amacıyla Mann Whitney U testi uygulanmıştır

Bu araştırmanın bağımsız değişkeni “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”dir. Bağımlı değişkenleri ise çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin belirtilen alt başlıkları doğrultusundaki Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri ile ilgili gelişim düzeyleridir. Verilerin istatistiksel analizi bağımsız değişkenin bağımlı değişkenler üzerindeki etkilerini ortaya koyacak bir desen içinde ele alınmıştır. Deney grubuna ait öntest ve sontest, kontrol grubuna ait öntest ve sontest arasındaki farkı belirlemek üzere Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi uygulanmıştır.

Ayrıca deney ve kontrol gruplarındaki çocukların kişisel bilgileri ile ilgili özellikleri için frekans dağılımı ve yüzdeler kullanılmıştır.

Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi. 05 olarak benimsenmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde denencelerle ilgili bulgulara yer verilmiştir. Önce Montessori Yöntemi Etkinlikleri değişkeninin deney grubundaki çocukların el becerilerini (Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listeleri) etkileyip etkilemediği incelenmiştir. Bu nedenle deney ve kontrol grubundaki çocukların el becerileri kontrol listesinin alt listeleri olan çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri öntest ve sontest puan ortalamaları karşılaştırılmış ve farklılaşmanın olup olmadığı test edilmiştir. Sonra Montessori Yöntemi Etkinlikleri'nin uygulandığı deney grubu çocuklarının 12 haftalık eğitimi sonucunda, el becerilerinde bir gelişmenin olup olmadığını ortaya koyabilmek amacıyla bu çocukların El Becerileri Kontrol Listesi Alt Listeleri öntest-sontest puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Daha sonra Okulöncesi Eğitim Programının uygulandığı kontrol grubundaki çocukların çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerinde geçen 12 haftalık süre içinde çeşitli kontrol değişkenlerinden dolayı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla bu çocukların El Becerileri Kontrol Listesinin Alt Listeleri olan Çizme-Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listelerinin öntest-sontest puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalara ilişkin bulgular, aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

4.1. Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5-6 Yaş Çocuklarının El Becerilerinin (Çizme, Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) Gelişimine Etkileri İle İlgili Bulgular

Denence 1: Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesnelere Kullanma Becerileri” boyutu (alt listesi) sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 15: Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest-Sontest Puanlarının Ortalamalarının Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Uygulama	Gruplar	N	X	SS	z	p
Öntest	Deney Grubu	16	60	.000	.000	1
	Kontrol Grubu	16	60	.000		
Sontest	Deney Grubu	16	173	3.68	-4.831	.000
	Kontrol Grubu	16	79.18	9.79		

($p < .05$)

Deney ve kontrol gruplarının El Becerileri Kontrol Listesi Nesneleri kullanma Becerileri Alt Listesinden aldıkları öntest ve sontest puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir. Sontest nesneleri kullanma becerileri puan ortalamasında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($p < .05$). Deney grubunun puan ortalaması 173, kontrol grubunun puan ortalaması ise 79.18 olarak bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki gözlenen bu fark, birinci denenceyi doğrulamaktadır.

Denence 2: “Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” boyutu (alt listesi) sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 16: Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest-Sontest Puanlarının Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Uygulama	Gruplar	N	X	SS	z	p
Öntest	Deney Grubu	16	8	.000	.000	1
	Kontrol Grubu	16	8	.000		
Sontest	Deney Grubu	16	21.5	1.89	-4.874	.000
	Kontrol Grubu	16	8.87	1.02		

($p < .05$)

Deney ve kontrol gruplarının El Becerileri Kontrol Listesi çizme-boyama becerileri alt listesinden aldıkları öntest ve sontest puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları Tablo 16’da verilmiştir. Yapılan değerlendirmeye göre, sontest çizme-boyama beceri puanında, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur ($p<.05$). Deney grubunun sontest çizme-boyama becerileri puan ortalaması 21,5 iken, kontrol grubunun puan ortalamasının 8.87 olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, ikinci denenceyi desteklemektedir.

4.2.Montessori Yöntemi Etkinliklerinin Uygulandığı Deney Grubundaki 5–6 Yaş Çocuklarının El Becerilerinin (Çizme Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) Gelişimine Etkileri İle İlgili Bulgular

Denence 3: “Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 17: Deney Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

			n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Deney	Öntest	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.523	.000
		Pozitif Sıra	16	8.5	136		
	Sontest						

($p<.05$)

Tablo 17’de görüldüğü üzere deney grubunda el becerileri kontrol listesinin nesnelere kullanma becerileri alt listesi Wilcoxon Testi sonuçları incelendiğinde, öntest ve sontest arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=-3.523$, $p<.05$). Deney grubundaki çocukların sontest puanları öntest puanlarına göre, anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani sontest puanı lehinde olduğu görülmektedir. Deney grubunda öntest ve sontest arasında geçen 12 haftalık süreç içerisinde 16 kişinin puanlarında yükselme görülmüştür. Ortalamalar arasındaki gözlenen bu fark, üçüncü denenceyi desteklemektedir.

Denence 4: Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 18: Deney Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

		n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Öntest	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.528	.00
Sontest	Pozitif Sıra	16	8.5	136		

($p < .05$)

Tablo 18’de görüldüğü gibi deney grubunda el becerileri kontrol listesinin çizme-boyama becerileri alt listesi Wilcoxon Testi sonuçları incelendiğinde, öntest ve sontest arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z = -3.528$, $p < .05$). Deney grubunun sontest puanları öntest puanlarına göre, anlamlı düzeyde artış göstermiştir. Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani sontest puanı lehinde olduğu görülmektedir. Deney grubuna 12 haftalık eğitim süreci sonunda uygulanan sontestte 16 kişinin puanı anlamlı düzeyde artmıştır. Bu sonuç, dördüncü denenceyi desteklemektedir.

4.3. Yürürlükte Olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin Uygulandığı Kontrol Grubundaki 5–6 Yaş Çocuklarının El Becerileri (Çizme Boyama ve Nesnelere Kullanma Becerileri) İle İlgili Bulgular

Denence 5: Yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesnelere Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 19: Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

		n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Öntest	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.519	.000
Sontest	Pozitif Sıra	16	8.5	136		

($p < .05$)

Tablo 19’da kontrol grubunun el becerileri kontrol listesinin nesnelere kullanma becerileri alt listesi Wilcoxon Testi sonuçları verilmiştir. Elde edilen değerler incelendiğinde öntest ve sontest arasında anlamlı bir fark bulunduğu görülecektir ($z=-3.519$, $p<.05$). Kontrol grubunun öntest puan ortalaması 60 iken, sontest puan ortalamasında bu puanın 79.18’ e yükseldiği gözlenmiştir. Yapılan işlemler bu puanlarda anlamlı düzeyde bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, beşinci denenceyi desteklememektedir.

Denence 6: Yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin“Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 20:Kontrol Grubundaki Çocukların “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” Öntest ve Sontest Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

		n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Öntest	Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.754	.006
Sontest	Pozitif Sıra	9	5	45		

($p<.05$)

Tablo 20’de kontrol grubunun el becerileri kontrol listesinin çizme-boyama becerileri alt listesinin Wilcoxon Testi sonuçları verilmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde öntest ve sontest arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=-2.754$, $p<.05$). Kontrol grubunda sontest sürecinde 9 kişinin puanlarında yükselme görülmüştür. Ancak yapılan işlemlerde bu puanlarda görülen yükselmenin anlamlı olduğu sonucu elde edilmiştir. Öntest ve sontest puanları arasındaki gözlenen bu fark, altıncı denenceyi desteklememektedir.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde örnekleme oluşturan çocukların, el becerilerini (çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri) etkileyen “Montessori Yöntemi Etkinlikleri” değişkenine ilişkin denencelere ait bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma ile ilgili bulguların tartışılması ve yorumlanması denencelerin işleniş sırasına uygun olarak yapılmıştır.

Denence 1:Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” boyutu (alt listesi) sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır:

Tablo 15’de araştırma örnekleme alınan deney ve kontrol grubundaki 5–6 yaş çocukların EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi’nden aldıkları sontest puan ortalamaları verilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak yapılan Mann Whitney U testine göre (Tablo 15), deney ve kontrol grupları arasında, deney grubu lehine anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($z = -4.831$, $p < .05$). Elde edilen bu sonuçlar, sontestlerde deney grubundaki çocukların kontrol grubundaki çocuklara göre Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi’nde yer alan tek eliyle bardağı tutma, bir kaptan diğer kaba sıvıyı boşaltma, giysilerini çıkarma (tişört, gömlek vs.), büyük düğmeleri ilikleme, küçük düğmeleri açma, bağcıklı nesnelere bağlama, bağcıklı nesnelere çözme, çit çit kapatma, çit çit açma, sabun ile elini yıkama, havluyla elini kurulama, başparmağı ve işaret parmağı ile küçük nesnelere alma, başparmağı, işaret ve orta parmağı ile kalemi tutma vb. gibi becerileri daha fazla gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Deney grubundaki çocukların nesnelere kullanma becerilerini daha fazla göstermelerinin, bu gruptaki çocuklara Montessori Yöntemi Etkinliklerinin uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Wilbrandt’ a göre (2007), öğrenmenin gelişmesi için çocuğun bilhassa ellerle çalışması çok önemlidir. Eller zekânın gelişmesinde en önemli araçlardır. Bu nedenle her şeyi çocuğun ellerine vermek gereklidir. Çünkü Montessori, “*Elle kavramaktan zihinsel kavramlar gelişir*” der. Çocuk uygulamaları tekrarlamak için içten gelen bir

ihtiyaç duyar. Bilgileri kendi yaptıkları sonucunda öğrenir ve tekrarlamalarla pekiştirir. Eğitimci bu nedenle çocuğu yeni bir aşamaya hazır oluncaya kadar serbest bırakmalıdır. Çocuğun aynı zamanda kendi başına çalışabilmesine izin vermek çok önemlidir. Eğitimci geri planda durur ve çocuk kendi başına materyalle çalışarak öğrenir. Bu araştırmada da çocukların özgür bir ortamda kendi başına materyallerle çalışmasının sonuçlarında onların el becerilerinin gelişiminde daha etkili olmasını sağlamıştır. Deney grubunda, el becerilerinin nesnelere kullanma becerilerinde gözlenen bu ilerlemenin, destekleyici olarak uygulanan Montessori Yöntemi Etkinlik Programından kaynaklandığı da söylenebilir.

Denence 2: “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki Etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” boyutu (alt listesi) son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır:

Tablo 16’daki Mann Whitney U testi sonuçlarına bakıldığında, EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi son test puan ortalamalarının deney grubu lehine anlamlı bir farklılık oluşturduğu anlaşılmaktadır ($z = -4.874$, $p < .05$). Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesinde, etkinliklerde modele bakarak üçgen çizme, modele bakarak daire çizme, modele bakarak dikdörtgen çizme, 1–5 arası rakamları bakarak çizme, şekillerin sınırlarını taşımadan boyama, harfleri bakarak çizme, boyalarla resim yapma vb. gibi, çocuğun çizme-boyama becerilerini geliştirmeye yönelik maddeler yer almaktadır. Tablo 16’dan elde edilen sonuçlar, deney grubundaki çocukların ($X=21,5$) çizme-boyama becerilerini kazanabilmelerinde, kontrol grubundaki çocuklara ($X=8,87$) göre, daha başarılı olduklarını göstermektedir. Bu kazanımların gerçekleşmesinde, deney grubundaki çocuklara 12 hafta boyunca uygulanan ve çocukların el becerilerinin desteklenmesini temel alan Montessori Yöntemi Etkinliklerinin etkisinin büyük olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki çocuklara uygulanan bu etkinlikler, çocukların çizme ve boyama becerilerinin önemini içeren özelliklere sahiptir. Bu etkinlikler gerçekleştirilirken zaman zaman çocukların istekleri doğrultusunda mekân değişimine gidilerek etkinliklerin daha zevkli hale getirilmesi sağlanmıştır. Böylece bu etkinliklerde çocukların çizme-boyama becerilerini olumlu yönde desteklemek amaçlanmıştır.

Montessori, programında çocukların 4 yaşlarından itibaren akademik öğrenme için hazır olabileceklerini düşünür. Bu görüşünü gerçekleştirmek için de programında etkinlikleri içinde, okuma-yazma için gerekli olan el-göz koordinasyonu, kalem kâğıt kullanılması, küçük kalemler, küçük kâğıtlar, çizgi alıştırmaları özellikle küçük kasların gelişmesini sağlayıcı etkinliklere yer vermiş hatta çeşitli alıştırmalarla okuma kadar yazmayı da geliştirici bazı görevlere yer vermiştir. Örneğin, zımpara kâğıdından harflerin, eşleştirme kartlarının, kompozisyonun, renkli alfabelerin kullanımı aracılığıyla okuma ve yazmaya uyum içinde izin verir (Korkmaz, 2006; Öngören, 2008). Böylece öğrenme ve öğretim sürecinde çocukların özgür bir ortamda bulunup bireysel ihtiyaçlarını kendi kendisinin karşılamasıyla ve Montessori materyallerinin yardımıyla okumayı yazmayı kendiliğinden öğrenmektedir.(Topbaş, 2004). Montessori metodu, deney grubundaki çocukların kendini eğitme, tekrarlamalı somut deneyimler vasıtasıyla becerilerini geliştirmeye cesaretlendirirken, çocukları akranlarına öğretme ve işbirliği yaparak gelişme göstermesini sağlamıştır. Bu sonuçlar da, okulöncesi dönemde çizme-boyama becerilerinin desteklenmesi, alıştırmaların tekrarı ve özgür seçim, çocukların ileri yıllardaki yaşamlarını olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir.

Denence 3: “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır:

Tablo 15 incelendiğinde, deney grubundaki çocukların EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi’nden aldıkları öntest puan ortalamasının $X=60$, sontest puan ortalamasının ise $X=173$ olduğu görülmektedir. Öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Wilcoxon Testi sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir($z=-3.523$, $p<.05$). Elde edilen sonuç, deney grubu çocuklarının EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi öntest ve sontest puanları arasında önemli derecede farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, Montessori Yöntemi Etkinlikleri’nin deney grubundaki çocukların, tek eliyle bardağı tutma, bir kaptan diğer kaba sıvıyı boşaltma, giysilerini çıkarma(tişört, gömlek vs.), büyük düğmeleri ilikleme, küçük düğmeleri açma vb. gibi nesneleri kullanma becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir ($p<.05$).

Denence 4: Montessori Yöntemi Etkinlikleri'nin uygulandığı deney grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir fark vardır:

Deney grubundaki çocuklarının EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi'nden aldıkları öntest ($X=8$) ve sontest ($X=21,5$) puan ortalamalarının yer aldığı Tablo 16'ya bakıldığında sontest puan ortalamasının öntest puan ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 18 incelendiğinde ise, bu puan ortalamaları sonucunda yapılan Wilcoxon testi sonucunda öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest puan ortalamaları lehine anlamlı derecede farklılıklar olduğu anlaşılacaktır. Araştırma kapsamına alınan deney grubundaki çocuklara 12 hafta boyunca uygulanan Montessori Yöntemi Etkinlikleri içerisinde yönergeye uygun rakamları çizme, yönergeye uygun olarak harfleri çizme gibi becerilerin gelişmesine yardımcı olan etkinlikler yer almaktadır. Bu etkinlikler, herkesin birbirine yardım ettiği, çizme ve boyama etkinliklerini içeren uygulama, gösterip yaptırma, deney ve gözlem çalışmaları, şeklinde gerçekleştirilmiştir. Böylelikle çocukların, çizme ve boyama becerilerinin gelişimi desteklenmiştir ($z=-3.528$, $p<.05$). Eğitim sonucunda elde edilen bulgulardan deney grubundaki çocukların bu bölümde bulunan becerileri göstermede bir ilerleme kaydettikleri söylenebilir. Montessori yaklaşımında çocuğun gelişimini destekleyecek faaliyetlerin dikkati sağlayıcı, çocuğu motive edici bir şekilde özgür bir çevrede çocuğa sunulması deney grubunda verilen eğitimin daha etkili olmasını sağlamıştır.

Karataş (1996) “Özel ve Resmi Anaokullarına Devam Eden 5–6 Yaş Grubundaki Bazı Sayı Kavramlarına Ait Becerilerinin İncelenmesi”ne yönelik bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada çocuklara 15x15 cm boyutlarında, üzeri tahta kalemi ile çizilmiş ve oyulmuş 1–20 arasındaki sayı sembollerinin olduğu kartlar gösterilmiştir. Öncelikle çocuğa 1 rakamının kalıbı gösterilerek, önünde bulunan kâğıda 1 rakamını çizmesi istenmiştir. Bu işlem çocuk başarılı oluncaya kadar devam etmiştir. Daha sonra yeni bir rakamı çizmesi için işleme geçilmiştir. Araştırma sonucunda 4 yaşındaki çocukların 1 ile 3 arasındaki rakamları % 39.88 oranında, 5 yaşındaki çocukların ise %10.41, 6 yaşındaki çocukların ise %100 oranında rakamların çiziminde başarılı oldukları görülmüştür. Karataş'ın araştırmasından elde edilen bu sonuç, yapılan bu çalışmada deney grubundaki 6 yaş çocuklarının örneği verilen rakamları çizmedeki başarısı ile tutarlılık göstermektedir.

Aktaş (2002) ve Güven (2004) göre, sayıları yazabilme ile sayıları anlama ve kavramanın birbiriyle tam anlamıyla ilişkili olmadığı bilinmesi gerekmektedir. Çocukların sayıları doğru yazamaması, sayıları anlamadığından ya da kavrayamadığından kaynaklanmayabilir. Yazma işleminin doğru bir şekilde yapılabilmesi için küçük kas gelişiminin uygun olması, el göz koordinasyonu ve sağlıklı duyu organlarına sahip olması gerekir. Bu yüzden okulöncesi dönemde çocukların yazma becerilerini geliştirebilmek için bol miktarda rakam yazma çalışmalarına yer verilmelidir. Yapılan bu araştırmadaki “Montessori Eğitim Programı”nda yer alan el becerileri gelişimlerine uygun etkinlikler; rakamların kumda yazılması, sayıları ve harfleri yazmaya, çizmeye yönelik alıştırmalar ve Montessori Eğitsel Araçları deney grubu çocuklarının, çizme-boyama becerilerinde başarılı olmalarını sağlamıştır. Nitekim deney grubu çocuklarının öntest puan ortalamasının 8’den, sontest puan ortalaması olan 21,5’e yükselmesinin de bu düşünceyi destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Denence 5: Yürürlükte Olan Okulöncesi Programındaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin “Nesneleri Kullanma Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık yoktur:

Tablo 15’de kontrol grubu çocuklarının EBKL: Nesneleri Kullanma Becerileri Alt Listesi’nden aldıkları öntest ($X=60$) ve sontest ($X=79.18$) puan ortalamaları yer almaktadır. Wilcoxon Testi sonuçlarının yer aldığı Tablo 19’a bakıldığında da, öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülecektir ($z=-3.519$, $p<.05$). Bu bulgulardan, yürürlükte olan okulöncesi eğitim programındaki etkinliklerin kontrol grubundaki çocukların nesneleri kullanma becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağladığı söylenebilir.

Denence 6: Yürürlükte Olan Okulöncesi Programındaki olan programdaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “El Becerileri Kontrol Listesi”nin“Çizme-Boyama Becerileri” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Kontrol grubundaki çocukların, EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi’nden aldıkları öntest puan ortalaması $X=8$, sontest puan ortalaması ise $X=8.87$ ’dir. Tablo 20’deki Wilcoxon Testi sonuçları öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığı ortaya koymaktadır ($z=-2.754$, $p<.05$).

Buna göre geçen 12 haftalık süreç içerisinde, kontrol grubundaki çocukların çizme-boyama becerilerinde olumlu bir gelişme sağlandığı söylenebilir.

Beceri eğitimiyle ilgili 12 haftalık uygulamanın ardından deney grubundaki çocukların sontest puan ortalamaları ile kontrol grubundaki çocukların sontest puan ortalamaları karşılaştırılacak olursa, deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülecektir. Deney grubunda, el becerilerinin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerinde gözlenen bu ilerlemenin, destekleyici olarak uygulanan Montessori Yöntemi Etkinlik Programından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Kontrol grubunda ise, 2007–2008 yılının yürürlükte olan Okulöncesi Eğitim Programındaki el becerilerine yönelik etkinlikler hiçbir değişikliğe uğramadan uygulandığı için, bu gruptaki çocukların el becerilerinin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerinde belli bir gelişme gözlenirse de deney grubundaki çocuklarla kıyaslandığında daha az bir gelişme kaydettikleri söylenebilir. Deney grubundaki çocukların nesnelere kullanma becerileri alt listesi puan ortalamalarını 60 ortalamadan 173 ortalamaya yükselttikleri halde, kontrol grubundaki çocukların puan ortalamaları ise 60 puan ortalamasından 79.18 puan ortalamasına yükselmiştir. Yine deney grubundaki çocukların çizme-boyama becerileri alt listesi puan ortalamalarını 8 ortalamadan 21.5 puan ortalamasına yükselttikleri halde kontrol grubundaki çocukların puan ortalamaları 8 puan ortalamasından 8.87 puan ortalamasına yükselmiştir.

5- 6 yaş dönemleri gerek gelişimsel özellikler gerek kurumsal eğitim ve gerekse aile ortamındaki uyarıcılar açısından çocuğun hayatında çok önemli etkiler ve değişimlerin yaşandığı bir süreci kapsar. Psikomotor gelişim alanında yaşanan değişimler de en az zihinsel ve bedensel gelişim alanlarındaki gelişmeler kadar önemlidir. Yapılan araştırmalar da göstermiştir ki zihinsel ve bedensel yönden gelişmiş çocukların daha hareketli ve temel motor becerileri daha iyi gelişmiştir. Yine araştırmalar göstermiştir ki, okulöncesi dönemdeki bu sağlıklı kazanımlar, daha sonraki yaş dönemlerine de yansımaktadır. Ayrıca psikomotor gelişimin kişiliğin gelişmesinde de önemli rol oynadığı görülmektedir. Çocuğun tüm gelişmelerinde okulöncesi dönemin ne kadar etkili olduğu düşünülürse, bu dönemde verilecek isabetli eğitimin de çocuğun hayatını nasıl etkileyeceği anlaşılacaktır. Özellikle bu dönemde verilecek kurumsal eğitimin etkili olabilmesi için kullanılacak öğretim yöntemleri ve araç-gereçlerinin bu yaş dönemine uygun, amaçlara ve kazanımlara ulaştırıcı nitelikler taşıması son derece önemlidir.

Montessori yöntemine uygun etkinliklerin ve Montessori araç-gereçlerinin 5–6 yaş döneminin gelişim özellikleri ve okulöncesi eğitiminin amaç ve kazanımlarına ulaşması açısından çok önemli bir yöntem olduğu ve Montessori oyun materyallerinin de çok etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçlar eğitimde Montessori yöntemi etkinliklerinin ve Montessori oyun materyallerinin el becerilerinden çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerilerinin gelişiminde eğitimcilerin özellikle tercih etmeleri gereken eğitim yöntemlerinin ve oyun materyallerinin başında gelmesi gerektiğini bir kez daha vurgulanabilir.

BÖLÜM 6

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Ulaşılan genel sonuçlar, araştırmanın “Montessori Yöntemi Etkinlikleri” değişkeninin deney grubu çocuklarının nesnelere kullanma ve çizme-boyama ile ilgili becerileri kazanmasında etkili olup olmadığına göre ele alınmıştır.

6.1. SONUÇLAR

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Araştırmanın sonuçlarından “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubundaki çocuklar ile Yürürlükte olan okulöncesi programındaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların “EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi ” sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu anlaşılmaktadır ($p < .05$). Bulgular, deney grubu çocuklarının “EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi” sontest puan ortalamasının ($X = 173$), kontrol grubu çocuklarının sontest puan ortalamasından ($X = 79.18$) daha yüksek olduğunu göstermektedir.
- “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi”ne ilişkin sonuçlara bakıldığında, deney grubu çocuklarının sontest puan ortalamasının ($X = 21,5$), kontrol grubu çocuklarının sontest puan ortalamasından ($X = 8.87$) daha yüksek olduğu görülmektedir. “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubu çocukları ile Yürürlükte olan okulöncesi programındaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi” sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir fark vardır ($p < .05$).
- Araştırmanın sonuçlarından “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubundaki çocukların, EBKL’nin “Nesnelere

Kullanma Becerileri Alt Listesi” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında, anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($p<.05$).

- Araştırmanın bulgularına bakıldığında, “Montessori Yöntemi Etkinlikleri”nin uygulandığı deney grubundaki çocukların, EBKL’nin “Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi ” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında, sontest puan ortalaması lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<.05$).
- Yapılan analiz sonuçlarından, okulöncesi eğitim programındaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, “EBKL: Nesnelere Kullanma Becerileri Alt Listesi” öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($p<.05$).
- “EBKL: Çizme-Boyama Becerileri Alt Listesi”ne ilişkin sonuçlara bakıldığında, okulöncesi eğitim programındaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki çocukların, öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<.05$).

6.2.ÖNERİLER

Bu araştırmada yer alan, Montessori Yöntemi Etkinlikleri’nin okulöncesi dönem çocuklarının nesnelere kullanma ve çizme-boyama becerilerini kazanmaları açısından diğer araştırmacılara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Bu bölümde, Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5–6 yaş grubu çocuklarının el becerilerinin gelişimini desteklemede daha etkili bir yöntem olarak kullanılabilmesi için yapılacak araştırmalara ve uygulamalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.2.1.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak gerçekleştirilecek yeni çalışmalar için şunlar önerilebilir:

- Montessori Yöntemi Etkinlikleri, sadece 5–6 yaş grubu çocukları üzerinde uygulanmıştır. Benzer çalışmaların, anaokullarında eğitim gören 3–4–5–6 yaş grubu çocuklarının bir arada bulunduğu karma sınıflarda da yapılması yararlı olabilir.

- Bu araştırma okulöncesi eğitimine devam eden 5–6 yaş çocukları üzerinde yapılmıştır. İleride yapılacak benzer bir çalışmada çalışma grubu olarak anaokuluna gitmeyen 5–6 yaş çocukları alınabilir.
- Yapılacak yeni araştırmalarda uygulanacak Montessori Yöntemi Etkinliklerinin, etkililiğinin değerlendirilebilmesi için uygulamadan birkaç ay sonra düzenli gözlemlerle tekrar ölçümler yapılabilir.
- Montessori Yöntemi Etkinlikleri'nin uygulandığı gruptaki çocuklar takip edilerek, bu etkinliklerin onların ileri yıllardaki el becerilerini nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla izleme araştırması yapılabilir.
- Bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan bir genellemeye gidilebilmek için, farklı sosyo-ekonomik düzeyden alınan örneklem gruplarıyla, benzer araştırmalar yapılmasının yararlı olacağı söylenebilir.
- Aydın ili okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 5–6 yaş çocuklarının el becerileri gelişimini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın bulgularının aynı konuda yapılacak başka araştırmalarla sınanması önerilebilir.

6.2.2.Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Mevcut okulöncesi eğitim programları öğretmenlerin de görüşü alınarak Montessori Yöntemi ile desteklenmelidir.
- Montessori Yöntemlerinin en önemli ilkesinin çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesi olmasından dolayı, çocuğun etkinliklere aktif katılımını sağlayıcı nitelikte uygun ortamların hazırlanması, onun gelişmesi açısından yararlı olacaktır.
- Montessori araçları ile etkinlikler yapılırken çocuklar yardım istemedikçe öğretmen onlara müdahale etmemelidir. Ancak öğretmen çocuklara oyuncaklarla nasıl oynayacağı konusunda rehber olmalıdır.
- Montessori sınıfında, dikkat çekici bir unsur oluşturduğu için öğretmen masası bulunmamalıdır. Öğretmen masası olmadığında öğrenme uyarıcıları sınıfın her yerinden gelebilmekte ve dolayısıyla çocuk kendi işine daha iyi ve daha kolay odaklanabilmektedir.
- Montessori araçları ile etkinlik yapılırken tüm oyuncaklar sınıfta bulunmalıdır.

- Çocuk hangi oyuncakla oynamak istiyorsa o oyuncakla oynamasına fırsat verilmelidir.
- Montessori yöntemine uygun etkinlikleri uygulamak isteyen sınıf öğretmenleri, sınıftaki masaların, sandalyelerin, dolapların ve diğer materyallerin bu yöntemin özelliğine uygun olarak düzenlenmesine özen göstermelidirler.
- Sınıfın öğretmeni çocukların sınıftaki materyalleri alarak, kendi kendine çalışması için fırsat vermeli, çocuğun çalışması bittikten sonra da materyali yerine koymasına rehberlik etmelidir.
- Öğretmen çocukların bireysel ihtiyaçlarına ve ilgilerine dikkat etmelidir.
- Çocuğun materyallerle çalışması sırasında yaptığı hatayı öğretmen hemen düzeltmemeli, çocuğun düzeltici materyal kullanarak hatasını kendisinin bulmasına yardımcı olmalıdır.
- Montessori sınıfında çocuk kendini rahatsız hissediyorsa öğretmen ona istediği çalışmayı seçmesinde yardımcı olmalıdır.
- Montessori yönteminin merkezinde çocuk bulunmaktadır. Öğretmen, çocuğun hizmetinde olan ve ihtiyaç duyulduğunda çocuğa yardımcı olan bir yetişkin konumunda olmalıdır.
- 3–6 yaş arasındaki çocukların aynı sınıfta birlikte olmaları, küçük çocuklar için farklı düzeylerde bir dizi taklit edilecek modeller bulmasını kolaylaştıracak ve büyük çocuklara da küçüklere yardım etmek suretiyle bilgilerini pekiştirme imkânı sunacaktır.
- Çocuk materyalle kendi başına çalıştığı için öğretmen farklı zamanlarda çalışmasını bitiren çocuklar arasında rekabet yaratıcı davranışlarda bulunmamalıdır.
- Sınıf ortamında öğretmen çocuklara, çocuklarda birbirlerine saygı duymalıdır.
- Öğretmen etkinlikler sırasında çocukların bireysel özelliklerini dikkate almalı ve her çocuğun kendi hızında ilerlemesine fırsat tanımalıdır.
- Psikomotor gelişimin hızlı olduğu okulöncesi dönemde eğitimci el becerileri ile ilgili davranışların kazanılmasının çocuğun ileriki yaşlarda okuma yazmalarına ve ellerini doğru biçimde kullanabilmelerine yardım

olan etkinliklere günlük plan içerisinde daha fazla yer vermelidir. Ancak eğitimci, becerilerinin gelişimini desteklerken, çocukların bu davranışları öğrenmelerinde etkili olan yöntem ve tekniklerle araç- gereçleri de çok dikkatli seçmelidir. Hiç şüphesiz çocukların bu becerileri kazanabilmelerine yardımcı olan yöntemlerin başında Montessori Yöntemi ve araç-gereçleri gelmektedir. Çünkü çocuğu öğrenmenin merkezine alan, onun bireysel hızına uygun bir öğrenme biçimini temel alan ve çocuğu etkinlikler içerisinde aktif kılan bir yöntem olma özelliğini taşıması nedeniyle okulöncesi çocukların öğrenmesinde etkili olacaktır. Montessori etkinliklerinde çocukların el becerilerinin gelişimine uygun olarak tasarlanmış oyun araç ve gereçlerinin kullanılması da çocukların etkinlikleri yapmada daha istekli davranmalarına neden olacak ve kazandırılmak istenen becerileri de daha iyi kavrayıp öğrenebileceklerdir.

- Özellikle okulöncesi dönemde Montessori yöntemi ve uygulamaları ile ilgili, öğretmenlere ve eğitimcilere seminerler düzenlenerek onların eğitilmelerine yardımcı olunmalıdır.
- Montessori yöntemi ve oyuncakları ile yapılan eğitim programlarının ülke genelinde yaygınlaştırılması gerektiği önerilebilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile ilişki kurularak, okulöncesi eğitim kurumlarına el becerilerinin gelişimine yönelik Montessori araç gereçlerinin temin edilmesi sağlanmalıdır. Çevre araştırması yapılarak öğretmenler tarafından da el becerilerin gelişimine yönelik Montessori araç gereçleri yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Y., Haktanır, G. (1994) “3–4 Yaş Çocuklarının Motor Gelişim Özelliklerinin İncelenmesi”, *10.Ya-Pa Okul Öncesi ve Yaygınlaştırılması Semineri*, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Aktaş, Y. (2002) “Okul Öncesi Çocuklarda Sayı Kavramının Kazanılması”, *Çocuk Çocuk Dergisi*, ss.14–17.
- Altınkök, M. (2006) *Temel Motor Hareketlerin Geliştirilmesini İçeren Özel Beden Eğitimi Program Tasarısının 5–6 Yaş Çocukların Temel Motor Hareketlerinin Gelişimine Etkisinin Araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aral, N., Baran G., Bulut, Ş., Çimen S. (2001) *Çocuk Gelişimi 1*, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Aral, N., Baran G., Bulut, Ş., Çimen S. (2001) *Çocuk Gelişimi 2*, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Arı, R.(2003) *Gelişim ve Öğrenme*, Atlas Kitabevi: Konya.
- Asfuroglu, B. (1990) *Anasınıfına Devam Eden 5–6 Yaş Çocuklarına Üçgen, Daire ve Kare Kavramlarının Kazandırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.
- Arslan, M. (2008) “Günümüzde Montessori Pedagojisi”, *Milli Eğitim Dergisi*, s: 177: Ankara
- Arslan, Ü.(2007) *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, (Editör: Gelengül Haktanır), Anı Yayıncılık: Ankara.
- Ataman, A. (2004) *Gelişim ve Öğrenme*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık: Ankara.

- Atay, M. (2005) *Çocukluk Döneminde Gelişim*, Kök Yayıncılık: Ankara.
- Aydın, A. (1999) *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Anı Yayıncılık: Ankara.
- Aydoğan Akuysal, S. (2007) *6 Yaş Çocuklarının Geometrik şekil ve Sayı Kavramlarının Gelişiminde Kavram Eğitim Programının Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın.
- Baran M., Yılmaz A., Yıldırım M., (2007) “Okulöncesi Eğitimin Önemi Ve Okulöncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri (Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği)”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 8: Diyarbakır.
- Başal, H. A. (2005) *Okul Öncesi İlke ve Yöntemleri*, Morpa Yayıncılık: İstanbul.
- Başal, H. A. (2005) *Okul Öncesi Eğitim*, Morpa Yayıncılık: İstanbul.
- Bayhan, P., Artan, İ. (2005) *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, Morpa Yayıncılık: İstanbul.
- Britton, L. (1992) *Montessori Play And Learn*, Crown Publishers: New York.
- Bulut, P. (2005) *Okulöncesinde Aktif Öğrenme Modelinin Uygulanabilirliği (Elazığ İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.
- Büyüköztürk, S. (2005) *Sosyal bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*, PegemA Yayıncılık: Ankara.
- Cantekinler, S., Çağdaş, A., Şen, S., Akyürek, T., Albayrak, H. (1994) *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi: Ders Notları*, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesini Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayını, No: 14: Konya.
- Cüceloğlu, D.(1994) *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*, Remzi Kitabevi: İstanbul.

- Çağlak, S. (2003) “Okul Öncesi Dönemde Hareket Gelişimi ve Eğitimi”, *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, (Editör: Müzeyyen Sevinç), Morpa Yayıncılık: İstanbul.
- Çağdaş, A., Seçer, Z. (2004) Anne- Baba Eğitimi, Eğitim Kitabevi: Konya.
- Çetin, Z. ve Güven, N. (1999) “3–6 Yaş Arasındaki Down Sendromlu Çocukların Büyük Kas Motor Gelişiminin İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Yayınları*, No: 4, Araştırma serisi: 4, 128 s.: Ankara.
- Çetinkaya, C. (2006) *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Demirci, E. (2007) *Okul Öncesi Eğitimde Psikomotor Gelişim*, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kars.
- Demiriz, S., Karadağ, A., Ulutaş, İ. (2003) *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanım*, Anı Yayıncılık: Ankara.
- Demiriz, S., Dinçer, Ç. (2003) “Okulöncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumlarına Göre İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s:19:58-65: Ankara.
- Doğan, Ö.(2007) *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, (Editör: Gelengül Haktanır), Anı Yayıncılık: Ankara.
- Dönmezer, İ.(1997) *Eğitim Psikolojisi (Gelişim ve Öğrenme)*, E.Ü. Basımevi: İzmir.
- Erişen, Y., Güleş, F. (2007) *Montessori Materyallerinin Tasarım Kalite Özelliklerinin Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s:18:287-305: Konya.

- Erben, S. (2005) *Montessori Materyallerinin Zihin Engelli ve İşitme Engelli Çocukların Alıcı Dil Gelişiminden Görsel Algı Düzeyine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Gallahue, D. (1982) *Understanding Motor Development In Children*, John Wiley And Sons, New York.
- Gander J. M., Gardiner W. H. (1993) *Çocuk ve Ergen Gelişimi*, (Editör: Bekir Onur), İmge Kitabevi.
- Gökmen, H., Karagül, T. ve Aşçı. H. (1995) “Psikomotor Gelişim”, *Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları*, s: 139, 95.
- Güven, Y. (2004) *Erken Çocuklukta Matematiksel Düşünme ve Matematiği Öğrenme*, Küçük Adımlar Eğitim Yayınları: İstanbul.
- Hall, E. Lamb M. ve Perlmutter M. (1986) *Child Psychology Today*, Second Edition, Random House Inc.: New York.
- İnan, M. (2003) “Erken Çocuklukta Hareket Gelişimi”, *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, (Editör: M. Sevinç), Morpa: İstanbul.
- Jersild, T. A.(1979) *Çocuk Psikolojisi* (Çev. Gülseren Günce), Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları: Ankara.
- Kağan, M.C. (1963) *Child Development and Personality*, Evanston and London, Harper International Edition: New York.
- Karasar, N. (2005) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayıncılık: Ankara.
- Karataş, S. (1996) *Özel ve Resmi Anaokullarına Devam Eden 5–6 Yaş Grubundaki Çocukların Bazı Sayı Kavramlarına Ait Becerilerinin İncelenmesi*, Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

- Koçyiğit, S., Kayılı, G. (2008) “Montessori Eğitimi Alan ve Almayan Anaokulu Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Karşılaştırılması”, *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:20: Adana.
- Korkmaz, H. E. (2005) *Montessori Metodu ve Montessori okulları: Türkiye’de Montessori Okullarının Yönetim ve Finansman Bakımından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Korkmaz, E. (2006) *Montessori Metodu Eğitimde Bir Alternatif*, Algı Yayınevi: Ankara.
- Lillard P. P. ve Jessen, L. L. (2003) *Montessori From the Start (The Child At Home, From Birth To Age Three)*, United States By Schocken Books: New York.
- Mağden,D., Şahin, S., Karaslan Bac, T.(2003) “Ankara İl Merkezindeki Otuz Altı Yetmiş İki Aylık Çocuklarının Özbakım Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 1-13:Ankara.
- Mallory, T. (1989) *Montessori ve Çocuğunuz* (Çev. F. Öztaş, C. Gülten), Hatiboğlu Yayıncılık: Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2006) *Okulöncesi Eğitim Programı: 36-72 Aylık Çocuklar İçin*, MEB Yayınları: Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2007) *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Psikomotor Gelişim, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi*: Ankara.
- Montessori, M. (1982) *Çocuk Eğitimi Montessori Yöntemi*, Sümbül Basımevi: İstanbul.
- Montessori, M. (1997) *Çocuk Eğitimi* (Çev. G. Yücel), Özgür Yayınlar: İstanbul.

- Montessori, M. (1999) *Annelik Sanatı* (Çev. Cemal Külhanbeyi), Bahar Yayınevi, İstanbul.
- Oğuz, V., Akyol, A. (2006) “Çocuk Eğitiminde Montessori Yaklaşımı”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.15, Ss:243–256:Adana.
- Oğuzkan, F.(1981) *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Oğuzkan, Ş., Oral, G. (2001) *Okul Öncesi Eğitimi*, MEB Yayınları: İstanbul.
- Oktay, A. (1987) “Okulöncesi Eğitimde Çağdaş Bir Yaklaşım: Montessori Yöntemi”, *Ya-Pa*, 5. *Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri*, ss: 62–70, İstanbul.
- Oktay, A. (2000) *Yaşamın Sihirli Yılları*, Epsilon Yayınevi: İstanbul.
- Öngören, S. (2008) *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4–5 Yaş Çocuklarına Geometrik Şekil Kavramı Kazandırmada Montessori Eğitim Yönteminin Etkiliği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Özdenk, Ç.(2007) *6 Yaş Grubu Öğrencilerinin Psikomotor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.
- Özer. D. S. ve Özer. M. K. (2000) *Çocuklarda Motor Gelişim*, Kazancı Kitap Tic Sti.: İstanbul.
- Özkamalı, M. (2007) *Montessori Sistemi*, www.gençbilim.com.tr.
- Pollard, M.(1996) *Maria Montessori* (Çeviren: Leyla Onat), İlkaynak Yayınları: Ankara
- Poyraz, H., Dere, H. (2001) *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Anı Yayınları: Ankara.

- Sevimay, D. (1986) *Okulöncesi Çağı Çocuklarının Motor Performanslarının İncelenmesi*, Bilim uzmanlığı tezi (basılmamış), Hacettepe Üniversitesi: Ankara.
- Senemoğlu, N. (1994) “Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalıdır”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s.10, ss.21–30: Ankara
- Senemoğlu, N. (2002), *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Gazi Kitabevi: Ankara.
- Şen, S. (1997) *İletişim Dilinin 4–5 Yaş Çocuklarının Bağımlılık Davranışlarına Etkisi Üzerine Deneysel Bir Çalışma*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Şen, M.(2004) *Anaokuluna Devam Eden Altı Yaş Çocukların Motor Gelişimlerine Beden Eğitimi Çalışmalarının Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Sevinç, M. (2003) “Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi”, *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, (Editör: M. Sevinç), Morpa: İstanbul.
- Sroufe, A.L., Cooper G. R., Dehart B. G. (1996) *Child Development* ,Mcgraw-Hill,İnc.:New York.
- Tavşancıl, E. (2006) *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Temel, F. (2005) “Okul Öncesi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar”, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 62: Ankara.
- Tepeli, K.(2008) *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*,(Editör: Engin Deniz), Maya Akademi Yayınları: Ankara.

- Tepeli, K.(2007) *Büyük Kas Becerilerini Ölçme Testi (Bükböt)'nin Türkiye Standardizasyonu*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Topbaş, E. (2004) *Montessori Eğitimi İle Çocuk Eğitimi*, Tekağaç: Ankara.
- Tuğrul, B. (2005) “Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi”, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, s:62, 1–3: Ankara.
- Tuğrul B., Kavici M. (2002) “Kağıt Katlama Sanatı Origami ve Öğrenme”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* ,Yıl:1 ,S:11, Denizli.
- Ulutaş , İ., Ersoy Ö. (2004) “Okulöncesi Dönemde Sanat Eğitimi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, s: 12 s:1, Kastamonu.
- Ülgen, G., Fidan, E. (2000) *Çocuk Gelişimi*, Milli Eğitim Basımevi: İstanbul.
- Ülküer, N.(1993) “Herkes İçin Eğitim Hedefleri ve Erken Çocukluk ve Okulöncesi Eğitim”, *9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri*, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Varış, F. (1996) *Eğitimde Program Geliştirme*, Alkım Yayınevi: Ankara.
- Yavuzer, H. (2001) *Çocuğunuzun İlk Altı Yılı*, Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yalçınay, M. (2000) *Birey Değerlendirmede Psikomotor Yetenekler ve Bir Uygulama Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknolojisi Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kocaeli.
- Yangın, B.(2007) “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmayı Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Durumları”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:32,294–305: Ankara.

- Yeşilyaprak,B. vd., (2004) *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Pegem Yayıncılık: Ankara.
- Yılmaz, N. (2003) “Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi”, *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, (Editör: M. Sevinç), Morpa: İstanbul.
- Yiğit, T. (2008) *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4–5 Yaş Çocuklarına Sayı Kavramını Kazandırmada Montessori Öğretim Yöntemi ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Etkinliliği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Wilbrandt, E. (2007) *Montessori Eğitim Modeli Teori ve Uygulama Semineri*, Konya.
- Zembat, R.(2005) *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*, (Editör: Ayla Oktay, Özgül Polat Unutkan), Morpa Yayıncılık: İstanbul.

EKLER LİSTESİ

EK	Sayfa
1. MONTESSORİ YÖNTEMİ İLE İLGİLİ ETKİNLİKLER	130
2. MONTESSORİ YÖNTEMİ ETKİNLİKLERİNİN ÖN UYGULAMA ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	228
3. 2007–2008 MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA UYGULANAN ETKİNLİKLER	245
4. UYGULAMAYA AİT RESİMLER	274
5. GÖZLEMCİLERE GÖRE DENEY VE KONTROL GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN EL BECERİLERİ KONTROL LİSTESİ SONUÇLARI	284
6. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	285
7. EL BECERİLERİ KONTROL LİSTESİ	288
8. ÖZGEÇMİŞ	290

EK 1: MONTESSORİ YÖNTEMİ İLE İLGİLİ ETKİNLİKLER

ETKİNLİK PLANI (1)

Etkinliğin Adı: “Boş Ruloya Tuvalet Kâğıdını Saralım”

Süre: 20 dk.

Amaç 1:

Küçük kaslarını kullanarak güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri çeker.
- 2.Nesneleri gerer.
- 3.Nesneleri kopartır.
- 4.Nesneleri yırtar.

Amaç 2:

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.
2. Verilen nesneyi(kâğıdı) yönergesine göre ruloya sarar.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney
- Anlatma
- Gösterip yaptırma

Materyaller

Boş ve dolu tuvalet kâğıdı ruloları

Sözcük ve Kavramlar

Boş rulo, sarmak

Öğrenme süreci

- Sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Sınıfa tuvalet kâğıtları ve boş rulolar getirilir
- Rulolar ve tuvalet kâğıtları boş sepetlere konur.
- Öğretmen, etkinlikle ilgili gerekli açıklamaları yaptıktan sonra çocuklara dolu tuvalet kâğıdı rulosundan boş ruloya tuvalet kâğıdını nasıl saracaklarını göstermek amacıyla örnek bir çalışma yapar. Böylece çocuklara etkinliğin yapılış şeklini gözlemleme fırsatı verilir.
- Çocuklardan sepetlerde bulunan boş ve dolu tuvalet kâğıdı rulolarından birer tanesini ellerine almaları söylenir.
- Başlangıçta çocuklardan tuvalet kâğıdını az miktarda koparması istenir.
- Çocuklardan, az miktarda kopardıkları tuvalet kâğıdını boş olan ruloya gererek sarmaları istenir.
- Bu alıştırma birkaç kez tekrarlanır. Daha sonra kâğıt miktarı arttırılır.
- Etkinlik, çocukların dolu rulodaki tuvalet kâğıdını boş ruloya düzgün olarak sarıncaya kadar tekrarlanır.
- Etkinlik bittikten sonra çocuklarla birlikte etkinliğin genel bir değerlendirilmesi yapılır.

İpucu

- Çocukların hepsine yetecek kadar tuvalet kâğıdı ve boş rulo olmasına dikkat edilir.
- Tuvalet kâğıtlarının yırtılma ihtimaline karşı yedek tuvalet kâğıdı bulundurulur.

- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Etkinlik, istenirse ertesi gün de tekrarlanabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların ilgisini çekti mi?
- Çocuklar boş ruloya tuvalet kâğıdını düzgün sarabildi mi?
- Etkinliği yapmada zorlanan çocuklar oldu mu?
- Etkinliğin uygulanması sırasında sıkılan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (2)

Etkinliğin Adı: “Mandallama”

Süre: 20 dk.

Amaç 1:

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Nesneleri mandal yardımı ile ipe dizer.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney
- Anlatım

Materyaller

Mandal, 2 sandalye, ip, çeşitli renk ve şekillerde kâğıt parçaları, kâğıt mendil

Sözcük ve Kavramlar

Mandallama, Mandal, İpe Dizme

Öğrenme süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfta etkinliğe uygun boş bir alan oluşturulur.

- Mandal ve kâğıt peçete sepetleri, çeşitli renk ve şekillerdeki kâğıt parçaları, makas, çamaşır ipi vb. malzemeler sınıfa getirilerek masaların üzerine yerleştirilir.
- Öğretmen çocuklara malzemeleri göstererek, “sizce bu mandallar ve çamaşır ipi ne işe yarar? Nereelerde kullanırız?” gibi sorular sorar.
- Çocuklarla mandal ve ipler hakkında konuşulduktan sonra etkinliğe başlanır.
- Masalara oturan çocuklar önlerinde bulunan daha önceden kâğıtlardan, makasla kestikleri çeşitli şekillere (kare, daire, üçgen vb.) mandallar takarak her çocuk kendi şeklini oluşturur. Mandallama çalışması sona erdikten sonra mandallama çalışması ile ilgili bir başka etkinliğe geçilir.
- Sınıfın ortasına belli bir boşluk olacak şekilde 2 sandalye konur.
- İki sandalye arasına ip bağlayarak çamaşır ipi oluşturulur
- Her çocuğa istediği kadar mandal, renkli kâğıtlar ve kâğıt peçeteleri sepetlerden alması söylenir. Oluşturulan çamaşır ipine mandalları kullanarak kâğıtları renklerine ve şekillerine göre asmaları istenir.
- Etkinlik tamamlandıktan sonra isteyen çocuklar etkinliğe devam eder.
- Etkinlik bittikten sonra çocuklarla birlikte etkinliğin genel bir değerlendirilmesi yapılır.

İpucu:

- Çok sayıda mandal ve kâğıt olmasına dikkat edilir
- Mandal ve kâğıtların renkli ve değişik olmasına özen gösterilir.
- Kullanılan kâğıtların değişik şekillerde olmasına dikkat edilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar mandalı ipe takarken mandalı rahatlıkla açabildiler mi?
- Çocuklar mandalları kâğıtlara tutturabildiler mi?

- Çocuklar, oluşturulan çamaşır ipine mandalları kullanarak kâğıtları asabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (3)

Etkinliğin Adı: “Pürtüklü Harfler”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Yönergeye uygun olarak harflerin üzerinde ellerini gezdirir.
- 2.Yönergeye uygun olarak harfleri çizer.
3. Harflere uygun nesnelere harflerin altına koyar.
4. İsmi oluşturulan harfleri bir araya getir.

Yöntem ve Teknikler

- Model alma
- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney
- Anlatım

Materyaller

Zımpara kâğıdından kesilerek hazırlanmış olan harfler, kum dolu leğen, harflere uygun nesnelere

Sözcük ve Kavramlar

Harf, Zımpara Kâğıdı

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Öğretmen tarafından malzemeler uygun masalara yerleştirilir
- Zımpara kâğıdına yapılmış olan harfler, harflere uygun nesnelere masalara yerleştirilir.
- Çocukların dikkatleri bu malzemelere çekilir.
- Çocukların pürtüklü harflere dokunmaları istenir.
- Pürtüklü harflere dokunan çocuklara neler hissettikleri sorulur.
- Dokunmaları sağlanan çocukların harflere uygun nesnelere harfin altına koyması istenir
- Ardından çocuklardan kendi ismini oluşturan harfleri bir araya getirmeleri ve daha sonra da kum dolu leğende parmakları ile yazmaları sağlanır.
- Etkinlik sonunda çocuklarla birlikte kum üzerindeki yazılar incelenir. Hatalı yazılar üzerinde durulur ve düzeltmeleri için gerekli yönlendirme yapılır.

İpucu:

- Zımpara kâğıdı dokunulabilecek düzeyde olmalıdır
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar kumda harfleri çizerken parmaklarını rahatlıkla kullanabildiler mi?
- Çocuklar kendi isimlerini düzgün ve doğru yazabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (4)

Etkinliğin Adı: “Portakal Suyu”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Portakalı bıçak yardımı ile ikiye böler.
3. Sıkacak aletindeki portakal suyunu bardağa boşaltır.

Amaç 2

Küçük kaslarını kullanarak belirli güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Sıkacak aletinde portakalı sıkar.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Deney
- Gözlem
- Gösterip Yaptırma
- Anlatım

Materyal

Bıçak, portakal, portakal sıkacağı, bardak

Sözcük ve Kavramlar

Portakal, Sıkma Aleti, Sıkma

Öğrenme süreci

- Çocuklarla birlikte masalara toplanılır.
- Masanın üstüne portakal, sıkma aleti, bıçak ve bardaklar konur.
- Çocuklara portakal sıkma oyunu oynanacağı söylenir.
- Öğretmen etkinlik hakkında bilgi verdikten sonra çocuklardan kendisini dikkatle izlemelerini ister. Bir portakalı alır, bıçakla ikiye böler, sıkma aleti ile suyunu sıkar ve portakal suyunu bardağına boşaltır.
- Daha sonra çocuklara portakal ve bardak dağıtılır.
- Her çocuk öğretmen rehberliğinde portakalı ikiye keser.
- Her yarım portakalı sıkacakta sıkar.
- Sıkılan portakalın suyunu bardağa boşaltır.
- Çocuklara kendi sıktıkları portakal suyunu içince neler hissettikleri sorulur ve etkinlik bitirilir.

İpucu:

- Bıçakla kesme işlemi öğretmen rehberliğinde yapılmalıdır.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar bıçağı düzgün tutabildi mi?
- Çocuklar bıçakla portakalı kesebildi mi?
- Çocuklar portakalı ikiye ayırdıktan sonra sıkacak yardımı ile portakalı sıkabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (5)

Etkinliğin Adı: “Kule Yapma (Pembe Kule)”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
2. Küplerin boyutlarını bilir.
3. Kuleyi, küplerin büyüklük sırasına göre büyükten küçüğe üst üste dizer

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Anlatım

Materyaller

Montessori Materyali(Pembe Kule)

Sözcük ve Kavramlar

Kule

Öğrenme süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Çocuklar uygun alanlara yönlendirilir.

- Öncelikle öğretmen etkinlik hakkında bilgi vererek Montessori Materyalini çocuklara tanıtır ve “Hadi şimdi küplerle kule yapalım, sınıfımızı güzelleştirelim” der.
- Çocukların önüne kule yapmada kullanacakları Montessori Materyali olan küpler (bloklar) konur.
- Çocukların istedikleri yere kule yapabileceği söylenir.
- Kule yapmada kullanılan küpler 1 cm²’ den 10 cm²’ ye kadar değişen pembe küplerden oluşan bir bütündür. Tüm parçalar aynı renk, aynı biçim ve aynı malzemedendir. Çocuk alıştırmayı yapmak için küplerin boyutlarını bilmek ve kuleyi küpleri büyüklük sırasına göre, büyükten küçüğe üst üste dizerek oluşturması gerekir. En alta en büyük küpü en üste ise en küçük küpü koyarak kuleyi tamamlamak durumundadır.
- Çalışma, çocukların küpleri büyüklük sırasına göre doğru sıralayarak kulelerini oluşturmalarına kadar sürdürülür.
- Çalışma bitirildikten sonra çocukların oluşturdukları kulelerle ilgili sohbet yapılır.

İpucu:

- Öğretmen çocuğa kaç küple kule yapacağı konusunda müdahale etmemelidir.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar, tüm küpleri kullanarak kule yapabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (6)

Etkinliğin Adı: “İpe Boncuk Dizme”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Boncukları yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
2. Büyük boncukları kalın ipe dizer.
3. Küçük boncukları ince ipe dizer.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Gösterip Yaptırma
- Anlatım

Materyaller

Renkli ve büyük boy boncuklar, Renkli ve küçük boy boncuklar, Kutular, Kalın ve ince ip

Sözcük ve Kavramlar

Büyük Boncuk, Küçük Boncuk, İp, Dizme

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur
- Renkli büyük boy boncuklar ve küçük boy boncuklar, dizmek için kalın ve ince ipler boş kutulara yerleştirilerek masaların üzerine konur.
- Çocuklarla ip ve boncukla ilgili ne tür çalışmalar yapılabileceği konuşulur ve onlara daha önce ipe boncuk dizip dizmedikleri sorulur. Daha sonra da boncukları ipe dizme çalışmasına geçilir.
- Çocuklar büyük boncukları ipe dizmede iyice beceri kazandıktan sonra, boncukların boyları küçültülür ve daha ince iplere küçük boncukların geçirilmesi sağlanır.
- Çocukların ipe boncuk dizdikleri boncuklarla kolye ve bileklik hazırlanır. Her çocuğun hazırladığı etkinlik, sınıfın panosunda sergilenir.

İpucu

- Boncukların delikleri uygun olmalıdır.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar büyük boncukları kalın ipten geçirebildiler mi?
- Çocuklar küçük boncukları ince ipten geçirebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (7)

Etkinliğin Adı: “İstasyon”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

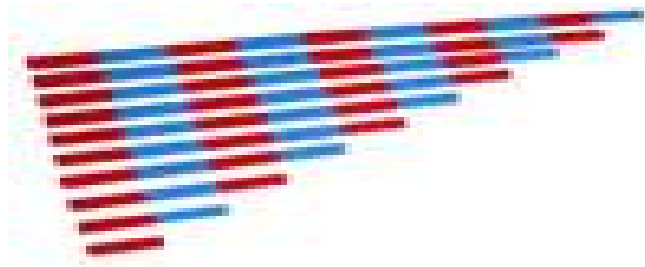
- 1.Nesneleri üst üste dizer
- 2.Nesneleri yan yana dizer
- 3.Nesneleri iç içe dizer
- 4.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak şekilde bir araya getirir.

Yöntem ve teknikler

- Anlatım
- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Tartışma

Materyaller

Kırmızı ve mavi bloklar(Montessori Materyali)

Sözcük ve kavramlar

İstasyon, labirent

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur ve onların yere oturmaları sağlanır.
- Öğretmen mavi ve kırmızı renkteki uzun blokları çocuklara gösterir.
- Çocuklar ile uzun bloklarla neler yapılabileceği tartışılır.
- Ardından öğretmen, çocuklara istasyon ve labirent sözcüklerinin anlamını açıklar.
- Sınıfta bulunan Montessori Materyalini kullanarak çocukların labirent şeklinde istasyonlar oluşturması istenir.
- Labirent şeklindeki istasyonda çocukların oynamasına izin verilir.

İpucu:

- Çocukların oluşturacağı labirent şeklindeki istasyonun oluşturulması sırasında gereksiz müdahale yapılmamalıdır.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar uzun blokları yan yana dizibildiler mi?
- Çocuklar bloklardan yeni şekiller oluşturabildiler mi?
- Çocuklar uzun blokları iç içe dizibildiler mi?
- Çocuklar uzun blokları üst üste dizibildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (8)

Etkinliğin Adı: “Düğmeleri İlikleyelim”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri takar.
- 2.Nesneleri çıkarır.
- 3.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.
- 4.Yönergeye uygun olarak verilen düğmeleri ilikler

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Üzerinde büyük ve küçük düğmelerin bulunduğu oyuncak (Montessori Materyali), düğmesi olan çeşitli çocuk giysileri

Sözcük ve Kavramlar

Düğme, ilikleme, çözme

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen masaların üzerine Montessori oyuncaklarını koyar ve çocukların dikkatini bu oyuncaklara çeker.
- Daha sonra çocuklara üzerinde büyük düğmelerin bulunduğu oyuncaklar dağıtılır. Onlardan büyük düğmeleri iliklemesi ve ilikledikten sonra tekrar açması istenir
- Bu bölüm bitirildikten sonra çocuklara üzerinde küçük düğmelerin bulunduğu oyuncaklar verilir. Küçük düğmeli gömlekleri iliklemeleri ve tekrar açmaları istenir
- Alıştırma tamamlandıktan sonra çocuklara üzerinde düğme bulunan giysiler dağıtılır. Bu giysilerde ki düğmelerin iliklenmesi istenir. Daha sonra iliklenen düğmelerin çözülmesi söylenir. Etkinlikten sonra çocuklarla sohbet edilir ve etkinlik tamamlanır.

İpucu:

- Düğme iliklerinin düğmeye uygun olmasına dikkat edilmelidir
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar büyük düğmeleri ilikleyebildiler mi?
- Çocuklar küçük düğmeleri ilikleyebildiler mi?
- Çocuklar büyük düğmeleri açabildiler mi?
- Çocuklar küçük düğmeleri açabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (9)

Etkinliğin Adı: “İpi Bağla”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Yönergesine uygun olarak ayakkabıdan bağcıklarını çıkarır.
2. Yönergesine uygun olarak ayakkabıya bağcıklarını takar.
3. Ayakkabının bağcıklarını doğru bağlar.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney
- Gösterip yaptırma
- Anlatım

Materyaller

Bağcıklı Montessori oyuncağı

Sözcük ve Kavramlar

Bağlamak, ip, ayakkabı

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında genel açıklama yapıldıktan sonra hep birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Çocuklara ayakkabı bağcıklarına ve iplerine sahip Montessori oyuncacı tanıtılır.
- Öğretmen çocuklara bağcıklı ayakkabıya benzeyen oyuncakları verir.
- Çocuklardan ayakkabı modeli üzerindeki ipi öncelikle deliklerden geçirmeleri istenir.
- Deliklerden geçirdikleri ipi bağlaması sağlanır.
- Bağladıkları ipi tekrar çözmesi istenir.
- Alıştırma çocukların isteğine göre tekrarlanır.
- Daha sonra bağcıklı ayakkabılar sınıfa getirilir. Aynı işlemler ayakkabılar üzerinde tekrarlanır.

İpucu

- Çocuklar ayakkabı üzerinde çalışmasını sürdürürken gereksiz müdahalede bulunmamaya özen gösterilmelidir.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Montessori oyuncacı çocukların ilgisini ve dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar ayakkabının bağcıklarını bağlayabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (10)

Etkinliğin Adı: “Fermuar”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye uygun olarak fermuarı açar
2. Verilen yönergeye uygun olarak fermuarı kapatır.
3. El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Fermuarlı Montessori Oyunağı, üzerinde fermuar olan çeşitli giysiler

Sözcük ve Kavramlar

Fermuar, açma, kapama

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.

- Fermuarların hangi giysilerde kullanıldığı ile ilgili sohbet yapılır.
- Fermuarlı giysiler çocuklara gösterilir.
- Daha sonra Montessori oyuncakları çocuklara dağıtılır.
- Öğretmen çocuklardan Montessori oyuncağında bulunan fermuarı çekerek kapatmalarını ister. Daha sonrada kapatılan fermuarın tekrar açılması sağlanır.
- Çocuklara daha önce kendi kıyafetlerinin fermuarlarını çekip çekmedikleri sorulur ve bu konu üzerine sohbet edilir.
- Sınıfa getirilen fermuarlı giysiler üzerinde aynı işlemler tekrarlanır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Fermuarlardaki bozukluklara dikkat edilmelidir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Montessori oyuncağı ilgi çekti mi?
- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Fermuarı kapatırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Fermuarı açarken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (11)

Etkinliğin Adı: “Çıt Çıtı Açıp Kapama”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye uygun olarak çıt çıtı açar
2. Verilen yönergeye uygun olarak çıt çıtı kapatır
3. El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Çıt çıtlı Montessori oyuncağı, üzerinde çıt çıt bulunan çeşitli giysiler

Sözcük ve Kavramlar

Çıt çıt, açma, kapama

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında genel bir açıklama yapılır ve ardından hep birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.

- Öğretmen çit çitli Montessori oyuncağını gösterdikten sonra çocuklara dağıtır
- Etkinlik ile ilgili çocuklarla birlikte sohbet yapılır ve çit çitin kullanıldığı giysilere örnekler verilir.
- Onlardan önce çit çiti kapatmaları, sonra da kapatılan çit çiti açmasını ister.
- Etkinlik sonunda üzerinde çit çit bulunan giysi ve diğer nesnelere sınıfa getirilir. Çit çiti açıp kapama işlemleri bu eşyalar üzerinde de tekrar edilir. Alıştırma tamamlandıktan sonra, çocuklarla etkinliğin genel değerlendirilmesi yapılır.
- **İpucu:**
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanır.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Çit çitli düğmelerin bozuk olmamasına dikkat edilmelidir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Montessori oyuncağı ilgi çekti mi?
- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Çit çiti kapatırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çit çiti açarken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (12)

Etkinliğin Adı: “Kemerini Bağla”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Verilen yönergeye uygun olarak tokasına takarak kemeri bağlar
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak tokasından çıkararak kemeri açar
- 3.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Montessori Oyuncağı, tokalı kemerler

Sözcük ve Kavramlar

Kemer, bağlamak, takmak, çıkarmak

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen çocuklara kemerli Montessori oyuncağını gösterir ve ardından çocuklara kemerli Montessori oyuncaklarını dağıtır.
- Onlardan kayışı, kemerin tokasında bulunana deliğe takmaları istenir.
- Çocuklar tarafından tokasına geçirilen kemerleri tekrar tokasından çıkararak çözmesi sağlanır.
- Montessori oyuncağı üzerindeki kemeri bağlama ve çözme çalışmaları tamamlandıktan sonra çocukların evlerinden getirdikleri kemerlerle çalışmaya geçilir.
- Çocuklar uygun bir alana toplanır. Her çocuk kendi eşini seçer. Müzik eşliğinde kemerleri birbirlerinin bellerine önce takarlar sonra çözerler.
- Çocuklarla etkinlikler tamamlandıktan sonra sohbet yapılarak etkinlikler değerlendirilir.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Montessori oyuncağı ilgi çekti mi?
- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Çocuklar tokasına takarak kemeri kapatabildiler mi?
- Çocuklar tokasından çıkararak kemeri açabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (13)

Etkinliğin Adı: “Çırt Çırtı Açıp Kapama”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Verilen yönergeye uygun olarak çırt çırtı açar
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak çırt çırtı kapatır
- 3.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Çırt çırtlı Montessori oyuncuğu, üzerinde çırt çırtların bulunduğu çeşitli giysiler, ayakkabılar vb., renkli fon kartonu, dergi, gazete sayfaları,makas, çırt çırt bandları

Sözcük ve Kavramlar

Çırt çırt, açma, kapama

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Masaların üzerine Montessori oyuncakları konur.
- Öğretmen cırt cırtlı Montessori oyuncuğunu çocuklara göstererek gerekli açıklamaları yapar.
- Çevrede bulunan ve üzerinde cırt cırtlara bulunan çeşitli nesnelere örnekler verilerek çocuklarla sohbet edilir.
- Daha sonra çocukların cırt cırtlı oyuncakları ellerine almalarını söyler.
- Onlardan cırt cırtı kapatmaları daha sonra da kapattıkları cırt cırtı açmaları istenir.
- Cırt cırtlı Montessori oyuncuğu üzerinde alıştırmalar tamamlandıktan sonra çocukların evlerinden getirdikleri üzerinde cırt cırtlara bulunan giysilerdeki cırt cırtlara açma kapama alıştırmaları yapılır.
- İşlem sona erdikten sonra hep birlikte ‘‘Meyve Ağacı Yapma’’ etkinliğine geçilir. Renkli fon kartonlarından ağacın gövdesi, yaprakları ve meyveleri kesilir. Ağaca, yapraklara ve meyvelere cırt cırtlara yapıştırılır. Çocuklar yaptıkları yaprakları ve meyveleri ağacın üzerinde bulunan cırt cırtlara takarlar
- Bu arada sınıftaki diğer bir masaya eski dergi, gazete sayfaları ve makas yerleştirilir.
- İstekli olan çocukların bu masada, makası açıp-kapama, kesme alıştırmaları yapmalarına rehberlik edilir.
- Hatalı tutuşlar üzerinde durulur ve düzeltmeleri için yönlendirilir.
- Cırt cırtı açıp kapama ve ağaç yapma etkinlikleri sonunda çocuklarla birlikte etkinliğin genel bir değerlendirilmesi yapılır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Montessori oyuncadı ilgi çekti mi?
- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Çocuklar cırt cırtı kapatabildiler mi?
- Çocuklar cırt cırtı açabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (14)

Etkinliğin Adı: “Ayakkabımı Boya”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El Becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak ayakkabıyı boyar.
- 3.Süngerle ayakkabıyı temizler

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Model alma
- Gösterip yaptırma
- Anlatım

Materyaller

Ayakkabı, ayakkabı boyası, temiz bezler, eldiven

Sözcük ve Kavramlar

Ayakkabı, boyamak, temizlemek, silmek

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Sınıfın uygun yerine muşamba örtü serilir. Boya malzemeleri ile ayakkabı örtünün üzerine konur.
- Öğretmen çocuklara ayakkabı ve ayakkabı boyasını gösterir.
- Çocuklara daha önce hiç ayakkabı boyayıp boyamadıkları sorulur.
- Her çocuk ellerine eldiven takar. Ardından öğretmen çocuklara boyamaları için ayakkabı, silmek için bez ve ayakkabı boyasını dağıtır.
- Öğretmen kendi ayakkabısını önce temizler, sonra boyayarak çocukların gözlem yapmasına fırsat verir.
- Daha sonra çocuklardan ayakkabılarını önce temizlemesini sonra da boyamalarını ister
- Etkinlik sonunda ayakkabıyı boyayan çocuklara neler hissettikleri sorulur.
- Etkinlik hakkında çocuklarla birlikte genel bir değerlendirme yapılır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Eğer çocuğun ayakkabısı boyamaya uygun değilse öğretmen tarafından getirilen ayakkabıyı boyayabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar ayakkabıyı düzgün boyayabildiler mi?
- Ayakkabı boyama çubuğunu düzgün tutabildiler mi?
- Çocuklar etkinlikten zevk aldılar mı?

ETKİNLİK PLANI (15)

Etkinliğin Adı: “Sınıfımızı Süpürelim”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak süpürge ve küreği tutar.

Yöntem ve teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Gösterip yaptırma
- Anlatım

Materyaller

Süpürge, kürek

Sözcük ve Kavramlar

Süpürmek, sınıf, süpürge

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.

- Öğretmen çocuklara sınıfımızda dağınıklık görüyorum der ve bu dağınıklığı gidermek için ne yapmalıyız? diye sorar.
- Daha sonra çocuklara sınıfın temizlenmeye ihtiyacı olduğu söylenir
- Sınıfı temizlemek için çocuklara kürek ve süpürge dağıtılır.
- Süpürdükleri çöpleri küreğe toplamaları istenir.
- Çocuklara sınıfı temiz gördükten sonra neler hissettikleri sorulur.
- Etkinliğin çocuklarla birlikte genel bir değerlendirilmesi yapılır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Süpürge ve küreğin çocuklara uygun büyüklükte olmasına dikkat edilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar süpürgeyi tutarken zorlandılar mı?
- Çocuklar küreği tutarken zorlandılar mı?
- Çocuklar küreği tek eliyle tutabildiler mi?
- Çocuklar süpürgeyi tek eliyle tutabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (16)**Etkinliğin Adı:** “Hamura Şekil Verelim”**Süre:** 20 dk.**Amaç 1**

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

Amaç 2

Küçük kaslarını kullanarak belirli güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.Malzemelere elleriyle şekil verir.

2. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

3. Nesneleri sıkar.

Yöntem ve Teknikler

Uygulamalı çalışma

Gözlem

Model alma

Materyaller

Oyun hamuru, pasta kalıpları

Sözcük ve Kavramlar

Hamur, şekil, kalıp

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Masaların üzerine etkinlik malzemeleri yerleştirilir.
- Öğretmen çocuklara pasta kalıplarını ve oyun hamurunu göstererek etkinlik hakkında gerekli açıklamaları yapar.
- Daha sonra çocuklara oyun hamuru ve pasta kalıpları verilir.
- Çocuklardan kalıplarla ve oyun hamurları ile istedikleri şekli vermeleri istenir.
- Etkinlik sonunda çocukların yaptıkları şekiller uygun bir köşede sergilenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Çocuklar eğer kalıp kullanmak istemezse zorlanmamalıdır.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar oyun hamuruna elleri yardımıyla şekil verebildiler mi?
- Çocuklar pasta kalıplarını kullanarak hamura şekil verebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (17)

Etkinliğin Adı: “Kurabiye Yapalım”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

Amaç 2

Küçük kaslarını kullanarak belirli güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Malzemelere elleriyle şekil verir.

2.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

3. Nesneleri sıkar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Pasta hamuru, pasta kalıpları

Sözcük ve Kavramlar

Kurabiye

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen çocuklara''sizler bir kurabiye fabrikasının aşçılarısınız. Şimdi hep birlikte pasta kalıplarıyla kurabiyeler yapacağız'' der. Daha sonra çocukların temiz bir şekilde ellerini yıkaması sağlanır.
- Öğretmen etkinliğe geçmeden önce kurabiye hamurunu hazırlar. Boyutları ve şekilleri farklı pasta kalıpları masalara konur. Çocuklara hamurlar dağıtılır. Onların istedikleri şekillerdeki pasta kalıplarını kullanarak kurabiye yapmaları sağlanır. Ancak burada çocukların yapacağı işlere kendisinin karar vermesi önemlidir.
- Öğretmen yardım isteyen çocukların dışındaki çocuklara gereksiz yere müdahale etmemelidir.
- Çocuklar tarafından hazırlanan kurabiyeler tepsiye dizilir ve fırında pişirilir. Pişen kurabiyeler, çocukların yemeleri için dağıtılır.
- Etkinlik sonunda çocuklara ne hissettikleri hakkında sorular sorulur.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Çocuklar eğer kalıp kullanmak istemezse zorlanmamalıdır.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar hamura elleri yardımıyla şekil verebildiler mi?
- Çocuklar pasta kalıplarının kullanarak hamura şekil verebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (18)

Etkinliğin Adı: “Kaptan Kaba Boşaltma”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kaptan kaba boşaltır
- 2.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Kova, su, sürahi, boş kavanozlar, pirinç, mercimek, nohut vb.

Sözcük ve Kavramlar

Boşaltmak, doldurmak, kap

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen su dolu kovayı, boş kovayı ve sürahiyi çocuklara gösterir ve onlara sizce bu malzemelerle nasıl bir oyun oynayacağız diye sorar.

- Çocuklardan tek tek cevaplar alınır.
- Daha sonra öğretmen su dolu kovayı, boş kovayı ve sürahiyi boş alana yerleştirir.
- Çocuklardan dolu kovadaki suyu sürahi aracılığıyla boş kovaya boşaltması istenir.
- Etkinlik çocukların isteğine göre tekrarlanır.
- Daha sonra masaların üzerine boş kavanozlar ve pirinç, mercimek vb. tabakları konur. Çocuklara kavanozlar dağıtılır. Masaların üzerinde bulunan nohut, pirinç vb. malzemelerden birini seçerek kavanozun içine doldurmaları istenir. Çocukların kavanoza doldurdukları malzemeler daha sonra tekrar tabaklara boşaltılır.
- Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklarla birlikte genel bir değerlendirme yapılır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar suyu boş leğene boşaltabildiler mi?
- Çocuklar boş kavanozlara nohut, pirinç vb. malzemeleri doldurabildiler mi?
- Çocuklar etkinlikten zevk aldılar mı?

ETKİNLİK PLANI (19)

Etkinliğin Adı: “Geometrik Şekilleri Tanıma”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

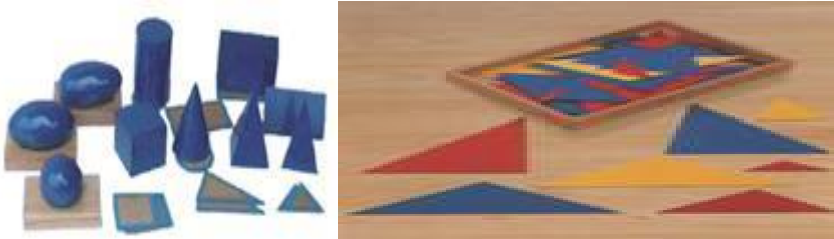
- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Değişik malzemeler kullanarak resim yapar
- 3.Şekilleri değişik araçlar kullanarak çizer

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Boş kâğıt, boyalar, üçgen, daire, kare ve dikdörtgen modelleri (Montessori oyuncacı

Sözcük ve kavramlar

Daire, üçgen, kare, dikdörtgen

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen önce tahtadan kesilerek ve boyanarak hazırlanmış olan basit geometrik şekilleri(kare, dikdörtgen, üçgen, daire),çocuklara tanıtır ve sonra çocuklardan bu şekilleri tanımlamalarını ister. Öğretmen çocuklara üçgen, kare, dikdörtgen ve daire şekillerini gösterir. .Böylece çocuklar ilgili geometrik şekillerin parçalarını birleştirerek asıl şekli elde ederler.

- İşlem tamamlandıktan sonra çocukların önüne kâğıt ve boya kalemleri konur. Öğretmen çocuklardan istedikleri geometrik şekilleri alarak kâğıda kalıplarını çizmelerini ister. Kalıplarını kâğıda çizen çocuk, kendi şeklinin içini boyar.
- Çocukların yaptıkları şekiller sınıfın panosunda sergilenir.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar üçgen, daire, kare, dikdörtgen şeklini doğru çizebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (20)

Etkinliğin Adı: “Maşa ile Cevizi Tutma”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak maşayı tutar.
- 3.Verilen yönerge doğrultusunda tuttuğu maşa ile cevizi yakalar ve boş sepete atar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Gösterip yaptırma
- Deney

Materyaller

Maşa, ceviz ve sepetler

Sözcük ve Kavramlar

Maşa, ceviz, tutmak

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.

- Öğretmen çocuklara maşa ve cevizleri gösterir. Ardından bir sepet dolusu cevizi, boş sepetleri ve maşaları sınıfa getirerek çocukların önüne koyar.
- Çocukların önce maşa ile sepetten aldıkları cevizleri boş sepete koymaları, sonra boş sepete koydukları cevizi tekrar maşa ile alarak ceviz sepetine koymaları istenir.
- Etkinliğin sonunda çocuklara cevizleri maşa ile tutarken neler hissettikleri sorulur.
- Etkinlik sonunda çocuklarla birlikte bir değerlendirme yapılır.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Bu etkinlik fındık vb. nesnelere de yapılabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Çocuklar maşa ile cevizi tutabildi mi?
- Çocuklar maşayı tek eliyle tutabildi mi?
- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (21)

Etkinliğin Adı: “Boşluğu Doldur”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Değişik malzemeler kullanarak resim yapar
- 3.Verilen yönergeye uygun olarak resmin sınırlarını taşırmadan boyar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Çalışma yaprağı, boya

Sözcük ve Kavramlar

Doldurmak, boşluk, boyama

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.

- Masaların üzerine etkinliğin gerektirdiği malzemeler konur.
- Öğretmen çocuklara içini boyaması için hazır çalışma yapraklarını dağıtır.
- Çocuklardan çalışma yaprağındaki şeklin sınırlarını taşırmeden boyaması istenir.
- Çalışma tamamlandıktan sonra yapılan resimlerle ilgili konuşulur ve resimler sınıfın panosunda sergilenir.

İpucu:

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Çocuklara farklı resimler gösterilerek onların istediği resimleri boyamaları sağlanırsa etkinlik daha ilgi çekici olabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi:

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Çocuklar resmin sınırlarını taşırmeden boyayabildiler mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (22)

Etkinliğin Adı: “Deste Yapalım”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar
- 3.Verilen yönergeye uygun olarak nesneleri bir araya getirir

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

10 tane uzun tahta çubuk (Montessori Oyun Materyali) , lastik

Sözcük ve Kavramlar

Deste

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.

- Öğretmen elindeki 10 tane çubuğu gösterir.
- Çocuklara elindeki çubuklarla ne yapabileceği sorulur.
- Çocukların cevapları alındıktan sonra çubuklarla deste yapılacağı anlatılır ve onlara destenin açıklaması yapılır.
- Ardından öğretmen her çocuğa 10 tane tahta çubuk dağıtır.
- Çocuklardan lastiklerle çubukları bağlaması ve deste haline getirmesi istenir.
- Etkinlik sonunda çocuklarla etkinlik hakkında sohbet edilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinlik yapılırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar lastikle tahta çubukları bağlayabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (23)

Etkinliğin Adı: “Kâğıt Katlama”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Çeşitli malzemeleri değişik şekilde katlar
- 2.Malzemeleri istenilen nitelikte keser
- 3.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Gösterip yaptırma

Materyaller

Renkli el işi kâğıdı, makas, yapıştırıcı, beyaz kâğıt

Sözcük ve Kavramlar

Katlamak, kâğıt

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.

- Masaların üzerine etkinlikle ilgili gerekli malzemeler konur.
- Öğretmen çocuklara el işi kâğıtlarını dağıtır.
- Çocuklara makası ve kâğıdı ne şekilde kullanacakları, uygulamalı olarak gösterilir. Önce sadece makası açıp- kapama alıştırmaları yapılır.
- Daha sonra çocuklardan el işi kâğıtlarını önce ikiye katlamasını ister
- Her çocuk katladığı kâğıt ile kendi şeklini oluşturur.
- Çocuklardan ikiye katladıkları kâğıdı makasla kesmeleri istenir.
- Öğretmen çocukların makas ve kâğıdı tutma şekillerini gözlemleyerek, hatalı tutuşlar üzerinde durur. Onlarla bireysel çalışmalar yapar.
- Daha sonra beyaz kâğıtları dağıtır ve çocukların oluşturduğu şekilleri kâğıda yapıştırılmaları sağlanır.
- Çocukların yaptıkları şekiller tek tek gösterilir. Genel bir değerlendirilmesi yapıldıktan sonra sınıfta bulunan panoda sergilenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Kâğıdı keserken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar makası doğru tutabildiler mi?
- Çocuklar kâğıdı ortadan ikiye katlayıp kesebildiler mi?
- Her çocuk kendi şeklini oluşturabildi mi?
- Çocuklar kâğıdı yapıştırabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (24)

Etkinliğin Adı: “Ağaç Yaprakları”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonunu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Değişik malzemeleri kullanarak resim yapar.
- 3.Verilen yönergeye uygun olarak yaprak baskısı yapar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney
- Tartışma

Materyaller

Yaprak, sulu boya, sulu boya fırçası, çalışma kâğıdı

Sözcük ve Kavramlar

Baskı, yaprak, ağaç

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Öğretmen çocukları bahçeye çıkarır ve onlardan çevredeki yaprakları incelemelerini ister.
- Çocuklar bahçede yere dökülen yaprakları inceledikten sonra onları toplayarak sınıfa götürürler. Hep birlikte toplanan kuru yapraklar ile neler yapılabileceği tartışılır. Yaprakların sulu boya ile boyanarak baskısının yapılabileceği kararlaştırılır.
- Daha sonra çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur
- Masaların üzerine sulu boya, fırça vb. malzemeler ve toplanan kuru yapraklar konur. Hep birlikte masalara oturulur. Her çocuk masaların üzerinde bulunan kuru yapraklardan bir tanesini seçerek onu sulu boya ile boyar, önünde duran boş kâğıda yaprağı bastırarak şeklini çıkarır.
- Bu arada diğer bir masaya kuru yaprakların dışında baskısı yapılabilecek malzemeler (patates, havuç, soğan, sünger, tüy, ip vb.) konur. İstekli olan çocuklar bu malzemeleri kullanarak da baskı çalışmalarını sürdürebilirler.
- Çocuklar etkinliği bitirdikten sonra yaptıkları yaprak baskısını arkadaşlarına göstererek hangi yaprağın baskısını nasıl yaptığını anlatır.
- Etkinlik sınıfın panosunda sergilenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Çocukların sulu boya fırçalarını doğru tutabilmelerine rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Yaprak baskısı yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar sulu boya fırçası ile yaprağı boyayabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (25)

Etkinliğin Adı: “Kıyafet Giyme”

Süre: 25 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonunu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Giysilerini yardımsız giyer
- 3.Giysilerini yardımsız çıkarır.
4. Giysilerini doğru şekilde giyer.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Kıyafet, kaset, teyp

Sözcük ve Kavramlar

Kıyafet, giyme, çıkarma

Öğrenme süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Etkinliğin nasıl yapılacağı hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Öğretmen giyilecek kıyafetleri çocuklara gösterir.
- Müzik eşliğinde her çocuk kıyafetleri üst üste giyer.
- Müzik durduğunda çocuk üstündeki kıyafetleri tek tek çıkarır.
- Müzik süresince çocuğun kaç giysiyi üst üste giydiğini bulmak için çıkarılan giysiler tek tek sayılır.
- Etkinlik tamamlandıktan sonra etkinliğe katılan tüm çocuklar alkışlanır.

İpucu

- Etkinlik istenirse diğer bir gün tekrarlanabilir.
- Giyinme ve soyunma sırasında yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Kıyafetlerini çıkarırken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Kıyafetlerini giyerken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (26)

Etkinliğin Adı: “Toz Alalım”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak toz bezinin kullanır.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Toz bezi, su, su kovası

Sözcük ve Kavramlar

Toz almak, toz

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen çocuklara sınıfın çok kirlendiğini söyleyerek çocukların mobilyaların (masa, sandalye, dolapların vb.) üstlerindeki tozlara bakmalarını ister. Daha sonra çocuklara tozları gidermek için neler yapmalıyız diye sorar.

- Çocuklardan tek tek cevapları alınır. Hep birlikte sınıfı temizleyebilecekleri kararına varılır.
- Ardından içinde su bulunan temizlik kovası sınıfa getirilir. Çocuklar iki gruba ayrılır. Bir grup çocuk kovadaki suyun içinde yıkadıkları bezler ile mobilyaları siler diğer gruptaki çocuklar ise kuru bezlerle ıslak mobilyaları kurular.
- Etkinlik sonunda sınıfın ne kadar temiz olduğu konusunda sohbet yapılır.

İpucu

- Toz alma etkinliği istenirse belirli aralıklarla tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların ilgisini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar kuru ve yaş toz bezlerini doğru kullanabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (27)

Etkinliğin Adı: “Şehrim ”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

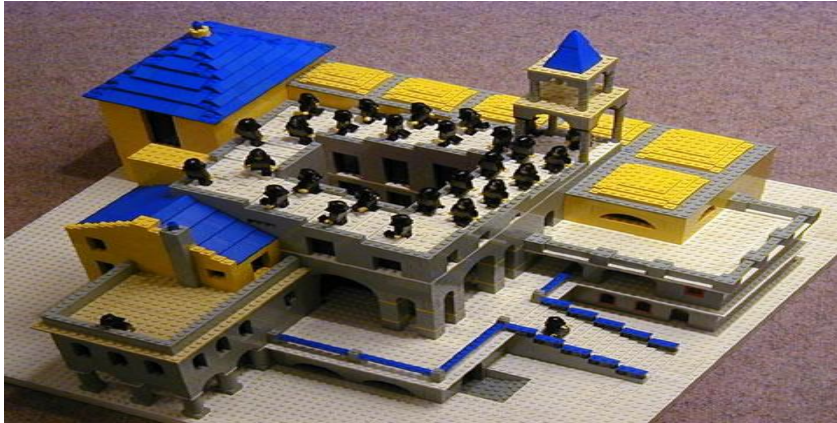
- 1.Nesneleri takar.
- 2.Nesneleri çıkarır.
- 3.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 4.Verilen yönergeye uygun olarak nesneleri iç içe geçirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Sohbet

Materyaller

Lego

Sözcük ve kavramlar

Lego, şehir

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.

- Çocuklarla birlikte masalara geçilir. Ardından çocuklara şehir kelimesinin anlamı açıklanır.
- Daha sonra öğretmen çocuklara “legolarla kendimize bir şehir oluşturalım mı ?” der. “Nasıl bir şehirde yaşamak istiyorsunuz “ diye bir soru yöneltir. Çocuklardan tek tek yanıtlar alındıktan sonra onlara legoları dağıtır.
- Öğretmen çocuklardan legolarla herkesin kendine bir şehir oluşturmasını ister. Daha sonra çocuklar oluşturdukları şehrini arkadaşlarına tanıtır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların ilgisini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar legoları iç içe geçirebildiler mi?
- Çocuklar legolarla bir şehir oluşturabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (28)

Etkinliğin Adı: “Örgü Örelim”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir
- 2.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar
- 3.Verilen yönergeye uygun olarak iplerle örgü örer

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Gösterip yaptırma
- Anlatım

Materyaller

Kalın örgü ipi, mandal

Sözcük ve Kavramlar

Örgü örnek

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen elindeki mandal ve 3 tane ipi gösterir.
- Daha önce hiç saç örgüsü gören oldu mu diye sorar.
- Cevaplar alındıktan sonra öğretmen örgünün nasıl yapılacağını göstermek amacıyla örnek bir çalışmayı yaparak çocuklara gözlemlene fırsatını verir. Örnek çalışma bittikten sonra her çocuğa 3 tane ip ve bir tane mandal dağıtır.
- Çocukların ipleri mandala takıp saç örgüsü yapmaları sağlanır.

- Çalışmanın sonunda çocuklara örgü örerken neler hissettikleri sorularak sohbet yapılır. Yapılan örgü parçaları sınıfta bulunan panoda sergilenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- İplerin örülecek kalınlıkta olmasına dikkat edilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar ipleri iç içe geçirebildiler mi?
- Çocuklar saç örgüsünü doğru bir şekilde öğrendiler mi?

ETKİNLİK PLANI (29)**Etkinliğin Adı:** “Sabun Köpüğü”**Süre:** 20 dk.**Amaç 1**

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır. (Musluğu çevirerek açar, sabuna ellerine sürerek ve ellerini de birbirine sürterek köpürtür).
- 3.Elini, yüzünü uygun biçimde yıkar

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Sabun, su, havlu

Sözcük ve Kavramlar

Sabun, yıkamak, köpük

Öğrenme süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte sınıfın lavabosuna gidilir.
- Öğretmen çocuklara sabun kullanarak ellerimizi yıkamanın önemini anlatır. Ardından sabunla ellerini lavaboda yıkar bu arada çocuklara “el yıkarken sabunu neden kullanıyoruz “sorusunu yöneltir.
- Çocuklardan cevaplar alındıktan sonra, onların kendi sabunlarını alarak ellerini yıkamalarını ister.
- Ardından çocukların ellerini kurulamaları sağlanır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Sabunla ellerini yıkarken zorlanan çocuklara yardım edilir
- Çocukların musluğu doğru açıp kapatmaları, ellerini yıkarken sabunu döndürerek köpürtmeleri ve ellerini durulamaları konusunda gereken rehberlik yapılır

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuk sabunu avucunun içinde döndürebildi mi?

ETKİNLİK PLANI (30)

Etkinliğin Adı: “Bulaşıkları Yıkayalım ”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak sünger yardımı ile bulaşıkları yıkar

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Anlatım

Materyaller

Su, tabak, deterjan, bulaşık süngeri, leğen

Sözcük ve Kavramlar

Bulaşık yıkama

Öğrenme Süreci

- Çocuklara hiç bulaşık yıkadınız mı?, Bulaşık yıkarken annelerinize yardım ettiniz mi? gibi sorular yöneltilir. Çocuklardan soruların cevapları alındıktan sonra, yapılacak bulaşık yıkama etkinliği hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.

- Öğretmen elindeki su, tabak, deterjan, bulaşık leğeni ve su dolu kovayı uygun yere koyup çocuklara bugün bulaşık yıkanacağını söyler. Ardından çocuklara leğeni vererek su doldurmalarını, deterjanı koymalarını ve tabakları sünger yardımıyla yıkamalarını ister.
- Daha sonra köpüklenen tabakların başka bir su dolu leğen içinde çocuklar tarafından durulanması sağlanır.
- Etkinliğin sonunda çocuklara bulaşık yıkarken neler hissettikleri sorularak sohbet yapılır.

İpucu

- Etkinlik istenirse diğer gün tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar sünger ile bulaşıklarını yıkayabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (31)

Etkinliğin Adı: “Pürtüklü Rakamlar ”

Süre: 25 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
- 2.Yönergeye uygun çizgiler çizer
- 3.Verilen yönergeye uygun olarak eliyle rakamları çizer

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Anlatım
- Gözlem

Materyaller

Zımpara kâğıdından hazırlanmış rakamlar(Montessori kabartma rakamları) , kum dolu leğen

Sözcük ve Kavramlar

Rakam, zımpara kâğıdı

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında genel açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen tarafından malzemeler uygun masalara yerleştirilir
- Zımpara kâğıdına yapılmış olan rakamlar masalara yerleştirilir.

- Çocukların dikkatleri bu malzemelere çekilir.
- Çocuk pürtüklü rakamlara dokunmaları istenir.
- Pürtüklü rakamlara dokunan çocukların neler hissettikleri sorulur.
- Ardından çocuklardan kum dolu leğende parmakları ile rakamları yazmaları sağlanır.
- Etkinlik sonunda çocuklarla birlikte kum üzerindeki rakamlar incelenir. Hatalı yazılanlar üzerinde durulur ve düzeltmeleri için gerekli yönlendirme yapılır.
- Daha sonra bir başka etkinliğe geçmek üzere hep birlikte masalara oturulur ve öğretmen kabartma rakamlarını, boş kâğıtları, çizmek için çeşitli kalemleri çocuklara dağıtır. Çocuklar kabartmalı rakam kalıplarını kullanarak verilen boş kâğıtlara kalıbı kopya ederek çizer. İsteğe bağlı olarak çizdikleri rakamların içini sınırlarından taşırmadan boyarlar. Her çocuk çizdiği rakamları arkadaşlarına göstererek hangi rakamları yazdığını arkadaşlarına anlatır. Yapılan rakam çalışmaları panoda sergilenir.

İpucu

- Zımpara kâğıdı dokunulabilecek düzeyde olmalıdır.
- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar rakamları yazabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (32)

Etkinliğin Adı: “Kıyafet Katlama”

Süre: 25 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye uygun olarak kıyafetlerini katlar.
2. Katlanan kıyafetleri uygun yerlere yerleştirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Gömlek, pantolon, tişört, pijama vb.

Sözcük ve Kavramlar

Kıyafet katlama

Öğrenme Süreci

- Öğretmen etkinlik ile ilgili gerekli açıklamaları yaptıktan sonra her çocuk sınıftaki masanın üzerine katlayacağı kıyafetlerini yerleştirir.
- Ardından öğretmen çocuklara evde kıyafetlerinizi kim katlıyor diye sorar.
- Çocuklardan yanıtlar alındıktan sonra öğretmen kıyafetlerden bir kaçını örnek olarak katlar. Katlama şekillerini gözlemleyen çocuklar daha sonra kendi kıyafetlerini düzgünce katlamaya başlar. Katlama işlemleri bitirildikten sonra çocuklar kıyafetlerini uygun yerlere yerleştirirler.

- Etkinliğin bitiminde çocuklara kıyafet katladıktan sonra ne hissettikleri sorularak etkinliğin değerlendirilmesi yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Çocuk isterse kıyafetlerini yerde de katlayabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar kıyafetlerini düzgünce katlayıp uygun yerlere yerleştirebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (33)**Etkinliğin Adı:** “Kek Yapma”**Süre:** 20 dk.**Amaç 1**

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak el çırpıcısını kullanır.
3. Kek malzemelerini yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

Amaç 2

Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Deney
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Cam kap, 3 yumurta, zeytinyağı, un, şeker, vanilya kabartma tozu, el çırpıcı, fırın, kek kalıbı

Sözcük ve kavramlar

Kek yapma

Öğrenme Süreci:

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte mutfağa gidilir ve mutfağın ortasında boş bir alan oluşturulur. Öğretmen kek yapma etkinliğine başlamadan önce çocuklara, “Daha önce kek yaparken annelerine yardım eden oldu mu?, peki kek nasıl yapılır bilen var mı? “ gibi soruları yöneltir. Çocukların verdikleri yanıtlar dinlenir.
- Ardından masanın üstüne cam kap, yumurtalar, zeytinyağı, un, şeker, vanilya, kabartma tozu ve el çırpıcı konulur. Cam kabın içine çocuklar tarafından sırasıyla malzemeler dökülür ve yumurtalar kırılır. Cam kapta bulunan malzemeler el çırpıcısı ile karıştırılır. Çocuklar tarafından karıştırılan malzemeler daha sonra kek kalıbına boşaltılır. Kek kalıbı pişirmek üzere fırına konur.
- Kek pişerken çocukların neler hissettikleriyle ilgili sohbet edilir.
- Daha sonra pişirilen kek çocuklarla birlikte yenir.

İpucu

- Etkinlik diğer günlerde istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Çocukların istekleri doğrultusunda kekin içine çikolata parçaları ya da kuru meyveler katılabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların ilgisini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar el çırpıcısını düzgün kullanabildiler mi?
- Çocuklar etkinlikten zevk aldılar mı?

ETKİNLİK PLANI (34)

Etkinliğin Adı: “Anahtar ve Kilit”

Süre: 20 dk.

Amaç1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri takar.
- 2.Nesneleri çıkarır.
- 3.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
- 4.Verilen yönergeye uygun olarak anahtar ile kilidi açar

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Anlatım
- Gözlem

Materyaller

Büyük asma kilit ve anahtarı, orta boy asma kilit ve anahtarı, küçük boy asma kilit ve anahtarı

Sözcük ve Kavramlar

Anahtar, kilit, asma kilit

Öğrenme Süreci:

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.

- Öğretmen elindeki kilit ve anahtarları çocuklara gösterip daha önce kapılarının kilitlerini açıp açmadıklarını sorar.
- Çocuklardan tek tek cevaplar alındıktan sonra öğretmen çeşitli büyüklükteki asma kilitleri ve anahtarları verir.
- Çocuklardan kilitlere uygun anahtarları bularak kapalı olan kilidi açmaları istenir.
- Etkinlik sonunda çocuklarla neler hissettikleri konusunda sohbet yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Kilitlerin bozuk olmamasına dikkat edilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların ilgisini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar kilidi doğru anahtarla açabildi mi?

ETKİNLİK PLANI (35)

Etkinliğin Adı: “Nohut ve Boşluk”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye uygun olarak nesneleri boşluklara yerleştirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Nohut, boşlukların bulunduğu düzencek, çeşitli baklagiller

Sözcük ve kavramlar

Nohut, boşluk, yerleştirme

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen çok sayıda boşluğun bulunduğu köpükten yapılan düzeneği ve nohutları çocuklara gösterir.
- Çocuklara nohutları boşluklara yerleştirecekleri söylenir ve onların nohutları tek tek boşluklara yerleştirmeleri istenir.
- Ardından isteyen olursa fasulye, mercimek vb. gibi değişik baklagillerle alıştırmaya yapabileceği söylenir.
- Alıştırmanın sonunda etkinlik sohbet edilerek bitirilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir
- Nohut dışında uygun olan herhangi bir baklagil çeşidi de kullanılabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar etkinliğin yönergesine uygun olarak nohutları tutup boşluklara yerleştirebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (36)

Etkinliğin Adı: “Düğme Dikme”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
2. Verilen yönergeye uygun olarak iğneye ipi takar.
3. İpli geçirdiği iğneyi düğmenin deliklerinden geçirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Büyük ucu küt iğne, ip, büyük düğme

Sözcük ve Kavramlar

İp, düğme

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında çocuklara gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen çocuklara elindeki iğneyi, ipi ve düğmeyi göstererek onlara sizce elimdekilerle ne yapabiliriz diye sorar. Çocuklardan cevapları alındıktan sonra öğretmen iğneye ipi takarak düğmenin deliklerinden geçirme çalışmasını çocuklara

örnek olarak gösterir. Öğretmenlerinin çalışmasını gözlemleyen çocuklar daha sonra önlerine konan malzemelerle, ipi iğneye takarlar ve ipli iğneyi düğme deliklerinden geçirme çalışmalarını yaparlar.

- Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklarla etkinlik hakkında sohbet yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Çalışmada büyük ve küt iğnelerin kullanılmasına dikkat edilmelidir.
- Düğme delikleri iğnenin geçebileceği büyüklükte olmalıdır.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Çocuklar ipi iğne deliğine takabildiler mi?
- Çocuklar düğme deliklerinden iğneyi geçirebildiler mi?
- Etkinlikler çocukların ilgisini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (37)

Etkinliğin Adı: “Halı Katlama”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye uygun olarak halıyı yere serer.
2. Serdiği halıyı yuvarlayarak katlar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Halı, kâğıt

Sözcük ve Kavramlar

Halı katlama

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen çocuklara elindeki halıyı gösterir ve etkinlik hakkında gerekli açıklamaları yapar. Onlardan yere serdiği halıyı yuvarlayarak katlamaları istenir.
- Halıyı yuvarlayarak katlama işlemi bitirildikten sonra masalara geçilir. Çocukların önüne konan kâğıtları yuvarlayarak katlamaları sağlanır.

- Etkinlik sonunda çocukların halıyı katlarkenki düşünceler sorulur ve sohbet yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Katlanacak olan halının büyük ve ağır olmamasına dikkat edilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Çocuklar halıyı yuvarlayarak katlayabildiler mi?
- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (38)**Etkinliğin Adı:** “Hamur Açalım”**Süre:** 30 dk.**Amaç 1**

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

Amaç 2

Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Hamurdan bir parça kopartır yuvarlayarak ona şekil verir.
2. Verilen yönergeye uygun olarak merdane yardımı ile hamur açar

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Hamur, merdane, fırın, tepsi, pasta kalıpları, süsleme malzemeleri (toz şeker, kuru üzüm ceviz vb.)

Sözcük ve Kavramlar

Hamur açmak, merdane

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte mutfağa gidilir ve mutfağın ortasında boş bir alan oluşturulur.
- Öğretmen bugün ekmek yapacaklarını çocuklara açıkladıktan sonra merdane ve hamuru göstererek çocuklara “Daha önceden ekmek yapılışını gördünüz mü?, Anneniz evde size ekmek yapıyor mu?, Ekmek yaparken annenize yardım ettiniz mi?” gibi sorular yöneltir. Çocuklardan soruların yanıtlarını aldıktan sonra hamur açma işlemine başlanır.
- Masanın üzerinde bulunan hamurdan her çocuk birer parça kopartır, onu yuvarladıktan sonra merdane yardımıyla açar, masanın üzerinde bulunan çeşitli kalıplarla hamura şekil verir. Şekil verilen hamur toz şeker, ceviz, kuru üzüm vb. malzemelerle süslenir. Süslenen ekmekler tepsiye dizilip pişirmek üzere fırına yerleştirilir. Etkinlik sonunda çocuklara ne hissettikleri sorularak etkinliğin genel bir değerlendirilmesi yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Çocuklar merdane ile hamuru açabildiler mi?
- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?

ETKİNLİK PLANI (39)

Etkinliğin Adı: “Patates Baskısı”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar
2. Patates üzerindeki şekli boyayarak boş kâğıda baskısını çıkarır.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma

Materyaller

Çeşitli şekillerde kesilmiş patatesler, sulu boya, fırça, A4 kâğıdı

Sözcük ve Kavramlar

Patates, baskı

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte masalara geçilir ve etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır. Daha sonra öğretmen çocuklara çeşitli şekillerde kesilmiş patatesleri, sulu boya, fırçaları ve boş kâğıtları dağıtır. Çocuklar, üzerinde istedikleri şekillerin bulunduğu patatesleri alır, fırça ile şekli boyar ve boyadıkları şekilleri boş kâğıtlara bastırarak şeklini çıkarırlar.
- Her çocuk yaptığı baskıyı arkadaşlarına göstererek oluşan şekli onlara anlatır.
- Etkinliğin sonunda ortaya çıkan ürünler panoda sergilenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Diğer bir masaya patates dışında baskısı yapılabilecek malzemeler konulursa isteyen çocuklar bu malzemelerle de baskı çalışmasını yapabilirler.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik ocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar fırçayı doğru tutabildiler mi?
- Çocuklar sulu boya fırçası ile patatesleri boyayabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (40)

Etkinliğin Adı: “Kaşar Peyniri Dilimleme”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

2.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Kaşar peyniri, ekmek tahtası, bıçak

Sözcük ve Kavramlar

Kaşar peyniri, dilimleme

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yapılır.
- Çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Masaya ekmek tahtası, kaşar peyniri ve bıçak konur. Çocuklara kaşar peynirinin nasıl dilimleneceğini göstermek amacıyla öğretmen örnek bir çalışma yapar.

- Sonra onlardan peynirin geri kalan kısmının dilimlenmesi istenir. Dilimlenen peynirler çocuklarla birlikte kahvaltıda yenir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Öğretmen bıçağın doğru tutularak dilimlenmesi konusunda gereken rehberliği yapar.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar kaşarı dilimleyebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (41)

Etkinliğin Adı: “Meyve ve Sebze Kesme ”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.El becerileri gerektiren bazı araçları kullanır

2.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Meyve ve sebzeler (elma, salatalık, domates, vb.), bıçak, doğrama tahtası

Sözcük ve kavramlar

Kesme, sebze, meyve

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yaptıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Öğretmen masaya kolay kesilebilen domates, yeşilbiber, salatalık, elma vb. sebze ve meyveleri, sivri keskin olmayan bıçağı, sebze doğrama tahtasını koyar. Çocuklarla birlikte meyve ve sebzeler muslukta temizce yıkanır. Önce öğretmen, çocuklara bir sebze üzerinde kesme işlemini göstererek gerekli açıklamalarda bulunur. Sonra çocukların yapmasını ister. Başlangıçta basit işlemler yapılmalıdır. Örneğin, çocuğun eline verilen meyve ya da sebzeyi ikiye bölmesi istenebilir. Çocuk kesmeyi öğrendikçe malzemeyi bölme sayısı arttırılabilir. Burada dikkat edilmesi gereken şey, bıçağın çocuğa uygun olması, kesilecek meyve ya da sebzelerin çok sert olmamasıdır.
- Etkinlikle ilgili çalışmalar bitirdikten sonra ne düşündükleri konusunda sohbet yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Öğretmen bıçağın doğru tutularak dilimlenmesi konusunda gerekli rehberliği yapar.
- Çocuğa kesmesi için sert sebze veya meyve verilmemelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler ocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar bıçağı düzgün tutabildiler mi?
- Sebze ve meyveleri bıçakla düzgün kesebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (42)

Etkinliğin Adı: “Sandviç Hazırlama”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
2. Bıçağı doğru bir şekilde tutar.
3. Malzemeleri istenilen nitelikte keser
4. Sandviçi ikiye böler.
5. Yönergesine uygun olarak malzemeleri sandviçin içine yerleştirir.
6. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Deney

Materyaller

Sandviç ekmeği ya da ekmek, peynir, domates, biber, ekmek tahtası, bıçak vb.

Sözcük ve kavramlar

Sandviç hazırlama

Öğrenme Süreci

- Öğretmen çocuklara “sizler bir sandviç aşçılarıdır. Şimdi hep birlikte sandviç malzemeleriyle çok lezzetli sandviçler yapacağız” der.
- Daha sonra çocukların temiz bir şekilde ellerini yıkaması sağlanır ve etkinlik hakkında gerekli açıklama yapmak için masalara geçilir.

- Öğretmen sınıfta bulunan bir masaya sandviç yapmak için gerekli malzemeleri(Sandviç ekmeği ya da ekme, peynir, domates, biber, bıçak vb.)koyar.
- Öğretmen sandviçin nasıl hazırlanacağına ilişkin gerekli bilgileri çocuklara açıkladıktan sonra, sandviç hazırlama işlemlerini her bir çocuğa göstererek örnek bir sandviç yapar. Daha sonra her çocuk ekmeğin arasına sandviç malzemesi konacak şekilde ekmeği açar, malzemeleri içine sırasıyla yerleştirir.
- Sandviç hazırlama işlemleri tamamlandıktan sonra her çocuk kendi hazırladığı sandviçi yer.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Başlangıçta tek bir malzeme ile sandviç hazırlanabilir. Çocukların beceri geliştirme düzeyi geliştikçe sandviçin içine konacak malzeme sayısı arttırılabilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar bıçağı doğru tutabildiler mi?
- Sandviç malzemelerini düzgün yerleştirebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (43)

Etkinliğin Adı: “Vestiyer ya da Portmantoya Giysilerimizi Asalım”

Süre: 20 dk.

Amaç1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Verilen yönergeye göre giysilerini vestiyer ya da portmantoya asar

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma

Materyaller

Giysi, elbise askısı

Sözcük ve Kavramlar

Vestiyer, Portmanto, Asma

Öğrenme Süreci

- Öğretmen etkinlik hakkında gerekli açıklamalar yaparak çocukları vestiyerlerin önüne götürür. Vestiyerde bulunan askılara giysilerini nasıl asacaklarını gösterir. Sonra aynı işlemi çocukların yapmasını ister. Bu işlemde ilave elbise askılarını da çocuklara tanıtarak onların bazı giysilerini ilave askılara takmalarını sağlar. Alıştırma çocukların tüm giysilerini dolaplarına asıncaya kadar tekrar eder.
- İşlem bitirildikten sonra giysilerin askıda ne kadar düzgün görüldüğü konusunda çocukların görüşleri alınarak genel bir değerlendirme yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar giysilerini düzgün asabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (44)

Etkinliğin Adı: “Ayakkabı Silme”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El Becerileri gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Verilen yönergeye uygun olarak ayakkabıyı siler.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Ayakkabı, ayakkabı sileceği

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur ve etkinlik hakkında çocuklara gerekli açıklamalar yapılır.
- Açıklamanın ardından sınıfın uygun yerine muşamba serilir.
- Üzerine ayakkabılar, silmek için bez parçaları, ayakkabı fırçaları ve eldivenler konur.
- Öğretmen önce kendi ayakkabısının tozunu fırça ve bez kullanarak temizler.
- Bu alıştırmayı öğretmenlerinden gören çocuklar da eldivenlerini ellerine giydikten sonra, ayakkabılarını bez ve fırça yardımı ile temizlemeye çalışır.
- Daha sonra etkinlik çocuklarla sohbet yapılarak bitirilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Etkinlik sonunda çocukların ellerini yıkama konusunda gereken titizlik gösterilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Çocuklar ayakkabılarını zorlanmadan silebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (45)

Etkinliğin Adı: “Sepetler ve Makaralar”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1. Sepetleri yan yana dizer.
2. Aynı renkteki makaraları aynı renkteki sepete koyar.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem

Materyaller

Renkli sepetler ve makaralar

Sözcük ve Kavramlar

Sepet, makara

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur ve etkinlik hakkında çocuklara gerekli açıklamalar yapılır.
- Öğretmen yere serdiği halının üzerine çocukların taşıyabilecekleri boyutta renkli sepetler ve bol miktarda renkli makaralar koyar.
- Çocuklardan sepetleri yan yana yerleştirmesi, daha sonrada renkli makaraları renklerine uygun sepetlere bırakmaları istenir.
- Oyun tüm makaralar sepetlere konuncaya kadar devam eder.
- Daha sonra etkinlik çocuklarla sohbet yapılarak bitirilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar sepetleri yan yana yerleştirirken zorlandılar mı?
- Renkli makaraları renklerine uygun sepetlere koyabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (46)

Etkinliğin Adı: “Kutuların, Şişelerin ve Kavanozların Kapağını Açmak-Kapatmak”

Süre: 20 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Kutuların, Şişelerin ve Kavanozların Kapağını Açar
- 2.Kutuların, Şişelerin ve Kavanozların Kapağını Kapatır

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Gözlem
- Anlatım

Materyaller

Kutu, şişe, kavanoz ve kapakları

Sözcük ve Kavramlar

Kutu, Şişe, Kavanoz

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur ve etkinlik hakkında çocuklara gerekli açıklamalar yapılır.
- Öğretmen daha önceden masaların üzerine çeşitli kutular, şişeler, kavanozlar ile kapaklarını koyar ve çocukların masaların önüne toplanmasını ister.
- Toplanan çocuklara kapakların nasıl kapatıldığını ve açıldığını gösterir.
- Öğretmenlerini gözlemleyen çocuklar, daha sonra sırayla şişelerin, kavanozların, kutuların kapaklarını açıp kapatırlar.
- Oyun tüm şişelerin, kutuların ve kavanozların kapakları açıp kapatılıncaya kadar devam eder.
- Daha sonra etkinlik çocuklarla sohbet yapılarak bitirilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.

- Etkinlik yapılırken diğer bir masanın üzerine şişelerin içine konabilecek boncuk, pirinç, küçük taşlar vb. malzemeler konur. İsteyen çocuklar bu malzemeleri şişelerin, kavanozların ve kutuların içine koyarak marakas yapabilirler.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar şişelerin, kavanozların, kutuların kapaklarını açıp kapatabildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (47)

Etkinliğin Adı: “Yap-Bozlar ”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
2. Yap-boz parçalarını uygun yerlere yerleştirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma

Materyaller

Yap-boz (Montessori oyuncuğu)

Sözcük ve Kavramlar

- Yap-boz

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfın ortasında boş bir alan oluşturulur ve etkinlik hakkında çocuklara gerekli açıklamalar yapılır.
- Öğretmen sınıfta bulunan masaların üstüne basit ve çocukların yapabilecek nitelikteki tahta yap-bozları koyar.
- Her bir yapboz parçasının üzerinde bir kulp bulunur. Bu kulplar çocukların yap-boz parçalarını yerleştirmesini kolaylaştırır.
- Çocuklar yap-boz parçalarını yerleştirerek resimleri oluştururlar.
- Resimler oluşturulduktan sonra oluşan resim üzerine sohbet edilir ve etkinlik sona erdirilir.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir

- Çalışma sırasında yap-bozları yapmakta zorlanan ya da yardım isteyen çocuklara gerekli destek verilir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlikler çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar yap-bozun parçalarını kolaylıkla bir araya getirebildiler mi?

ETKİNLİK PLANI (48)

Etkinliğin Adı: “Kabartmalı Rakamlar ”

Süre: 30 dk.

Amaç 1

- El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 2.Yönergeye uygun rakamları çizer.
3. Yönergeye uygun olarak kurdeleyi sayı çubuklarına bağlar.
4. Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

Yöntem ve Teknikler

- Uygulamalı çalışma
- Anlatım
- Gözlem

Materyaller

- Montessori Kabartma rakamları ve sayı çubukları, sayı çubuklarının yerleştirileceği kutular, çeşitli renklerde kurdeleler

Sözcük ve Kavramlar

- Rakam

Öğrenme Süreci

- Etkinlik hakkında genel açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçilir.
- Çocuklara “sizlerle sayma çubukları ile ilgili çalışmak istiyorum” denir. Çocukla birlikte sayma çubuğu kutuları masaya getirilir. Sonra kabartma rakamları içinden 1’den 5’ e kadar olan rakamlar alınır ve masaya konur.
- Çocukların getirdikleri kabartmalı rakamlara dokunmaları istenir. Ardından masada bulunan sayı çubukları kutusuna dikkat çekilir ve önlerinde duran sayı çubuklarını rakamların yerlerine koymaları istenir.

- Sayı çubuklarını doğru şekilde yerleştirmeleri sağlandıktan sonra öğretmen kurdeleleri alır masaya bırakır. “şimdi bölmelerdeki çubukları bağlayacağız” der ve çocuklara bölmelere koydukları çubukları alıp bağlamalarını ister.
- Bölmedeki çubuğun önce birini alır ve kurdelenin ortasına yerleştirir.”Bir” der, sonra ikinci çubuğu da aynı şekilde birincinin yanında koyup “iki” der ve fiyonk bağı yapar. Sonra tekrar yerine koyar, diğerleri de aynı şekilde yapılır, bağlanır yerine konur.
- Daha sonra çocukların önüne boş kâğıtlar bırakılır. 1’den 5’e kadar olan rakamlar alınır boş kâğıtlara kalıplar kopya edilir.
- Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklarla etkinliğin genel bir değerlendirmesi yapılır.

İpucu

- Etkinlik diğer gün istenirse tekrarlanabilir.
- Yardım isteyen çocuklara rehberlik edilir.
- Sayı çubukları ve kurdelelerin miktarı çocukların çalışmalarda kullanacakları rakamlara uygun olmalıdır
- Eğer çocuk sayı çubukları ile çalışmaya devam etmek isterse engellenmemelidir.
- Sayı çubuklarını bağlarken gerektiğinde çocuğun arkadaşlarından yardım almasına fırsat verilmelidir.

Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Etkinlik çocukların dikkatini çekti mi?
- Etkinliği yaparken zorlanan çocuklar oldu mu?
- Çocuklar sayı çubuklarını kurdele ile bağlayabildi mi?
- Çocuklar sayı çubuklarını doğru bölmelere yerleştirebildi mi?
- Çocuklar kâğıda rakamları doğru kopya edebildiler mi?

EK 2: MONTESSORİ YÖNTEMİ ETKİNLİKLERİNİN ÖN UYGULAMA ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik 1: Boş Rulo Tuvalet Kâğıdını Saralım

Çocuklar çalışmaya başladığında çok heyecanlıydılar. Sevginaz ruloyu geline benzetip tuvalet kâğıdını da gelinlik gibi düşünerek farklı çalışmalar yaptı. Başar etkinlik süresince zorlandı. Fakat 6 yaş grubu öğrencilerinden Bengisu'nun yardımı ile etkinliği rahatlıkla tamamladı. Dikkat süresi kısa olan 5 yaş grubu öğrencilerinden Barış'ın etkinliğe katılımı oldukça iyiydi. Bugüne kadar yaptığı etkinlikleri bitirmeden başka alanlara yönelen Barış, bu etkinliği bitirmeden yerinden kalkmadı. Melissa etkinlik süresince yardım etmek isteyen çocuklara izin vermeyip kendisi yapmak istedi. Çocukların “Öğretmenim bu etkinlik çok güzeldi tekrar yapalım mı?” diye soru yöneltmelerinden etkinliğin ilgi çekici geldiği anlaşılmaktadır.

Etkinlik 2: Mandallama

Etkinliğin başında ortam hazırlanırken çocuklar ne yapacakları konusunda heyecanla sorular sordular. Merak içerisinde etkinliği bekleyen çocuklar sen çok güzel etkinlikler yapıyorsun dediler. Elif, Buse, Bengisu mandallama etkinliğinde kâğıtları çamaşır şeklinde düşünerek annelerini canlandırdılar. Daha önce böyle etkinlik yapmadıklarını söyleyen Onur, etkinliği çok beğendiğini söyledi. Gökberk ve Başar etkinlikte birbirine yardımcı oldular, daha sonra da Efe'ye yardımcı oldular. Sevginaz etkinliği tekrar yapmak istedi. Etkinlik oldukça başarılı olmuştur.

Etkinlik 3: Pürtüklü harfler

Harflerle etkinliğe başladığımızda çocuklar istekliydiler. Melisa isminin tek s ile yazılması üzerine hayır bunda iki s var diyerek etkinliğe olan dikkatini ve ilgisini ortaya koymuştur. Gökberk öğretmenim güzel yazdım mı diyerek yazma durumundan mutluluk duyduğunu ortaya koymuştur. Barış, 5 yaş grubundan Başar ve 6 yaş grubundan Barış harflerin yazımında yanlışlıklar yaptığında birbirlerine yardım ettiler. Zımpara kâğıdının kullanılması harflerle ilgili etkinliği heyecanlı kılmıştır. Bengisu, Elif ve Zilan güzel bir yardımlaşma içerisindeydiler. Bazı etkinlikte bazı çocukların arkadaşlarından ve öğretmeninden yardım almaya ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir.

Etkinlik 4: Portakal Suyu

Etkinliğin başında çocuklar çok heyecanlıydılar. Çocuklar annesinin kendilerine hiç portakal kestirmediğini ve sıktırmadığını, bu nedenle çok heyecanlı olduklarını söylediler. Etkinliğe başlamadan önce malzemelerden bıçağı görünce bir tedirginlik oldu. Ancak öğretmen kontrolünde yapılan portakal kesme çalışması ile bu tedirginliği üzerlerinden attıkları gözlemlendi. Etkinlik sonunda sıktıkları portakalın suyunu içerken çocuklar çok keyifliydi. Etkinlikte özellikle portakal kesme çalışmalarında çocukların bıçağı doğru tutmada zorlandıkları gözlemlendi.

Etkinlik 5: Kule Yapma (Pembe Kule)

Etkinlik için sınıfa gidildiğinde çocuklara sınıfı güzelleştirelim mi diye sorulunca onlardan hep birlikte evet cevabı geldi. Heyecanla pembe bloklara baktılar. Öğretmene bu bloklarla mı sınıfı güzelleştireceğiz şeklinde sorulunca ondan evet cevabı geldi ardından çocuklar çok zorlanmadan blokları üst üste büyükten küçüğe doğru dizmeye çalıştılar. 5 yaşında ki Barış'ın blokları büyükten küçüğe üst üste dizip kule oluşturmada zorlandığı görüldü. Ancak 6 yaşındaki Bengisu, Başar ve Zilan Barış'a blokları doğru bir şekilde üst üste dizmesinde yardımcı oldular. Etkinlik bittikten sonra yapılan oyun çalışmasında kulelerin kullanılması oyunu daha zevkli hale getirdi.

Etkinlik 6: İpe Boncuk Dizme

Çocuklar öğretmenin elinde kutuları ve içindeki boncukları görünce koşarak yanına geldiler. Merak içinde boncukların kendilerine verilmesini beklediler. Küçük boncukları ince iplere geçirirken Sevginaz, “Boncuklardan kolye yapıp anneme hediye etmek istiyorum” dedi. Melisa ile Gökberk'in boncuk dizme çalışmalarında yardımlaştıkları gözlemlendi. Melisa ipe boncukları dizerken Gökberk de kutudan aldığı boncukları ona veriyordu. Çocukların büyük boncukları ipe dizmede başarılı olduğu söylenebilir. Ancak küçük boncukları ipe dizmede birbirlerinden yardım aldıkları gözlemlenmiştir.

Etkinlik 7: İstasyon

Etkinlikle ilgili açıklama kısmında istasyon ve labirent kelimesi çocukların ilgisini çekti. Hepsi labirent şeklinde istasyon yapmayı sabırsızlıkla bekledi. İstasyon oluştururken çocukların yaptığı labirentte başarılı oldukları gözlemlendi. Labirent

çalışması bitirildikten sonra labirent ile ilgili oynanan oyunda çocukların yapılan labirentlerin içerisinde yürümeleri, koşmaları vb. hareketlerin yapılması oyunun daha eğlenceli bir hale gelmesini sağladı.

Etkinlik 8: Düğmeleri İlikleyelim

Sınıfa getirilen Montessori materyali ve giysiler çok dikkatli bir şekilde çocuklar tarafından incelendi. Çocukların bazıları etkinlikleri yaparken zorlansa da bazıları kolaylıkla yaptılar. Yapamayanlar birbirlerini gözlemleyerek ve yardımlaşarak düğmeleri kapatıp açabilmişlerdir.

Etkinlik 9: İpi Bağla

Çocuklar sınıfa gelen Montessori materyalinin bağcıklı kısmını görünce çok şaşırdılar. Efe “Bugün hangi etkinliği yapacağız” dedi. Öğretmen “Bağcıklı ayakkabıların deliklerinden ipleri geçireceğiz ve bu ipleri bağlamayı öğreneceğiz” diyerek Efe’ye cevap verdi. Buse “Yaşasın ayakkabımı artık kendim bağlayabileceğim” dedi. Diğer çocuklarda Buse’yi onaylayarak evet kendimiz ayakkabımızı bağlayabileceğiz” dediler. Montessori materyali üzerinde ipleri deliklerinden geçirme işlemi Barış ve Melisa zorlansa da diğer çocuklardan yardım alarak bağlamayı başardılar. Çocukların kendi ayakkabılarının bağcıklarını bağlarken daha az yardım aldıkları gözlenmiştir. Montessori oyuncağı üzerinde yapılan çalışmadan sonra çocukların tekrar bu çalışmalarını kendi ayakkabıları üzerinde yapmaları onların ayakkabı bağlama konusunda deneyim kazanmalarına yardımcı olmuştur.

Etkinlik 10: Fermuar

Fermuar etkinliğinde çocuklar çok rahat davrandılar ve başarılı bir şekilde etkinliği tamamladılar. Hatta etkinlik sonunda kıyafetlerinin üzerinde fermuar bulunan çocuklar fermuarları açıp kapatarak etkinlikten ne kadar çok hoşlandıklarını ortaya koydular.

Etkinlik 11: Çıt Çıtı Açıp Kapama

Çıt çıtı açıp kapatma etkinliğinde çocuklar öncelikle Montessori materyalindeki çıt çıtları tanımak için elleriyle dokundular. Daha sonra öğretmenim “Çıt çıt da düğme mi?” şeklinde sorular sordular. Öğretmen gerekli açıklamayı yaptıktan sonra etkinliğe başlandı. Çıt çıtı açıp kapatma etkinliğinde çocukların

özellikle çıt çıtı kapatmada birbirlerinden yardım aldıkları gözlemlendi. Bu etkinlik bittikten sonra çocukların “Öğretmenim bu etkinliği tekrar yapalım mı?” diye soru yöneltmelerinden etkinliğin onlar için çok ilginç geldiği anlaşılmıştır.

Etkinlik 12: Kemerli Bağla

Öğretmen çocuklara elindeki kemerli Montessori materyalini göstererek çocuklara bu oyuncakla ne yapılabileceğini sorunca Cansu “Oyuncaktaki kemerle mi oynayacağız öğretmenim” dedi. Öğretmen de Cansu’ ya “evet kemerle oyun oynayacağız doğru bildin” diye cevap verdi Daha sonra öğretmen çocuklara oynamaları için oyuncakları dağıttı. 5 yaşındaki Gökberk’in kemerin tokasını kapatırken zorlanması üzerine 6 yaşındaki Elif, onun kemeri tokasına geçirmesine yardımcı oldu. Daha sonra da alıştırmayı kendi kendisine tekrar eden Gökberk’in kemeri tokasına daha kolay taktığı gözlemlendi. Barış “Giyinirken kemerin tokasını annesinin açıp kapatmasından dolayı bu etkinlikte biraz zorlandığımı” söyledi. “Ancak kendi kendime yaptığım bu çalışma sonunda başarılı oldum öğretmenim” dedi. Montessori oyuncuğu üzerinde yapılan çalışmadan sonra, çocuklar müzik eşliğinde eşlerinin bellerine kemer takma oyununa geçtiler. Oyun süresince kemerleri birbirlerinin bellerine takan, çözen çocukların oldukça başarılı bir çalışma sergiledikleri görüldü. Montessori oyuncuğu üzerinde yapılan alıştırmadan sonra, çocukların tekrar bu çalışmaları birbirlerinin üzerinde kemeri bağlama çalışması yapmaları, onların kemeri bağlama konusunda deneyim kazanmalarına yardımcı oldu.

Etkinlik 13: Cırt Cırtı Açıp Kapama

Ön deneme çalışmasında çocuklar cırt cırtın çok kolay olduğunu hemen yapabileceklerini söylediler. Etkinliğin yapılış aşamasına geçildiğinde gerçektende çocuklardan hiç biri zorlanmamıştır. Özellikle cırt cırtlar kullanılarak yapılan ağaç ve meyveler etkinliğinde çocukların etkinlikten çok hoşlandıkları gözlemlenmiştir.

Etkinlik 14: Ayakkabımı Boya

Çocuklar öğretmenin elindeki ayakkabı boyası, ayakkabıyı görünce çok heyecanlandılar. Ne yapacaklarını sabırsızlıkla bekliyorlardı. Hatta yere muşamba serildiğinde “Herhalde yine çok güzel bir etkinlik yapacağız” dediler. Öğretmenin etkinliğe başlamadan önce ayakkabılarını boyayarak örnek bir çalışma yapması

çocukların ayakkabı boyamaya ilgisini arttırmıştır. Bu nedenle muşambanın üzerine ayakkabı, ayakkabı boyası ve temizleme bezleri konulunca çocuklar kendi ayakkabılarını boyamada daha istekli hale geldiler. Etkinlik oldukça zevkli ve hareketli geçti.

Etkinlik 15: Sınıfımızı Süpürelim

Sınıfa getirilen süpürge ve küreği görünce Sude “Öğretmenim elinizdekiler ne diye?” sordu. Gökberk de süpürge ile küreği tanıyarak “Sude bunlar süpürge ve kürek, onlarla temizlik yapılır” diye açıklamada bulundu. Öğretmen çocuklara sınıftaki dağınıklığı gidermek için ne yapalım? diye sorduktan sonra Buse de “Sınıfı toplayabiliriz öğretmenim” diyerek açıklamasını yaptı. Öğretmen süpürgenin sınıfı süpürmeye, küreğin ise tozları toplamaya yardımcı olduğunu açıkladı. Çocuklara süpürge ve kürekler dağıtıldıktan sonra hep birlikte sınıfı süpürdüler, tozlarını da küreklere aldılar. Çalışma bittikten sonra çocuklar kendilerini alkışlayarak “öğretmenim sınıfımız ne kadar temiz oldu, her zaman sınıfımızı temiz tutalım” dediler.

Etkinlik 16: Hamura Şekil Verelim

Çocuklar öğretmenin elinde oyun hamurlarını ve pasta kalıplarını görünce koşarak yanına geldiler. Heyecan içinde oyun hamurunun ve kalıpların kendilerine verilmesini beklediler. Barış “Annesine kalpli kalıpları kullanarak armağan hazırladığımı” dile getirdi. Hamura pasta kalıpları ile şekil verirken zorlanan çocuklar olmadı.

Etkinlik 17: Kurabiye Yapalım

Öğretmen çocuklara “sizler bir kurabiye fabrikasının aşçılarısınız. Şimdi hep birlikte pasta kalıplarıyla kurabiyeler yapacağız” dedikten sonra Sevginaz ve diğer çocuklar etkinlikle ilgili ne yapılacağı konusunda çok heyecanlandılar. Öğretmen “Şimdi hep birlikte lavaboya giderek ellerimizi yıkayalım” dedi. El yıkamaları tamamlandıktan sonra çocuklar masaya oturdular ve önlerine konan hamur, çeşitli kalıplar ve merdane ile kurabiye yapmaya başladılar. Çocuklar kurabiye yaparken çalışmayı çok ilginç bulduklarını, kurabiyelerin pişirildikten sonra nasıl olacağını merak ettiklerini, bir an önce pişirilerek yemek istediklerini, bu etkinliği çok sevdiklerini ve tekrar yapmak istediklerini ifade eden cümleler kullandıkları görüldü.

Bu arada çok acıktığını ve kurabiyenin tadını merak ettiğini söyleyen Melisa arkadaşlarına “Acaba tadı güzel mi?” diye soru sorması çok dikkat çekiciydi. Etkinlik sonunda pişen kurabiyeleri çocuklar iştahla yediler. Etkinlik oldukça zevkli ve hareketli geçti.

Etkinlik 18: Kaptan Kaba Boşaltma

Kaptan kaba boşaltma etkinliğinde sınıfa getirilen su dolu kovayı gören çocuklar koşarak kovanın başına geldiler, önce kovanın içine ellerini soktular. Daha sonra da birbirlerini ıslatmaya çalışmak istediler. Ancak öğretmen su dolu kova ile ilgili olarak ilginç bir çalışmanın yapılacağını açıklaması üzerine çocuklar suyla oynamayı bırakarak nasıl bir çalışma yapacağız öğretmenim diye sordular. Öğretmen çalışma hakkında çocuklara gerekli açıklamayı yaptıktan sonra etkinliğe geçildi. Etkinlik sırasında kaptan kaba su boşaltma işlemi çocukların çok hoşuna gitti. Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklar masalara oturdular. Önlerine konan boş kavanozlara pirinç, mercimek vb. malzemeleri doldururken de etkinlikle çok ilgili oldukları gözlemlendi.

Etkinlik 19: Geometrik Şekilleri Tanıma

Öğretmen çocuklarla birlikte tahtadan kesilerek ve boyanarak hazırlanmış olan basit şekillerin(kare, dikdörtgen, üçgen, daire) bulunduğu Montessori materyallerini dolaplardan alarak masalara koyarlar. Öğretmen çocuklardan bu şekilleri birleştirmelerini ister. Çocuklar merak içinde şekilleri birleştirerek oluşan şeklin ne olduğunu öğretmene sorar. Öğretmen onlara şekilleri tanıttikten sonra, A4 kâğıdı dağıtarak “daireyi gösterin? Üçgen hangisi? Kare nerede? Dikdörtgen hangisi?” gibi sorular yöneltir. Çocuklar yanıtlarken zorlansalar da kâğıda şekilleri çizerken daha az zorlandıkları görülmüştür. Çünkü geometrik şekillerin asıl kalıpları kopya edilerek çizildiği için çocuklar daha az zorlanmışlardır. Çizdikleri şekillerin içini boyarken şekilleri çocukların ev, masa, pencere vb. şekillere benzettikleri görülmüştür. Çalışma bitirildikten sonra yapılan şekillerin panoya asıldığını gören çocuklar çok mutlu oldular.

Etkinlik 20: Maşa ile Cevizi Tutma

Elinde cevizlerle gelen öğretmeni gören çocuklar öğretmenim cevizi yememiz için mi getirdiniz diye sordular. Öğretmen de etkinliği yapmak için

getirdiğini ama çalışmanın sonunda yiyebileceklerini söyledi. Ardından öğretmen bir sepet dolusu cevizi, boş sepetleri ve maşaları çocukların önüne koyup çocuklardan maşayı ellerine almalarını ve maşa yardımı ile cevizleri tutup boş sepete koymalarını istedi. Çocuklar etkinliğe geçtiklerinde heyecanlandılar, bir kısmının maşa ile sepetten aldıkları cevizleri boş sepete koyarken elleri titrediği görüldü. Fakat boş sepete koydukları cevizi tekrar maşa ile almaları onların daha rahat davranmalarına neden oldu. Tüm çocuklar etkinliği başarıyla tamamladıktan sonra cevizler kırılarak çocuklarla birlikte yendi.

Etkinlik 21: Boşluğu Doldur

Başlangıçta çocukların eğitimci araştırmacıyı görmelerinden dolayı çok sevinçli oldukları gözlemlendi. Çocuklar araştırmacıya sarılarak “İyi ki buradasın, seni çok seviyoruz öğretmenim” dediler. Öğretmende “ Ben de sizleri çok seviyorum, her zaman sizlerle güzel etkinlikler yapmak için heyecanla sınıfa geliyorum” dedi. Daha sonra da öğretmen çocuklarla birlikte zevkle masalara oturdular. Daha sonra da önceden masaların üzerine konan kâğıtların üzerindeki şeklin boyanması etkinliğine başladılar. Çocuklar önlerine konan kâğıtların üzerindeki şeklin sınırlarını taşımadan boyamaya çalışırken oldukça dikkatli davrandıkları gözlemlendi. Çalışmanın sonunda, her çocuk çalışmasını arkadaşlarına anlattıktan sonra sınıftaki panoya çalışmasını astı. Çocukların yaptığı çalışmaların panoda sergilenmiş olması onları çok mutlu etti.

Etkinlik 22: Deste Yapalım

Öğretmen elindeki Montessori materyali olan sayı çubuklarını çocuklara göstererek bakın bu çubukları kullanarak sizlerle çok ilginç bir çalışma yapacağız dedikten sonra hep birlikte masalara oturtular. Masalara konan sayı çubuklarına dikkatle bakan çocukların çubukları ellerine alarak inceledikleri görüldü. Elif öğretmene “Bu çubuğun adı ne” diye bir soru yöneltti. Öğretmen çocukların ve Elif’in yüzüne bakarak “bu çubukların adına sayı çubukları” diyoruz. “Şimdi bunlardan birlikte sayarak 10 tanesini alalım (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) ve lastiği kullanarak bir deste yapalım” dedi. Örnek bir deste yapıldıktan sonra, her çocuk kendisine sayarak 10 tane sayı çubuğunu aldı ve lastiği bağlayarak deste yaptı. Ancak Sude sayı çubuklarını bir araya getirip lastikle bağladığı sırada arkadaşlarından yardım istediği görüldü. Etkinlik tamamlandıktan sonra sınıfın bir köşesinde çalışmanın sergilenmesi çocukların hoşuna gitti. Bazı çocukların

arkadaşlarına “Bak bu etkinliği ben yaptım, lastiği ne güzel takmışım değil mi?” diye soru yönelttikleri gözlemlendi.

Etkinlik 23: Kâğıt Katlama

Öğretmen çocukların dikkatini elindeki kâğıtlara çekerek onlara katlama tekniği ile şekil oluştururken bu kâğıtları kullanabileceklerini söyler. Daha sonra masalara el işi kâğıtlarını, makasları, yapıştırıcı vb. malzemeleri koyar. Çocuklardan kâğıdı ikiye katlamaları istenir. Kâğıtlar ikiye katlanırken bazı çocukların tam olarak yapamadıkları görüldü. Bu sırada katlamada zorlanan çocuklar öğretmenden ve arkadaşlarından yardım istediler. Çocuklara gereken yardım yapıldıktan sonra kâğıdı kesme çalışmasına geçildi. İkiye katlanan kâğıdın katlama yerinden kesilirken makası doğru tutmayan çocuklar olduğu gözlemlendi. Bunun üzerine öğretmen her çocuğun makası eline alarak açma kapatma çalışmalarını yapmalarını istedi. Kâğıdı kesme çalışmasında öğretmen çocukların makas ve kâğıdı tutma şekillerini gözlemleyerek, hatalı tutuşlar üzerinde durdu. Alıştırma tamamlandıktan sonra kâğıdı kesme çalışmasına devam edildi. Katladığı kâğıtlarla her çocuk kendi şeklini oluşturdu. Çocuklardan Efe oluşturduğu şekli eve benzetti ve evin çatısını boyalı kalemlerle boyamaya başladı. Yine oluşturduğu şekli yüze benzeten Sude'nin kalemle kaş, göz çizdiği görüldü. Etkinlik yapıldıktan sonra her çocuk oluşturduğu şekli göstererek neler yaptığını anlattı. Bu arada şekillerle ilgili ilginç hikâyelerin ortaya çıkması dikkat çekiciydi. Çalışmanın bitiminde çocuklar şekillerini boş kâğıtlara yapıştırıp sınıfın panosuna astılar. Ortaya çıkan değişik şekiller çocukları oldukça heyecanlandırdı.

Etkinlik 24: Ağaç Yaprakları

Ağaç yaprağı toplamaya çıkacağını duyan çocuklar öğretmenin bu fikrine çok sevindiler. Bahçe fikri onları mutlu etti. Bahçeye çıktıklarında çocuklar heyecan içinde yere düşen yaprakları aldılar. Hatta uygulama sırasında yaprakların üzerinde tırtıl gören çocuklar fırsat eğitiminden de yararlanmış oldu. Kendi buldukları yapraklarla baskı yapmak onların ürünlerini daha iyi sergilemesine neden olmuştur. Etkinlik çocuklar için oldukça keyifli ve heyecan vericiydi.

Etkinlik 25: Kıyafet Giyme

Bu etkinlikte müzik eşliğinde giyilen kıyafetler çocukların bol kahkaha atmalarına neden oldu. Özellikle Gökberk'in kıyafetlerden etek giymesi etkinliği daha eğlenceli ve komik hale getirdi. Bu etkinlikte çocuklar üst üste bütün kıyafetleri giymek için çaba sarf ettiler. Ancak bazı kıyafetleri giymekte aceleci davranan çocuklara öğretmen ve arkadaşları yardımcı oldu. Etkinlik bittikten sonra çocuklar alkış temposu tutarak "Oyunu bir kez daha oynamak isteriz" diyerek duygularını ifade ettiler.

Etkinlik 26: Toz Alalım

Öğretmen sınıfa girip "sınıfımız sizce pis mi?" diye sorunca çocuklar hep birlikte "evet" cevabını verdiler. Alınan cevap üzerine çocuklara toz bezlerini dağıtarak onlardan sınıftaki dolapların, masaların vb. eşyaların tozunu alması istendi. Çocuklar dolapları silerken kitapları ve diğer malzemeleri raflardan indirip silmeye özen gösterdiler. Etkinlik bittikten sonra çocukların birbiriyle konuşurken "Sınıfımız ne güzel oldu" dedikleri gözlemlendi.

Etkinlik 27: Şehrim

Öğretmen çocuklara "Size bir sürprizim var" dedi ve arkasına sakladığı poşeti çocuklara gösterip "Sizce bu poşetin içinde ne olabilir" diye sorduktan sonra Sevginaz "Bebek var", Barış "Araba var" diyerek cevap verdi. Diğer çocuklardan da farklı cevaplar alındıktan sonra, öğretmen elindeki poşetten legoları çıkarıp sürprizini gösterdi. Çocukların bu legolarla kendi şehirlerini oluşturmaları istendikten sonra çocuklara şehir kelimesinin anlamını açıkladı. Bunun üzerine Sude ve Melisa kendilerine alışveriş şehri yapacaklarını, erkek çocuklarda kendilerine araba şehri oluşturacaklarını söylediler. Oluşturulan şehirlerde çocukların birbirlerini gezdirmeleri etkinliğin eğlenceli bir hale gelmesini sağlamıştır. Çocukların legolarla kendi şehirlerini oluştururken çok fazla zorlanmadıkları, ilgiyle yaptıkları görülmüştür.

Etkinlik 28: Örgü Örelim

Öğretmen sınıfa girdiğinde "Çocuklar ben geldim, size yine çok güzel bir etkinlik hazırladım, bugün sizlerle saç örgüsü etkinliği yapacağım" dedi. Ama bu

etkinliği önce ben yapmak istiyorum diyerek çocuklara iplerle saç örgüsünün nasıl yapıldığını gösterdi. Ardından hadi bakalım sıra sizde dedi. Çocuklardan saç örgüsü yapmaları istenince Sevginaz “Ben bebeğimin saçını örebiliyorum” dedi. Bunun üzerine öğretmen “Hadi o zaman iplerle de saç örgüsü yapalım” şeklinde yanıt verdi. Bu etkinliği yaparken bazı erkek çocuklarının öğretmeninden ve arkadaşlarından yardım istediği görölmüştür. Daha sonra çocukların yaptıkları örgülerin panoda sergilenmiş olması onları çok mutlu etti.

Etkinlik 29: Sabun Köpüğü

Öğretmen çocuklara ellerinizi ne kadar sıklıkla yıkıyorsunuz diye sordu. Başar ve Buse, “Yemeklerden önce ve sonra, tuvaletten çıkınca ellerimizi yıkarız” şeklinde yanıt verdi. Diğer çocuklardan da yanıtlar alındıktan sonra el yıkamanın önemi anlatıldı. Ardından çocuklarla lavabolara gidilip sabun yardımı ile eller yıkanmaya başlandı. Özellikle muslukların açılıp ve kapatılmasında çocukların birbirlerine yardımcı oldukları görüldü. Ellerini sabun ile yıkarken bazı çocukların sabunu lavaboya düşürdüğü gözlemlendi. Ancak bu çocuklar düşürdüğü sabunları tekrar lavabodan alarak el yıkama işlemine devam ettiler. El yıkama çalışması sonrasında Melisa, “Öğretmenim ellerimiz tertemiz oldu” dedi. Diğer çocuklar da Melisa’yı onaylayarak “Evet, elleriz tertemiz oldu” dedi. Çocukların ellerini yıkarken mutlu oldukları ve bundan dolayı şarkı söyledikleri görüldü.

Etkinlik 30: Bulaşıkları Yıkayalım

Öğretmen sınıfa girince çocuklara, “Bugün sizlere eğlenceli bir çalışma hazırladım. Bu çalışmamızın adı bulaşıkları yıkayalım.” dedi. Çocuklar bulaşık yıkayacaklarını duyunca etkinliğe başlamak için sabırsızlandılar. Öğretmen çocuklara “Annesine evde bulaşık yıkarken yardımcı olan var mı, daha önce bulaşık yıkadınız mı?” sorularını yöneltti. Barış “ Annem evde tezgâha boyum yetmediği için benim bulaşık yıkamama izin vermiyor”, Bengisu da “Benim de mutfak oyuncaklarım var. Oyuncaklarım kirlenince onları deterjanla yıkayıp daha sonra duruluyorum” şeklinde soruyu yanıtladı. Çocuklarla yapılan kısa süreli sohbetin ardından öğretmen, çocuklara bulaşık leğeni, kova vb. malzemeleri verdi. Çalışmada, bulaşıkların sünger yardımıyla yıkanması ve bir başka leğen içinde durulanması gerektiği anlatıldı. Etkinliği yaparken çocuklardan Sude “Bundan sonra annem bulaşık yıkarken ona yardım etmem için izin vermesini isteyeceğim” dedi. Diğer

çocuklar da Sude'ye “bizde yardım edeceğiz” şeklinde onaylayarak cevap verdiler. Bulaşıkların yıkanması sırasında zorlanan çocuklar arkadaşlarından ve öğretmenlerinden yardım aldılar. Çocuklar etkinliğin bitiminde öğretmenlerine “Sen çok güzel etkinlikler yapıyorsun ” vb. duygularını açıklayıcı ifadeler kullanmalarından etkinliğin çok beğenildiği anlaşılmaktadır.

Etkinlik 31: Pürtüklü Rakamlar

Çocuklar öğretmenin elinde kum dolu leğeni ve zımpara kâğıdından yapılmış rakamları görünce hemen merak içinde masalarına oturdular. Ne yapacakları hakkında sorular soran çocuklara rakamlara dokunup, kum dolu leğende parmaklarıyla rakamları yazmaları söylenir. Çocuklar bu çalışmayı yapmaya başladıklarında Efe “Kumda rakamları yazmak çok eğlenceli” dedi. Melisa da “Çok zevkli ama biraz zor” diyince Buse Melisa'nın yanına giderek yardım etmek istedi. Çocukların kum üzerinde çalışma yaparken çok heyecanlı oldukları görüldü. Ardından çocukların rakamları daha iyi tanınması için başka bir etkinliğe geçildi. Hep birlikte tekrar masalara oturuldu ve öğretmen kabartma rakamlarını, boş kâğıtları, çizmek için çeşitli kalemleri çocuklara dağıttı. Çocuklar kabartmalı rakam kalıplarını kullanarak verilen boş kâğıtlara kalıbı kopya ederek çizdiler. Zorlanan çocuklar birbirlerinden ve öğretmenden yardım istedi. Elif çizdiği rakamları arkadaşlarına göstererek hangi rakamları yazdığını arkadaşlarına anlattı. Ardından diğer çocuklar da yazdıkları rakamları arkadaşlarına anlattılar. Anlatma işleminden sonra yapılan rakam çalışmaları panoda sergilenince çocuklar çok mutlu oldular.

Etkinlik 32: Kıyafet Katlama

Çocuklar kıyafet katlama çalışmasında etkinliğin çok zevkli olduğunu, kolay yapabileceklerini söylediler. Ama katlama sırasında Sevginaz ve Melisa zorlanınca Buse ve Bengisu onlara yardım etti. Sınıftaki dolapların içinin kıyafet katlama sonunda düzgün olduğunu gören çocuklar, bundan sonra evde bulunan dolaplarındaki dağınık kıyafetlerini de katlayacaklarını söyledi. Bu etkinliğin, çocukların kıyafetlerini katlamalarına yardımcı olma özelliğini taşıması nedeniyle son derece isabetli olduğu söylenebilir.

Etkinlik 33: Kek Yapma

Öğretmen ile birlikte mutfağa giden çocuklardan biri “Yaşasın yine kurabiye yapacağız” dedi. Öğretmen çocuklara “yapılan çalışmanın kurabiye benzer bir çalışma” olduğunu açıkladıktan sonra kek yapacaklarını söyledi. Kek yapacaklarını duyunca çocuklar hep birlikte sevinç çılgılığı attılar. Çocuklar çalışma süresinde inanılmaz bir mutluluk içerisindeydiler. Kek malzemelerinin çırılması sırasında çocukların kendiliğinden sıraya girdikleri ve her çocuğun ayrı ayrı çırpıcıyla kekin malzemesini karıştırmaları, etkinlikte öne çıkan olumlu davranışlarından biriydi. Çocuklar kek yaparken çalışmayı çok ilginç bulduklarını, kekin pişirildikten sonra nasıl olacağını merak ettiklerini, bir an önce pişirilerek yemek istediklerini, bu etkinliği çok sevdiklerini ve tekrar yapmak istediklerini ifade eden cümleler kullandıkları görüldü. Bu arada çok acıktığını ve kekin tadını merak ettiğini söyleyen Barış arkadaşlarına “Acaba nasıl olacak ?” diye soru sorması çok dikkat çekiciydi. Etkinlik sonunda pişen kekleri çocuklar iştahla yediler. Etkinlik oldukça zevkli ve hareketli geçti.

Etkinlik 34: Anahtar ve Kilit

Öğretmen “Bugün sizlere farklı boylarda asma kilitler ve anahtarlar getirdim” dedi. Ardından Gökberk “anahtar ve kilitlerle ne yapacağız öğretmenim” dedi. Öğretmen Gökberk’e asma kilitlerini, anahtarlarını bularak açmaya çalışacağız şeklinde cevap verdi. Daha sonra çocuklara, anahtarlarla kilitleri açarken dikkat etmeleri söylendi. Bazı çocuklar asma kilitleri yuvasına yerleştirirken arkadaşlarından yardım isteseler de bu çocukların kilide uygun anahtarı kolaylıkla buldukları gözlemlendi. Barış’ın kilidi anahtar yardımıyla açtığı anda arabanın kapısını açıyormuş gibi oyun oynaması çalışmaya renk kattı. Etkinlik bittikten sonra çocuklar, alkış temposu tutarak “Oyunu bir kez daha oynamak isteriz” diyerek duygularını ifade ettiler.

Etkinlik 35: Nohut ve Boşluk

Öğretmen çok sayıda boşluğun bulunduğu köpükten yapılan düzeneği ve nohutları çocuklara gösterdi. Çocuklarla beraber nohutları boşluklara yerleştirdiğinde çocuklar “Öğretmenimiz hiç şaşırmadan nohutları yerleştirdi. Acaba bizde yerleştirebilecek miyiz?” dediler. Öğretmen de onlara “Tabii ki sizde nohutları

boşluklara yerleştirebilirsiniz. Ben size gereken yardımı yaparım “şeklinde yanıt verdi. Ardından çocukların tek tek nohutları boşluklara yerleştirmelerini istedi. Etkinlik sırasında bazı çocukların köpük içerisine nohutu yerleştirirken nohutu ellerinden yere düşürdükleri gözlemlendi. Ancak yaptıkları birkaç deneme sonunda bu çocukların nohutu kolaylıkla köpük içerisindeki boşluklara koydukları görüldü.

Etkinlik 36:Düğme Dikme

Öğretmen sınıfa girince çocuklara, “Bugün sizlere eğlenceli bir etkinlik hazırladım. Bu etkinliğimizin adı düğme dikme.” dedi. Başar öğretmene “biz düğme dikmeyi mi öğreneceğiz” sorusunu yöneltti. Öğretmen elindeki iğne, ip ve düğmeyi çocuklara göstererek “İpleri iğneye takacağız ve ipli iğneyi de düğme deliklerinden geçireceğiz” şeklinde yanıt verdi. Daha sonra bu malzemelerle örnek bir çalışma yaptı. Çocukların iğneye ipi takarken birbirlerine yardım ettikleri gözlemlendi. Ancak tüm çocuklar ipli iğneyi düğme deliklerinden kolayca geçirdiler.

Etkinlik 37: Halı Katlama

Halıyı yuvarlayarak katlama çalışmasının ilk denemesinde bazı çocukların halıyı tuttukları bazı çocukların da tutulan bu halıyı yuvarlayarak katladıkları gözlemlendi. Birkaç denemeden sonra, çocuklar bireysel olarak halıyı kolaylıkla yuvarlayarak katladılar. Bu etkinlikte tüm çocukların başarılı olduğu söylenebilir.

Etkinlik 38: Hamur Açma

Öğretmen bugün ekmek yapacağız dedi. Ardından merdane ve hamuru gösterdi. Masanın üzerine hamur ve merdaneyi koyduktan sonra çocuklardan hamurdan bir parça alarak merdane ile açmalarını, açtıkları hamura kalıpla şekil vermelerini ve istedikleri malzemeleri kullanarak hamuru süslemelerini istedi. Çalışma sırasında çocukların merdaneyi kullanırken birbirlerine yardım ettikleri görüldü. Bazı çocukların hamura kalıpla şekil verirken kalıba hamuru yapıştırdılar. Hamurun kalıba yapıştığını gören çocuklar “Bunu hamurdan nasıl çıkarabiliriz “diye öğretmenden yardım istediler. Öğretmende “Kalıbı önce una batırmalarını, daha sonra da kalıbı hamurun üzerine bastırmalarını” söyledi. Hamurun kolayca kalıptan çıktığını gören bazı çocuklar, “Yaşasın hamurumu kalıptan çıkardım” diyerek duygularını ifade ettiler. Ortaya çıkan hamur şekillerinin üzerini süsleyerek öğretmene veren çocuklar hamurun fırında pişmesini sabırsızlıkla beklediler.

Fırından çıkan ekmekleri yemek üzere ellerine alan çocukların yaptığı ekmeklerin çok lezzetli olduğunu söyledikleri görüldü.

Etkinlik 39: Patates Baskısı

Öğretmen çocuklara çeşitli şekillerde kesilmiş patatesleri, sulu boya ları gösterdi. Ardından çocuklara A4 kâğıtları dağıtıp çocuklardan patates baskısı yapmalarını istedi. Çocuklar sulu boya fırçasını tutarken zorlanmadan patateslerin üzerini boyadılar. Elleri ne aldıkları patatesleri kâğıda bastıran çocuklar, çıkan şekilleri birbirlerine gösterdiler. Daha sonra farklı şekillerin çıkması için patates baskılarını yaparken sürekli birbirine yardım edip şekilleri paylaştılar. Ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesi onları çok mutlu etti.

Etkinlik 40: Kaşar Peyniri Dilimleme

Öğretmen masaya kaşar peyniri, kahvalt ı bıçağı ve ekmek tahtasını yerleştirdi. Çocuklara peynirin nasıl dilimleneceğı gösterdikten sonra onlardan peynirin geri kalan kısmının dilimlenmesi istendi. Çocuklar bıçağı tutarken “Daha öncede portakalı kesmiştik şimdi de kaşar keseceğiz, çok heyecanlıyız “dediler. Öğretmen yine de bıçağın doğru tutularak dilimlenmesi konusunda gereken rehberliğı yaptı. Kaşarı düzgün bir şekilde dilimleyen çocukların bıçağı tutarken kendilerine daha çok güvendikleri görüldü. Bu etkinlik, çocukların bıçağı doğru tutmalarına yardım etmesi açısından önemli bir alıştı rma olarak değerlendirilebilir.

Etkinlik 41: Meyve ve Sebze Kesme

Öğretmen sınıfa girerken “Pazarcı geldi. Meyve ve sebze satıyorum. Meyve ve sebze almak ister misiniz?” dedi. Çocuklardan “Evet” cevabı gelince öğretmen masaya domates, yeş ilbiber, salatalık, elma vb. sebze ve meyveleri yerleştirdi. Ardından çocuklara masadan aldıkları meyve ve sebzeleri kesmeleri söylendi. Başar, “Öğretmenim annem domates ve salatalıkla salata yapıyordu ben de onu izlemişt im” dedi. Daha sonra domates, yeş ilbiber, salatalık, elma vb. sebze ve meyveleri, sivri keskin olmayan bıçağı, sebze doğrama tahtasını çocuklara verdi. Çocuklar daha önce bıçakla portakalı kestikleri, kaşarı dilimledikleri için meyve ve sebzeleri doğ rarken bıçağı doğru tuttular. Yine de bıçağı tutmaları sırasında öğretmen çocuklara gereken rehberliğı yaptı. Çocukların kestikleri sebze ve meyveleri yemek istemelerinin ardından etkinlik sona erdi.

Etkinlik 42: Vestiyer ya da Portmantoya Giysilerimizi Asalım

Öğretmen sınıfa girince çocuklar “Yaşasın öğretmenimiz geldi. Bugün bize hangi etkinliği yaptıracağını” dediler. Bunun üzerine öğretmen kapıdan girerken vestiyerlerdeki kıyafetlerin düzgün asılmadığını onları asma oyunu oynayacaklarını” söyledi. Barış hızlıca koşarak “Ben kendi kıyafetimi asabilirim” dedi. Diğer çocuklar biz de asabiliriz diyerek kıyafetleri düzgün bir şekilde vestiyer ve portmantoya astılar. Asma işlemi bittikten sonra vestiyerlerin ne kadar düzgün görüldüğü hakkında konuşuldu. Elbiseleri vestiyerlere asma etkinliğinde çocukların dikkatli ve başarılı bir çalışma sergiledikleri gözlemlendi.

Etkinlik 43: Ayakkabı Silme

Öğretmen, “Bugün evden çıkarken ayakkabılarımın çok kirlendiğini gördüm ve hemen şimdi ayakkabılarımı fırça ile temizleyeceğim” dedi ve sınıfın uygun yerine serdiği muşamba üzerinde ayakkabı fırçası ve temizleme bezi ile ayakkabısını temizledi. Çocuklara ayakkabılarının temiz olduğunu gösteren öğretmen “Sizlerde ayakkabılarınızı temiz tutmalısınız” dedi. Ardından çocukların ayakkabılarını silmeleri için muşambanın üzerine ayakkabıları, silmek için bez parçalarını, ayakkabı fırçalarını ve eldivenleri bırakıp “Hadi şimdi ayakkabılarımızı temizleyelim” dedi. Çocukların ayakkabılarını silerken fırçaları düzgün tuttuğu görüldü. Melisa, Zilan’a ayakkabısının çok temiz olduğunu söyleyerek ayakkabıyı arkadaşlarına gösterdi. Temizlenen ayakkabılarını özenle ayakkabılığa koyan çocuklar, bundan sonra evden çıkarken ayakkabılarını sileceklerini söylediler. Ayakkabı silme etkinliğinde çocukların dikkatli ve başarılı bir çalışma sergiledikleri gözlemlendi.

Etkinlik 44: Kutuların, Şişelerin ve Kavanozların Kapağını Açmak-Kapatmak

Öğretmen daha önceden masaların üzerine çeşitli kutular, şişeler, kavanozlar ile kapaklarını koyar ve çocukların masaların önüne toplanmasını istedi. Toplanan çocuklara “Sizce kutuların, şişelerin ve kavanozların kapaklarını nasıl kapatabiliriz ve nasıl açabiliriz” diye sorular yöneltti. Gökberk öğretmenim “Çok kolay kapakları üstlerine koyduktan sonra bastırıp çevirince kapanır” dedi. Öğretmen çocuklara örnek bir çalışma yaparak onların ilgilerini etkinliğe çekti. Öğretmenlerini gözlemleyen çocuklar, daha sonra sırayla şişelerin, kavanozların, kutuların kapaklarını açıp kapattılar. Kapakları kapatırken zorlanmayan çocukların açarken

yardım istedikleri gözlemlendi. Etkinlik sonunda çocuklar çok değişik bir çalışma olduğunu söyleyerek eğlendiklerini dile getirdiler.

Etkinlik 45: Yap-Bozlar

Öğretmen sınıfta bulunan masaların üstüne basit ve çocukların yapabileceği nitelikteki tahta yap-bozları(Montessori materyalini) koydu ve çocuklara “Bugün sizlerle yap-boz çalışması yapacağız” dedi. Her bir parçasının üzerinde bir kulüp bulunan yapboz parçaları çocukların çalışmayı yaparken yerleştirmelerini kolaylaştırmıştır. Bu yap-boz parçalarını yerleştirirken çocukların dikkatli ve başarılı bir çalışma sergiledikleri gözlemlendi. Çocuklar yap-boz parçalarını yerleştirerek yeni resimlerin oluştuğunu görünce çok şaşırdılar. Birbirlerine çıkan şekilleri heyecanla anlattılar. Etkinlik sırasında yap-bozları yapmakta zorlanan çocuklara arkadaşları ve öğretmen tarafından yardım edildi.

Etkinlik 46: Sepetler ve Makaralar

Çocuklar öğretmenin elinde sepetleri ve içindeki makaraları görünce koşarak yanına geldiler. Merak içinde sepetlerin kendilerine verilmesini beklediler. Öğretmen çalışma hakkında çocuklara gerekli açıklamayı yaptıktan sonra etkinliğe geçildi. Öğretmen yere serdiği halının üzerine çocukların taşıyabilecekleri boyutta renkli sepetler ve bol miktarda renkli makaralar koydu. Daha sonra çocuklardan sepetleri yan yana yerleştirmesini ve aynı renkteki makaraları renklerine uygun sepetlere bırakmalarını istedi. Bengisu sepetleri yan yana dizerken arkadaşlarından yardım bekledi. Genellikle çocukların sepetleri yan yana dizerken ellerini, aynı renkteki makarayı renklerine uygun sepete koyarken de parmaklarını çok iyi kullandıkları gözlemlendi.

Etkinlik 47: Sandviç Hazırlama

Öğretmen çocuklara “Sizler bir sandviç aşçılarıdır. Şimdi hep birlikte sandviç malzemeleriyle çok lezzetli sandviçler yapacağız” diyerek etkinliğin adını çocuklara açıkladı. Bunun üzerine çocuklar hep birlikte “Yaşasın sandviç hazırlayacağız” dediler. Daha sonra çocukların temiz bir şekilde ellerini yıkaması sağlandı. Öğretmen sınıfta bulunan bir masaya sandviç yapmak için gerekli malzemeleri(Sandviç ekmeği ya da ekmeği, peynir, domates, biber, ekmeğin tahtası, bıçak vb.) yerleştirerek etkinliğin nasıl yapılacağı konusunda örnek bir çalışma yaptı.

Daha sonra da her çocuk, ekmeğin arasına sandviç malzemesi konacak şekilde ekmeği açıp, malzemeleri içine sırasıyla yerleştirdi. Çocuklar bıçak tutmada güven kazandıkları için herhangi bir sorun yaşanmadı. Efe sandviç hazırlarken ekmeği ayırmada arkadaşlarından yardım istedi. Buse ise ekmeğin içine malzemeleri ustalıkla yerleştirdi. Sandviç hazırlama işlemleri tamamlandıktan sonra her çocuk kendi hazırladığı sandviçi yedi.

Etkinlik 48: Kabartmalı Rakamlar

Etkinlik hakkında genel açıklamalar yapıldıktan sonra çocuklarla birlikte masalara geçildi. Öğretmen çocuklara “sizlerle sayma çubukları ile ilgili çalışmak istiyorum” dedikten sonra çocukla birlikte sayma çubuğu kutularını masaya getirdi. Kabartma rakamları içinden 1’den 5’ e kadar olan rakamlar masaya kondu. Çocuklardan getirdikleri kabartmalı rakamlara dokunmaları istendi. Ardından önlerinde duran sayı çubuklarını rakamların yerlerine koyarak sayı çubuklarını doğru şekilde yerleştirmeleri sağlandı. Daha sonrada öğretmen masaya bıraktığı kurdele ile “Şimdi bölmelerdeki çubukları bağlayacağız” dedi. Daha önceden uygulanan ayakkabı bağcıklarını bağlama, pürtüklü rakamlar üzerinde parmaklarını gezdirme ve çubuklarını sayılarına göre bir araya getirme etkinliklerinin yapılmasından dolayı çocukların bu çalışma sırasında parmaklarını rakamların özelliğine göre daha doğru gezdirdiği, çubukları sayılarına göre daha rahat bir araya getirdiği ve sayı çubuklarını bağlarken kurdeleyi doğru tutarak daha düzgün bağladıkları gözlemlendi. Bu alıştırmaya, çocukların ellerini ve parmaklarını kullanmada önemli bir etkinlik olarak değerlendirilebilir.

EK 3: 2007–2008 MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA UYGULANAN ETKİNLİKLER

ETKİNLİK(1)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

2.Nesneleri sıkar.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masaya oyun hamurları ve yardımcı malzemeler (kalıp, merdane, makarna vb.) yerleştirilir.
- Çocukların dikkatleri bunlara çekilerek, şekiller oluşturmaya teşvik edilirler.
- Oluşturulan şekiller hakkında sohbet edilir.
- Öğretmen rehberliğinde ilgi köşeleri düzeltilerek, kahvaltı için ellerin temizliği yapılır.

ETKİNLİK(2)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

10.Yönergeye uygun çizgiler çizer

Öğrenme Süreci

- Pastel boyalar ile top resmi çizilmiş çalışma kâğıtları masaya yerleştirilir.
- Etkinliğe katılan çocuklara “Bu top şimdi elinizde olsa nerede ve kiminle oynamak isterdiniz?” sorusu yöneltilir.
- Çocukların verdikleri cevaplar dinlenir.

- Daha sonra “Topu istediğiniz renkte boyayabilirsiniz” denilerek; çocukların topları çizgilerden taşırmeden boyamaları sağlanır.
- Etkinliklerin bitiminde çocuklardan ilgi köşelerini düzenlemeleri istenir.

ETKİNLİK(3)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

- 1.Küçük nesnelere toplar
- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.
7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar

Öğrenme Süreci

- Masaya pastel boyalar ve önceden hazırlanmış şemsiye resmi konulur.
- Resmi çizgilerden taşırmeden, istedikleri renge boyamaları söylenir.
- Tamamlanan resimler etkinlik panosunda sergilenir.
- Başka masaya kullanılmış gazete ve dergi parçaları ile makaslar yerleştirilir.
- Çocuklara makası ve kâğıdı ne şekilde kullanacakları, uygulamalı olarak gösterilir.
- Önce sadece makası açıp-kapama alıştırmaları yapılır.
- Daha sonra kâğıdı kesme çalışmalarına yer verilir. Öğretmen çocukların makas ve kâğıdı tutma şekillerini gözlemleyerek, hatalı tutuşlar üzerinde durur, onlarla bireysel çalışmalar yapar.
- Etkinlik bitiminde öğretmen çocukları yanına çağırarak, sınıfın nasıl görüldüğünü sorar.
- Verilen cevaplara göre onlardan sınıfı düzenlemelerini ister.
- Çevreyi temiz tutmanın önemine dikkat çekilip, dökülen kâğıt parçaları toplanır.

ETKİNLİK(4)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kopartır/yırtar.
- 2.Nesneleri sıkar.
- 4.Malzemelere elleriyle şekil verir.
- 5.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Masaya çeşitli renklerde oyun hamurları, kalıplar konur.
- Oyun hamuru ile oynanırken nelere dikkat edileceği ve nasıl oynandığı çocuklara açıklanır.
- Çocuklar bu masaya yönelerek hamura şekil verme çalışmalarına katılır.
- Diğer masaya eski dergi ve gazete sayfaları, makas yerleştirilir.
- İstekli olan çocukların bu masada, makası açıp-kapama, kesme alıştırmaları yapmalarına rehberlik edilir.
- Hatalı tutuşlar üzerinde durulur ve düzeltmeleri için yönlendirilir

ETKİNLİK(5)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
- 12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya çeşitli renklerde, üzerinde daireler çizili fon kartonları ve makas konulur.
- Çocuklar bu daireleri çizgi üzerinden keser.

- Öğretmen çocukların makası tutuş biçimlerine ve doğru kesmelerine rehberlik eder.
- İşlemine tamamlayanların dairelerini ortadan ikiye katlamaları istenir.
- Daha sonra çocuklar bu yarım daireleri istedikleri gibi bir araya getirip, kağıda yapıştırarak kompozisyon oluştururlar.
- Hep birlikte sınıf düzenlenir.

ETKİNLİK(6)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Küçük nesnelere toplar.
- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kopartır/yırtar.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.
7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masalara çeşitli meyve resimlerinin olduğu çalışma kâğıtları, renkli eliş kâğıtları ve yapıştırıcı hazırlanır.
- Yırtma-yapıştırma tekniğinin nasıl yapılacağı anlatılır.
- Çocuklar dilediği meyve resmini ve uygun eliş kâğıdını seçerek yırtma – yapıştırma tekniği ile çalışmayı tamamlar.
- İlgi köşeleri ve yere dökülen minik kağıt parçaları birlikte toplanır.
- Eller yıkanarak kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(7)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya çeşitli büyüklerde elışı kâğıtlarına çizilmiş daireler, makas ve yapıştırıcı ilave edilir.
- Kesme-katlama-yapıştırma yolu ile özgün çalışmalar yapılır.
- Başka bir masaya pastel boya, çeşitli milletlere ait kız ve erkek resimleri konulur.
- Çocuklar resmi çizgilerden taşırmeden boyarlar.

ETKİNLİK(8)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

1.Küçük nesnelere toplar.

2.Nesneleri kaptan kaba boşaltır.

Öğrenme Süreci

- Belli bir alan içine renkli boncuklar dökülür.
- Süre tutularak, çocukların iki grup halinde boncukları toplayıp kavanoza doldurmaları istenir.
- Süre veya müzik bitiminde en çok boncuğu toplayan grup alkışlanır.

ETKİNLİK(9)**Psikomotor Alan****Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

2.Nesneleri sıkar.

4.Malzemelere elleriyle şekil verir.

5.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Masada sulu boya, fırça, su dolu kavanozlar ve çiçek resmi hazır olarak bulundurulur.
- Çocuklar resimleri boyarlar.
- Diğer masaya kırmızı ve sarı renkte hazırlanmış tuz seramiği, plastik kalıplar, makarna, fasulye, barbunya, nohut, vb. malzemeler konulur.
- Tuz seramiğinin rengine dikkat çekilerek, açıklama yapılır.
- Çocuklardan sınıf içinden kırmızı ve sarı renkte nesne isimleri söylemeleri istenir.
- Tuz seramiği ile çocuklar şekillendirme çalışmaları yaparlar.
- Serbest zaman sonunda ilgi köşeleri ve masalar işbirliği içinde düzenlenir.
- Her çocuk aldığı sorumluluğu yerine getirmeye teşvik edilir. Eller yıkanır, kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(10)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

4.Nesneleri takar.

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara kelebek gövdesi, kanatları ve üç boyutta hazırlanan kelebek resimleri, makas ve boyalar verilir.
- Çocuklar renkli kelebeğin gövdesini ve kanatlarını keserek çıkarırlar. Kanadı gövdeye takarak kukla oluşturmalarına rehberlik edilir.
- Daha sonra üç farklı boydaki kelebekler kesilir ve istedikleri renklerde boyamaları söylenir.
- Hazırlanan kelebekler dramada kullanılmak üzere kaldırılır.

ETKİNLİK(11)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya üzerinde fırça resimleri olan kâğıt, makas yapıştırıcı, karton ve yün parçaları konulur.
- Çocuklar fırça resimlerini çizgilerden keserek çıkarırlar, fırçanın arkasına karton yapıştırılarak kalınlaştırılır. Fırçanın ucuna yün yapıştırılarak çalışma tamamlanır.
- 4 adet büyük ev resmi grup oluşturularak çocuklara dağıtılır. Çocuklar evden getirdikleri resimleri ev üzerine yapıştırırlar.
- Çocuklar kendi estetik görüşleri doğrultusunda sınıfı ve ilgi köşelerini düzenlerler.
- Eller yıkanır, sofraya kurallarına dikkat edilerek kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(12)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya eliş kâğıtları (renkli ve üzerinde daireler çizili), makas, yapıştırıcı, resim kâğıdı konulur.
- Çocuklar çizgilerden dikkatle keserler.
- Katlama biçimi gösterilir ve bir araya getirilip yapıştırılarak insan resmi oluşturulur.

- Öğretmen çocuklara sınıfın nasıl göründüğünü sorar ve onların bu konudaki düşüncelerini dinler.
- İlgi köşeleri hep birlikte toplanır.
- Eller yıkanır, kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(13)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
- 12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya fon kartonlarına çizilmiş olan daireler, makas, yapıştırıcı ve resim kâğıdı yerleştirilir.
- Kartonlarda hangi şeklin bulunduğu, renklerin ne olduğu sorusu yöneltilip, cevaplamaları beklenir.
- Çocuklar şekilleri dikkatle kesmeye çalışırlar.
- Çocuklarla birlikte kesme, katlama, yapıştırma ile “Fare” yapılır.
- Çocukların evden getirdiği fotoğraflar çalışma sayfasındaki çiçeğe yapıştırılarak, aile bireyleri tanıtılır.
- İlgi köşeleri ve masalar çocuklarla birlikte iş bölümü yapılarak düzenlenir.
- Kahvaltı öncesi eller yıkanarak, yedikleri yiyeceklerin sağlıklı olup-olmadığı sorusu çocuklara yöneltilir.
- Alınan cevaplara göre, sağlıksız yiyecekleri yemekten kaçınmaları gerektiği hatırlatılır.

ETKİNLİK(14)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Küçük nesnelere toplar.

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara yaprak resimleri ve makas verilerek, kenar çizgilerinden kesmeleri istenir. Sonra kat yerinden ikiye katlanır. İki katlı yaprak verev olarak yelpaze şeklinde katlanır. Daha sonra yaprak açılır, yaprak drama sırasında kullanılır.
- Renkli torbalar çocuklara dağıtılır ve çocukların torbaları açmadan incelemesi istenir. Öğretmen çocuklara “Torbanın içinde ne olabilir? Torbanın içindeki nesnelere kaç tane olabilir? Torbanın içindeki nesnelere ne renk olabilir?” gibi sorular sorar. Çocukların yanıtları alındıktan sonra, aynı renk torbası olan çocuklar bir araya gelir.
- Çocuklar bir araya geldiklerinde arkadaşlarının torbalarını inceler. Öğretmen çocuklara; “Arkadaşlarının torbalarında neler olabilir? Senin torbandakilerle benzerlik ve farkları neler?” gibi sorular sorar. Çocuklardan alınan yanıtlar dinlenir.
- Daha sonra çocuklar torbalarını açarlar. Torbaların içindeki boncukları incelerler. Boncukların renkleri, şekilleri ve dokunsal özellikleri ile ilgili konuşulur. Boncuklar grupların ortasına konulur.
- Her gruba, gruptaki çocuk sayısı kadar pet şişe dağıtılır. Çocuklar boncuklardan istedikleri kadar pet şişelerin içine koyarlar. Her çocuk pet şişesinin ağzını kapatır.
- Çocuklar pet şişelerini ellerine alarak halka şeklinde yere otururlar. Çocuklar önce pet şişeleri sallayarak çıkan sesi dinlerler. Öğretmen elindeki pet şişeyi sallayarak değişik sesler çıkarır. Çocuklarda bu sesleri kendi şişeleri ile çıkarırlar. Sonra öğretmen çocuklara “Ben elimi yere vuracağım. Elimini yere kaç kere vurduğuma dikkat edin. Sonra pet şişenizi o sayı kadar sallayın” der. Daha sonra çocuklardan isteyenler, sırası ile ellerini yere vurur ve diğer çocuklar vuruş sayısına göre pet şişelerini sallar. Çocukların her birine bu işi yapması için fırsat verilir. Her çocuk pet şişesini yere bırakır.
- Öğretmen, çocuklara “Sizlere bir sürprizim var. Bunun için sizin yardımınıza ihtiyacım var” der. Öğretmen çocukların önceden hazırladıkları yaprakları ortaya getirir. Öğretmen, çocuklara “Bu yaprakları benim üstüme istediğiniz şekilde yapıştırın” der. Bazı yapraklar yere düşebilir. Öğretmen “Benim hangi ağaç

olduğumu tahmin edin. Yapraklarım neden yere düşmüş? Yerde kaç tane yaprak var?” gibi sorular sorar. Çocukların verdiği yanıtlar dinlenir.

- Çocuklar önce bir ağaç, daha sonra ağaçta bir yaprak gibi hareket ederler. Öğretmen “Çocuklar ben kocaman bir çınar ağacıyım, sizlerde benim yapraklarımısınız” der. Çocuklar ağacın yaprakları olurlar ve yaprakların yere düşmesi ile ilgili doğaçlamalar yapılı.

- Daha sonra öğretmen çocuklara “Ağacın sizden bir isteği var” der. Çocuklar ağacın isteğinin ne olabileceğini tahmin etmeye çalışırlar. Ağaç, “Benim canlı olabilmem için şarkıya ihtiyacım var” der. Bunun üzerine çocuklar pet şişelerini ellerine alarak ritm tutarlar. Ağaç için aşağıdaki şarkıyı söylerler.

Ağaç ağaç güzel ağaç,

Yaprakları canlı ağaç,

Doğa seninle güzel,

Gel bize, katıl bize,

Yaprakları canlı ağaç.

- Çocuklar ellerinde pet şişelerle şarkıyı söyleyerek masaya otururlar. Daha önceden hazırlanan yapıştırıcı ve artık materyalleri kullanarak pet şişelerini süslerler. Çocuklar pet şişelerden yapılmış olan marakasları sergilerler. İsteyen çocuklar pet şişeden yaptıkları marakasları evlerine götürebilirler.

ETKİNLİK(15)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

10.Yönergeye uygun çizgiler çizer.

Öğrenme Süreci

- Çalışma sayfaları verilerek “1” rakamı ile ilgili çalışmalar, öğretmenin açıkladığı yönergelerle göre tamamlanır.

ETKİNLİK(16)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya fon kartonları, resim kâğıdı, yapıştırıcı ve makas yerleştirilir.
- Çocukların elişi kâğıtlarını istedikleri şekilde katlamalarına ve motif oluşturacak şekilde kesmelerine rehberlik edilir.
- Kesilen kâğıtlar kat yerlerinden açılıp, motifler fon kartonuna yapıştırılır.
- Diğer masaya sulu boya malzemeleri (fırça, boya, su dolu kaplar) ve hazırlanmış şekilli patatesler konulur.
- Çocuklar patates üzerindeki şekilleri suluboya ile boyayıp, beyaz kâğıt üzerine bastırarak şeklini çıkarırlar.
- Etkinlik bitiminde çocuklar ilgili köşelerini düzenlerler.
- Bu sırada çocukların dikkati etkinlik panosuna çekilir ve yaptıkları motifler hakkındaki görüşleri dinlenir.
- Eller yıkanır, kahvaltı yapılır

ETKİNLİK(17)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.Nesneleri kopartır/yırtar.

2.Nesneleri sıkar.

4.Malzemelere elleriyle şekil verir.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

4. Yiyecek ve içeceklerin temizliğine dikkat eder.

Öğrenme Süreci

- Masaya kalın spagetti makarnalar, yapıştırıcı ve üzerine “Anıtkabir” resmi çizilmiş kâğıt yerleştirilir.
- Çocukların makarnaları yapıştırarak “Anıtkabir” resmi yapmalarına rehberlik edilir.
- Diğer masaya plastilin hamurlar ve baklagiller konulur.
- Çocukların hamurları sıkıp, elleriyle yoğurarak şekillendirmeleri ve baklagillerle süslemeleri sağlanır.
- Çocuklardan kullandıkları baklagil ve hamurların (yumuşak - sert) özelliklerini söylemeleri istenir.
- Çocuklarla birlikte ilgi köşeleri ve etkinlik masaları düzenlenir.
- Eller yıkanır, hazırlanan yiyeceklerle kahvaltı yapılır.
- Yiyeceklerin temizliğinin önemi vurgulanır.

ETKİNLİK(18)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya çeşitli makarna türleri, fıstık, fındıkkabukları, fon kartonu ve tutkal konulur.
- Etkinlik yapılırken artık materyallerin değerlendirilmesinin önemi vurgulanır.
- Masadaki materyaller bir arada kullanılarak çiçek oluşturulur.

ETKİNLİK(19)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

10.Yönergeye uygun çizgiler çizer.

Öğrenme Süreci

- “Kare” sınıf içerisindeki nesnelere ve resimler kullanılarak anlatılır.
- Kare ile ilgili eşleştirme, gruplama uygulamaları yapılır.
- Bu kavrama yönelik çalışmalar, yönerge doğrultusunda tamamlanır.
(Kareleri bul ve boya, karelerin köşelerine çiçek çiz vb.).

ETKİNLİK(20)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
- 9.Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kopartır/yırtar.
- 2.Nesneleri sıkar.
- 4.Malzemelere elleriyle şekil verir.
- 5.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Kız resmi bulunan çalışma kâğıtları, makas, yapıştırıcı ve evden getirilen kumaş parçaları masaya yerleştirilir.
- Çocukların kumaş parçalarını kesip, yapıştırarak kız çocuğuna istediği gibi bir elbise yapmasına rehberlik edilir.
- Etkinliğini tamamlayan çocuklarla sohbet edilerek, anlatmalarına fırsat verilir.

- Diğer masaya oyun hamurları ile birlikte, plastik kalıplar, çubuklar, nohut, makarna vb. malzemeler konulur.
- Çocuklar hamurları elleri ve kalıplar yardımıyla şekillendirirler.
- Diğer malzemeleri de kullanarak oluşturdukları figürleri süslerler.
- Etkinlik bitiminde çocuklara sınıfı kendi istek ve zevklerine göre düzenlemeleri söylenir.
- Sınıf düzeni hakkındaki düşünceleri dinlenir.

ETKİNLİK(21)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 9.Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kopartır/yırtar.
- 2.Nesneleri sıkar.
- 4.Malzemelere elleriyle şekil verir.
- 5.Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Masalara ½ oranında renkli fon kartonları ve pastel boyalar verilerek, “Öğretmenim ve Ben” konulu serbest resim çalışması yapmalarına rehberlik edilir.
- Çocuklar hissettiklerini resimleri ile yansıtmaya çalışırlar.
- Ayrıca oyun hamurları, merdane, plastik bıçak, plastik rende vb. verilerek çocukların hamurları açıp-kesmesi ve rendelemesi beklenir.
- Tüm bunlarla yeni şekiller oluştururlar.
- Eski gazeteler minik minik yırtılıp, bir leğen içine ıslatılır. Bu malzemelerle birkaç gün sonra etkinlikte kullanılmak için kâğıt hamuru yapılacağı anlatılır

ETKİNLİK(22)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Masaya daire ve dikdörtgen şekillerinin olduğu (aşçı şapkası) çalışma kâğıtları, makas ve yapıştırıcı yerleştirilir.
- Daire şeklinin olduğu kâğıt ikiye katlanıp, çizgilerden kesilir. İki dikdörtgen de kesilerek çıkartılır. Dikdörtgenler uçlarından birleştirilerek çember elde edilir. Daire kat yerinden açılıp, çemberin etrafına dolayarak yapıştırılır. Böylece aşçı şapkası oluşturulur.
- Daha önce ıslatılan gazete kâğıtları içine un ve tutkal karıştırılarak kâğıt hamuru yapılır. Dramada kullanılmak üzere bekletilir.
- Etkinlikler bitiminde iş bölümü yapılarak ilgi köşeleri ve masalar hep birlikte düzenlenir.
- Eller yıkanır, kahvaltı yapılır.
- Yiyecekleri zamanında, ayırım yapmadan, yeterli miktarlarda yemeleri hatırlatılır.

ETKİNLİK(23)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Küçük nesnelere toplar.
- 6.Nesneleri ipe vb. dizer.
- 15.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.

Öğrenme Süreci

- Sulu boya, fırça, su dolu kaplar, toz şeker ve üzerinde çilek resmi çizili kâğıtlar masaya yerleştirilir.
- Şeker boyamanın nasıl yapılacağı öğretmen tarafından çocuklara gösterilir.
- Çocukların sulu boya ile çileği boyayıp, üzerine toz şeker serpiştirmeleri ile şeker boyama yapmalarına rehberlik edilir.
- Başka bir masaya delikli makarnalar ve ip konulur.
- Çocukların makarnaları ipe dizip, kolye yapmaları sağlanır.
- İpi bağlama biçimi çocuklara gösterilerek, kendilerinin ipleri bağlamalarına fırsat verilir.
- Gerekli durumlarda öğretmen bireysel yardımlarda bulunur.
- Etkinlikler sona erdiğinde öğretmen çocukların sınıfı düzenlemede farklı yolları deneyebileceklerini belirtip, istekleri doğrultusunda ilgi köşelerini düzenlemelerini ister.
- Daha sonra çocukların yeni sınıf düzeni ile ilgili duygu ve düşünceleri dinlenir.
- Eller yıkanır, hazırlanan yiyeceklerle kahvaltı yapılır.
- Yiyeceklerin temizliğine dikkat etmeleri, meyvelerin kabuklarını soyarak yemeleri hatırlatılır.

ETKİNLİK(24)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

10. Yönergeye uygun çizgiler çizer.

Özbakım Becerileri

Amaç 2. Giysilerini giyme ve çıkarabilme

Kazanımları

2. Giysilerini yardımsız çıkarır.
3. Giysilerini yardımsız giyer.
4. Giysilerini doğru şekilde giyer.

Öğrenme Süreci

- Çocuklardan soğuk su dolu bardağa ve kalorifere dokunmaları istenir.
- Ne hissettikleri sorulur.
- Soruya soğuk - sıcak – ılık diye cevap vermeleri beklenir.
- Bu kavramlarla ilgili çeşitli resimler gösterilerek, konuşmaları sağlanır.
- Çalışma sayfaları verilip, yönergeye göre tamamlamaları sağlanır.
- Çocukların sınıf içi pandiflerini çıkarıp, kendi kendilerine giysilerini ve ayakkabılarını giymelerine rehberlik edilir.

ETKİNLİK(25)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Nesneleri kopartır/yırtar.
- 2.Nesneleri sıkar.
- 4.Malzemelere elleriyle şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Masaya çeşitli boyutlarda dört daire ve bir dikdörtgen resmi olan çalışma kâğıtları, makas ve yapıştırıcı yerleştirilir.
- Çalışma kâğıdı noktalı yerlerden ikiye katlanır ve üç daire kenar çizgilerden kesilerek çıkarılır. Kâğıtta kalan diğer daire ve dikdörtgen de kesilerek çıkarılır. En büyük daire gövdeyi oluşturacak şekilde, baş gövde üzerine yapıştırılır. Kalan diğer daireler ikiye katlanarak başın yan taraflarına yapıştırılır ve filin kulakları oluşturulur. Dikdörtgen parça yelpaze şeklinde katlanarak oluşturulan filin hortumu kafasına yapıştırılır. Çalışma daha sonra dramada kullanılır.
- Başka masaya oyun hamurları, makarna, çubuk, fasulye, boncuk vb. materyaller konulur.

- Çocuklar hamurlara şekil verip, çeşitli nesnelere süslerler.
- Çocuklara sınıfı kendi zevklerine göre düzenleyebilecekleri söylenir.
- Sonra çocukların sınıf düzeni hakkında görüşleri alınır.

ETKİNLİK(26)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

- 5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.
- 7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masa üzerine gazete serilip, üzerine wc kâğıdı ruloları ve boya malzemeleri yerleştirilir.
- Çocuklar ruloları, sulu boya ile istedikleri renklerde boyarlar.
- Bu sırada artık malzemeleri değerlendirmenin önemi belirtilerek, etkinliklerde kullanılmak üzere çocuklardan materyaller istenir.
- Boyanan tuvalet kâğıdı ruloları kurumaya bırakılırken diğer masada fon kartonuna çizili olan daireler kesilir.
- Büyük daire huni şeklinde katlanıp, tuvalet kâğıdına yapıştırılır.
- Grapon kâğıdı ve beneklerle (küçük daireler) süslenip, mantar oluşturulur.
- Tamamlanan etkinlikler sınıfın bir köşesinde sergilenir.
- Çocuklarla birlikte ilgi köşeleri ve etkinlik masaları düzenlenir.
- Masaya gazete serildiği için etrafın fazla kirlenmediği hatırlatılarak, bu konuda sohbet edilir.

ETKİNLİK(27)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

15.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara plastik tabak, gazoz kapakları, yünler, makarnalar, kalem yongaları, boncuk, yapıştırıcı vb. verilir.
- Çocukların bu materyalleri plastik tabak üzerine yapıştırarak “İnsan yüzü” oluşturmalarına rehberlik edilir.
- Plastik tabağın üst kısmı delgeç ile delinip, deliklere ip geçirilip bağlanarak saçları oluşturulur. Etkinlik sırasında artık materyalleri değerlendirmenin önemi vurgulanarak, çocuklardan bu tür malzemeleri atmayıp, okula getirmeleri istenir.
- İlgi köşeleri ve masalar işbölümü yapılarak çocuklarla birlikte düzenlenir.

ETKİNLİK(28)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

Öğrenme Süreci

- Masaya pastel boyalar, geometrik şekiller çizilmiş çalışma kâğıtları ve makas konur.
- Çalışma kâğıdı ikiye katlanıp, kenar çizgilerinden kesilerek şekiller çıkarılır. Kesilen şekiller istenilen renklerde boyanır. Etkinlik, dramada kullanılmak üzere kaldırılır

ETKİNLİK(29)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

15.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

1. Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır.

2. El, yüz ve vücudun diğer kısımlarını uygun biçimde yıkar.

3. Tuvalet gereksinimine yönelik işleri yardımsız yapar.

5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.

7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masaya ayakkabı oluşturmak için hazırlanan çalışma sayfaları, makas, delgeç ve yapıştırıcı yerleştirilir. Ayakkabıya ait parçalar kenar çizgilerinden kesilerek çıkartılır. Noktalı yerlerden delgeç yardımıyla delinir. Ayakkabı parçaları birbirine yapıştırılarak öğretmen rehberliğinde tamamlanır. Etkinlik dramada kullanılmak üzere kaldırılır.
- Çocuklarla birlikte iş bölümü yapılarak, ilgi köşeleri farklı biçimlerde düzenlenir.
- Tutumlu olmanın önemi vurgulanarak, suyu dikkatli kullanmaları beklenir.
- Tuvalet ihtiyaçları giderilip, eller yıkanır.
- Masalara yiyecekler hazırlanır, birlikte kahvaltı edilir.

ETKİNLİK(30)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

1.Nesneleri kopartır/yırtar.

Öğrenme Süreci

- Masaya fon kartonu üzerine çizilmiş koyun resmi, pamuk, yapıştırıcı, pul, payet ve simler yerleştirilir. Çocuklar pamukları minik minik kopartarak koyun resmi üzerine yapıştırırlar. Pul, payet ve simleri kullanarak koyunu süslerler. Çalışma kâğıdı ortadan ikiye katlanarak kart haline getirilir. Kartın içine çocukların söylediği kutlama mesajları öğretmen tarafından yazılır. Gün bitiminde çocuklarla birlikte ailelere gönderir.

ETKİNLİK(31)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

2.Nesneleri kaptan kaba boşaltır.

4.Nesneleri takar.

6.Nesneleri ipe vb. dizer.

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

2.Nesneleri sıkar.

4.Malzemelere elleriyle şekil verir.

Öğrenme Süreci

- Masaya dikdörtgen şeklinde yaldızlı çalışma kâğıtları yerleştirilir.
- Çocuklar kâğıdı köşesinden başlayarak bükler. Diğer köşeye ulaşmaya kadar bükmeye devam edilir, kolye şekli verilir.
- Çocuklar renk kartlarını çekerek kırmızı ve yeşil gruba ayrılırlar. Gruplara birer torba verilir. Çocuklar torbalara dokunarak torbanın içindekileri tahmin etmeye çalışırlar. Her grup tahminlerini arkadaşlarına anlatır (torbalardan birinde

kurdeleler ve çocukların önceden hazırladıkları kolyeler, diğerinde ise kolye yapımında kullanılacak malzemeler vardır).

- Grupların tahminleri dinlendikten sonra, torbalar açılır. Torbanın içindekiler iki ayrı kaba boşaltılır. Çocuklar torba içindekilerle tahminleri arasındaki farklılıkları bulmaya çalışır. Çocuklar kurdelelerin, renkleri, şekilleri büyüklükleri ve dokunsal özelliklerini tartışır.
- Öğretmen çocuklara “Bu malzemelerle neler yapabiliriz?” der. Çocukların yanıtları alındıktan sonra öğretmen çocuklara “Bu malzemeleri kullanarak istediğiniz şekilde kolye yapabilirsiniz” der. Çocuklar malzemeleri kullanarak istedikleri şekilde kolyeler yaparlar. Çocuklara malzemeler ve yaptıkları ürünler hakkında konuşmaları için fırsat verilir.
- Öğretmen çocuklara “Kolyeleri satabiliriz, acaba nerede satabiliriz?” der. Çocukların önerileri doğrultusunda bir dükkân oluşturulur. Dükkânın yapımında oyun odasındaki minderler ve diğer malzemeler kullanılır. Çocuklar, önceden yaptıkları kâğıttan kolyeler ile bu etkinlikte yaptıkları kolyeleri dükkânlarına istedikleri şekilde yerleştirirler.
- Öğretmen satış elemanı rolüne girerek “Ben bu dükkânda tezgâhtar olarak çalışıyorum. Çok güzel kolyeler satıyorum” der. Öğretmen çocuklara “İsteyen istediği kolyeyi alabilir. Ancak kolyeyi kim için aldığını ve neden aldığını söylemesi gerekiyor” der. Çocuklar beğendikleri kolyeleri kim için aldıklarını söylerler.
- Öğretmen çocuklara “Çok güzel kolyeler aldınız. Bunları kim için aldıysanız onun için güzel bir paket yaparak, hediye edebilirsiniz” der. Çocuklar kolyeleri istedikleri şekilde paket yaparak, hediye etmek için hazırlarlar.
- Etkinlik sonunda öğretmen çocuklara; “Kolye yapımında hangi malzemeleri kullandınız? Neden bu malzemeleri seçtiniz? Başka hangi malzemeleri kullanabilirdiniz? Satın aldığınız kolyeyi kime hediye etmek istiyorsunuz? Neden?” gibi sorular sorarak etkinliği değerlendirir.

ETKİNLİK(32)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

Öğrenme Süreci

- Öğretmen tarafından siyah fon kartonu üzerine hazırlanan çizimler (ay, yıldız, ev, ağaç, araba vb.) verilir.
- Bunlar çocuklar tarafından, yumuşak bir zemin üzerinde, ucu küt iğne veya kürdan ile delinerek resim oluşturulur.
- Resimler pencere gibi ışık süzölebilecek bir mekânda sergilenir.
- Pastel boyalar ile resimler çizilerek, çalışma özgünleştirilir.
- Etkinlik bitiminde iğneler veya kürdanlar dikkatlice toplanır.
- Sivri araçların tehlikelerinden söz edilir.
- İlgi köşeleri toplanıp, eller yıkanarak kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(33)**Psikomotor Alan****Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme****Kazanımlar**

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Özbakım Becerileri**Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme****Kazanımlar**

7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Boş karton deterjan kutuları, renkli kâğıtlar, gazoz kapakları, makarna, makas, yapıştırıcı ve üzerinde saat bulunan resim masaya yerleştirilir.
- Çocukların saati kenarlarından kesip, kutuya yapıştırmalarına, gazoz kapakları ve renkli kâğıtları kullanarak “Masa Saati” oluşturmalarına rehberlik edilir.

- Saate, akrep ve yelkovan hazırlanıp, takılır.
- Çocuklar yaptıkları saatlerle bir süre oynarlar.
- Etkinlik masaları ve ilgi köşeleri çocuklarla birlikte, iş bölümü yapılarak toplanır.
- Eller yıkanır, kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(34)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

10.Yönergeye uygun çizgiler çizer.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara üzerinde çeşitli giysi resimleri olan kartlar gösterilir. Bu resimlerden yararlanılarak "iç – dış" kavramları anlatılır. Çocuklardan giysi resimlerini inceleyerek iç giyim ya da dış giyim diye ifade etmeleri istenir. Kartlar çocuklar tarafından ifadeleri doğrultusunda gruplandırılır. Ayrıca iç organlarımız (kalp, mide vb.), dış organlarımız (kol, bacak, kulak vb.) çalışması çocuklarla birlikte yapılır.
- Çalışma sayfaları çocuklara verilerek, 1-5 arası sayılarla ilgili sayma, rakam tanıma ve eşleştirme çalışmaları yapılır.

ETKİNLİK(35)

Psikomotor Alan

Amaç 4. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 2.Nesneleri sıkar.
4.Malzemelere elleriyle şekil verir.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.
7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masalara pastel boya, çalışma kâğıtları hazırlanır
- Çocuklara “bir kar tanesi ile konuşsaydın ona neler anlatırdın? Ona hangi soruları sorardın?” denilerek bir süre düşünmelerine fırsat verilir. Daha sonra çocuklar düşünceleri doğrultusunda resmi tamamlayarak bir öykü oluştururlar. Öyküyü arkadaşlarına anlatırlar.
- Diğer masaya oyun hamurları, kürdan, boncuk, makarna vb. konulur.
- Çocuklar hamurları parmakları ile şekillendirip, istedikleri figürleri oluştururlar

ETKİNLİK(36)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 1.Küçük nesnelere toplar.
- 2.Nesneleri kaptan kaba boşaltır.
- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

2. El, yüz ve vücudun diğer kısımlarını uygun biçimde yıkar.
5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.
7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Masaya Antep fıstığı kabukları, mercimek, makarna, tutkal, balık resmi yerleştirilir.
- Çalışmaya başlanmadan önce atık materyalleri değerlendirme konusunda çocuklarla sohbet edilir.
- Çevremizdeki kaynakları verimli kullanma, boşa harcamama konuları üzerinde durulur.
- Çocuklar resim üzerine tutkal sürüp, materyalleri yapıştırarak balık oluşturulur.

- Çalışmalar tamamlanınca kurumaya bırakılır.
- Çocuklar bir araya toplanıp sınıfın genel görüntüsüne bakmaları istenir.
- Çevreyi temiz tutmanın önemi vurgulanarak, sınıfı düzenlemeleri beklenir.
- Çocuklar ilgi köşelerini düzenler, yere düşmüş fıstık kabuklarını, makarnaları toplarlar.
- Eller yıkanır, hazırlanan yiyeceklerle kahvaltı yapılır

ETKİNLİK(37)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

5. Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve düzenli kullanır.

Öğrenme Süreci

- Masalara sulu boyalar, kalın sulu boya fırçaları, su dolu kaplar, toz şeker, yapıştırıcı, kurutulmuş karpuz çekirdekleri ve karpuz resmi çizilmiş resim kâğıtları hazırlanır.
- Çocuklar önce karpuz resmi üzerine, çekirdekleri yapıştırırlar.
- Sonra sulu boya ile biraz sulu olarak boyar ve üzerine toz şeker serpiştirirler.
- Sulu boya malzemeleri temizlenerek dolaba kaldırılır.
- İlgi köşeleri işbirliği içinde düzenlenir. Eller yıkanarak, kahvaltı yapılır.

ETKİNLİK(38)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

8.Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.

13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.

14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.

Öğrenme Süreci

- Kâğıt işlerinde kullanılacak materyaller (makas, yapıştırıcı, geometrik şekiller çizilmiş renkli kâğıtlar ve resim kâğıdı) halı üzerine düzenli bir şekilde yerleştirilir.
- Etrafına minderler konulur.
- Bugün etkinliğin masada değil, halıda yapılacağı belirtilir.
- Çocukların bu yeni duruma uyum sağlayıp, kesme-yapıştırma ile özgün kompozisyon oluşturmalarına rehberlik edilir.
- Çocukların etkinlik hakkındaki düşünceleri dinlenir.
- Masaya pastel boyalar ve üzerinde elma ve elma kurdu bulunan çalışma sayfası konulur.
- Çocuklara resimde gördükleri ile ilgili bir öykü oluşturmaları söylenir.
- Oluşturulan öykünün resmini çizip, boyamaları istenir.
- Hikâye saatinde çocukların öykülerini arkadaşlarına anlatmalarına fırsat verilir

ETKİNLİK(39)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 12.Çeşitli malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.
- 15.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

4. Yiyecek ve içeceklerin temizliğine dikkat eder.
6. Beslenme için gerekli araç-gereçleri temizlik kurallarına uygun kullanır.

Öğrenme Süreci

- Öğretmen üzerinde kedi maskesi ve kuyruğu resmi bulunan çalışma kâğıtlarını, delgeç, ip, pamuk, boya kalemleri, makas ve yapıştırıcıyı masaya yerleştirir.
- Çocuklar tarafından resimler kenar çizgilerinden kesilerek çıkartılır.
- Belirtilen yerlerden delik açılarak, ip bağlanır. Maske ve kuyruk boya kalemleri, pamuk vb. kullanılarak süslenir.
- Etkinliğin dramada kullanılacağı çocuklara belirtilir.
- İlgi köşeleri ve etkinlik masaları hep birlikte toplanır, eller yıkanarak kahvaltı yapılır.
- Beslenme için gerekli araç-gereçleri özenle kullanmaya teşvik edilirler.

ETKİNLİK(40)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

9.Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.

Özbakım Becerileri

Amaç 1. Temizlik kurallarını uygulayabilme

Kazanımlar

1. Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır.
2. El, yüz ve vücutun diğer kısımlarını uygun biçimde yıkar.
7. İçinde bulunduğu çevreyi temiz tutar.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara parmak boyaları ve büyük boyutta kâğıtlar verilerek, serbest el ve parmak baskısı çalışmalarını yapmalarını sağlanır.
- Etkinlik sonunda çocuklara sınıfın neden toplanması gerektiği sorularak, düşünceleri dinlenir.
- Ellerin nasıl görüldüğüne dikkat çekilir.
- Çocukların ellerini özenle yıkamalarını sağlanır ve tekrar nasıl görüldüğünü söylemeleri istenir.

ETKİNLİK(41)

Psikomotor Alan

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

- 4.Nesneleri takar.
- 5.Nesneleri çıkarır.
- 7.El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.
- 13.Malzemeleri istenilen nitelikte keser.
- 14.Malzemeleri istenilen nitelikte yapıştırır.
- 15.Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.

Öğrenme Süreci

- Çeşitli çiçek resimleri çizilmiş fon kartonları, makas, plastik tabak, ip delgeç ve yapıştırıcı masaya konulur.
- Çocuklar çiçek resimlerini kenar çizgilerinden keserek, çıkarırlar. Ortalarına daire şeklinde parçaları yapıştırırlar. Delgeç yardımıyla plastik tabakları; yaprakları ve çiçekleri belirlenen yerden delerler. Deliklerden ip geçirip, bağlayarak mobil oluştururlar. Mobili giderken eve götürebilecekleri söylenir.
- İlgi köşeleri ve etkinlik masaları çocuklarla iş bölümü yapılarak düzenlenir.
- Eller yıkanıp, kahvaltı malzemeleri masalara hazırlanır.

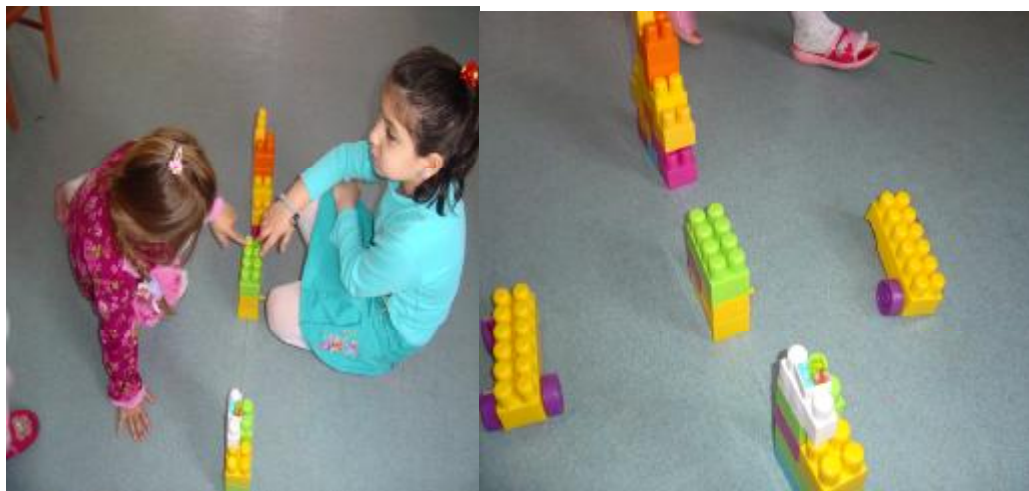
EK 4: UYGULAMAYA AİT RESİMLER

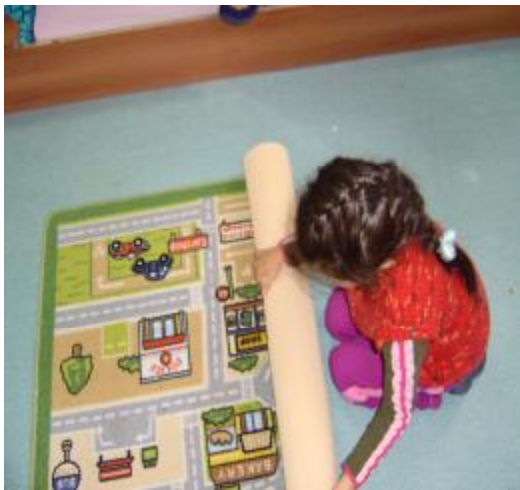

EK 5: GÖZLEMCİLERE GÖRE DENEY VE KONTROL GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN EL BECERİLERİ KONTROL LİSTESİ SONUÇLARI

Tablo 21: Gözlemcilere Göre Deney Grubu Çocuklarının El Becerileri Kontrol Listesi Sonuçları

		Çizme-Boyama Becerileri	Nesneleri Kullanma Becerileri
1.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
2.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
3.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
Toplam	X	8	60
	n	48	48
	SS	.000	.000

Tablo 21’de gözlemcilere göre deney grubu öğrencilerinin çizme-boyama becerileri ve nesne kullanma becerilerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tabloya bakıldığında deney grubu öğrencilerinin puan ortalamaları ve standart sapma değerlerinin tüm gözlemcilerde eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 22: Gözlemcilere Göre Kontrol Grubu Öğrencilerinin El Becerileri Kontrol Listesi Sonuçları

		Çizme-Boyama Becerileri	Nesneleri Kullanma Becerileri
1.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
2.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
3.Gözlemci	X	8	60
	n	16	16
	SS	.000	.000
Toplam	X	8	60
	n	48	48
	SS	.000	.000

Tablo 22’de gözlemcilere göre kontrol grubu öğrencilerinin çizme-boyama becerileri ve nesne kullanma becerilerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tabloya bakıldığında deney grubu öğrencilerinin puan ortalamaları ve standart sapma değerlerinin tüm gözlemcilerde eşit olduğu görülmektedir.

EK 6: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu kişisel bilgi formu, “Montessori Yöntemi Etkinliklerinin 5–6 Yaş Çocuklarının El Becerilerinin Gelişimine Etkisi.” konulu bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Araştırmadan sağlıklı sonuç alınabilmesi için bu soruların tamamının çocuğun annesi ya da babası tarafından cevaplandırılması gerekmektedir. Sizden aldığımız samimi ve içten yanıtlar araştırmaya yön verecektir. Çalışmamıza göstermiş olduğunuz ilgi ve yardımlarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Servet ŞEN
Selver BEKEN

- q Çocuğunuzun adı soyadı:.....
- q Çocuğunuzun cinsiyeti: () Kız () Erkek
- q İlk çocuk olup olmadığı: () Evet () Hayır
- q Çocuğunuzun doğum tarihi (Gün-Ay-Yıl):.....
- q Çocuğunuz daha önce bir okulöncesi eğitim kurumuna devam etti mi?
() Evet () Hayır
- q Çocuğunuzun anasınıfına başlama yaşı:.....
- q Çocuğunuz daha önce aşağıdaki okulöncesi eğitim kurumlarından hangisine devam etti?
() Kız meslek lisesine bağlı anaokulu
() Resmi kuruluşlara bağlı anaokulu
() Üniversiteye bağlı anaokulu
() İlköğretime bağlı anasınıfı
() Özel anaokulu
() Hiçbiri
- q Anasınıfına başlamadan önce çocuğunuzun bakımı ile ilgilenen kişi;
() Evde annesi ilgilendi.
() Evde bakıcı ilgilendi.
() Evde bir aile büyüğü ilgilendi.
() Ev dışında bir bakım aldı.
(Nerede ve kim tarafından bakım aldığını belirtiniz).....

q Ailedeki çocuk sayısı; () 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 ve üzeri

q Annenin mesleği:.....

q Babanın mesleği:.....

q Anne () sağ () ölü Baba () sağ () ölü

q Anne ve baba; () Beraber () Ayrı

q Aileniz dışında sizinle birlikte yaşayan yakınlarınız var mı?
()Evet ()Hayır

q Cevabımız evet ise aileniz dışında yaşayan yakınlarımız kimlerdir belirtiniz.....

q Annenin eğitim durumu;	Babanın eğitim durumu;
() Okur-yazar değil.	() Okur-yazar değil.
() İlköğretim mezunu.	() İlköğretim mezunu.
() Orta öğretim mezunu.	() Orta öğretim mezunu.
() Lisans mezunu.	() Lisans mezunu.
() Yüksek lisans ve üzeri.	() Yüksek lisans ve üzeri.

q Annenin yaşı;	Babanın yaşı;
() 20-25	() 20-25
() 26-30	() 26-30
() 31-35	() 31-35
() 36-40	() 36-40
() 40-üzeri	() 40-üzeri

q Annenin geliri;	() 201-400 milyon TL.	() 401-600 milyon TL.
() 200 milyon TL'den az	() 901-1200 milyon TL.	() 1201 milyon ve üstü

q Babanın geliri;	() 201-400 milyon TL.	() 401-600 milyon TL.
() 200 milyon TL'den az		

- 601–900 milyon TL. 901–1200 milyon TL. 1201 milyon ve üst
- ç** Kardeş Sayısı:.....

EK 7: EL BECERİLERİ KONTROL LİSTESİ

	Çizme- Boyama Becerileri	Yeterli	Biraz Yeterli	Yetersiz
1	Modele bakarak üçgen çizer			
2	Modele bakarak daire çizer			
3	Modele bakarak dikdörtgen çizer			
4	Modele bakarak kare çizer			
5	1-5 arası rakamları bakarak çizer			
6	Harfleri bakarak çizer			
7	Boyalarla resim yapar.			
8	Şekilleri sınırları taşımadan boyar			
	Nesneleri Kullanma Becerisi	Yeterli	Biraz Yeterli	Yetersiz
1	Tek eliyle bardağı tutar.			
2	İki eliyle bardağı tutar.			
3	Bir kaptan diğer kaba sıvıyı boşaltır			
4	Giysilerini çıkarır(tişört, gömlek, pantolon, vs.).			
5	Giysilerini giyer(tişört, gömlek, pantolon, vs.).			
6	Büyük düğmeleri açar			
7	Büyük düğmeleri ilikler			
8	Küçük düğmeleri ilikler			
9	Küçük düğmeleri açar			
10	Fermuarı açar			
11	Fermuarı kapatır			
12	Bağcıklı nesnelere bağlar			
13	Bağcıklı nesnelere çözer.			
14	Çıt çıtı kapatır			
15	Çıt çıtı açar.			
16	Sabun ile elini yıkar			
17	Havluyla elini kurular			
18	Başparmağı ve işaret parmağı ile küçük nesnelere alır			
19	Başparmağı, işaret ve orta parmağı ile kalemi tutar			
20	Verilen basit şekilleri makasla keser			
21	Nesneleri ipe dizer			
22	Yoğurma maddelerine şekil verir			
23	1 blokla kule yapar			
24	2 blokla kule yapar			
25	3 blokla kule yapar			
26	4 blokla kule yapar			
27	5 blokla kule yapar			
28	6 blokla kule yapar			
29	7 blokla kule yapar			
30	8 blokla kule yapar			
31	9 blokla kule yapar			
32	Legolarla yeni şekiller oluşturur			

33	Nesneleri kaptan kaba boşaltır			
34	Bıçak ile nesneleri keser(portakal, elma, domates vb)			
35	Meyve ve sebzeleri sıkacak yardımı ile sikar.(portakal, limon vs.)			
36	Ayakkabılarını ayakkabı boyasıyla boyar			
37	Uygun nesnelere sınıfı süpürür.			
38	Kâğıdı ikiye katlar			
39	Kâğıdı çapraz ikiye katlar			
40	Kâğıdı ikiye katlayıp makas yardımı ile keser			
41	Kâğıdı yapıştırır			
42	Kâğıdı çapraz ikiye keser			
43	Kemerini bağlar			
44	Kemerini açar			
45	Verilen nesneyi yönergesine göre ruloya sarar.			
46	Nesneler, ipe mandal yardımı ile dize			
47	Yönergeye uygun olarak nesnelerin kapağını açıp kapatır (şişe, kutu vb.)			
48	Yönergeye uygun olarak maşa ile nesneleri tutar			
49	Verilen yönergeye uygun olarak nesneleri bir araya getirir.			
50	Verilen yönergeye uygun olarak toz bezini kullanır.			
51	İplerle örgü örür			
52	Verilen yönergeye uygun olarak sünger yardımı ile bulaşıkları yıkar.			
53	Verilen yönergeye uygun olarak kıyafetleri katlar			
54	Verilen yönergeye uygun olarak el çırpıcısını kullanır.			
55	Verilen yönergeye uygun olarak anahtar ile kilidi açar.			
56	Verilen yönergeye uygun olarak kıyafetlerini asar.			
57	Verilen yönergeye uygun olarak iğneyi düğme deliklerinden geçirir.			
58	Verilen yönergeye uygun olarak halıyı yuvarlayarak katlar.			
59	Verilen yönergeye uygun olarak hamuru merdane yardımı ile açar.			
60	Verilen yönergeye uygun olarak boyalarla baskı yapar.			

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Selver BEKEN
Doğum Yeri ve Tarihi : İskenderun 04.08.1983

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi/ Burdur Eğitim
Fakültesi/ Okulöncesi Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi /Sosyal Bilimler
Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar : MEB

İletişim

e-posta Adresi : ay.selver@hotmail.com

Tarih : 17/08/2009